

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Arhim. Sofian Boghiu

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

SFÂNTUL ANTIM VIREANUL ȘI MĂNĂSTIREA TUTUROR SFINȚILOR

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Redactor: Constanța Costea

Redactor și fotograf pentru capitolul „Mănăstirea Antim”: Aurelian Stroe

Procesare imagine: Mihaela Dulea

Tehnoredactare: Ionuț-Adrian Forga, Artenie Costel Condurache, Eliodor Iftimiu

Imprimare: R.A. MONITORUL OFICIAL

Arhimandrit Sofian Boghiu

Sfântul Antim Ivireanul
și
Mănăstirea Tuturor Sfinților

Volum tipărit cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Editura Bizantină
București 2005

Arhimandritul SOFIAN BOGHIU (7 octombrie 1912-14 septembrie 2002) s-a născut în satul Cuconeștii-Vechi din județul Bălți, Basarabia.

A intrat în mănăstire la schitul Rughi (1926), urmând apoi seminarul monahal la mănăstirea Cernica (1932-1940), unde a și fost tons în monahism (1937).

A frecventat cursurile Academiei de Arte Frumoase din București (1942-1946) și a fost licențiat în teologie cu lucrarea *Chipul Mântuitorului în iconografie*, susținută la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din București în 1948 și publicată pentru prima dată în 2001.

Mare rugător al inimii și duhovnic al mănăstirii Antim, a suferit temniță grea (1958-1964) pentru participarea la întrunirile spirituale ale *Rugului Aprins*.

Incomensurabilei opere de edificator al sufletelor i se adaugă cea de pictor, restaurator și îndrumător al activităților de decorare a bisericilor, din țară și din Orientul creștin.

A condus sau a participat la pictarea din nou - de cele mai multe ori în frescă - a multor «sfinte lăcașuri», între care: pridvorul bisericii mănăstirii Antim (mozaic ceramic; în echipa Olgăi Greceanu), paraclisul mănăstirii Antim (în echipa lui Dimitrie Dumitriu Nicolaide), biserica mănăstirii Negru Vodă din Câmpulung Muscel, biserica din Poiana Ruscă, Alba, biserica Dămăroaia din București (în echipa lui Dimitrie Dumitriu Nicolaide), biserica mănăstirii Saon, Tulcea (considerată una din cele mai reprezentative pentru autor; recent afectată de lucrări de consolidare neasistate de pictor), biserica mănăstirii Deir-El-Harf din Liban, biserica mănăstirii Radu Vodă din București, catedrala Homs și biserica Hama din Siria (ultima distrusă într-un conflict local), biserica mănăstirii Dealu din Târgoviște.

A coordonat lucrări de restaurare (curățire) a unor ansambluri mai vechi, între care: biserica mănăstirii Ghighiu, Prahova (de unde a fost arestat, împreună cu părintele Felix Dubneac), biserica din Pipirig, Neamț, biserica Pitar Moș din București, biserica schitului Darvari și biserica Hagiu din București, biserica mănăstirii Agapia, Neamț, biserica mănăstirii Sinaia, Prahova, bisericile Bradu Staicu (demolată), Bumbăcari, paraclisul Antim, Visarion, Sf. Vineri Nouă, toate din București.

A întocmit documentații (programe iconografice, parțial puse în operă) pentru pictarea din nou a multor interioare: biserica Flămânda din București, biserica Sf. Atanasie din Niculițel, pridvorul bisericii mănăstirii Tismana, biserica mănăstirii Lainici, paraclisul palatului episcopal din Arad, biserica episcopală din Oradea, trapeza mănăstirii Cernica, biserica mănăstirii Sihăstria, Neamț, biserica Buna Vestire din Nazaret, paraclisul mănăstirii Vatra Moldoviței, biserica Sf. Ioan Iacob a Seminarului Neamț, catedrala arhiepiscopală din Cluj și altele.

A publicat, în afară de *Chipul Mântuitorului în iconografie*, deja menționat, *Smerenia și dragostea, însușirile trăirii ortodoxe* (București, 2002).

Notă asupra ediției

Volumul de față include - la dorința autorului și pentru edificarea cititorului - pe lângă capitolele inedite dedicate personalității și operei sfântului Antim Ivireanul și unele texte apărute în publicații de specialitate: *Chipurile Vechiului și Noului Testament* și *Așezământul Mănăstirii Antim*, în *Antim Ivireanul. Opere*, ediția G. Ștrempel, București 1972; *Hrisovul arhieresc* din 20 iulie 1715, în A. Sacerdoțeanu, *Antim Ivireanul arhivist, bibliotecar și tipograf*, "Glasul Bisericii", XXIII, 1964, nr. 3-4; Virgil Cândea, *Melcul raza și stăua* în "Luceafărul", 13 ianuarie 1973.

Față de identificările însemnărilor și iconografiei *Chipurilor Vechiului și Noului Testament* publicate, au fost făcute unele completări la inscripții și la legendele ilustrațiilor, iar versiunea actuală a numelor proprii din arborele genealogic înscrise între paranteze a urmat ediția sinodală a Bibliei, București 1975.

În prezentarea paralelă a textului transliterat al *Chipurilor Vechiului și Noului Testament*, acolo unde povestirea continuă pe coloanele filei următoare, s-a optat pentru lectura unitară a pasajelor: cifrele din paranteze pătrate indică paginile - corespunzând locurilor din manuscris - din care s-a preluat textul până la finalul secvenței relatate. Reproducerea - la scară redusă - integrală, pentru prima dată, a filelor acestui codex respectă fidel originalul în dispoziția și orientarea scrisului și ilustrațiilor.

Chipurile Vechiului și Noului Testament, 1709, detaliu

Precuvântare

Cu nespusă bucurie și cu evlavioasă aducere aminte precuvântăm această ultimă osteneală editorială a Cuviosului Părintelui Stareț Sofian închinată Sfintei Mănăstiri Antim și întemeietorului acesteia, Sfântul Ierarh Antim Ivireanul.

Am cunoscut gândul Părintelui Sofian de a scrie o monografie a mănăstirii și a ctitorului ei și l-am încurajat cu multă încredere și cu convingerea că nu putea fi cineva mai potrivit ca dânsul pentru a o scrie.

După cum este binecunoscut, viața și activitatea Părintelui Sofian s-au împletit cu aceea a Mănăstirii Antim pentru o perioadă de aproximativ o jumătate de veac, perioadă în care Părintele Sofian a fost și starețul mănăstirii.

Își dorea foarte mult acest lucru pentru că ceea ce se scrisese despre mănăstire și mai ales despre vrednicul între ierarhii români, Sfântul Antim, i se părea prea puțin pentru însemnătatea acestora și uneori - mai ales în ceea ce privește personalitatea Sfântului Antim - neconform duhului care a guvernat multiplele activități bisericești ale acestuia.

Lucrarea a beneficiat de tenacitatea discretă, de minuțiozitatea și de grija deosebită cu care își împlinea Părintele Sofian orice îndeletnicire a sa.

Întârzierea s-a datorat în cea mai mare parte faptului că Părintele și-a dorit mult să publice pentru prima dată în întregime cunoscutul arbore genealogic vechi-testamentar alcătuit și ilustrat de Ierarhul artist care a fost Sfântul Antim, operă unică ce se păstrează în original la Kiev.

Demersurile pentru obținerea unor imagini potrivite pentru reproducere au fost numeroase, costisitoare și de lungă durată.

În cele din urmă, dorința Părintelui Sofian s-a împlinit și avem, iată, pentru prima dată reproduse în condiții foarte bune portretele în miniatură ale personalităților biblice, operă unică în felul ei, extrem de valoroasă, care constituie o dovadă în plus a talentului artistic extraordinar cu care a fost înzestrat Sfântul Ierarh Antim.

Cartea este o icoană! Cititorului i se descoperă nu numai o seamă de date istorice legate de mănăstirea

Antim și de Ierarhul ctitor, ci o istorie văzută și scrisă cu ochii luminați ai vederii duhovnicești, care pătrund și apoi ilustrează semnificațiile adânci, reflexe ale economiei dumnezeiești în istoria noastră omenească.

Acesta a fost unul din motivele pentru care Părintele Sofian s-a hotărât să scrie monografia de față. Considera că ceea ce se scrisese despre mănăstire și despre Sfântul Antim se încadra într-o perspectivă rece istorică, care nu era fidelă duhului lucrurilor.

Părintele Sofian reproduce aici - ceea ce cu greu ar fi putut altcineva face - vederea iconică a istoriei, care se caracterizează tocmai prin aceea că surprinde prezența și lucrarea lui Dumnezeu în fiecare act istoric în parte și în istorie în ansamblul ei, împlinită, desigur, prin oameni aleși de Dumnezeu, cum a fost marele Ierarh Antim Ivireanul.

S-a exprimat în multe rânduri, cu blândețea și cu cuviința binecunoscute, că cei care au scris despre Sfântul Antim nu par a fi fost preocupați de suportul duhovnicesc al multiplelor sale activități bisericești.

Părintele Sofian ne încredințează iată o frumoasă icoană a Mănăstirii Antim și a Sfântului Antim, o icoană în cuvinte, la fel de reușită ca mulțimea icoanelor pictate în culori.

Nici nu se putea altfel. Părintele Sofian a avut o formație de neîntrecut pictor bisericesc și iconar.

Lui îi datorăm și prima icoană a Sfântului Antim realizată cu prilejul canonizării acestuia de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu alți sfinți români, în anul 1992.

Deși terminată cu puțin înainte de trecere la cele veșnice a vrednicului stareț, cartea nu a putut fi pregătită pentru publicare decât câteva luni mai târziu, prin osteneala unui grup de ucenici, care a lucrat cu multă dragoste pentru ducerea la bun sfârșit a acestei frumoase lucrări despre Mănăstirea Antim.

Împreună cu duhul său, pe care l-a imprimat vieții călugărești și întregii activități a Sfintei Mănăstiri Antim, cartea de față va perpetua într-un mod foarte potrivit memoria Părintelui Sofian, ca a unuia care s-a jertfit în spiritul ascultării și al renunțării de sine pentru slujirea lui Dumnezeu și a Bisericii Sale.

+ Proctul
La sărbătoreala
sf. Cuv. Parascheva, 2004

† TEOCTIST
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Proscomidia bisericii Tuturor Sfinților la care au slujit
„ctitorii mănăstirii Antim”

Ctitorii mănăstirii Antim

Cartea de față este un prinos de cinstire adus sfântului ierarh Antim Ivireanul, mitropolit al Țării Românești între anii 1708-1716, dascăl înțelept, predicator și scriitor iscusit, meșter în multe arte sacre, sprijinitor al culturilor din Răsăritul creștin prin tipar, cărți și învățături duhovnicești, ctitor al mănăstirii Tuturor Sfinților din București care îi poartă până azi numele și, mai ales, martir al Creștinătății ortodoxe, trecut în rândul sfinților în 1992.

La zece ani după canonizarea marelui ierarh de Sfântul Sinod al Bisericii noastre, părintele arhimandrit Sofian Boghiu, starețul mănăstirii Antim, îi închină acest frumos și ziditor volum omagial, așa cum mărturisește, „ca un smerit prinos de mulțumire pentru viața sa plină de jertfă și pentru moartea lui de mucenic”.

Nume slăvit în istoria modernă a Bisericii Ortodoxe, pilduitor prin viețuirea și sfârșitul său, sfântul mitropolit Antim este deopotrivă vestit în istoria culturală a Europei de sud-est și Orientul apropiat, prin cărțile tipărite de el în limba greacă, slavonă și arabă și pentru introducerea artei imprimeriei, prin trimiterea de tiparnițe și meșteri în Georgia și Siria.

Bibliografia studiilor despre cârturarul Antim este foarte mare și părintele Sofian o cunoaște. De aceea, ca slujitor al Bisericii și al artei creștine, autorul acestei cărți a vrut să pună în lumină trăsăturile mai puțin cercetate până acum ale chipului luminos și al vieții bogate în fapte bune a ierarhului martir, și anume: gândirea lui de ctitor și măiestria lui în arta sfintelor icoane.

Tâlcuind cu pătrundere și înțelegere *Hrisovul arhieresc* și *Așezământul* ctitoresc al mănăstirii Tuturor Sfinților, părintele Sofian stăruie asupra menirii ei de căpetenie, aceea de a fi ajutor și mângâiere „săracilor și nevoiașilor de tot felul”, îmbinare mântuitoare a rosturilor de sfânt lăcaș înălțat pentru slăvirea lui Dumnezeu și în același timp liman de scăpare pentru cei în suferință.

Ca un bun gospodar, cum s-a dovedit în toate înfăptuirile lui, sfântul ierarh Antim și-a înzestrat ctitoria cu cele de trebuință împlinirii acestor datorii: ziduri trainice, podoaba aleasă cuviincioasă Casei Domnului, prin sculpturi și zugrăveli meșteșugite și odoare scumpe, proprietăți din ale căror venituri să se asigure

viața monahilor, odihna închinătorilor, miluirea sărmanilor, zestrea fetelor sărace, învățătura tinerilor trimiși la școli înalte pe cheltuiala mănăstirii. Iar pentru întărirea acestor rânduieli care arată deopotrivă evlavie și iubirea față de oameni a ctitorului, a înconjurat mănăstirea cu paza strașnică a sfintelor canoane pentru a o apăra de jafuri, rea chivernisire, risipă, schimbări sau de supunerea ei la închinări către așezămintele din afara țării, după obiceiul timpului.

Dar după cum se știe, sfântul Antim și-a primit sfârșitul mucenicesc la scurt timp după târnosirea mănăstirii sale și atunci a început șirul de samavolnicii care aveau să nesocotească voința ctitorului, și să surpe toate cele 32 de prevederi ale *Așezământului* său.

Pentru țările române începea o epocă de mari încercări, aceea a cârmuitorilor veniți din Fanar, epocă de războaie, biruri înrobitoare, pierderi teritoriale vremelnice (Oltenia) sau îndelungate (Bucovina, apoi Basarabia), iar Biserica însăși va fi supusă la umilințe, îngrădiri și jafuri care se vor înmulți în tot cursul istoriei mai noi a românilor.

Spre deosebire de bătrânele lăcașuri ridicate de întemeietorii Țării Românești și ai Moldovei, care au înfruntat dintele vremii și loviturile oamenilor, mereu înnoite și înzestrate de voievozi evlavioși, darnici, cinstitori ai voinței ctitorilor, mănăstirile de la sfârșitul veacului al XVII-lea și începutul celui următor au stat, parcă, sub semnul vremelniceii și neîmplinirii încă de la zidirea lor. Am evocat cu alt prilej soarta unor lăcașuri vestite, frumoase, bogate, domnești: Cotrocenii lui Șerban Cantacuzino, Văcăreștii lui Nicolae Mavrocordat sau Sf. Pantelimon înălțată de Grigore al II-lea Ghica.

După silnice schimbări ale rosturilor gândite de ctitorii lor, prefăcute, unele, în reședințe domnești, altele în spitale, școli, hanuri sau chiar pușcării, au fost până la urmă risipite de disprețul față de credință și tradiție din anii dictaturii comuniste. În evocarea amintită am pus aceste neîmpliniri și pierderi parcă de neînțeles pentru lăcașuri apărate de chemarea lor sfântă sau cel puțin de marea lor valoare ca monumente de arhitectură și artă veche românească, pe seama nesocotirii adevăratei lor meniri, a lipsei vieții de rugăciune și nevoință și, poate, a mândriei ctitorilor înșiși, care se gândiseră mai degrabă să le folosească drept conace pentru desfătarea lor și adăposturi pentru biblioteci umaniste sau colecții de artă, decât ca altare de cinstire a lui Dumnezeu sau așezăminte de sporire duhovnicească și ajutorare a săracilor.

Iată de ce este atât de ziditoare cartea de față, prin care părintele Sofian ne arată că mănăstirea Antim n-a împărtășit această soartă, că vrerea ctitorului ei, mult timp batjocorită de cei din vremea lui și de mai târziu, avea să se îplinească, și că prin rugăciunile Tuturor Sfinților și ale ierarhului martir, lăcașul avea să-și arate rostul său înalt și mântuitor tocmai în vremea când la suferințele oamenilor, pricinuite de boală și sărăcie, s-a adăugat nevoia cea mai cruntă, uscăciunea sufletească.

Părintele Sofian descrie cu indignare și tristețe avariile prin care a trecut mănăstirea în mai bine de două veacuri, sărăcită, ruinată, jefuită de odoare și cărți, cu chiliile dărâmate sau înecate de inundații, restaurată fără pricepere și fără respectarea vechii frumuseții în 1860-1863 și din nou degradată în anii următori, prefăcută apoi în biserică parohială, până la readucerea ei la rosturile prevăzute în *Așezământul* ctitoresc. Vrerea binecuvântată a ctitorului fusese mai puternică decât răutatea, lăcomia și negrija oamenilor. Ea s-a impus în 1937 prin hotărârea Sfântului Sinod de reînființare a mănăstirii, prin râvna unor stareți învățați, cu monahi formați în obștea de tradiție paisiană a starețului Gheorghe de la Cernica. La vatra în care focul dragostei de Dumnezeu și de oameni se stinsese adesea, au alergat îndată credincioși din întregul București și din toată țara pentru a lua lumină și căldură din cuviința și frumusețea rânduielilor liturgice, din înțelepciunea și bunătatea părinților duhovnici. Viața nouă din mănăstire și lucrarea ei de rugăciune au întărit creștini din toate stările, monahi și mireni, săraci sau avuți, fără multă carte sau învățați, să treacă întăriți, apărați și cu nădejde în Dumnezeu, prin tulburări politice, cutremur, război, lipsuri și ocupație străină și celelalte încercări ce au premers deceniilor de robire totalitară. Și tot după reînființarea mănăstirii s-au arătat și semnele minunate ale apărării și dăinuirii ei prin puterea acelorași rugăciuni: restaurarea îngrijită și temeinică în chiar epoca de război și criză economică, 1940-1948, pictura și mozaicurile realizate în 1950-1951, reparațiile din 1960-1964 și salvarea așezământului prin lucrările costisitoare din 1984-1988, în plină acțiune de distrugere a altor lăcașuri bisericesti din București.

Potrivit smereniei pilduitoare pe care i-o cunoaștem din toate faptele, cuvintele și scrierile sale, părintele Sofian trece sub tăcere partea uriașă a viețuitorilor mănăstirii și a starețului ei în miracolul păzirii și înfloririi mănăstirii din ultimele decenii, mai cumplite decât vremurile fanariote.

Dar cititorii pe care i-a învrednicit Dumnezeu să-l cunoască pe părintele, să se folosească de povățuirea duhovnicească și de rugăciunile lui, vor înțelege atât

rolul providențial pe care l-a avut în miracolul amintit mai sus cât și râvna cu care a scris această carte.

În lăcașul ctitorit de sfântul ierarh martir Antim Ivireanul și după rânduielile înțelepte din *Așezământul* lui, obștea mănăstirii s-a realcătuît acum 65 de ani cu călugări din vechea lavră cernicană în care predania rugăciunii curate a minții săvârșite în inimă era vie, prin vrednicii de pomenire părinți Teodosie, Fotie, Ioil, Justin, Damian, Pamfil și alții, împreună viețuitori sau ucenici ai lor.

În noua obște se deosebeau prin ascultare și râvnă călugării basarabeni, elevi ai Seminarului monahal urmat la Cernica sau refugiați după cotropirea din 1940, care aduceau cu ei tradiția de rigoare și evlavie a monahismului moldovenesc. Părinți Sofian, Felix Dubneac, Damian Stogu, aparțineau acestei tradiții. Reînvierea ei între zidurile mănăstirii Antim i-a atras pe credincioși și a îndemnat grupul de rugăciune *Rugul Aprins* să-și aleagă aici locul de reflecție creștină și rugăciune.

Doi mari ctitori a avut mănăstirea Antim: pe ierarhul martir care a ostenit pentru înălțarea și statornicirea lucrării ei de rugăciune și binefacere și pe părintele Sofian, nou ctitor duhovnicesc al așezământului, pururea veghetor la podoaba și buna ei rânduială.

Cei doi ctitori se aseamănă prin venirea lor rânduită de Dumnezeu, dinspre răsărit, în inima Țării Românești. Amândoi și-au desfășurat o parte din lucrarea lor binefăcătoare în folosul creștinilor de departe, din Patriarhia Antiohiei, cărora sfântul Antim le-a trimis meșteșugul tiparului și al cărții liturgice, anume tipărite în arabă, iar părintele Sofian le-a împodobit sfintele lăcașuri cu fresce și icoane. Amândoi au pățimit mucenicește din cauza orbirii și zavistiei oamenilor.

Fie ca flacăra sfântă vegheată de dâșii la mănăstirea Tuturor Sfinților să nu se stingă niciodată, ca un Rug de-a pururea aprins!

acad. VIRGIL CÂNDEA
august 2002

Pisania bisericii Tuturor Sfinților, 1715, detaliu

SIMBOLUL

Sfântului și marelui martir și ctitor, Mitropolitul Antim Ivireanul,
pe care singur și l-a sculptat în piatra ancadramentului din pridvor,
deasupra ușii de intrare în biserică:

Melcul, raza și steaua
spun fără cuvinte că

Melcul îl reprezintă pe Antim, care, precum melcul, poartă cu sine toate marile daruri
primite, pe *rază*, de la Dumnezeu, reprezentat prin *stea*; tot prin *rază* le trimite în dar Aceluiași Dumnezeu - Izvorul.

Mitropolitul Antim în portretul votiv
din pronaosul bisericii mănăstirii Govora, 1711

Mitropolitul Antim Ivireanul (1650-1716)

În istoria culturii Bisericii Ortodoxe Române, mitropolitul Antim Ivireanul este unul dintre cei mai de seamă reprezentanți.

Deși străin de neam, fiind originar din Georgia (sau Iviria), în cei 25 ani cât a trăit și activat în Țara Românească, ca mitropolit, tipograf și artist, s-a identificat cu viața acestui popor, devenindu-i un adevărat părinte sufleteș.

A fost adus de la Constantinopol de Constantin Brâncoveanu, domnul Țării Românești (1688-1714).

Nu se știe decât puține date personale din viața sa. În copilărie s-a numit Andrei. Părinții se numeau Ioan și Maria.

Anii de robie și de ucenicie

În vremea lui - a doua jumătate a secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea - Imperiul Otoman s-a revărsat către țările din Orient, cuprinzând și Georgia. Mulți tineri din acele pământuri au fost smulși din familiile lor și luați robi de turci. Așa s-a întâmplat și cu tânărul Andrei, care, pe atunci, avea în jur de 16 ani, fiind născut, probabil, pe la anul 1650.

Captivii erau duși întâi în Crimeea, iar de acolo la Constantinopol, capitala Imperiului și în alte părți ale lumii, spre a fi vânduți ca robi¹.

Câtă vreme a rămas Andrei rob la turci și de cine a fost răscumpărat, înainte de a fi cunoscut de Constantin Brâncoveanu, nu se știe cu precizie, întrucât născănerii în scrierile sale nu dezvăluie asemenea taine din tinerețea sa.

Ceea ce este uimitor la el încă de la această vârstă este inteligența deosebită, energia și talentele care-i împodobeau viața. Astfel, fiind în robie la Stambul, era firesc să învețe limba turcă, pe lângă cea maternă, georgiana. Energic și talentat cum era, fără îndoială că s-a remarcat ușor între ceilalți robi.

Nu se știe după câți ani a devenit liber și nici cine l-a răscumpărat. Mulți biografi ai săi afirmă că Patriarhia ecumenică din Constantinopol l-ar fi eliberat. Alții însă opinează, și poate pe bună dreptate, că cel

care ar fi intervenit pentru el ar fi fost Dositheu patriarhul Ierusalimului, aflat în exil la Constantinopol, după cucerirea, de către turci, a Țării Sfinte.

Patriarhul Dositheu, bărbat foarte cult și cu multe relații, avea nevoie de un om ca Andrei, între altele și ca să-i traducă corespondența din georgiană².

La palatul acestui patriarh, trăind într-un mediu nu numai turcesc, tânărul cu mintea ageră a învățat și limba greacă - veche și modernă - poate și cea arabă. Tot în acest timp și-a dezvoltat și alte îndemânări, devenind caligraf, brodeur, desenator și pictor, sculptor în lemn și în piatră și un foarte bun miniaturist, cum ne informează contemporanul său, Anton Maria del Chiaro³.

Având în vedere cultura temeinică în multe domenii, dovedită în traduceri și în scrierile proprii, se poate presupune că, după ce a scăpat din robie, aflându-se în preajma patriarhului Dositheu și dobândind o oarecare independență materială datorită talentelor sale excepționale, tânărul Andrei a urmat și Școala grecească din Constantinopol⁴, care l-a ajutat în sistematizarea bogatelor cunoștințe religioase și profane.

Precum este bine cunoscut, patriarhul Ierusalimului a trăit un număr de ani la curtea Brâncoveanului, ca mulți alți străini, oameni de cultură greci și occidentali, îndeosebi italieni.

Cunoscând bine dorințele și năzuințele marelui voievod, de înviorare a culturii și artei românești, nu este exclus ca Dositheu să-i fi îndreptat atenția lui Brâncoveanu asupra tânărului Andrei, care uimise cu energia și talentele sale. Astfel că pentru domn a fost ușor să-l întâlnească pe georgian la palatul patriarhal din Constantinopol și să-l aducă în țară.

Când a sosit Antim Ivireanul în Țara Românească?

După biografia lui cei mai de seamă, pr. N. Șerbănescu și G. Ștrempel, Andrei a venit în țara noastră între 9 noiembrie 1688, data înscăunării lui Constantin Brâncoveanu și octombrie 1691, când a apărut primul titlu imprimat de Antim la tipografia domnească din București, *A lui Vasile Macedoneanu împăratul grecilor, Capitole îndemnătoare șasezeci și șase către fiul său, Leon Înțeleptul*. Era o carte de literatură parenetică, tradusă din greaca veche în cea modernă de către Hrisant Nottara, nepotul lui Dositheu și urmașul său la scaunul Patriarhiei din Ierusalim.

Prima preocupare a ivireanului, după intrarea în Țara Românească, a fost aceea de a învăța limba locului care avea să-i fie a doua patrie. Andrei-Antim avea în jur de 40 de ani⁵.

Două întrebări apar, în această parte a vieții sale: unde a învățat meșteșugul tiparului și când a devenit călugăr și ieromonah, așa cum semnează prima carte imprimată de el la tipografia domnească din București?

Răspunsul la prima întrebare este greu de dat, pentru că cercetătorii de până acum n-au ajuns la concluzii precise. Astfel, presupunerile că tânărul

Andrei-Antim ar fi învățat arta tiparului la Constantinopol, la Kiev, în Moldova, la Veneția ori la Tbilisi nu pot fi susținute cu argumente convingătoare.

Venirea sa în țară a avut loc între noiembrie 1688 și octombrie 1691, perioadă în care tipografia domnească era condusă de Mitrofan, fostul episcop de Huși.

Ne putem întreba, totuși: de ce nu se poate admite că, în acest timp de aproape trei ani, Andrei-Antim, cel plin de talente și foarte ager la minte, ar fi putut învăța meșteșugul tipografic de la vlădica Mitrofan? Cu atât mai mult cu cât Mitrofan, fiind candidat pentru episcopia din Buzău - unde a și plecat la 10 iunie 1691 - trebuia să lase un urmaș la conducerea tipografiei domnești, după cum s-a și întâmplat.

Această părere, că Andrei-Antim a învățat meșteșugul tipografic în țară, de la vlădica Mitrofan, este emisă și de pr. Mircea Păcurariu⁶, dar și de alți biografi ai săi.

Imprimând prima sa carte, *A lui Vasile Macedoneanul... către fiul său, Leon Înțeleptul*, la sfârșit semnează ca tipograf, „ieromonahul Antim”.

La a doua întrebare, unde anume a primit fratele Andrei cinul monahal și unde a fost hirotonit, răspunsul este mai simplu: la Mitropolia din București. Sub influența ieromonahului Macarie, mare eclesiarh al Catedralei mitropolitane și la îndemnul mitropolitului Teodosie, a intrat în monahism și, în curând, a devenit ieromonahul Antim.

Acești doi clerici, ieromonahul Macarie și mitropolitul Teodosie vor figura în pomelnicul său personal, înscris în *Așezământ*, după părinții săi, Ion și Maria⁷.

Înainte de a înfățișa activitatea smeritului Antim la București și la Snagov, este necesar a descrie mai întâi starea culturală și socială⁸ a Țării Românești din acea vreme, la care adeseori se referă mitropolitul Antim în *Didahille* sale.

Starea culturală a Țării Românești la sosirea lui Andrei-Antim la Curtea Domnească din București

Mișcarea culturală începută sub voievodul Șerban Cantacuzino, s-a continuat și adâncit sub Brâncoveanu, prin învățații și oamenii de cultură reuniți la Curtea Domnească. Se întâlneau aici două curente culturale, cu influențe din Orient și Occident, îndeosebi greci și italieni.

Primii erau reprezentați prin Dosithei patriarhul Ierusalimului și Hrisant Nottara, nepotul acestuia și viitorul patriarh al Ierusalimului, Gherasim Palada patriarhul Alexandriei, Athanasie IV Dabbas patriarhul Antiohiei, Ioan Cariofil, Ioan Comnen, profesorul Sevastos Kyminitis și alții. Curentul apusean era reprezentat prin Anton Maria del Chiaro, secretarul lui Brâncoveanu pentru limbile occidentale, medicul Iacob Pylarino, George Maiota, Ioan Avramie, predicatorul de la Curtea domnească și alții⁹.

Influențele culturii grecești au fost de mare folos pentru întărirea ortodoxiei românești, tulburată în aceea vreme de învățătura calvină¹⁰ și, mai ales, de insistențele romano-catolicilor, care, cu ajutorul habsburgilor, uniseră o parte din românii ortodocși din Ardeal cu Roma¹¹.

Tot în sprijinul ortodoxiei și al cultivării românilor, Constantin Brâncoveanu a reorganizat și a întreținut în București câteva școli: Academia Domnească, înființată de unchiul său, Șerban Cantacuzino, în

Constantin Brâncoveanu vv.
în *Psaltichie* rumânească, 1713

chiliile mănăstirii de la Sf. Sava, Școala de slavonie de la biserica Sf. Gheorghe-Vechi, școala de la mănăstirea Colțea¹².

În epocile anterioare, slujbele bisericești erau săvârșite în limba slavonă. Când slavonismul a slăbit, cultul se săvârșea în greacă. Aceste limbi însă nu erau înțelese de popor și, de multe ori, nici de slujitorii altarelor. Din această tristă situație au fost salvați, și preoții și credincioșii, prin *introducerea limbii române în cultul sfintei Biserici*, datorită purtării de grijă a marelui Constantin Brâncoveanu, ajutat în foarte mare măsură de sfântul Antim, ca traducător, tipograf și ierarh, cunoscător al lipsurilor și nevoilor sufletești ale credincioșilor.

Starea socială a Țării Românești în epoca brâncovenească

În jurul anului 1700, câteva familii boierești, în frunte cu Cantacuzinii, dețineau mari proprietăți în cuprinsul țării. Domnii acordau privilegii importante acestor familii, în pofida înrobirii satelor, a țăranilor care, săraci și necăjiți, erau împovărați cu biruri grele, al căror număr se ridica la uimitoarea cifră de patruzeci și două. La acestea se adăugau abuzurile perceptoriilor¹³.

Cum se foloseau sumele enorme care intrau în vistieria statului?

O bună parte din ele lua calea Porții, sub formă de alimente și haraciu.

Altă parte era folosită pentru gospodărirea țării și pentru numeroasele ctitoriri de mănăstiri și biserici, mari valori de arhitectură și pictură. Se cheltuia mult și pentru întreținerea școlilor, cele mai multe aflate în București.

Erau ajutate patriarhiile sărace din Orient, de sub stăpânirea turcilor.

În sfârșit, o mare parte din aceste venituri era destinată întreținerii numeroasei familii a lui Brâncoveanu și a personalităților culturale din Orient și Occident, cu care se înconjura domnul Țării Românești.

Ieromonahul Antim tipograf la București și Snagov

În primii trei ani de la venirea în țară, în paralel cu învățarea limbii române, ieromonahul Antim a luat în primire tipografia domnească de la episcopul Mitrofan și, punând-o în funcțiune, a tipărit patru cărți: prima, din 1691, cuprinde Învățăturile lui *Vasile Macedoneanul către fiul său Leon*, a doua, tot în grecește, tipărită în 1692, conține *Slujba Sfintei Paraschiva și a Sfântului Grigorie Decapolitul*, cea de a treia, *Evangheliarul greco-român*, din 1693, este cea mai monumentală operă din întreaga activitate tipografică a sfântului Antim; a patra este *Psaltirea* românească, tipărită în 1694.

Dacă la sfârșitul *Evangheliarului* Antim se roagă să-i fie iertate greșelile, întrucât nu-și însușise suficient cunoașterea limbii române, peste un an, în 1694, după tipărirea în română a *Psaltirii*, destinată "să se împartă în dar... pentru mai mult folosul și înțelesul celor ce vor citi", ajunsese să stăpânească limba în toate subtilitățile ei.

În 1694, ieromonahul Antim a fost mutat la mănăstirea Snagov, luând cu sine și o parte din utilajul tipografic de la București.

Două misiuni avea de îndeplinit la Snagov: să înființeze un centru tipografic pentru ajutorarea creștinilor de sub stăpânirea turcească și să pună în valoare mănăstirea, fost loc de surghiun pentru cei care greșeau față de domn, restaurând-o și scoțând-o din ruina în care se afla.

Ajutat financiar de Brâncoveanu, dar și din „sudoarea frunții”, părintele Antim a ridicat mănăstirea,

în cei șapte ani cât a trudit la Snagov ca egumen, la o mare înflorire, înscriind cea mai frumoasă pagină din întreaga istorie a acestui lăcaș, după cea a ctitoririi.

A înființat aici o școală de tipografi, unde s-au format Gheorghe Radovici, ieromonahul Dionisie Floru și Mihai Iștvanovici și s-au tipărit 14 cărți, unele semnate chiar de acești ucenici¹⁴. Șapte sunt în limba greacă, patru în limba română, una în slavonă, una în greco-română și una în greco-arabă¹⁵. Litera arabă a fost săpată de însuși părintele Antim¹⁶.

Între titlurile tipărite la Snagov sunt de remarcat *Mărturisire Ortodoxă*, în limba greacă, un mare *Antologhion grec* - cuprinzând *Psaltirea*, *Octoihul*, *Ceaslovul*, *Triodul* și *Penticostarul* - *Floarea Darurilor*, care a avut un mare rol în istoria culturii românești¹⁷, precum și *Liturghierul greco-arab*, una dintre cele mai importante cărți ieșite din tiparnițele lui Antim¹⁸.

Din anul 1701, foarte rodnic în lucrări tipografice, ieromonahul Antim, deși mulțumit ca egumen la Snagov, s-a strămutat la București, reluându-și activitatea de tipograf, întreruptă în acest oraș din 1694.

Cauzele adevărate ale revenirii sale în București nu sunt cunoscute precis, dar se bănuiește că ar fi vorba de unele intrigi, la care se referă nevinovatul Antim în apărarea sa către Brâncoveanu, din 13 ianuarie 1712: „... nici mănăstirea Sneagovului o am luat-o cu de-a sila. Iară ce am lucrat în 7 ani, ce am făcut acolo (nu atâta din venitul casei, cât din sudorile feții mele), lucrurile acele mărturisesc la toți, și măcar că măriia-ta nu pohtia să es de acolo, iar cine au fost pricinuitoarii eșirii mele vor da seama înaintea lui Dumnezeu; iar încailea am eșit cu cinste și nimenea nu mi-au luat seama, căci se vedea că am făcut și am adaos, iară n-am stricat, iară nici datorie am lăsat”¹⁹.

Formal, ieromonahul Antim a rămas egumen al Snagovului până în anul 1704; totuși, din 1701 el nu a mai activat aici, ci la tipografia din București. Tipografia din Snagov își încetează activitatea și în anul 1705 se desființează²⁰.

Reîntors la București, vrednicul Antim a desfășurat, între 1701-1705, o activitate rodnică. Este o perioadă luminoasă, în care i se recunoaște pregătirea teologică și culturală și în care capătă deplina încredere a domnului, a Curții și a tuturor învățaților - greci mai ales - care trăiau la curtea lui Brâncoveanu.

În acești ani, la tipografia din București sunt imprimate 15 cărți, din care 11 sunt în limba greacă, două în română, una în slavo-română și una în greco-arabă²¹. Din cele două cărți românești, *Noul Testament* este prima tipărire integrală, separată, în Țara Românească, a acestei opere.

În condițiile presiunilor exercitate de mediile catolice asupra ortodoxiei românești, în jurul anului 1701, episcopul Ilarion al Râmnicului a fost acuzat și judecat pentru încălcarea canoanelor bisericești și simpatie față de catolici, pentru care a fost demis din demnitatea sa²².

Antim Ivireanul, episcop al Râmnicului

În toată activitatea sa de până la începutul secolului al XVIII-lea, Antim făcuse dovada unor calități alese, ca om de cultură, ca tipograf iscusit sau artist, și - în refacerea mănăstirii Snagov - ca foarte bun gospodar.

Erau destui ochi care vedeau înfăptuirile ieșite din comun ale vrednicului părinte.

Bucurându-se de aprecierea unanimă a domnului, a Curții și a bătrânului și înțeleptului mitropolit Teodosie, Antim Ivireanul a fost ales, la 16 martie 1705, episcop de Râmnic în locul lui Ilarion, și la 17 martie 1705 a fost sfințit arhiereu.

Deși era cel mai îndreptățit să ocupe acest rang în ierarhia bisericească, smeritul Antim n-a dorit și n-a urmărit o asemenea cinstire. O mărturisește el însuși în apărarea către Constantin Brâncoveanu din 13 ianuarie 1712: „La episcopia Râmnicului, puu martor *pe Dumnezeu, care cunoaște ascunzișurile inimii*, că nici în visul meu *nu mi-am închipuit să mă fac arhiereu*, cunoscându-mă pe mine mai păcătos și mai nevrednic decât toți oamenii pământului. Iar de vreme *ce Dumnezeu, Cel ce pe toate le orânduiește spre mai bine*, așa au vrut, să rădice din pământ sărac și din gunoiu să înalțe meser (sărac, n.n.) *pentru a-l așeza pe el cu boierii poporului Său*, eu ce puteam face? *M-am supus Domnului, și L-am rugat*”.

broșură de mare ajutor preoților la Taina Spovedaniei și *Evanghelia*.

La fel de important este și *Molitvelnicul* românesc, tradus din grecește de preasfințitul Antim, tipărit de Mihai Iștvanovici și destinat în mod special preoților, făcând parte din cărțile de slujbă în limba română, ieșite de sub tipar în 1706.

Este anul începând din care sfântul Antim, absorbit de administrarea eparhiei, supraveghează de la distanță activitatea tipografică, încredințând îngrijirea directă a aparițiilor de la Râmnic ucenicului său, ipodiaconul Mihai Iștvanovici. Se tipăresc astfel, în limba română, pe lângă *Molitvelnic*, *Adunarea slujbei Adormirii Născătoarei de Dumnezeu cu Paraclisul cel de obște*, *Octoihul* slavo-român și, în 1706 sau 1707, *Cuvînt la mîntuitoria Patimă a Domnului nostru Iisus Hristos* al lui Gheorghe Maiota, dascălul fiilor lui Brâncoveanu.

Gândul de a ajuta la triumful limbii liturgice române, prin activitatea tipografică de la Snagov și Râmnic, începea să se realizeze.

Și în Transilvania, Sava Brancovici, dorind să scape de influențele străine ritualului ortodox, luase asemenea măsuri, în urma microsinodului din 1675²⁶.

După 1706, Prea Sfințitul Antim își consacră timpul mai mult traducerilor din greacă, lăsând ucenicilor săi grija tipăririi. Este preocupat însă și de

contrast dramatic cu gramata patriarhală de decădere din arhierie, din 1716³⁰. Dar despre această blestemată gramată și despre sfârșitul martiric al sfântului Antim va fi vorba mai târziu. Acum este vremea instalării sale ca mitropolit.

Același cronicar, Radu Greceanu, spune că „a doao zi la februarie 22, după ce măriia sa vodă de la liturghie au ieșit...fiind duminica cea dentâi a postului care și a *Ortodoxiei* (în gr.) să numește, au trimis măriia sa pă dumnealui Ștefan Cantacuzino, marele postelnic, cu carâta cea frumoasă domnească, și cu alaiu frumos, la sfânta mitropolie dă l-au proscalisit (*pohtit*) să vie la curte; pă carele aducându-l pă scara cea mare, pen divan, s-au înpreunat cu măriia sa vodă, sărutându-i măriia-sa mâna și făcându-i frumoasă orație dă păstoria ce i s-au dat”³¹.

de obște binefăcător” și îi dorește „să supue pre toți vrăjmașii cei văzuți și nevăzuț podnojie picioarilor mării sale”, iar celorlalți ascultători, „viiată cinstită și curată, cu pace și cu sănătate”³⁴.

După aceste festivități, noul mitropolit al țării își continuă activitatea de bun păstor, folosind din plin toată energia și priceperea sa ca îndrumător al tiparnițelor, traducător de cărți liturgice și luptător pentru triumful deplin al limbii române în Biserică, educator al clerului, gospodar al bunurilor Mitropoliei, ctitor, patriot și om politic.

Ca mitropolit avea două reședințe, după cum Brâncoveanu, ca domn, avea două capitale: București și Târgoviște.

La începutul activității sale în noua demnitate, Antim a transferat tipografia de la Râmnic la

partea rușilor. Brâncoveanu, convins de intrigile care se țeseau la palat împotriva mitropolitului, cum că sfatul acestuia contribuise la trădarea spătarului Toma Cantacuzino, și-a propus să-l înlăture pe Antim din scaun.

În această grea situație, mitropolitul Antim - care, în fond, voia binele țării și avea cele mai curate gânduri față de domn - nevoind să fie învinuit pe nedrept că, în acest moment istoric dificil, tocmai el ar fi dușman, a întocmit următoarele scrisori, pe care le-a prezentat personal lui Constantin Brâncoveanu:

*Scrisoarea la leat 7220 (1712),
în luna Ghenarie, în 13 zile*

„Duminecă, la vreme de chindie, prealuminatul domn Io Costandin Basarab Brâncoveanu voevod, având prepus pentru niște lucruri ce le-au adus întâmplările vremii de s-au făcut, cum să se fie făcut cu învățătura și îndemnarea noastră și fiind măriia-sa îndemnat de niște obraze mari besericești și mirenești, pline de zavistii și de răutate au trimis la noi cu poruncă mare pre duhovnicul lui pre episcopul Nisis chir Mitrofan Thasitul, carele era sfetagoreț de la mănăstirea Dionisiului, de ni-au zis au să fac paretisis de bună voia mea, și să-mi las scaunul, să es, au să mă scoată măriia-sa cu sila și să scrie la Țarigrad să mă și catherisească. Pentru care lucru, mergând eu la curte marți seara și vorbind în taină cu măriia-sa, i-am zis cum că mă las de vlădicie, de voia mea, și într-acel ceas i-am dat și scris aceste 12 capete, carele însămnăm aici, să se afle la cei de pre urmă, spre aducere aminte și să cunoască fleștecine și nevinovăția noastră. «Domnul au fost luminarea mea și Mântuitorul meu», Psalm 26.

Această scrisoare ce o închin întru înțeleapta socoteala mării-tale, mă rog ca unui domn milostiv și iubitoriu de Hristos să o citești, când vei avea îndelete, cu blândețe, pentru dragostea *preablândului Hristos* și cele scrise să le socotești toate cu amăruntul, cu judecata dreaptă, că le vei afla adevărate; și scoate den inima mării-tale acel ghimp, că nu sunt (știe Domnul) precum mă socotești măriia-ta și precum *mă limbuțesc* împotrivnicii miei și am nădejde pre Dumnezeu că să va descoperi dreptatea mea fără de zăbavă; că eu întru nerăutatea mea am umblat, iar Tu,

taină, sau de față înaintea mării-tale, au și pe după dos vreun cuvânt carele să nu fie fost pre plăcerea mării-tale, I-am grăit *din datorie*, ca un păstoriu sufletesc, iar nu cu vicleșug, să te vatâm, au trupește au sufletește.

3) Eu aici, în țară, n-am venit de voia mea, nici de vreo sărăcie sau lipsă; nici mănăstirea Sneagovului o am luat-o cu de-a sila. Iară ce am lucrat în 7 ani, ce am făcut acolo (nu atâta din venitul casei, cât din sudorile feții mele), lucrurile acelea mărturisesc la toți, și măcar că măriia-ta nu pohtiai să es de acolo, iar cine au fost pricinuitoarii eșirii mele vor da seama înaintea lui Dumnezeu; iară încailea am eșit cu cinste și nimenea nu mi-au luat seama, căci să vedea că am făcut și am adaos, iară n-am stricat, și nici datorie am lăsat.

4) La episcopia Râmnicului, pulu martur *pe Dumnezeu, care cunoaște ascunzișurile inimii* că nici în visul meu *nu mi-am închipuit* să mă fac arhiereu, cunoscându-mă pre mine mai păcătos și mai nevrednic decât toți oamenii pământului. Iar de vreme ce *Dumnezeu, Cel ce pe toate le orânduiește spre mai bine*, așa au vrut, să rădice din pământ sărac și din gunoiu să înalțe meser, *pentru a-l așeza pe el cu boierii poporului său*, eu ce puteam face? *M-am supus Domnului și L-am rugat pe El.*

Am șazut și acolo 3 ani, fără doao luni. Ce am lucrat și acolo (nu atâta din veniturile casei, cât, iară, din osteneala și sudoarea feții mele) iaste *vederat tuturor*.

Eșirea mea de acolo n-au fost cu voia mea. Eram odihnit cu atâta și mi-ajungea din destul necazurile ce petreceam; iar apoi am eșit cu cinste și nici seama mi-au luat nimenea, nici datorie am lăsat, că așa ni-au slujit vremea.

5) Mitropolia n-am luat-o cu sila, nici cu mite, nici cu rugăciuni. Facă-mi Dumnezeu răsplătire de va fi urmat vreuna de acestia, ci așa au fost plăcut înaintea Stăpânului Dumnezeu și au luminat pre măriia-ta și te-au făcut *instrument* la mijloc, de mi s-au făcut mutare dintr-un scaun într-altul. Și, știind că această *urmare* laste duhovnicească, am pus osteneli peste osteneli întru toate și am trudit din zi din noapte să înmulțesc talantul Domnului, pentru ca să nu mă număr în rândul leneșii slugi; și am silit, după putința mea și după proastă ajungerea minții mele, de am lucrat în viaa Domnului, de nu ca cel de la al noap

măria-ta să faci celia ce n-ai făcut în tinerețe, spre sufleteasca vătămare și spre clevetirea oamenilor.

7) Pre cei ce sunt pricina răutății îi știu cine sunt, ca cum mă știu eu însumi pre mine: unii de aicea și alții dintr-altă parte, carii sunt *neschimbători* din rău; iară aș pohti să stau de față cu dânșii, înaintea măriei-tale și înaintea a mult norod *să arate* cele neadevărate, cu carele mă lupt în zadar. Și măcar că mie nu mi să cuvine, ca unui arhiereu, să grăesc pe nimenea de rău, nici să pârâsc, iar mi să pare că, cu

dreptate, fie numele Domnului blagoslovit, de acum și până în veci.

11) Iară de vei zice măria-ta pentru ce am îndatorit casa, de am făcut cele ce am făcut, am multe, de mi s-ar ținea în seamă, carele nu sunt făr'de cale, numai le las și zic că am cheltuit ca la o casă a mea, cum cheltuiaște fieștecine la casa sa și ca un păstoriu adevărat, iară nu ca un năemit carele junghe și strică. Și alta: pre aceste vremi aș pohti să știu, cine nu iaste

poruncești măriia-ta, paretisis de voia mea, au peste 15 zile vei face măriia-ta precum vei ști, de mă vei scoate cu paguba mea și cu rușine. Eu încă, pentru ca să nu mă arăt cătră măriia-ta iubitor de scandale și să potolesc măriia mării-tale, am zis cătră sfinția-sa că voi face după cum îmi poruncești și voi veni la măriia-ta, precum am și venit. Și într-acei ceas mi-am dat cu cucerie toată voința mea înaintea mării-tale și prin glas viu și în scris, socotind că după ce vei ceti măriia-ta acele 12 capete ce am scris într-acea foaie ce ți-am dat *te vei răzgândi*, și vei lăsa pre Irod (pre carele te îndeamnă să faci aceasta) ca pre un mincinos, că nu știe a cânta alliluia și nu vei intra în păcat cu mine și în clewetirea a toatei lumi. Iar de vreme ce văz că te nevoești măriia-ta, cu tot dinadinsul să o isprăvești aceasta, iarăși zic că nu voi eși din porunca mării-tale. Numai mă rog mării-tale să-ți fie milă de bătrânețele mele și de neputințele ce am; și precum te-au luminat Dumnezeu de ai aflat chiverniseala acelor trei puni (precum mi-au zis Nisis) să afli și celorlalte 4 și să-mi iai zapisele de la datornici să mi le dai în mâna mea. Și așa voi face și eu scrisoare de la mâna mea *paretisis* (renunțare). Și aceasta nu pentru alta, fără numai ca să ia sfârșit scandilile carele vei fi socotind măriia-ta că doară să trag de spre mine; și așa vei fi măriia-ta fără păcat și eu mulțemit și odihnit și cel ce va fi în urma mea va fi pre lege și nu fărădelege, pentru căci atunci mă voi lăsa de voia mea. Iar într-alt chip, veri cu ce mijloc voi eși, nu va fi nici să va putea numi, cel de pe urma mea, pre lege; că de să va face și catherisis, după cum înțelegem, va fi ca aceia ce au făcut acum lui Alixandrias; ce și aceia nu iaste catherisis, ce batjocură besericii lui Dumnezeu și sfințelor taini, pentru care lucru Cel ce lăcuiaște în ceriuri va rade de dânșii și Domnul va batjocori pre ei.

Iar măriia-ta fă ca un domn creștin și milostiv și nu mă lăsa să es obidit și cu lacrimile pe obraz, că va fi păcat. Și precum nu te pripești la cele politicești a face răsplătire pentru cinstea domniei, așa nu te pripi nici la cele besericești, pentru cinstea lui Dumnezeu; că răul a să face iaste lesne, iar a să desface laste cu nevoe. Îți mai ia seama de aceasta și Dumnezeu să te lumineze să faci ce ar fi mai cu cinste și mai de folos, a căruia nespūsă milă rugăm să fie pururea cu măriia-ta.

Obiditul rugător al mării-tale,
Antim al Ungrovlahiei”³⁵.

În urma acestor apărări, părintele Antim rămâne în scaunul de mitropolit, dar raporturile cu domnul se răcesc foarte mult.

Disputa mitropolitului Antim cu Hrisant Nottara, patriarhul Ierusalimului

Hrisant Nottara, nepotul lui Dositheii, ajungând patriarh al Ierusalimului în locul unchiului său - după ce mulți ani stătuse împreună cu acesta la curtea lui Constantin Brâncoveanu - a dobândit între timp

închinarea către Sfântul Mormânt a câtorva mănăstiri din Muntenia. Aceste metocuri și biserici închinare ajutau bănește Patriarhia Ierusalimului.

Hrisant avea pretenția ca aceste mănăstiri să depindă exclusiv de Ierusalim și, cu acordul patriarhului de la Constantinopol, să fie socotit deplin stăpânitor peste ele - dispunând de personalul administrativ, alcătuit din greci - și să fie singurul pomenit la toate slujbele și nimeni altul, nici măcar ierarhul locului³⁶.

Mitropolitul Antim nu putea și nu era de acord cu aceste pretenții abuzive ale patriarhului Hrisant, afirmând, prin două scrisori adresate acestuia, că asemenea pretenții sunt împotriva canoanelor, „că în Ungrovlahia nu se găsesc mănăstiri supuse patriarhului de la Ierusalim sau altui patriarh... fiindcă nici n-au fost vreodată, nici nu vor fi în Ungrovlahia mănăstiri supuse vreunui patriarh dintr-o eparhie străină, ci toate acestea se află sub cărmuirea noastră. Într-însele, și când săvârșim jertfa cea fără de sânge, numai noi ședem în sfințitul scaun, iar nu și patriarhul de la Ierusalim”³⁷.

Sfântul Antim a adresat o plângere patriarhiei ecumenice. Acordul acesteia de a reazeza în autoritate mitropolia Țării Românești se deduce - în lipsa documentelor - din starea de fapt ca și din tăcerea îndelungă a patriarhului Ierusalimului, întreruptă, după doi ani, prin bunăvoința sfântului Antim.

Mitropolitul Antim apărător al Ortodoxiei din Transilvania și din Orientul Apropiat

În jurul anului 1700, popoarele creștine din Orient se aflau sub stăpânirea otomană.

Din Apus se intensifica presiunea calvinilor și romano-catolicilor asupra românilor ortodocși din Transilvania, pentru a-i uni cu Roma.

În afară de Rusia pravoslavnică, apărătoarea Ortodoxiei, cele două provincii românești, Moldova și Muntenia, deși plăteau biruri grele la turci, erau libere în ce privește credința ortodoxă. La această situație se adăuga existența proniatoare, mai ales în Muntenia, a două personalități deosebite: Constantin Brâncoveanu și Antim Ivireanul, domnul și mitropolitul Țării Românești.

Brâncoveanu, creștin dreptcredincios, cu o aleasă cultură teologică și cu faima unui om bogat și darnic și mitropolitul Antim, cel mai bun tipograf din vremea aceea, arhieru cu râvnă de apostol, ajutat financiar de domn, au fost de mare folos atât românilor ortodocși din Transilvania cât și ortodocșilor din Orient, ai căror reprezentanți veneau și cereau ajutor la Curtea valahă.

Antim Ivireanul, apărător al Ortodoxiei pentru românii din Transilvania

Pentru a veni în ajutor creștinilor atacați în credința lor, era nevoie de cărți de doctrină ortodoxă, în special pentru credincioșii din Ardeal, asupriți de administrația habsburgică.

Sosirea în Țara Românească a tânărului tipograf Antim poate fi socotită un dar dumnezeiesc din acest punct de vedere.

Una dintre cele 14 cărți tipărite la Snagov, *Mărturisirea Ortodoxă*, imprimată de ieromonahul Antim în 1699, era gândită ca o expunere a doctrinei răsăritene în comparație cu învățăturile greșite ale romano-catolicilor și calvinilor. *Carte sau Lumină, cu drepte dovediri din dogmele Bisericii Răsăritului asupra dejghinării papistașilor, descoperită și așezată de prea învățatul ieromonah Maxim Peloponiseanu*, apărea în limba română, după numai trei luni de la tipărirea celei dintâi. Ambele cărți au fost comandate și plătite de Constantin Brâncoveanu.

În ajutorul românilor ortodocși din Ardeal a fost trimis la Bălgrad (Alba Iulia), Mihai Iștvánovici, originar din Transilvania, ucenicul lui Antim. În 1699, acesta a tipărit mai întâi o *Bucoavnă* pentru copii, carte care, printre altele, cuprindea Simbolul de credință, cele zece porunci și explicarea ortodoxă a celor șapte Sfinte Taine. Urmează *Chiriadodromionul*, predici pentru duminicile de peste an, menită a-i feri pe ortodocși de alunecarea de la credință³⁸.

Între timp, propaganda vicleană a iezuiților reușise să atragă o parte dintre românii ortodocși, unindu-i cu Roma, prin actul de unire perfectat la Viena, de episcopul Atanasie Anghel în 7 aprilie 1701.

Această rupere din trupul Ortodoxiei a produs o impresie amară binecredinciosului domn Constantin Brâncoveanu, clerului, boierilor și poporului.

Majoritatea românilor ortodocși din Ardeal, care n-a acceptat unirea cu Roma, a fost persecutată de agenții curții austriece și ai Curiei papale. Rezistența brașovenilor în păstrarea dreptei credințe este cunoscută din lungul schimb de scrisori între ei și voievodul Constantin Brâncoveanu sau mitropolitul Antim. Într-una dintre acestea, domnul îi laudă și-i încurajează, spunându-le că a simțit o bucurie adâncă pentru faptul că ei „nu s-au lunecat cu firea ce și-au păzit cinstea legii sale... curata lege cea pravoslavnică carea de la părinții și moșii voștri o aveți”. Totodată, Brâncoveanu îi asigură că îi va mai apăra și ajuta: „Și noi iarăși cu ceia ce va fi de pre partea noastră a vă păzi și a vă ajuta cu ceea ce se va putea nu vom lipsi”³⁹.

În ceea ce-l privește pe mitropolitul Antim, el a hirotonit preoți atât pentru românii din Bălgrad, cât și pentru cei din Brașov, făgăduindu-le că îi va mai ajuta.

Ca episcop la Râmnic, Antim a mai tipărit o carte de doctrină ortodoxă, *Tomul bucuriei*, din care nu lipsea critica primatului papal și a altor abateri catolice. Totodată, a întreținut prin scrisori legătura cu brașovenii până în anul 1713, spunându-le că pe cei doi grămăticii trimiși de ei i-a hirotonit, pe unul diacon și pe altul preot, dându-i acestuia din urmă și blagoslovenie de spovedanie; că le-a trimis și sfântul mir și că ceea ce le va mai lipsi, „ori mir ori alte trebi ce ați avea, să avem știre și vă vom face după pohta voastră”. În aceeași scrisoare le promitea și niște „cărțuli” pentru supărarea pe care o au cu papistașii⁴⁰. Astfel a înțeles mitropolitul Antim să-i ajute pe frații

români din Ardeal să-și păstreze sfânta lor credință ortodoxă.

Antim Ivireanul și legăturile sale cu credincioșii din Patriarhia Antiohiei

Condițiile grele în care trăiau ortodocșii din aceste țări și mai ales lipsa cărților de slujbă și de învățătură creștină ortodoxă îi îndatorau pe păstorii lor sufletești să-i ajute. În același timp, faima dărnicii și evlaviei lui Constantin Brâncoveanu se dusese până departe, în Răsărit. Iată ce spune în această privință patriarhul Athanasie al Antiohiei: „De aceea și noi, de la marginile pământului și din părțile cetății lui Dumnezeu a Antiohiei, auzind de virtuțile tale (*ale lui Constantin Brâncoveanu*, n.n.) de Dumnezeu luminate, am alergat și am venit cu toată graba în acest fericit oraș, ca să vedem și să învățăm în faptă acelea ce am auzit, fiind departe”⁴¹.

Din aceste motive veneau la Curtea lui Brâncoveanu înalți oaspeți, ca patriarhii Dosithei și Hrisant Nottara ai Ierusalimului, Athanasie Dabbas al Antiohiei, Gherasim Palladas al Alexandriei, alți ierarhi și oameni de cultură, teologi învățați și eleniști rafinați. Veneau la marele și cucernicul voievod Constantin Brâncoveanu pentru a fi ajutați în sărăcia lor îndeosebi cu cărți de slujbă și de învățătură ortodoxă, pe care, chiar dacă le-ar fi alcătuit, nu le puteau tipări în țările lor, supuse opresiunii turcești.

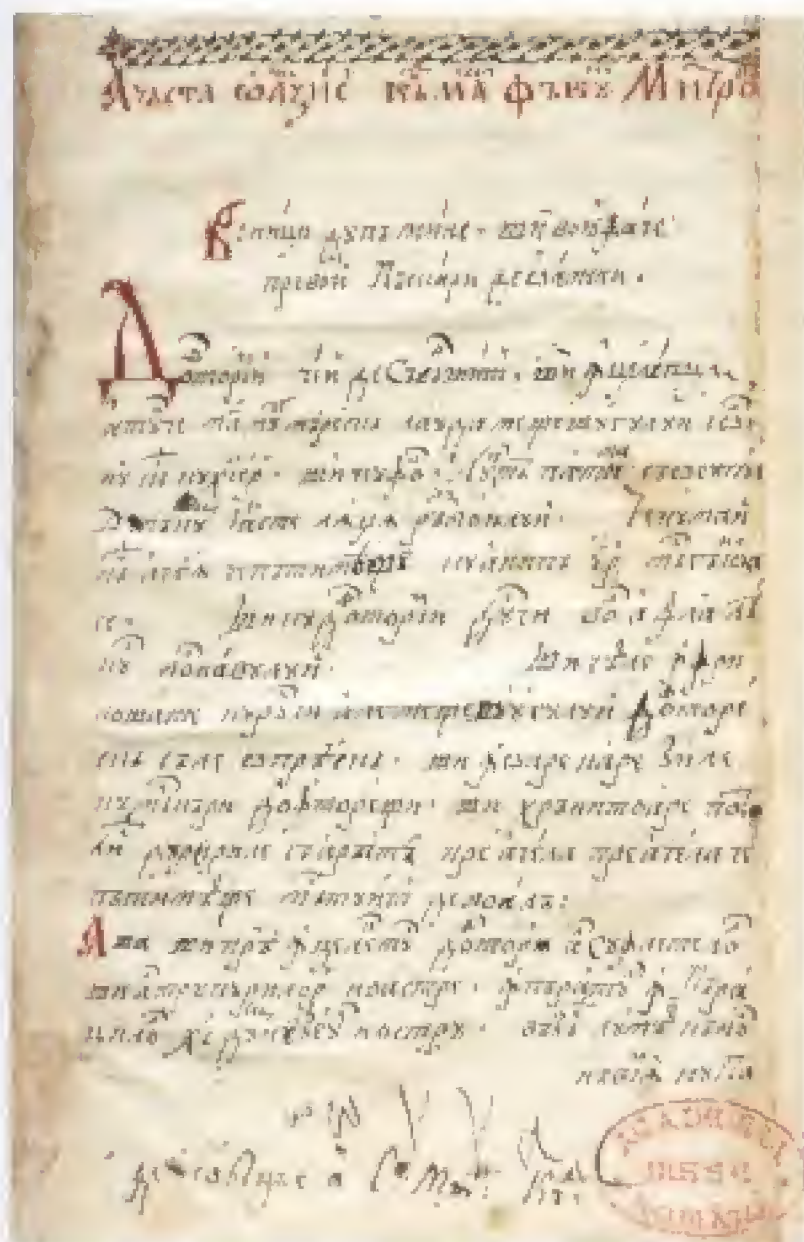
Purtarea de grijă a părintelui Antim pentru păstrarea și întărirea Ortodoxiei s-a întins dincolo de credincioșii români, până la grecii și arabii din patriarhia săracă a Antiohiei.

Patriarhul Athanasie Dabbas, fost predicator la Curtea lui Constantin Brâncoveanu și admirator al Țării Românești, al prosperității ei - având mănăstiri, biserici și școli - se adresa domnului spunându-i că „preoții din Siria în multe locuri sunt lipsiți și săraci și n-au nici cele necesare pentru trai. Ei nu pot săvârși nici Sfânta Liturghie după rânduială, deoarece cărțile arabe, în manuscrise, reclamă mulți bani pentru cumpărare”.

Cucernicul voievod a comandat părintelui Antim tipărirea, în 1701, a *Liturghierului* greco-arab, spre a fi împărțit în dar preoților din Siria. Ieromonahul Antim a săpat însuși literele arabe, editând pentru sirieni și un *Ceaslov* greco-arab, în 1702, pe când se afla încă la Snagov. Își cerea iertare de la credincioșii de limbă arabă pentru eventualele greșeli, întrucât limba îi era străină, el fiind ivirean.

Dărnicia lui Constantin Brâncoveanu a mers atât de departe, încât, la plecarea patriarhului Athanasie, în anul 1704, i-a dăruit și tipografia arabă de la Snagov, cu literele săpate de Antim. Aceasta a fost instalată la Alep. Era prima tipografie arabă pentru cărți bisericești din Siria. Aici a fost tipărită, între altele, *Psaltirea* arabă. După moartea patriarhului Athanasie Dabbas, în 1724, o parte din această tipografie a fost mutată la mănăstirea Balamand iar altă parte la mănăstirea Sf. Ioan din Saeg, în sudul Libanului, unde, „reînnoită și reorganizată, publică și azi cărți bisericești și școlare”⁴².

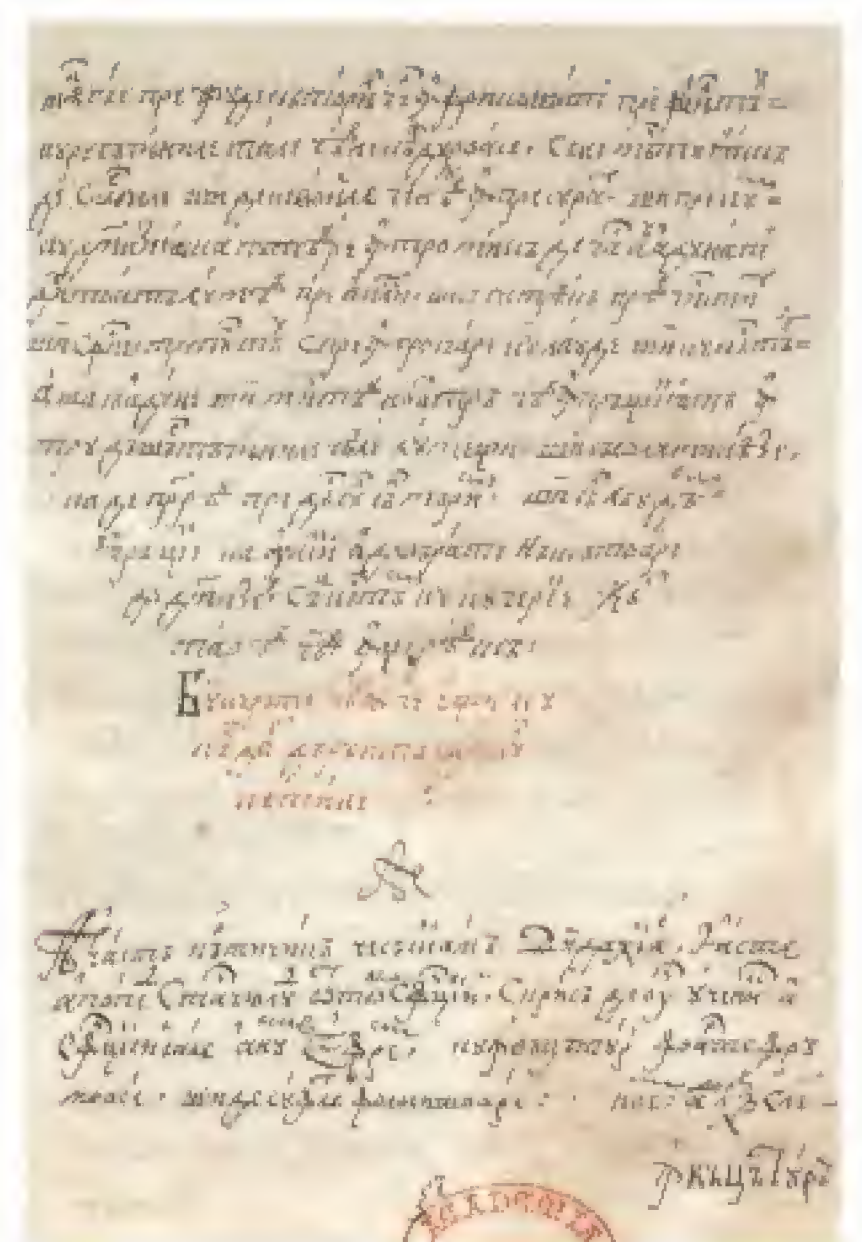
[illegible]

Didahii, prima jumătate
a secolului al XVIII-lea
Aceasta o am zis
când m-am făcut mitropolit

Însemnări: „Az popa Stanciu ot Toți Sfinții
am scris aicea”
„Ostenitoriu la scrisul aceștii cărți,
din porunca dascălului meu, popei
Stanciului, eu Efrem grămaticul
sin Radului scutelnic; vă dni Io Nicolae
Voevod, noemvrie 11 dni leat 7233” (1724)

Însemnare: „Această cârticică,
ce să chiamă Didahiar iaste a popii
Stanciului ot Toți Sfinții.
Scrisă de un ucenic al sfinției sale, anume
Efrem, cu învățături foarte frumoase
și de suflet folositoare; noemvrie
1 dni, leat 7233” (1724)

Didahii, 1722-1724

Ajutorul dat de mitropolitul Antim Ivireanul credincioșilor ortodocși din Georgia

Sfântul Antim n-a uitat niciodată patria sa natală din Munții Caucazului, păstrând legătura cu compatrioții săi prin corespondență, purtată chiar cu regele lor, Vahtang al VI-lea, supranumit «Legiuitorul».

Aflând că este nevoie de o tipografie pentru țara sa, Antim a mijlocit pe lângă Constantin Brâncoveanu și, obținând-o, l-a trimis acolo pe Mihai Iștvanovici, cu o echipă de lucrători tipografi din Țara Românească. Ajunși la destinație în anul 1709, au instalat la Tbilisi (Tiflis) prima tipografie din Georgia⁴³. Mihail Iștvanovici va rămâne "administratorul și conducătorul" ei, după cum singur mărturisește.

În 1709 a apărut prima tipăritură georgiană, o *Evanghelie*, în care, pe verso foi de titlu sunt așezate cuvintele de iertare ale lui Mihail Ungrovlahul fiul lui Ștefan către cititori, pentru eventualele greșeli de limbă: "Cu smerenie, vă rog pe toți, mari și mici, nu-mi luați în răs, de veți găsi în ea greșeli de cuvinte sau de litere. Căci eu am fost strein în această țară și nu cunoșteam limba voastră. Și cei ce sunt ucenicii mei au fost de asemenea necunoscători în acest lucru. Și eu nu văzusem Georgia, ca și ucenicii mei"⁴⁴. Unele exemplare ale acestei tipărituri au ajuns și în mâna mitropolitului Antim. Două dintre ele au fost dăruite, la 21 mai 1710, domnului Constantin Brâncoveanu, cu dedicație autografă⁴⁵.

În 1710 a ieșit de sub tiparul de la Tbilisi un *Liturghier* georgian, care poartă însemnarea: „S-a tipărit la Tbilisi, de mâna tipografului ungrovlah Mihail Ștefaneșvili (fiul lui Ștefan), în anul de la Hristos 1710". A apărut după aceea, tot sub conducerea ucenicului mitropolitului, *Apostolul*, în limba georgiană, urmat de două cărți profane.

Tipograful Mihail Ștefaneșvili a plecat în Olanda, prin Rusia, reîntorcându-se apoi în Georgia și rămânând pentru totdeauna acolo.

Cărțile tipărite de mitropolitul Antim

În cei 25 de ani de viațuire în Țara Românească, Antim Ivireanul a tipărit - în București (la Mitropolie sau la mănăstirea sa, a Tuturor Sfinților), la Snagov, Râmnic sau Târgoviște - 65 de cărți de diferite mărimi. Dintre acestea, 39 sunt lucrate de el, restul de ucenicii săi, Mihail Iștvanovici, Gheorghe Radovici și ieromonahul Dionisie Floru, sub directa sa supraveghere⁴⁶.

Din ansamblul acestor cărți, 26 sunt în limba română, 30 în greacă, două în slavonă, șase sunt bilingve - trei slavo-române, două greco-arabe și una greco-română - și una trilingvă: greco-slavo-română.

Multe sunt traduceri făcute de părintele Antim, însă patru sunt cărți proprii, alcătuite de însuși mitropolitul: *Învățătură pe scurt pentru Taina pocăinței*; *Învățătură bisericească*; *Capete de poruncă*; *Sfătuiri creștine politice*⁴⁷.

Lucrările sfântului Antim păstrate în manuscris

De la fericitul întru pomenire mitropolit Antim au rămas și câteva opere în manuscris: *Izvodul odoarelor sfinteii mitropolii* sau *Condica Mitropoliei Țării Românești*, zisă *Condica lui Antim*, începută în 1695 (B.A.R. ms. rom. 671) ; *Istoria Țării Românești de când au descălecat pravoslavnicii creștini* (B.A.R. ms. rom. 180); *Slujba sfântului mucenic Antim de Nicomidia* (patronul său spiritual), 1710 (B.A.R. ms. rom. 406); *Chipurile Vechiului și Noului Testament*, 1709 (Kiev, Bibl. Acad. Ucr. de Șt. NBUV, col KDA f.310 nr. 379); o parte din *Didahiile* ținute de el la Mitropolia din București (B.A.R. ms. rom. 3460⁴⁸); *Învățăături pentru Așezământul cinstitei Mănăstiri a Tuturor Sfinților*, sau Testamentul său, 1713 (B.A.R. ms. rom. 3342)⁴⁹.

În *Chipurile Vechiului și Noului Testament* sau Arborele genealogic, sunt înfățișate „obrazele oamenilor celor vestiți ce să află în Sfânta Scriptură, în Biblie și în Evanghelie, și adunare pe scurt a istoriilor celor ce s-au făcut pe vremea lor, adevărind a fieștecăruia viața și faptele atâta a celora ce au viețuit cu viață bună, cât și a celora ce au viețuit cu viață necuvioasă, începând de la Adam și pogorând până la Hristos”⁵⁰.

Acest manuscris a fost dăruit voievodului Constantin Brâncoveanu, la Târgoviște, la 1 iulie 1709. „Manuscrisul, frumos caligrafiat, este alcătuit din 21 file și cuprinde genealogia până la Iisus Hristos a tuturor personagiilor din Vechiul Testament, din care coboară până la Iisus. La text și înlăuntrul acestui text se adaugă 515 chipuri lucrate în medalion și trei schițe lucrate în culori”⁵¹.

Chipurile, diferite unele de altele, tineri și bătrâni, cu bărbi mari sau mai mici, priviți din față ori din profil, cuprinzând umerii și puțin din bust, sunt desenate artistic, în peniță.

Aceste chipuri ni-l arată pe fericitul Antim a fi, pe lângă tipograf și autor de xilografuri desăvârșit, și un miniaturist și desenator iscusit.

În dedicația către domn, autorul manuscrisului vorbește - ca într-o continuare a Arborelui genealogic biblic - și despre „luminatul neam al Băsărăbeștilor”, înaintașii lui Brâncoveanu, de la care acesta a moștenit rare însușiri: „...de la unul cucernicia, de la altul credința cea fierbinte și râvna cea dumnezeiască...de la altul blândețele, de la altul îndelungă răbdarea și nerăutatea, de la altul milostivirea și iubirea de săraci...iar mai vârtos și mai ales de la dulcele meu Iisus, smereniia cea de margine”⁵².

Ultimii ani din viața sfântului Antim

Mitropolitul Antim Ivireanul și-a desfășurat viața și activitatea sub trei domni: Constantin Brâncoveanu, Ștefan Cantacuzino și Nicolae Mavrocordat, cel din urmă fiind primul fanariot din țările române, slugă plecată turcilor.

Sub Constantin Brâncoveanu a lucrat ca tipograf și ca ierarh, de la 1691 până la 1714. După moartea năpraznică a voievodului și a celor patru fii ai săi, la tron a urmat Ștefan Cantacuzino, care și-a încheiat scurta sa domnie după numai 20 de luni, la 21 ianuarie 1716, ucis de turci prin sugrumare, împreună cu tatăl său⁵³. În timpul domniei acestuia, sfântul mitropolit Antim a terminat ctitorirea mănăstirii Tuturor Sfinților.

Aceste morți sângeroase au sporit sentimentele mitropolitului împotriva turcilor, dobândite din tinerețe, din vremea când căzuse, în Georgia, rob în mâinile lor.

Nu putem ști câtă durere a suferit în inima sa sfântul Antim când a aflat sfârșitul tragic al domnului Constantin Brâncoveanu, care îl adusese în țară și sub oblăduirea căruia lucrase cu nepotolită osârdie timp de 23 de ani.

Spre sfârșitul vieții sale pământești, și-a continuat treburile mitropoliei și tipografiei, ocupându-se în chip deosebit de zidirea mănăstirii Tuturor Sfinților, pentru care, încă din primăvara anului 1713, începuse redactarea *Așezământului*.

Traducerile și tipăriturile în perioada 1712-1716

Majoritatea lucrărilor traduse de mitropolit și tipărite la Târgoviște de Gheorghe Radovici sunt hărăzite în mod special înlocuirii definitive a limbilor străine cu româna, atât de necesară în Țara Românească, atât la strană cât și în altar.

Din noiembrie 1710, Antim a început, în acest oraș, seria tipăriturilor românești, cu *Învățătura bisericească* având mențiunea în titlu „să se dea în dar preoților” și *Psaltirea* proorocului și împăratului David. În toamna anului 1712, a imprimat, cu osteneala lui Gheorghe Radovici, cel dintâi *Octoih* în limba română, tradus de mitropolit și tipărit cu cheltuiala sa, ca și „cärticica” *Rugăciuni în toate zilele săptămânii*, „să se dea creștinilor în dar”. În 1713 se tipăresc, în românește: *Alexandria* (din care nu se mai găsește nici un exemplar), *Dumnezeieștile și sfintele Liturghii*, cu cheltuiala mitropolitului Antim, *Pilde filosofesti*, *Catavasier*, în slavo-româno-greacă, *Molitvelnic*, ediția a doua, tradus în românește de mitropolitul Antim pe când se afla la Râmnic și tipărit acum cu cheltuiala sa.

După moartea martirică a lui Brâncoveanu, în timpul domniei lui Ștefan Cantacuzino - care a acordat importante scutiri de dări clerului - s-au tipărit, în românește: *Capete de poruncă* „la toată ceata bisericească pentru ca să păzească fieștecarele din preoți și din diaconi deplin și cu cinste datoria hotărului său”, *Ceaslov* slavo-român și prima traducere integrală a *Catavasierului*.

Ceaslovul, „acum întâi tălmăcit” de mitropolitul Antim și imprimat cu cheltuiala sa și un nou *Catavasier* în română apar în 1715, ultimele cărți din activitatea cărturărească a mitropolitului tipărindu-se în limba greacă. *Despre oficiile, clericii și dregătoriile sfintei Biserici a lui Hristos și însemnarea lor*, de Hrisant Nottara, apare la Târgoviște în 1715 - încălzind puțin

relațiile dintre cei doi ierarhi - *Sfaturi creștine politice*, „către... Domnul Domn Ioan Ștefan Cantacuzino” în același an, la Mitropolia din București, în timp ce *Istoria sfântă, adică iudaică* a lui Alexandru Mavrocordat este singurul titlu tipărit în 1716, în timpul vieții sfântului Antim, la ctitoria sa, mănăstirea Tuturor Sfinților, fiind și cel din urmă.

Conflictul dintre mitropolitul Antim și domnul Nicolae Mavrocordat

O dată cu uciderea lui Ștefan Cantacuzino, la 21 ianuarie 1716, turcii și-au pierdut total încrederea în domnii autohtoni și, după hotărârea lor, l-au strămutat pe Nicolae Mavrocordat din Moldova în Țara Românească. Acesta își face intrarea în București la 10 februarie 1716⁵⁴. Cu Nicolae Mavrocordat începe perioada domniilor fanariote în Țara Românească, manevrate de Poartă.

Alături de Imperiul Otoman, două mari puteri hotărau, în acea vreme, destinele Europei orientale: Rusia țarului Petru cel Mare și Imperiul habsburgic.

Boierii valahi îl primiseră din poruncă pe Nicolae Mavrocordat, știind că este omul turcilor, deci neprieten al țării. Au încercat, de aceea, să se orienteze politic către marile puteri creștine: unii, avându-l pe vlădica

Martiriul Sf. Antim, episcopul Nicomidiei, detaliu din icoana Celor patru Sfinți, 1715, biserica mănăstirii Antim

Antim alături, erau de partea rușilor, alții, de partea austrieilor, mai ales Cantacuzinii, care urmăreau să-l pună domn în locul lui Mavrocordat pe Gheorghe Cantacuzino, fiul lui Șerban, aflat de multă vreme în Transilvania. Au trecut atunci de partea austrieilor mai mulți boieri, cu nădejdea că vor scăpa țara de omul turcilor.

Era în ziua de Sfânta Maria Mare a anului 1716. Cronica lui Radu Popescu relatează pătrunderea austrieilor în Țara Românească: „s-au slobozit o seamă de catane pă la Căineni de au venit până la Pitești” și „le iaste gândul să treacă spre București”⁵⁵. Această știre ajunsese în capitală prin vameșii de la

frontieră a treia zi după Sfânta Maria Mare, cum precizează aceeași cronică.

Del Chiaro, notând despre același eveniment, spune că era într-o zi de vineri, cu o oră mai înainte de apusul soarelui, și lumea alerga pe ulițele Bucureștilor strigând: „Nemții, nemții!”

Nicolae Mavrocordat, înspăimântat, și-a făcut bagajele și, împreună cu familia sa și cu boierii

Mitropolitul, socotind însă că Mavrocordat nu avea să mai revadă țara, s-a întors la București. În dimineața următoare, sâmbătă, către răsăritul soarelui, grupul lui Mavrocordat a ajuns în raiaua de la Giurgiu. Turcii, surprinși de neașteptații oaspeți, crezându-i pe nemți în apropiere, au început să se retragă, unii în cetate, alții îmbulzindu-se să treacă Dunărea. În graba fugii, câteva bărci, cu 25 până la 30 de-ai lor, s-au

Martiriul Sf. Antim Ivireanul, frescă executată de Dimitrie Dumitriu Nicolaide și protosighelul Sofian Boghiu în paraclisul mănăstirii Antim, în 1951

credincioși, luându-l cu sine și pe mitropolitul Antim, împotriva voinței acestuia, a pornit spre Giurgiu. „Către miezul nopții - spune Del Chiaro - spre a mai odihni caii, se opri într-un sat, Odaia⁵⁶, și poposi în bordeiul unui țăran, unde ceru de băut. S-a încins acolo o discuție între el și Antim, mitropolitul Valahiei, care nu mai voia să-l urmeze, susținând că sub nici un preț nu-și poate părăsi turma, mai cu seamă în împrejurări nenorocite ca acestea, când se putea ivi vreo răscoală, din lipsa domnului și a mitropolitului. În timpul discuției, mitropolitul a fost chemat afară din bordei pentru a i se înmâna o scrisoare sosită din București, de la Ioan Avramie. După ce a citit-o, a intrat în casă și i s-a adresat voievodului cu aceste cuvinte: «Măria-ta, nu e vreme de pierdut aici: vine beizadeaua Gheorghe, feciorul fostului domn Șerban Cantacuzino, din Transilvania, cu douăsprezece mii de nemți, ca să ocupe Țara Românească»⁵⁷.

Mavrocordat, cuprins de spaimă, a poruncit repede pregătirea cailor. Din nou l-a îndemnat pe mitropolit să-l urmeze, gândind, spune Del Chiaro, că „înapoierea sa la București n-ar avea alt scop decât înscăunarea noului domn” și amenințându-l că „peste câteva zile se va reîntoarce în țară cu o armată numeroasă de turci și tătari, care o va distruge pe cea rebelă față de Poartă”⁵⁸.

scufundat, cei salvați băgând spaima în oraș. Ajuns la Rusciuc și Mavrocordat cu ai săi, cu multe care cu bagaje prețioase - pe care le-a îndrumat, în grabă, spre Constantinopol - cadiul și alți turci de seamă au venit să-l vadă și să afle motivul fugii sale grabnice.

La Giurgiu, curierii sosiți din capitală aduseseră însă știrea că nici un neamț nu se afla în București, că zvonul nesocotit a cauzat mare panică în popor, care și-a părăsit casele de frică, căutând adăpost în hanurile Șerban Vodă, Sfântul Gheorghe și în mănăstirea Cotroceni. Mavrocordat, în baza unui firman, a obținut în grabă câteva sute de turci și tătari, cu care a pornit spre București, unde a ajuns joi, 10 septembrie. S-a oprit la locul numit Fântâna lui Radu Vodă, unde a poruncit tăierea „în bucăți” a vornicului Pătrașco Brezoianu, uns domn la Mitropolie, deși nu fusese de față. S-a așternut atunci mare frică în locuitori, mai ales în boierii care nu-l urmaseră⁵⁹.

Moartea martirică a mitropolitului Antim

Întors la Curte, Mavrocordat a poruncit să fie chemat mitropolitul Antim, care a hotărât să asculte ordinul. Era gata să fie ucis de soldații turci, în momentul coborârii sale din rădvan, pentru a urca

scările palatului. Dar nu a fost dus în fața lui Mavrocordat, ci a fost închis, sub pază strașnică, împreună cu preotul Ioan Avramie - grec din Creta, paroh al comunității din Veneția, apoi predicator la Curtea lui Brâncoveanu - cel care îl anunțase pe Antim de sosirea principelui Gheorghe Cantacuzino ca domn în locul lui Mavrocordat.

Mitropolitul, închis la Curte, a fost constrâns prin amenințări să renunțe în scris la Arhiepiscopie, în locul său fiind ales de către domn și boieri Mitrofan, fost duhovnic al lui Constantin Brâncoveanu și dușman neîmpăcat al lui Antim.

Sfântul a fost apoi acuzat de vrăjitorie și înșelăciune, caterisit de Patriarhia ecumenică, dezbrăcat de ornatele arhieresti, punându-i-se potcap roșu în locul mitrei de mitropolit. I s-a ridicat și dreptul de a purta numele de Antim, dându-i-se numele laic, de Andrei. I s-a citit apoi sentința de deportare pe viață în mănăstirea de pe Muntele Sinai⁶⁰. Pornit în miez de noapte cu carul, sub paza câtorva turci, ajuns la Galipoli, lângă râul Tundja, afluentul Mariței care trece prin Adrianopol, a fost ucis și aruncat în râu.

Așa și-a sfârșit viața pământească marele și sfântul mitropolit Antim Ivireanul.

Relatarea arestării, degradării și umilințelor la care a fost supus, precum și a morții sale martirice, este prezentată de contemporanul său Anton Maria del Chiaro care, ca secretar al lui Brâncoveanu și admirator sincer al talentelor și vrednicilor mitropolitului, i-a urmărit cu grijă și durere sfârșitul tragic al vieții.

Dușmanii de moarte ai lui Antim și-au făcut datoria până la sfârșit. Nici nu l-au lăsat să ajungă până la Muntele Sinai, locul surghiunului, cum fusese anunțat, ci i-au obținut în grabă, din partea sultanului, sentința de condamnare la moarte.

Bătrân, bolnav și chinuit, pe ultimul său drum, a fost ucis mișelește, tăiat în bucăți și aruncat în apele Tundjei, în loc să fie înmormântat cu cinstea cuvenită, cum nădărduse, în biserica Tuturor Sfinților, ctitorită în ultima parte a sfintei sale vieți.

Îndreptățirea crimei

Formal, moartea sfântului mitropolit trebuia justificată.

În acest scop, a fost urzită în grabă vinovăția lui de către Mavrocordat și sfatul boierilor și a fost comunicată Patriarhiei ecumenice din Constantinopol. Aceasta a constituit un consiliu din 11 arhieriei, în frunte cu patriarhul ecumenic Ieremia al III-lea, care, deși învinuitul nu era de față, a întocmit gramata din august 1716, în care mitropolitul, „răul Antim” era învinovătit ca „revoluționar, răsculat și culpabil în contra puternicei împărății și a preainălțatului domn a toată Ungrovlahia”, „mag”, „participator la multe crime” și „meșteșuguri... satanicești”.

Pe baza acestor grave și nedrepte acuzații, sfântul Antim era caterisit și lipsit de toate drepturile de arhieriu și mitropolit, zicându-i-se „monahul Antim” și

fiind recunoscut ca „unul din particulari”⁶¹.

Lumina adevărului

Lumina adevărului nu putea fi ascunsă la infinit sub obrocul urii și al uitării.

Însă abia după 250 de ani a venit vremea ca această caterisire nedreaptă din august 1716 să fie ridicată de către Patriarhia ecumenică, în urma demersurilor Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

Răspunsul canonic al patriarhului Atenagora era acesta: „Am găsit cu cale să ridicăm caterisirea lui, făcută odinioară de către marea Biserică a lui Hristos de la noi, în vederea restabilirii pomenirii sale în Biserică”⁶².

Dumnezeu niciodată nu rămâne dator, mai ales cuiva care Îi slujește „cu timp și fără timp” și din toată inima, cum L-a slujit vrednicul de pomenire mitropolit Antim Ivireanul.

De aceea, așa cum este cunoscut tuturor, pentru vredniciile sale, pentru lumina răspândită prin tipar și prin cuvânt, pentru sfințenia vieții sale pământești, care se încheie cu moarte martirică, sfânta noastră Biserică l-a canonizat, recunoscându-l în rândul sfinților, cu ziua de pomenire 27 septembrie, în fiecare an.

Știindu-l în mare cinste înaintea lui Dumnezeu, știind și cât de mult a iubit neamul românesc, să-i mulțumim și să-l rugăm ca, de acolo unde se află, împreună cu toți „prietenii lui Dumnezeu”, să se roage și pentru mântuirea, ocrotirea și tot binele țării și al întregului neam românesc.

Doamne, Dumnezeul părinților noștri, odihnește cu dreptii, în lumină și fericire veșnică, pe adormitul robul Tău mitropolitul martir Antim Ivireanul, ctitorul sfintei mănăstiri Antim!

Note

1. Fany Djindjihașvili, *Antim Ivireanul, cărturar umanist*, Iași, 1982, p. 22-23.
2. *Ibidem* p. 21.
3. Anton Maria del Chiaro, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valahia*, Veneția, 1718, p. 220.
4. Pr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, București 1981, p. 144.
5. La această cifră se ajunge dacă socotim cei 16 ani ai vârstei sale când a fost luat în robie și cei peste 25 ani de la data înrobirii și până la sosirea sa în Țara Românească: Fanny Djindjihașvili, *Antim Ivireanul*, p. 22.
6. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, p. 144.
7. Pr. Nicolae Șerbănescu, *Mitropolitul Antim Ivireanul, 1716 - septembrie - 1966*, în M.O. XVIII (1966), nr. 9-10, p. 775-776.
8. Aceste stări de lucruri sunt tratate pe larg în: Gabriel Ștrempel, *Antim Ivireanul*, București, 1997, p. 48-61.
9. Pr. Nicolae Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, în B.O.R. LXXIV (1956), nr. 8-9, p. 690-691.
10. Învățătura calvină era cuprinsă în *Mărturisirea de credință* atribuită patriarhului ecumenic Chiril Lucaris (†1638).
11. Nicolae Iorga, *Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor*, vol. 2, București, 1932, p. 31-35.

12. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 691.
13. Constantin Bălan, *Aspecte economice din Țara Românească în epoca brâncovenească*, în *Constantin Brâncoveanu*, volum coordonat de Paul Cernovodeanu și Florin Constantiniu, București, 1989, p. 24-45.
14. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 699.
15. *Ibidem*, p. 706-718.
16. *Bibliografia Românească Veche*, I, p. 430, 432.
17. Alexandru Duțu, *Coordonate ale culturii românești în secolul XVIII*, București, 1968, p. 23-69.
18. Gabriel Ștrempel, Introducere la *Antim Ivireanul, Opere*, București, 1972, p. XIII; v. și Dan Simonescu, Emil Muracade, *Tipar românesc pentru arabi în secolul al XVIII-lea*, în *Cercetări literare*, III (1939), p. 1-32.
19. *Scrisoarea la leat 7220, în luna Ghenarie, în 13 zile*, în: *Antim Ivireanul, Opere*, ed. G. Ștrempel, p. 227.
20. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 697.
21. *Ibidem*, p. 718-727.
22. Actul de scoatere a lui Ilarion, în *Condica Sfântă*, v. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 727, n. 174.
23. *Scrisoarea la leat 7220*, în *Antim Ivireanul, Opere*, p. 228; sublinierile indică expresia greacă a textului, în manuscrisul românesc.
24. Din prefața *Evangheliei greco-române*, apud N. Iorga, *Istoria Bisericii Românești*, II, p. 11.
25. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 727-734.
26. N. Iorga, *Istoria Bisericii Românești*, I, p. 367-368.
27. Pr. Niculae Șerbănescu, *Documente în timpul păstoriei mitropolitului Antim Ivireanul la Râmnic*, în M.O. XVIII (1966), nr. 9-10, p. 845-851.
28. Pr. N. Șerbănescu, *Mitropolitul Antim Ivireanul*, p. 791-792.
29. Radu Logofătul Greceanu, *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu Voievod (1688-1714)*, ed. Aurora Ilieș, București, 1970, p. 167-168.
30. Pr. N. Șerbănescu, *Mitropolitul Antim Ivireanul*, p. 793-795.
31. Radu Logofătul Greceanu, *Istoria domniei lui Constantin Basarab*, p. 168.
32. *Aceasta o am zis când m-am făcut mitropolit*, în *Antim Ivireanul, Opere*, p. 3-8.
33. *Ibidem*, p. 6-7.
34. *Ibidem*, p. 8.
35. *Antim Ivireanul, Opere*, p. 226-234; sublinierile indică text grecesc în manuscrisul original.
36. N. Iorga, *Mitropolitul Antim Ivireanul în luptă cu Ierusalimul pentru drepturile Bisericii sale*, în B.O.R. LII (1934), p. 721-725.
37. *Scrisoarea lui Antim din 26 decembrie 1710*, în: Al. Elian, *Antim Ivireanul apărător al prerogativelor scaunului mitropolitan al Ungrovlahiei*, în S.T. XVII (1966), nr. 9-10, p. 526-530.
38. Diac. as. I. Rămureanu, *Luptător pentru Ortodoxie*, în B.O.R. LXXIV (1956), nr. 8-9, p. 837.
39. *Ibidem*, p. 837; vezi și Ioan Aurel Pop, *Domnia lui Constantin Brâncoveanu și românii din Transilvania - realitate istorică și reflecție în istoriografia românească transilvăneană din secolul XVIII*, în *Constantin Brâncoveanu*, p. 63-68.
40. Diac. I. Rămureanu, *Luptător pentru Ortodoxie*, p. 839.
41. Din prefața grecească a *Liturghierului greco-arab* tipărit la Snagov în 1701, apud Diac. I. Rămureanu, *Luptător pentru Ortodoxie*, p. 840.
42. N. Cartoian, *Istoria literaturii române vechi*, III, p. 212, apud I. Rămureanu, *Luptător pentru Ortodoxie*, p. 842.
43. *Ibidem*, p. 844.
44. *Bibliografia Românească Veche*, I, p. 544.
45. *Ibidem*, p. 543-544.
46. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 690-766; idem, *Încă o carte tipărită de mitropolitul Antim Ivireanul*, în B.O.R. XCIV (1976), nr. 3-4, p. 349-355.
47. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 750; G. Ștrempel nu recunoaște ca operă originală a mitropolitului decât primele trei titluri: *Antim Ivireanul, Opere*, Introducere, p. XXXV-XXXVIII.
48. Manuscrisul, copiat de Efrem grămaticul, este datat de G. Ștrempel în 1722-1724: *Catalogul manuscriselor românești*, BAR 3101-4413, III, București, 1987, p. 133.
49. Pr. N. Șerbănescu, *Antim Ivireanul, tipograf*, p. 752-758; *Didahiile, Chipurile Vechiului și Noului Testament și Așezământul mănăstirii Antim*, considerate de G. Ștrempel singurele scrieri autentice, sunt publicate de acesta în *Antim Ivireanul, Opere*, p. 1-346.
50. *Ibidem*, p. 241.
51. Victor Brătulescu, *Antim Ivireanul, miniaturist și sculptor*, în B.O.R. LXXIV (1956), nr. 8-9, p. 768; descrierea completă a manuscrisului, cu mențiunea exactă a numărului de ilustrații - 503 portrete, 3 schițe și 8 desene reprezentând diferite scene - cu transcrierea însemnărilor și cu identificarea personajelor (ale căror nume au fost redactate după ediția din 1936 a Bibliei): G. Ștrempel, *Un cronograf ilustrat atribuit mitropolitului Antim*, Rsl XIII (1966), p. 309-355; v. și idem, *Antim Ivireanul, Opere*, p. XXXIX-XLII.
52. *Ibidem*, p. 243-244.
53. Del Chiaro, *Istoria*, p. 185-189.
54. Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, ed. C. Grecescu, București, 1963, p. 222-224.
55. *Ibidem*, p. 224.
56. După *Cronica* lui Radu Popescu, p. 224, acest popas ar fi avut loc la Călugăreni; v. relatarea și comentarea evenimentelor, după Radu Popescu, Del Chiaro și Mitrofan Grigoras, la pr. N. Șerbănescu, *Mitropolitul Antim Ivireanul*, p. 797 și la G. Ștrempel, *Antim Ivireanul, Opere*, p. XXXII-XXXIII și n. 75.
57. Del Chiaro, *Istoria*, p. 211.
58. *Ibidem*, p. 211.
59. În studiul lui C. Erbiceanu, *Descoperirea manuscriptelor mitropolitului Antim Ivireanul* în B.O.R. (XI) 1888, nr. 12, găsim aceste aprecieri despre Mavrocordat: că turcii îl aveau în mare cinste, ca pe un foarte mare filosof, dar pentru creștini și pentru mitropolitul Antim era „mare turbală”, pentru că „mulți boieri mari au tăiat, multe case au pustiit și multe mănăstiri au distrus. Biruri grele pe țară și pe mănăstiri au pus, încât oamenii nu mai puteau să plătească... și pe frate-său, Ioan-Vodă, el l-a otrăvit, pentru binele ce l-au făcut, de l-au scos din mâinile nemților, de la robie... mai pe urmă zic că l-au otrăvit și pe el boierii, și a băut și el paharul care au amestecat și el otravă”.
60. Acușele și dramatica degradare a mitropolitului sunt relatate în detaliu - după Del Chiaro și după gramata de caterisire din august 1716, a patriarhului Constantinoplei Ieremia al III-lea, transcrisă în *Condica sfântă* - și comentate de Pr. N. Șerbănescu, *Mitropolitul Antim Ivireanul*, p. 799-801.
61. Gramata publicată în întregime în G. Ștrempel, *Antim Ivireanul, Opere*, p. 435-437.
62. Pr. N. Șerbănescu, *Mitropolitul Antim Ivireanul*, p. 809.

Chipurile
Vechiului
și
Noului Testament

„Această carte să numește Neamurile de la Adam și cumpărătura ei este 150 lei, care au cumpărat-o tatăl meu, Dumitrașco Săcară, vornicul de poartă. Și la sfârșitul vieții dumnealui me-au dat-o mie și este draptă a me. Și cine ș-ar faci vriun blestem să o fure să fii blestemat de Domnul Hristos și de Maica Pricurata Pricestă, să nu-i agiute, și de cei 12 apostoli și de toți sfinții mucenici și de Tatăl nevăzut; și neertat să fii acela om pân' în vecul vecului de apoi. 1788, iulie 8“.

„Astăzi se află la dumnealui cumnatul Mihălache, mâini la altul, poimâni a nimănu. Gheorghe sârdar. 1821, iunie 14“.

„Genealogia izbăvitorului lumii, în portretele patriarhilor, Cartea neamului lui Iisus Hristos. Din hârtiile lui Antonie, arhiepiscopul Chișinăului. Trimisă la Muzeul Academiei spirituale din Kiev de către secretarul consistoriului spiritual din Chișinău, Lev Ștefanovici Rodchievici, prin Lev Mațeevici, 9 noiembrie, anul 1884”.

„La 1812 mai în 5 zile duminică la 2 ceasuri din zi s-au cutremurat pământul”.

Рис. с. 529.

Pygocnobia Capriensis -

to my intimate Nanjiguda. -

Историческая справка

[illegible]

Myrica Ricapua D. Naz comin

орловъ и др. Кумукаевъ Д. Кочетковъ

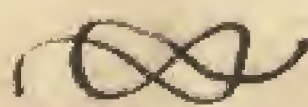
Salvo p. para Ebuza.

Здесь была М. С. Соловьев.

5 March 1887.

70
Manuscript.

1812: Nov. 12: 10: 5: 3: 2: 1: 0: 1: 2: 3: 4: 5: 6: 7: 8: 9: 10: 11: 12: 13: 14: 15: 16: 17: 18: 19: 20: 21: 22: 23: 24: 25: 26: 27: 28: 29: 30: 31: 32: 33: 34: 35: 36: 37: 38: 39: 40: 41: 42: 43: 44: 45: 46: 47: 48: 49: 50: 51: 52: 53: 54: 55: 56: 57: 58: 59: 60: 61: 62: 63: 64: 65: 66: 67: 68: 69: 70: 71: 72: 73: 74: 75: 76: 77: 78: 79: 80: 81: 82: 83: 84: 85: 86: 87: 88: 89: 90: 91: 92: 93: 94: 95: 96: 97: 98: 99: 100: 101: 102: 103: 104: 105: 106: 107: 108: 109: 110: 111: 112: 113: 114: 115: 116: 117: 118: 119: 120: 121: 122: 123: 124: 125: 126: 127: 128: 129: 130: 131: 132: 133: 134: 135: 136: 137: 138: 139: 140: 141: 142: 143: 144: 145: 146: 147: 148: 149: 150: 151: 152: 153: 154: 155: 156: 157: 158: 159: 160: 161: 162: 163: 164: 165: 166: 167: 168: 169: 170: 171: 172: 173: 174: 175: 176: 177: 178: 179: 180: 181: 182: 183: 184: 185: 186: 187: 188: 189: 190: 191: 192: 193: 194: 195: 196: 197: 198: 199: 200: 201: 202: 203: 204: 205: 206: 207: 208: 209: 210: 211: 212: 213: 214: 215: 216: 217: 218: 219: 220: 221: 222: 223: 224: 225: 226: 227: 228: 229: 230: 231: 232: 233: 234: 235: 236: 237: 238: 239: 240: 241: 242: 243: 244: 245: 246: 247: 248: 249: 250: 251: 252: 253: 254: 255: 256: 257: 258: 259: 260: 261: 262: 263: 264: 265: 266: 267: 268: 269: 270: 271: 272: 273: 274: 275: 276: 277: 278: 279: 280: 281: 282: 283: 284: 285: 286: 287: 288: 289: 290: 291: 292: 293: 294: 295: 296: 297: 298: 299: 300: 301: 302: 303: 304: 305: 306: 307: 308: 309: 310: 311: 312: 313: 314: 315: 316: 317: 318: 319: 320: 321: 322: 323: 324: 325: 326: 327: 328: 329: 330: 331: 332: 333: 334: 335: 336: 337: 338: 339: 340: 341: 342: 343: 344: 345: 346: 347: 348: 349: 350: 351: 352: 353: 354: 355: 356: 357: 358: 359: 360: 361: 362: 363: 364: 365: 366: 367: 368: 369: 370: 371: 372: 373: 374: 375: 376: 377: 378: 379: 380: 381: 382: 383: 384: 385: 386: 387: 388: 389: 390: 391: 392: 393: 394: 395: 396: 397: 398: 399: 400: 401: 402: 403: 404: 405: 406: 407: 408: 409: 410: 411: 412: 413: 414: 415: 416: 417: 418: 419: 420: 421: 422: 423: 424: 425: 426: 427: 428: 429: 430: 431: 432: 433: 434: 435: 436: 437: 438: 439: 440: 441: 442: 443: 444: 445: 446: 447: 448: 449: 450: 451: 452: 453: 454: 455: 456: 457: 458: 459: 460: 461: 462: 463: 464: 465: 466: 467: 468: 469: 470: 471: 472: 473: 474: 475: 476: 477: 478: 479: 480: 481: 482: 483: 484: 485: 486: 487: 488: 489: 490: 491: 492: 493: 494: 495: 496: 497: 498: 499: 500: 501: 502: 503: 504: 505: 506: 507: 508: 509: 510: 511: 512: 513: 514: 515: 516: 517: 518: 519: 520: 521: 522: 523: 524: 525: 526: 527: 528: 529: 530: 531: 532: 533: 534: 535: 536: 537: 538: 539: 540: 541: 542: 543: 544: 545: 546: 547: 548: 549: 550: 551: 552: 553: 554: 555: 556: 557: 558: 559: 560: 561: 562: 563: 564: 565: 566: 567: 568: 569: 570: 571: 572: 573: 574: 575: 576: 577: 578: 579: 580: 581: 582: 583: 584: 585: 586: 587: 588: 589: 590: 591: 592: 593: 594: 595: 596: 597: 598: 599: 600: 601: 602: 603: 604: 605: 606: 607: 608: 609: 610: 611: 612: 613: 614: 615: 616: 617: 618: 619: 620: 621: 622: 623: 624: 625: 626: 627: 628: 629: 630: 631: 632: 633: 634: 635: 636: 637: 638: 639: 640: 641: 642: 643: 644: 645: 646: 647: 648: 649: 650: 651: 652: 653: 654: 655: 656: 657: 658: 659: 660: 661: 662: 663: 664: 665: 666: 667: 668: 669: 670: 671: 672: 673: 674: 675: 676: 677: 678: 679: 680: 681: 682: 683: 684: 685: 686: 687: 688: 689: 690: 691: 692: 693: 694: 695: 696: 697: 698: 699: 700: 701: 702: 703: 704: 705: 706: 707: 708: 709: 710: 711: 712: 713: 714: 715: 716: 717: 718: 719: 720: 721: 722: 723: 724: 725: 726: 727: 728: 729: 730: 731: 732: 733: 734: 735: 736: 737: 738: 739: 740: 741: 742: 743: 744: 745: 746: 747: 748: 749: 750: 751: 752: 753: 754: 755: 756: 757: 758: 759: 760: 761: 762: 763: 764: 765: 766: 767: 768: 769: 770: 771: 772: 773: 774: 775: 776: 777: 778: 779: 780: 781: 782: 783: 784: 785: 786: 787: 788: 789: 790: 791: 792: 793: 794: 795: 796: 797: 798: 799: 800: 801: 802: 803: 804: 805: 806: 807: 808: 809: 810: 811: 812: 813: 814: 815: 816: 817: 818: 819: 820: 821: 822: 823: 824: 825: 826: 827: 828: 829: 830: 831: 832: 833: 834: 8

(Încercare de condei)

„De la cinstita

De la cinstita isprăvnicie Râmnic. Cinstita agie”

Făcut-au Domnul Dumnezeu toate din neființă
Și în ființă le-au adus cu multă biruință
Și după aceea au zidit, luund pământ și tină
Pre omul cel dintâi, Adam, fără cuvânt de vină,
După asămânarea Sa făcu-i închipuire
Suflând asupra feții lui și duh de viețuire
Adăugând din coasta lui, face, cu socotință,
Pre Eva, dându-i ajutoriu spre bună lăcuință.
Și dintr-aceștea amândoi mulți oameni să născură
Precum să vede luminat de-a rândul în Scriptură;
Oameni aleși și minunați, vestiți în fapte bune,
Trăind în blagocestie, precum Scriptura spune.
Și de la acestea de la toți luo asemănare
Și iubitoriul de Hristos, întru credință tare,
Prealuminatul Constandin din viță Basarabă,
Stăpânul Țării Rumânești, mulți ani să aibă,
Care la sine adună florile bunătății
Și cu credința defaimă căile strâmbătății.

МЦК, ИОАК, А. - 1920

Chipurile Vechiului și Noului Testament

Adică obrazy oamenilor celor vestiți ce să află în Sfânta Scriptură, în Biblie și în Evanghelie și adunare pre scurt istoriilor celor ce s-au făcut pe vremea lor, adevărind a fieștecăruia viața și faptele atâta a celor ce au viețuit cu viață bună, cât și a celor ce au viețuit cu viață necuvioasă, începând de la Adam și pogorând până la Hristos, acum întâi într-acest chip alcătuită și așăzată, prin multă nevoie și osteneala preasfințitului mitropolit al Ungrovlahiei chir Anthim Ivireanul și închinată cu cucerie, spre semn de dragoste adevărată, prealuminatului și înălțatului marelui domn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Ion Constandin Brâncoveanu Basarab Voevod. Dat în vestitul oraș al Târgoviștei, la anul de la zidirea lumii 7217 (1709), meseși Iulie, 1.

Prealuminatului și Preaînălțatului Domn Constandin Brâncoveanu Basarab Voevod

Multe și despărțite sunt faptele și sfârșiturile a cugetului celui mulțemitor, prin mijlocul a căroră să adeverează fără de prepus cum că rămân întru neuitarea celor ce li s-au făcut binele. Toate facerile de bine ce au câștigat, iară mai vârtos și mai ales aceste doao: întâi mulțemita cea adevărată care să face din inima cea călduroasă prin cuvânt și-a dooa, oarecare daruri mici spre semn de cunoștință a datoriei ce li s-ar cuveni.

Pentru aceasta dară și smerenia noastră, cunoscând cum că pentru multele folosuri și faceri de bine ce ai arătat și arăți măriia-ta de-a pururea cătră noi sunt datoriu nu numai să mă rog lui Dumnezeu, pentru fericita sănătate și buna întărire întru luminat scaunul mării-tale, ce și veri cu ce alt mijloc ași putea să mă arăt cătră măriia-ta mulțemitoriu și voitoriu de bine atâta la cele sufletești, cât și la cele trupești.

Drept aceia am vrut cu iubire de osteneală de am adunat și am însemnat întru această cărticea chipurile și obrazye tuturor strămoșilor noștri anume carele din carele să trage, precum să povestesc în sfânta și dumnezeiasca Scriptură în cea veche și în cea noao și ca un dar mic și mare să o aduc creștineștii stăpâniri a înălțimei-tale, mic zic pentru statul ei, de vreme ce pre scurt și cu puține cuvinte închiiae toată rodoslovie de la Adam până la Hristos; mare iar pentru gândul, căci întru această rodoslovie să cuprind obrazye de oameni mari și minunați, proroci, drepti și împărați, a căroră râvnitor fierbinte ești înălțimea-ta și o oglindă curată prin mijlocul a căriia poate să vază fiește carele toate bunătățile a celor fericiți bărbați.

Și socotesc lucrul acesta să nu fie fără de cuviință și fără de socoteală; una pentru căci acele ce înțelegem prin auz și prin cetaniia a multor zile cu vederia chipurilor celor însemnate și cu cetaniia povestirii lor pre scurt mai mult ne încredințăm și mai pre lesne întru pomenire le putem păzi. A dooa, ca celuia ce ești stăpânitoriu întru așăzămînt preaslăvit și întru oblăduire prealuminat și de atâta mulțime de credincioși purtător de grijă și chivernisitor să cuvine drept aceia a fi adus înălțimei-tale de la noi un dar ca acesta; că cele luminate și preaslăvite să cuvin iară celor luminați și preaslăviți. Pentru că măriia-ta între prealuminatul neam al Băsărăbeștilor dintru carii s-au arătat domni vrednici și creștini, însuși ai odrăslit ca o odraslă cu străluciri de aur și ai înflorit ca o floare cu bun miros, păzită cu mila lui Dumnezeu, neveștejită până acum și să va păzi și de acum înainte *kata diadohin* pentru multele și nenumăratele faceri de bine, carele au câștigat cei de departe și cei de aproape de la creștineasca și asămănătoarea lui Hristos voință a mării-tale, pentru care lucru de vom zice și te vom numi coroana tuturor domnilor nu vom greși adevărului, de vreme ce ca un maslin roditoriu ce ești sădit în casa Domnului întinzi spre toți ramurile cele neveștejite ale milosteniei și făclia creștinescului tău suflet spre faptele cele bune și dumnezeiești pururea aprinsă cu focul credinței și a dragostei cei fierbinte și pusă în sfeșnic pentru ca să lumineze tuturor celor ce sunt întru întunerecul scârbelor.

[illegible][illegible][illegible]

Și precum într-o grădină împărătească cu multe podoabe să află multe și de multe feliuri de flori, carele veselesc cu mirosul toate simțirile celor ce s-apropie, așa și chipul cel de Dumnezeu împodobit a înălțimei-tale iaste plin și împodobit cu multe daruri și bunătăți și poclu zice cum că, ca alt Pariv indianesc, carele cu puteria lui cea trăgătoare trage la sine toate materiile, sau ca alt izvor din Scotusa ce închiagă toate vasăle cele stricate, așa și blândețele măriei-tale trage pre toți cătră sine și-i închiagă cu mângăiare și tămăduiaște a fieștecăruia scârba inimii și supărarea lipsii cu îndurarea.

Și cu adevărat ești tot cu totul un chip însuflețit asemenea făr'de nici o despărțire cu acei minunați și vestiți ce mai sus s-au zis, atrăgând și adunând de pre la toți bunătățile cele mai de treabă și mai mari: însă de la unul cucernicia, de la altul credința cea fierbinte și râvna cea dumnezeiască, de la altul iubirea de streini, de la altul blândețele, de la altul îndelungă răbdarea și nerăutatea, de la altul milostivirea și iubirea de săraci și de la alții alte bunătăți, carele sunt cunoscute și adevărate că le ai măria-ta, iar mai vârtos și mai ales de la dulcele meu Iisus, smereniia cea de margine; că decât te-au mărit Dumnezeu și te-au înălțat în cinste și în stăpânire, cu atâta mai

vârtos te smerești cu duhul. Și pentru aceia cu multă cucerie te afli supt jugul cel bun și supt sarcina lui Hristos cea ușoară, priimind cu multă răbdare și cu multe blândețe necazurile și supărările cele multe și de multe feliuri ce vin neîncetat, totdeauna, de toate părțile.

Și precum cel într-un nume cu măria-ta slăvitul și de Dumnezeu încununatul, marele și întocma cu apostolii Constandin, întâiul împărat al creștinilor n-au ținut cu putere omenească schiptrul împărăției, ci numai cu singura nebiruita puteria împăratului ceresc, într-acestaș chip și măria-ta, ca un iubitoriu de Dumnezeu nu nădăjduști a chivernisi trebile domniei cu ajutoriul și cu înțelepciune omenească, ci chemi pururea și ajutoriul cel de sus căruia mă rog neconținând ca să ajute măriei-tale, păzindu-te cu sănătate, cu veselie, cu viață îndelungată, mai presus decât toate celia ce aduc întristare, neclătit și nemișcat, întru înălțat scaunul măriei-tale, împreună cu toată luminată rudeniia măriei-tale. Amin.

Dat în vestitul oraș al Târgoviștei, la anul de la zidirea lumii 7217(1709), meseță Iulie, 1.

A păzitei de Dumnezeu înălțimei-tale, întru Hristos rugător,

Smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, Anthim.

„Această sfântă carte iasti dreaptă a me, rămasă clironomii di la maică-me, fiica vornicului Dimitrii Săcară, pi care, dându-o să o cetească unu dvoranin, Tufăscu, ci, grabnicu murind, au rămas în cărțile lui. Așa apecunii (epitropii, n.n.), au scris-o în avere mortului și măcar că mult m-am jăluitu, însă în sfârșitu am hotărātu spre a nu...

Povestire pre scurt pentru zidirea lui Adam

Adam s-au zidit și s-au însuflețit la locul Damascului, precum zic unii. Și după aceea l-au mutat Dumnezeu în Grădina desfătării (dintru care iase râu și să înparte în 4 începături: numele unuia este Fison; acesta încungiură tot pământul Evilat; numele celui de al doilea este Gheon; acesta încungiură tot pământul Ethiopiei; râul al treilea este Tigru; acesta merge în preajma Asiriilor și râul al patrulea este Eufrat). Și adormi Dumnezeu pre Adam și luo o coastă dintr-ale lui și făcu pre muiare, pre care, văzând-o Adam, îi puse numele ei Eva, închipuind cu prorocie pe Hristos și beserica, precum și la celialalte zidiri ale lui Dumnezeu au dat cu prorocie numire la toate. Și, plecându-se Adam cuvintelor Evei, au mâncat din roada ce i-au poruncit Dumnezeu să nu mănânce. Și pentru rușinea golătății lor cusură foi de smochin și-ș acoperiră golătatea, pre carii blestemându-i Dumnezeu, îi goni din Raiu pre amândoi. Și au pus Dumnezeu înaintea ușii raiului heruvimi și sabia cea de pară.

Iară după aceea, la al 15 ani ai vieții lui, au născut Adam pre Cain și la 30 de ani au născut pre Avel; iară la 230 ani de ai vieții lui au născut pre Sith. Să zice pentru Adam, cum să fie născut 30 de feciori și 30 de fete, afară din Cain și din Avel, precum istoricul Filon zice. Nașterea întâia și a patra și va să zică aceasta, că patru nașteri de la Adam s-au făcut: au născut pre Cain, o naștere; pre Halmana, a dooa naștere; pre Avel, a treia naștere; pre Delvora, a patra naștere. Aceste nașteri aici să socotesc de laturi. Și au fost toată viața lui Adam ani 930. Facerea, cap 1 și 4.

Cade-să a ști și aceasta, că legia cea firească au ținut de la începutul lui Adam până la Moisi, ani 3682 și de la Moisi s-au început legia cea scrisă.

Pre Sith, carele l-au născut Adam la 230 de ani ai vieții lui, Moisi nu pune la număr cei 100 de ani ce-au plâns Adam și Eva pre Avel, dintru care Sith să trage neamul fiilor lui Dumnezeu. Și au trăit Sith ani 912. Pre acest Sith zic unii, cum că l-au trimis Adam când s-au bolnăvit, să meargă în Raiu să-i aducă din lemnul vieții; dară nu i s-au dat voe, ci numai l-au dat înțelul lemn de finic. Și când s-au întors înapoi au găsit pre Adam mort și au sădit lemnul acela la mormântul lui Adam, de spre cap, carele s-au făcut copaci mare. Și după aceea, zic istoriile, să-l fie pus Solomon la lucrul curților lui ce au făcut, pre carele zic să se fie răstignit și Hristos. (Iară eu nu o știu să fie aceasta adevărată).

Zice Stravon istoricul, că după ce au murit Avel, Adam s-au făgăduit lui Dumnezeu ca să nu să mai înpreune cu muiarea lui. Iar Dumnezeu, prin mijlocul înțelului, i-au stricat făgăduiala, pentru ca să se nască Fiiul lui Dumnezeu, din sementia lui. Iară Iosip istoricul zice că, după ce s-au omorât Avel și au fugit Cain, își aducea aminte Adam de odrăslirea (adecă de nașterea) fiilor și să sfârâma foarte tare de dorul și de dragostea ce avea către dânșii; care socoteală a odrăslirii au numit-o Stravon odrăslire poruncilor lui Dumnezeu, că la Facere au zis Dumnezeu: „Creșteți și vă înmulțiți”. Așa zice Filon, istoricul.

...perde așa odorul scumpu și ce nu să poți găsi nicăiere și la mețatu la anu 1850, împreună cu vro câteva cărți a răposatului Tufăscu, măcar că acele cărți mai...

Cain au fost plugariu. Și pentru căci era nepriimate de Dumnezeu darurile lui, nefăcându-se cu dreptate, iară ale frățini-său priimate, s-au întristat. Și măcar că fu înfruntat de Dumnezeu, iară încăș tot au omorât pre frate-său Avel, greșind cu aceasta înșeptit: întâi, că n-au adus jărtvă dreaptă lui Dumnezeu; a dooa, că au zavistult pre frate-său; a treia, că l-au viclenit; a patra, că l-au omorât; a cincea, că au spurcat pământul cu vărsarea sângelui frățini-său; a șasia, că au tăgăduit cu obrăznicie lui Dumnezeu; a șaptea, că nu s-au căit. Și drept aceia fu pedepsit înșeptit. Iar după blestemul lui Dumnezeu fu pre pământ rătăcit(or) și nestatornic. Facerea, cap 4.

Acest Cain au aflat întâi cumpenile și măsurile și au pus hotară pământului și au zidit cetăți. Iară după aceia, aflându-să într-un desiș de pădure, fu omorât de Lameh, feciorul lui Mathusala, carele era al șaptelea după Adam. Facerea, cap 4.

Zice istoricul Iosip, cum că au născut Adam pre acest Cain la al cinsprăzecelia ani ai vieții lui.

Acest Avel fu iubit de Dumnezeu și darurile lui priimate, căci le făcea cu dreptate; și pentru această pricină fu omorât de frate-său Cain, când era de 100 de ani. Pre acest Avel l-au născut Adam la 30 de ani ai vieții lui, pre carele l-au plâns Adam și Eva 100 de ani. Și locul întru carele l-au plâns să chiamă până acum Valea Lacrărilor, care iaste aproape de Evron. Facerea, cap 4.

Acest Lameh au scornit întâi a ținea doao mueri și cu acest lucru necuvios au călcat porunca lui Dumnezeu, care au zis: „Și vor fi amândoi un trup”. Acesta fiind orb, îl trăgea altul. Și pentru căci omorâse pre Cain, zăcând în niște mărăcini, au zis mai nainte muerilor lui: „Am ucis bărbat întru rană mie și tinerel întru struncinare mie. Drept aceia mi să va da răsplătire de 77 de ori”. Fac(erea), cap 4.

Pre acest Enos l-au născut Sith la 205 de ani ai vieții lui, fiind Adam atunci de 335 de ani. Și să

tâlcuiaște Enos: om sau bărbat, adecă cuvântătoriu și tare. Acesta au aflat întâi cuvinte de rugăciune și au început a să ruga lui Dumnezeu și a chiea numele lui. Însă zic jidovii cum că acesta să fie izvodit chipuri întru cinstea lui Dumnezeu, pentru ca să nu să lenevească oamenii a să închina și a cinsti pre Dumnezeu, precum în vremile de acum ținem noi creștinii sfintele icoane; a căruia anii vieții lui au fost 905.

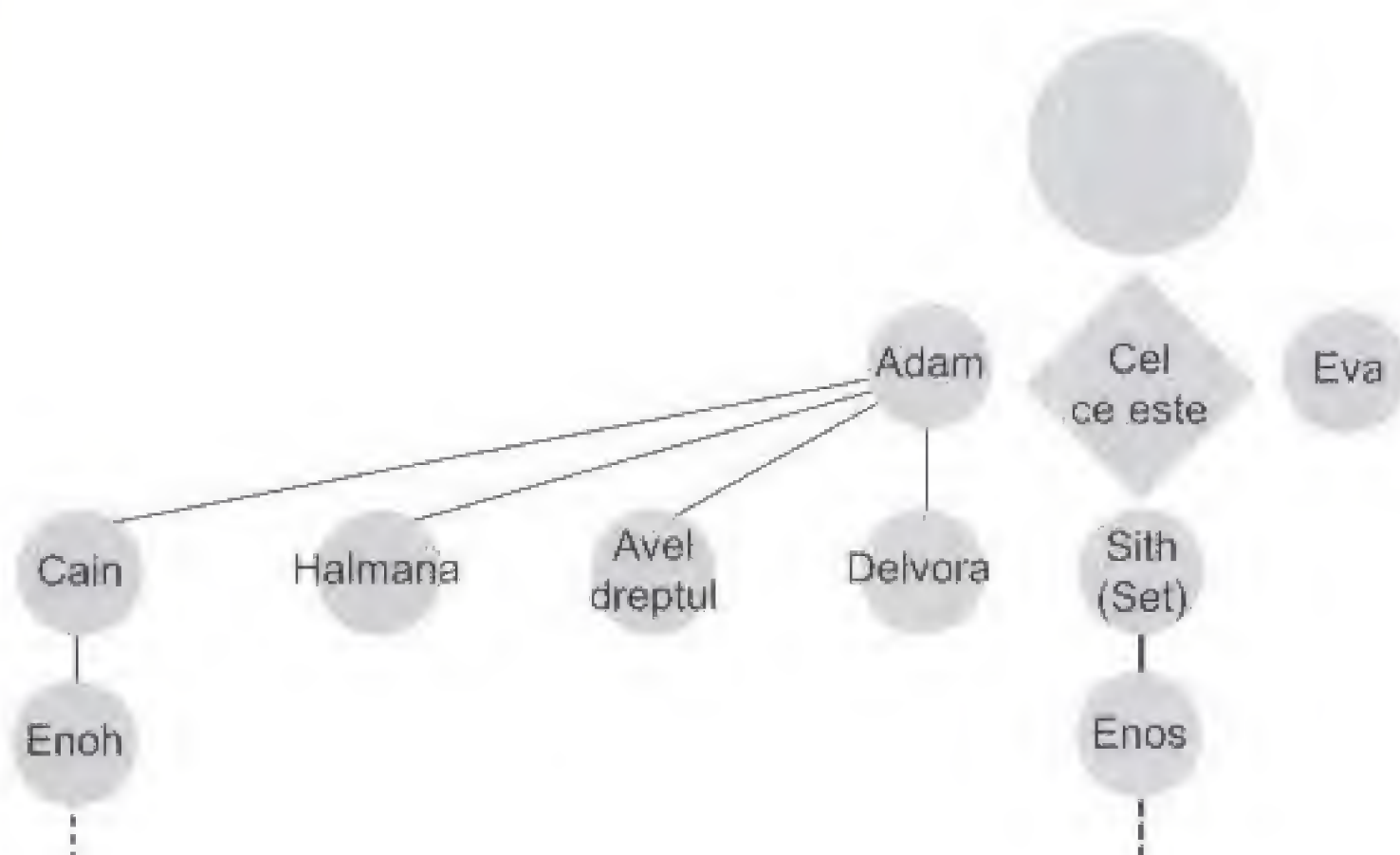
Acest Cainan au trăit ani 910 și au făcut feciori și fete.

Acest Maleleil au trăit ani 900.

Acest Iared au trăit ani 962.

Acest Enoh, fiind plăcut lui Dumnezeu, s-au mutat în Grădina desfătării (adecă în Raiu) și trăiaște împreună cu prorocul Ilie. Iară în vremea lui Antihrist vor să vie amândoi dupe prorocia Zahariei și a lui Ioann la Apocalipsis, ca să întoarcă inimile părinților către feciori; și de el să vor omorî în Ierusalim. Însă acest Enoh, precum scrie în poslanii Iudei, au izvodit slovele și au scris carte. Și pe vremea acestuia să adeverează să fie murit Adam. Și toată viața lui Enoh pre pământ au fost ani 365.

Pentru anii lui Mathusala multe păreri sunt. Pentru că după tocmirea celor 70 de tâlcuitori zic unii cum că au trăit după Potop ani 14, măcar că în corabie nu să vede nicăiri să fie fost, nici să pomenește undeva să se fie mutat, ca Enoh. Iară alții zic să fie murit mai naintea Potopului. Iară Ieronim zice că au murit atunci, în vremea Potopului; pentru că zice că au trăit, înaintea lui Lameh, ani 188 și Lameh, înaintea lui Noe, ani 181 și Noe înaintea Potopului, ani 600. Și într-acest gând, al lui Ieronim, să potrivesc toți; adecă cum că au murit Mathusala în vremea Potopului. Iar precum zic cei 70 de tâlcuitori, vede-să a fi trăit înaintea lui Lameh 167 de ani și Lameh, înaintea lui Noe, 188 și Noe, înaintea Potopului, 600 și dupe Potop ani 14, carii fac, de toți, ani 969. Facerea, cap 5.

Acest Iovil au aflat întâi corturile păstorilor și au despărțit turmele după feliuri și după neamuri, adecă osebind oile din capre și au rânduit anii. Facerea, cap 4.

Acest luval au aflat meșteșugul muzicesc, adecă lăutele organele și alte feliuri de cântări. Acesta, cunoscând cum va să se facă Potop au scris istoriile vremilor acelora pe stâlp de pământ și de piatră ca, de să va face Potopul de apă, să rămăe stâlpul cel de piatră cu istoriile iar de să va face de foc, să rămăe stâlpul cel de pământ. Face(rea) cap 4.

Această muiare, Noeman, precum zic unii din istorici, au aflat întâi meșteșugul țesăturii și a cusăturii.

Acest Thovel află meșteșugul făuriei, adecă să făcu începător lucrulul băilor de fier și de aramă și a celorlalte băi de aur, de argint și de altele. Și din sunetul ciocanelor lui Thovel, veselindu-se luval au aflat potrivirile și întocmirile glasurilor. Face(rea), cap 4.

În vremile acestui Maleleil, împreunându-se fiii lui Dumnezeu, carii să trăgeau din Sith, cu fetele lui Cain, s-au născut uriașii. Face(rea), cap 6.

Tot neamul lui Cain au perit în Potop, carele era 77 de suflete. Și pentru aceasta s-au zis de Lameh cum că de 77 de ori să va pedepsi, pentru căci au omorât pre Cain, pentru că 77 de suflete dintr-ai lui au murit, precum zic unii din istorici.

Cade-să a ști cum că veacurile nu să zic pentru numărul anilor, precum vor unii, ci pentru niscare minuni carele să fac la începuturile veacurilor. Pentru că la începutul veacului celui dintâi fu începutul lumii; iar la începutul veacului al doilea fu curățirea lumii prin Potop, iară la începutul veacului al treilea s-au legiuit Tăierea împrejur împotriva păcatului celui strămoșesc. Iar la începutul veacului al patrulea fu aflarea împăraților; iar la începutul veacului al cincilea fu mutarea norodului lui Dumnezeu în Vavilon. Iară la începutul veacului al șaselea fu întruparea Fiului lui Dumnezeu iară la începutul veacului al șaptelea fu deschiderea ușilor ceriurilor; iară la începutul veacului al optulea va fi sculara trupurilor și răsplătirea celor buni și celor răi, precum zice Avgustin.

Veacul au fost de la Adam până la Noe și de la Noe până la Avraam și de la Avraam până la David și de la David până la mutarea în Vavilon și de la Hristos până la sfârșitul lumii. Acestia sunt veacurile celor vii; iaste și veacul celor drepti, ce să odihnesc, carele s-au început de la patimile lui Hristos și va conteni la zioa

judecății. Va fi și veacul celor ce să vor scula, carele să va începe de la zioa judecății și va fi fără de sfârșit..

Acest Lameh au trăit ani 753 și au făcut feți și fete. Face(rea), cap 5.

Aici, la nașterea lui Noe, să sfârșaste veacul cel dintâi, având, după cum zic jidovii, ani 1642; și de la nașterea lui Noe până la Potop au fost ani 600, carii fac de toți, de la Adam până la Potop, ani 2242.

Noe, la al șaselea sute de ani ai vieții lui, împreună cu muiarea și cu 3 feciori ai lui, cu muerile lor, apropiindu-să Potopul, au intrat în corabia ce făcuse din porunca lui Dumnezeu (cu 100 de ani mai nainte, după cum zice Ieronim). Și după aceia, desfăcându-se toate izvoarele apelor și deschizându-se jghiaburile ceriului, au ploat 40 de zile și 40 de nopți. Și s-au înălțat apa în sus de 15 coți de cât toți munții cei înalți, carii era supt ceriu, după cum zice la 7 capete ale Facerii. Și au murit tot trupul cel ce mișca pre pământ și toate câte au suflare de viață. Iară la 27 de zile a lunii a șaptea, înpuținându-se apa, s-au așăzat corabia pre munții Ararat și la 27 de zile a lunii a dooa au eșit Noe din corabie, împlinindu-să un an încheiat, dupre călătoria soarelui și fiind și luna de 17 zile.

Stravon gheograful zice că în anul în care au grăit Dumnezeu cătră Noe, tot într-acelaș au început și corabia și o au sfârșit și au și intrat într-însa.

Cade-să a ști că anul iaste în doao feliuri: iaste anul soarelui, carele în 12 luni își face călătoria sa și acestui an urmăm noi (și) iaste și anul lunii, carele cu 12 încunjurături ale ei, își vine la locul său. Însă anul lunii iaste mai mic cu 11 zile, decât al soarelui. Iară de vei vrea să faci și anul luminii întocma cu al soarelui, cele 11 zile ce au rămas din micșorarea anului ce am zis mai sus le adaogi la începutul crugului celui dintâi al luminii și așa, cu acest mijloc, iaste amânduror luminilor anul tot întocmai. Drept aceia, de vreme ce la 27 zile a lunii a dooa au intrat Noe în corabie, iarăși într-același zi, împlinind-se anul soarelui, au eșit. Și, făcând jărtăvnic lui Dumnezeu, i s-au dat voe a mânca, carne fără de sânge. Și să puse și curcubeul în loc de semn, cum că nu să va mai face potop. După aceia, îmbătându-se Noe de vin, s-au dezgolit în casa lui. Și văzând fiu-său Ham goliciunea tătâne-său, râse de el. Și înțelegând tată-său, îl blestemă, iară pre frații lui îi blagoslovî. Și trăind ani 950 au murit, carele la 500 de ani ai vieții lui au născut pre Sim, fiind de la facerea lumii 2140 de ani. Facerea, cap 8 și 9.

[54]

[54]

...rubli roslianești argint. Dvoraninu gubernschi secretar...

... αὐτῶν ... ἡμεῖς ...

... αὐτῶν ... ἡμεῖς ...

... αὐτῶν ... ἡμεῖς ...

... αὐτῶν ... ἡμεῖς ...

... αὐτῶν ... ἡμεῖς ...

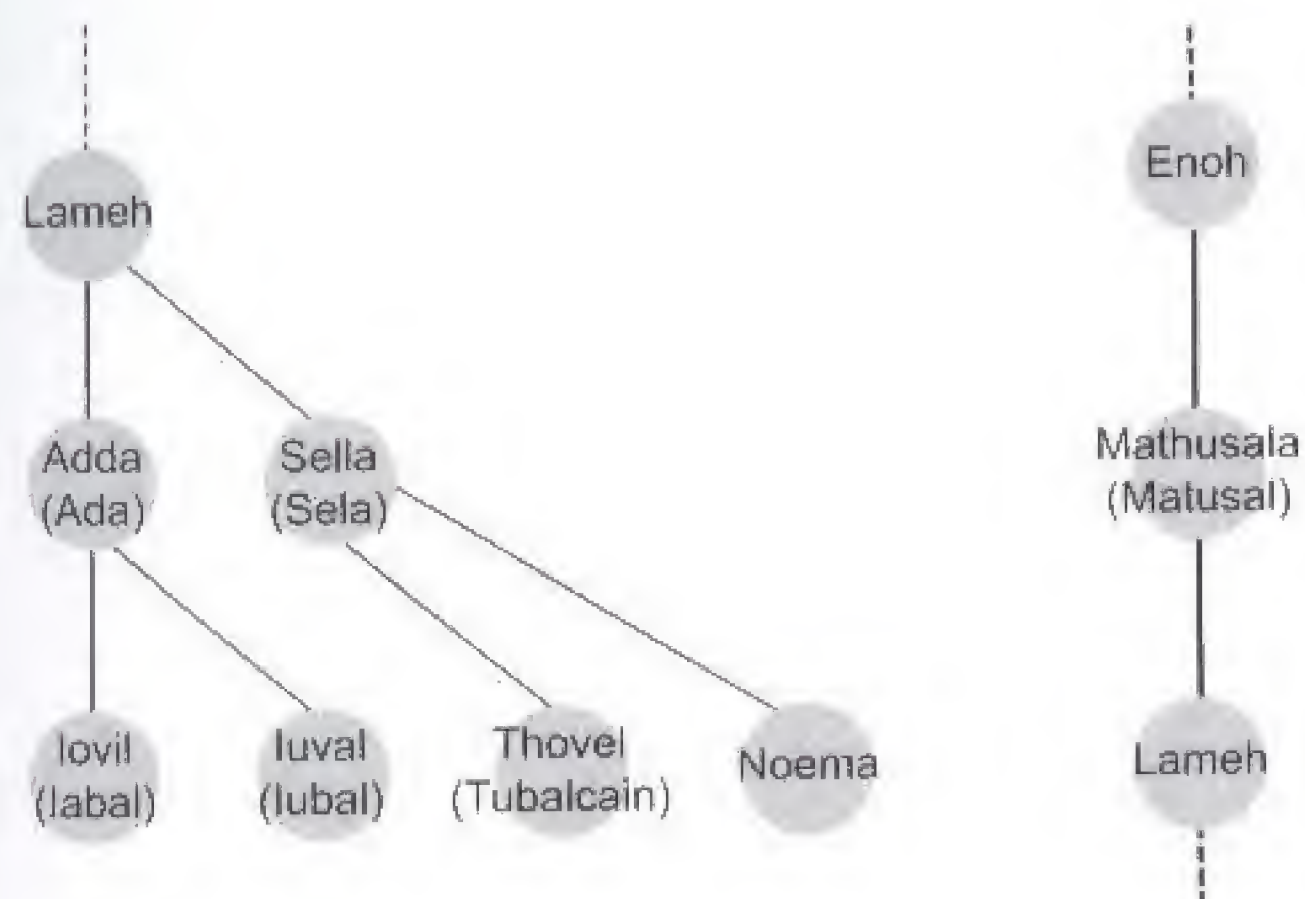

... αὐτῶν ... ἡμεῖς ...

Pricina pentru care au făcut Dumnezeu Potopul, precum zice Methodie, iaste aceasta, că la 100 de ani ai miei cei dintâi să împreuna feciorii lui Cain cu muerile fraților lor, făcând mari curvii. Și întorcându-se muerile în răutățime să amesteca cu alți bărbați, hulind pre bărbații lor. Iară după ce au murit Adam ș-au despărțit Sith ruda lui din ruda lui Cain și s-au dus în locul întru carele s-au născut. Pentru că încă trăind tată-său îl opriia a nu fi împreună cu dânsul, însă Sith au lăcuit într-un munte aproape de Raiu, iar Cain într-o câmpie, unde și pre Avel au ucis. Deci la 500 de ani ai miei a dooa, s-au întărâtat oamenii spre muerile unul a altuia și la 600 de ani s-au împreunat feciorii lui Sith cu fetele lui Cain, dintru carii s-au născut uriașii; și începând miia a treia s-au făcut Potopul.

Iară la 100 de ani după Potop să născu lui Ham

fecior și chiemă numele lui Hus, căruia, deaca să făcu de 30 de ani i-au dat daruri și l-au lăsat pre el în pământul lui Etham. Și au ținut acel loc Hus până în marea, care să numește Orașul Soarelui. Acesta au luat de la Dumnezeu dar de înțelepciune și au aflat astronomiia, dintru carele au născut Nevrod uriașul, carele era de 20 de coți. Acesta au început a împărăți în Vavilon și au cunoscut mai nainte pentru începerea celor 4 împărății și pentru sfârșitul lor, cum că vor fi una dupe alta, pentru care sfârșit mai ales au grăit și prorocul Daniil. Și Nevrod cătră ucenicul său au zis că întâi vor împărăți din feciorii lui Ham, dintru carele s-au tras Vil; apoi vor împărăți cei ce să vor trage din Sim, adecă midiii, elinii și persii; după aceia vor împărăți cei ce să vor trage din Iafet, adecă romanii. Așa zic istoricii.

Dintr-acești 3 feciori ai lui Noe, Sim, Ham și Iafeth, s-au făcut neamuri 72, adică: 15 din Iafeth, 30 din Ham, 27 din Sim și s-au împărțit în lume; pentru că Sim au ținut Asia, Ham Africhia, Iafeth Europi, adică părțile de câtră amiazănoapte. Ci numai pentru neamul lui Sim vom zice mai cu denadinsul, pentru că din seminția lui, după ce au trecut multe neamuri, s-au născut Hristos, precum să va arăta mai în jos. Iar din ceialalți doi, adică din Ham și din Iafeth, s-au făcut limbile. Sim de 102 ani era când au născut pe Arfaxad, dintru care sunt Iudeii și haldeii. Iară anii vieții lui au fost 602. Facerea, cap 11.

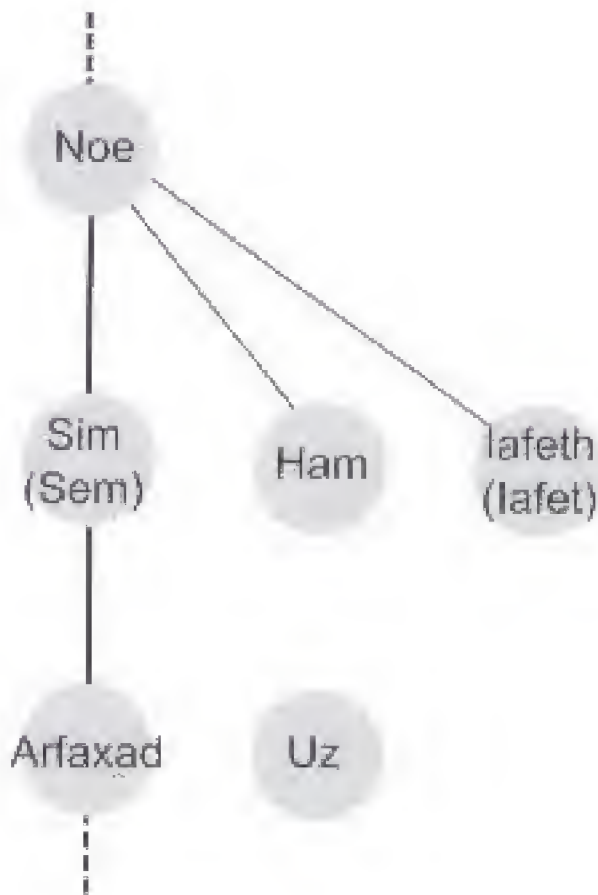
Filon, în Cartea Întrebăciunilor lui, la cartea Facerii, zice că dintr-acești 3 feciori ai lui Noe, încă trăind el, s-au făcut 24.000 de bărbați, afară din mueri și din copii, având și stăpânitori pre dânșii; pentru că peste feciorii lui Ham era Nevrod stăpânitor în Vavilon, iar pre feciorii lui Sim era Ghetraf, iar pe feciorii lui Iafeth era Sulfanos.

Ieronim, la Isaia, zice pentru Vavilon cum că s-au zidit într-o câmpie; însă cetatea era în 4 cornuri și de

la un corn până la altul erau 16.000 de pași. Iară curtea ei, adică unde șădea împăratul, era turnul, carele s-au zidit în urma Potopului și să numește turnul lui Vavil, a căruia înălțime era de 3.000 de pași, întru care era ulițele de marmură și beserici de aur; ulițele împodobite cu aur și cu pietri și vânătorii împărătești, cu de tot felul de hiară, era înlăuntrul cetății, carele s-au stricat în vremea lui Valtasar, împăratul Vavilonului și a lui Daniil prorocului. Și acuma iăcuesc acolo balaun și pasari ce să numesc struțocarii, precum au fost zis mai nainte Isaia, la 13 capete.

Iară Vida zice cum că s-au zidit Vavilonul pentru închipuirea lumii de Nevrod uriașul, carele era de 20 de coți, întru carele au și împărățit întâi; căruia Vavilon lățimea zidului era de 200 de coți, iară încunjurarea de 3.000 de stadii, întărindu-l cu 100 de porți de hier. Și curgea prin mijlocu-i râul lui Efrat, în care scrie a fi un turn de 3.000 de pași de nalt.

Acest Arfaxad au trăit ani 330, dintru carele să trag samarinenii și indii. Facerea, cap 11. L(eat) 2379.

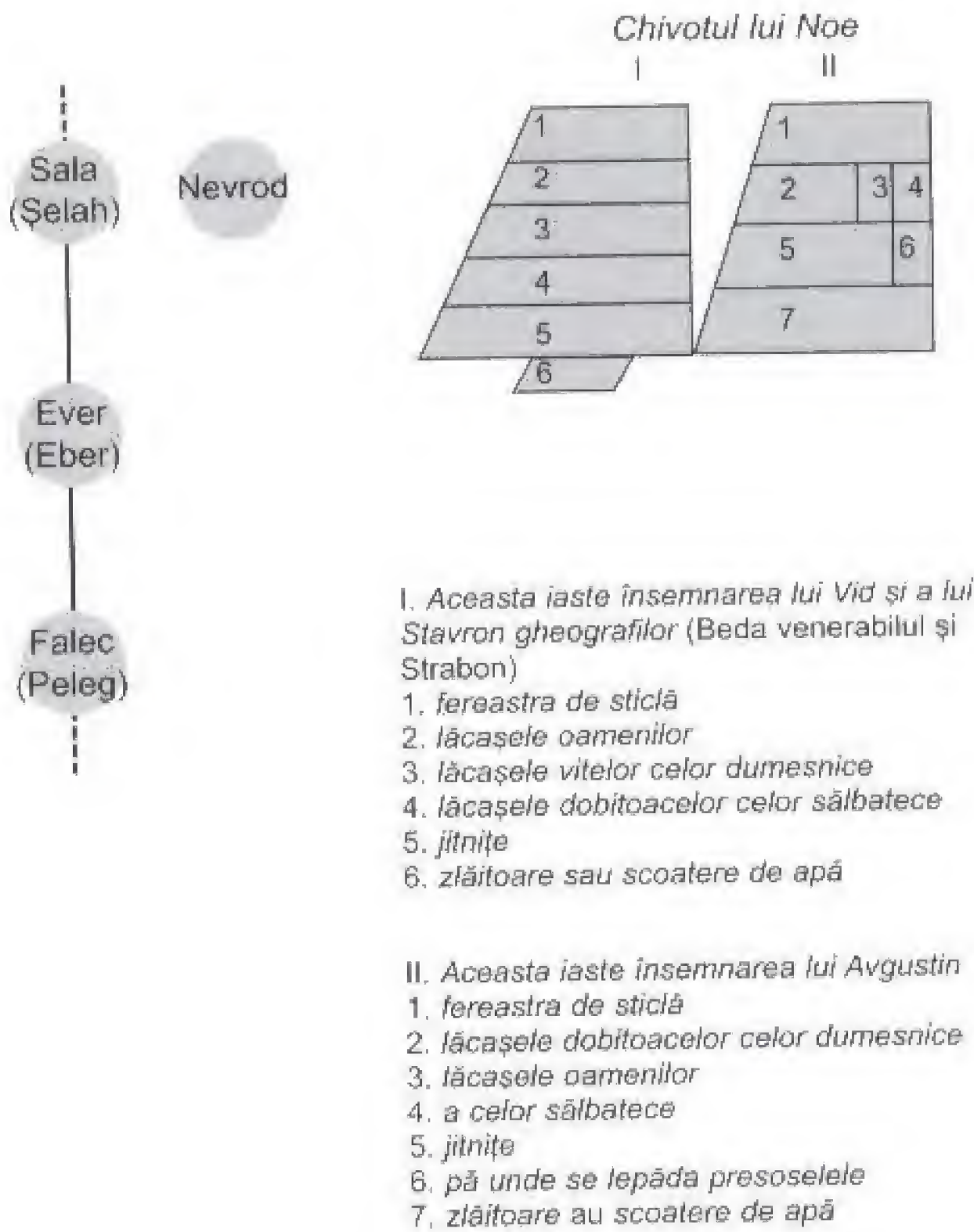
După Potop s-au început patru împărății: despre răsărit împărăția asirianilor, întru care au împărățit Vil; despre apus împărăția sihimeilor, întru care au împărățit întâi Eghialie; despre miazănoapte împărăția schithilor, întru care au împărățit Darie; despre miazăzi împărăția eghiptenilor, întru care au împărățit Menefta. Iară după Vil au împărățit la asiriani Semiramis, muiarea lui, care ș-au luat bărbat pre fiu-său și au făcut cetatea Vavilonului cap împărăției. Iară dupe dânsa au primit împărăția Ninos, carele să făcu aflător idolilor, făcând chipul tătâne-său și puindu-l în ulițe, ca să se cinstească de toți. Iar mai pre urmă au luat împărăția Sardanapal. Iară după el au mutat Arbachi împărăția la Midii și au împărățit pre Midii Asteaghie, dându-ș fata lui domnului perșilor, dintru care născându-se Chir au biruit pe Asteaghie, carele murind și sfârșindu-i-se împărăția, Darie, feciorul lui

Asteag, împreună cu Chirul au împărățit, precum să vede în cartea lui Daniil.

Acest Sala au trăit ani 800. Acesta au zidit Salimul, adecă Ierusalimul. Facerea, cap 11.

Dintr-acest Ever s-au numit evreii (au din Avraam, adecă avraniiani). Acest Ever au trăit ani 200. În vremea acestuia s-au zidit turnul lui Vavil, în câmpul lui Sanaar.

Falec au trăit ani 209. Acesta întâi s-au închinat idolilor. În vremea acestui Falec s-au făcut despărțirea limbilor la zidirea turnului lui Vavil și în ruda lui au rămas limba ovreiască, care să grăia mai întâi decât toate limbile. Acesta s-au numit Falec, adecă despărțire, pentru că în zilele lui au despărțit Dumnezeu pre toți feciorii lui Noe în 72 de limbi. Facerea, cap 11.

Ragav au trăit ani 207. În vremea acestuia s-au început împărăția schithilor, întru care au împărățit întâi Ranos, de spre miazănoapte. L(ea)t 2902.

Seruh au trăit ani 200. În vremea acestuia s-au început împărăția eghiptenilor, întru care au împărățit întâi Mincos.

Nahor au trăit ani 125. În vremea acestuia s-au început împărăția asirianilor, întru care au împărățit întâi Vil despre răsărit și împărăția sihimeilor, despre apus, întru care au împărățit Eghialie.

Nahor, feciorul Tharei și frate lui Avraam, mergând în Hanaan, după porunca lui Dumnezeu, au făcut acești 3 feciori; pre Uz, pre Vuz și pre Vathuil, împreună și cu alți 5 feciori, dintru care Vuz s-au tras Valaam, pentru care grăiaște în cartea Numerilor, cap 23 și 24, carele dupe zisa evreilor, în cartea lui Iov, să chiamă Eliuz Vuziteanul. Iov, cap 32. Însă acest Nahor, eșind din pământul haldeilor, ș-au luat muiare pre Malha, fata frățini-său, lui Arran, fiind Arran mort. Și au [62] lăcuit în Harran al Mesopotamiei, murind acolo și Thara, tatăl lui. Face(rea), cap 11.

Acest Thara, tatăl lui Avraam, neputând răbda ocările haldeilor, pentru că nu vrea să se închine focului, fiind în pământul lor, întru care au omorât haldeii pre fiu-său cel dintâi, au fugit împreună cu Avraam și cu Nahor și cu oamenii de casa lui Arran în Harran al Mesopotamiei, întru care, lăcuind ani 205, au murit. În vremea acestuia au aflat Zoroastru meșteșugul vrăjii. Leat 3184. Facerea, cap 11.

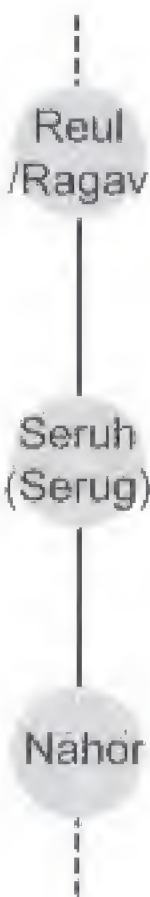
La nașterea lui Avraam s-au plinit veacul al

doilea cuprinzând ani 942, carii sunt de toți de la Adam ani 3184.

Avraam, după ce s-au înecat frate-său Arran, au luat cu sineși pre Lot, feciorul frățini-său, și luându-și muiare pre Sarra, fata frățini-său, lui Arran, s-au dus împreună cu tată-său în pământul lui Harran, întru care, după ce au murit tată-său, au venit la Sihem. Și de acolo, mutându-se, ș-au făcut coliba la Pendapoli, între Vethil și între Agghe. Deci întorcându-să de la Eghipet, întru care fiind au zis pentru muiarea lui cum că-l iaste soră, de frica împăratului faraon și lăcuind la stăjarul lui Mamvri au văzut 3 îngeri, asemenea ca cum ar fi 3 frați. Și întorcându-se de la uciderea celor 5 împărați și luând înapoi toate câte au fost prădat ei de la Sodoma, foarte fu cinstit de Melhisedec, împăratul Salimului. Și i-au dat Avraam lui zeciuială din toate prăzile acelia. Facerea, de la cap 11 până la cap 14.

Acestui Avraam, la 75 de ani ai vieții lui, i s-au făgăduit, de la Dumnezeu, fecior; și la 86 de ani i să născu lui Ismail. Iar la 100 de ani i să născu lui Isaac. Iar la 127 de ani au murit Sarra. Anii vieții lui au fost 175. Acesta au priimit întâi tăiere împrejur.

De va fi întrebăciune, pentru ce evanghelistul nu pomenește nimic pentru ceialalți feciori ai lui Avraam, ci numai de Isaac, cade-să a răspunde cum că Ismail și ceialalți feciori ai lui Avraam n-au stătit în credința unui Dumnezeu, împreună cu Isaac. Drept aceia începe de la Avraam, carele de față au propoveduit [62] închinăciunea unui Dumnezeu și pentru aceia să cuvine a să numi întâi credincios.

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

Vrând să se prăpădească din urgie dumnezeiască cele 5 cetăți ale Sodomului, de foc și de iarbă pucioasă, fugi Lot cu muiarea lui, ca să meargă în Sigor. Și călcând muiarea porunca lui Dumnezeu cu căutătura îndărăt s-au prefăcut în stâlp de sare. Iar după aceea făcu Lot pre acești 2 feciori, pre Moav și pre Amon, din doao fete ale lui, carele, îmbătându-l pre el, s-au împreunat cu dânsul și amândoao au luat în pânțece.

Acest lov, dupe cum zic unii, fu împărat al doilea după Vil, din neamul lui Edom, carele, precum scrie la Facere, cap 36, iaste fecior nepotului lui Edom. Iar jidovii zic cum să se fie trăgând el din Uz, feciorul lui Nahor.

[65] Filon zice cum că acest lov ș-au luat muiare pre Dina, fata lui Iacov și au făcut cu dânsa 7 feciori și 3 fete, mai nainte de ispita ce i s-au întâmplat lui de la

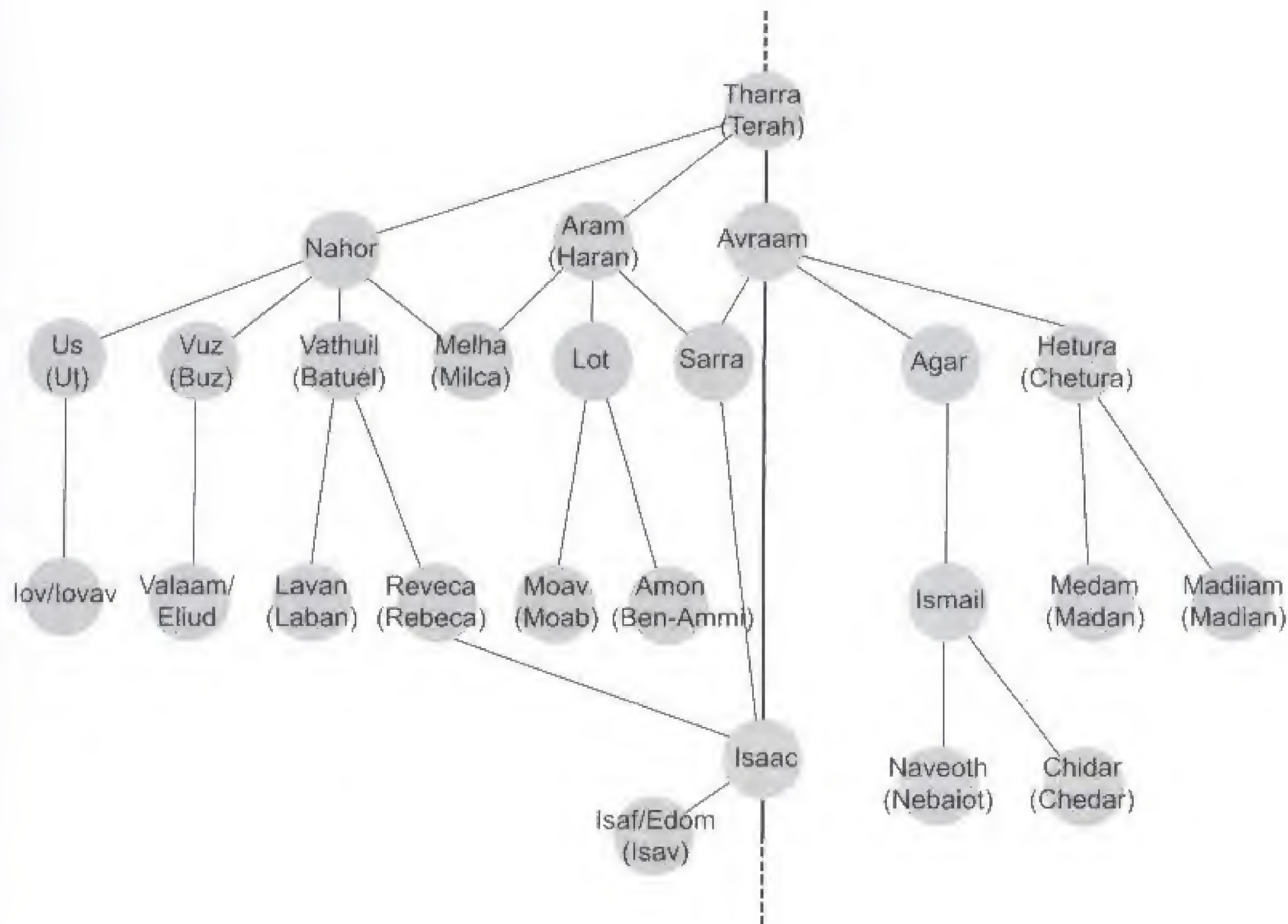
Dumnezeu. Și după aceea au făcut iară atâtea feciori și fete, precum să vede în cartea lui Iov.

Avraam începător fu credinții, ales întru dreptate, viteaz în războaie, putiarnic întru biruințe, precum scrie Amvrosie.

Pre această Hetură, Avraam o au luat muiare după ce au murit Sarra. Însă unii zic cum că aceasta iaste să fie Agar, care din posednică fu lui muiare slobodă. Și bine să potrivește pentru că Hetura, tâlcuindu-se, va să zică împreună. Și au făcut aceasta mulți feciori, dintru cari să trag sarachinii, măcar că ei tăgăduesc. Acestia zic istoricii.

Pre acești 2, adecă pre Naveoth și pre Chidar i-au născut Ismail, feciorul Agarei egiptencei și pre alți zece. Facerea, cap 25.

[65]

Acest Valaam, carele în cartea lui Iov să zice Elius Vuziteanul, să trage din Vuz, feciorul lui Nahor, pre carele chiemându-l Valac, împăratul moavitenilor ca să blesteme pre norodul lui Israil, care venia din Eghipet asupra lui, în loc de a-l blestema, mai vartos l-au blagoslovit. Căci că grăise cătră dânsul asinul, mai nainte, până a nu sosi la împăratul Valac, zicându-i: „Ce mă bați, că iată îngerul lui Dumnezeu, ținînd sabie goală, nu mă lasă să umblu”. Acesta au prorocit pentru răsăritul stelei Mântuitorului nostru Iisus Hristos zicând că va răsări stea din Iacov și să va scula om din Israil și va sfârâma pre începătorii lui Moav, i proci. Numere, cap 22 și 23.

Pre această Reveca o au adus Eliezer, sluga lui Avraam, din Mesopotamia a fi muiare lui Isaac, care, scoțând apă, i-au cerut Eliezer să bea. Și răspunzându-i ia, zise: „Bea, doamne și voiu da și cămilelor tale băutură”. Și era aceasta fată lui Vathuil și soră lui Lavan. Facerea, cap 24.

Isaf cel des la pâr, feciorul lui Isaac, era vânător, carele-ș vându nașterile dintâi frățini-său, lui Iacov, pentru o fiertură de linte, carele pentru înfierbințeala lui s-au numit Edom. Își luo 3 mueri: doao gavaoniece, pre Iudith și pre Vetheamath și una din fetele lui Ismail. Înșălându-l, după aceia, frate-său Iacov, cu învățătura mume-sei Revecăi, i-au luat și blagoslovenia. Facerea, cap 26 și 27.

Isaac, când să chinuia muiarea lui Reveca la nașterea feciorilor ei, au auzit prorocie pentru Isaf cum că va să dea nașterile cele dintâi lui Iacov. Deci, lăcuind la Gherara au numit pre muiarea lui Reveca, soră, cătră Avimeleh împăratul, temându-se să nu-l omoare pentru dânsa, că era frumoasă. Și fiind acolo din cele ce au sămănat în pământul acela, însutit au luat roadă. Și cele 3 fântâni care au fost săpat tată-său, astupându-să cu pământ de filistiime, au săpat el altă fântână, a patra, și au aflat acolo jărtvă, împreună cu Avimeleh și cu Filoh. Deci îmbătrânind și vrând să moară au dat blagoslovenia lui Iacov,

neștiind și au lepădat pre Isaf. Când ș-au luat Isaac muiare au fost de 40 de ani, iar toți anii vieții lui au fost 180. Facerea, de la cap 25 până la cap 29.

Iacov, după ce au înșelat pre frate-său Isaf, de i-au luat nașterile dintâi și blagoslovenia, au fugit la Mesopotamia, întru care rădică stâlp pentru videnia care au văzut. Și tocmindu-se cu Lavan, fratele Revecăi, ca să-i slujască 7 ani, pentru ca să-i dea pre Rahil muiare și nevrând Lavan să-i dea pre Rahil i-au dat pre Liia; apoi, slujind Iacov și alți 7 ani, au luat și pre Rahil și prin pistritura toiagelor, carele pusese la curgerile apelor, unde au fost bând dobitoacele, s-au îmbogățit foarte. După aceia au fugit cu muerile lui și cu cei 11 feciori ai lui și cu averia lui de la Lavan, furând și Rahil de la tată-său Lavan idolii. Deci, auzind Lavan cum că au fugit Iacov, l-au gonit pre urmă și l-au ajuns Lavan la Galaad și, făcând legătură între dâșii cu movilă de pietre, să despărțiră și să duseră fieștecăre la calea lui. Și văzu Iacov tabere de îngeri. Deci trecând pârăul să strică la coapsă de îngerul cu care s-au luptat de seara până dimineața și pentru aceia rămase schiop, schimbându-i-se și numele de înger, din Iacov (în) Israil. Și trimițând daruri frățini-său, lui Isaaș, au eșit întru întâmpinarea lui cu 400 de bărbați. Deci omorând pre sihemiteni, pentru răpirea fie-sa au făcut jărtăvnic în Vethil și ș-au curățit casa lui. După aceia, venind de la Mesopotamia la râul lui Efrath, aproape de stejariul Thavorului, cu toată casa lui și acolo murind Rahil, dupe ce au făcut coliba turmei și îmbătrânind Iacov, au vândut pre Iosif frății lui la neguțători; și pogorându-să Iacov în vremea foameții la Eghipet s-au priimit de fiu-său Iosif cu cinste mare. Deci răspunzând Iacov lui faraon împăratului, pentru anii vieții lui și blagoslovind pre feciorii lui de rând, unul după altul ș-au plinit viața, trăind ani 167, carele, când au născut pre Iuda era de ani 65, iar când au născut pre Iosif era de ani 91. În vremea acestuia au dat Feronie lege elinilor. Facerea, de la cap 35 până la cap 49. L(ea)t 3935.

1. The first of these is the fact that the
 2. second of these is the fact that the
 3. third of these is the fact that the
 4. fourth of these is the fact that the
 5. fifth of these is the fact that the
 6. sixth of these is the fact that the
 7. seventh of these is the fact that the
 8. eighth of these is the fact that the
 9. ninth of these is the fact that the
 10. tenth of these is the fact that the

1. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶

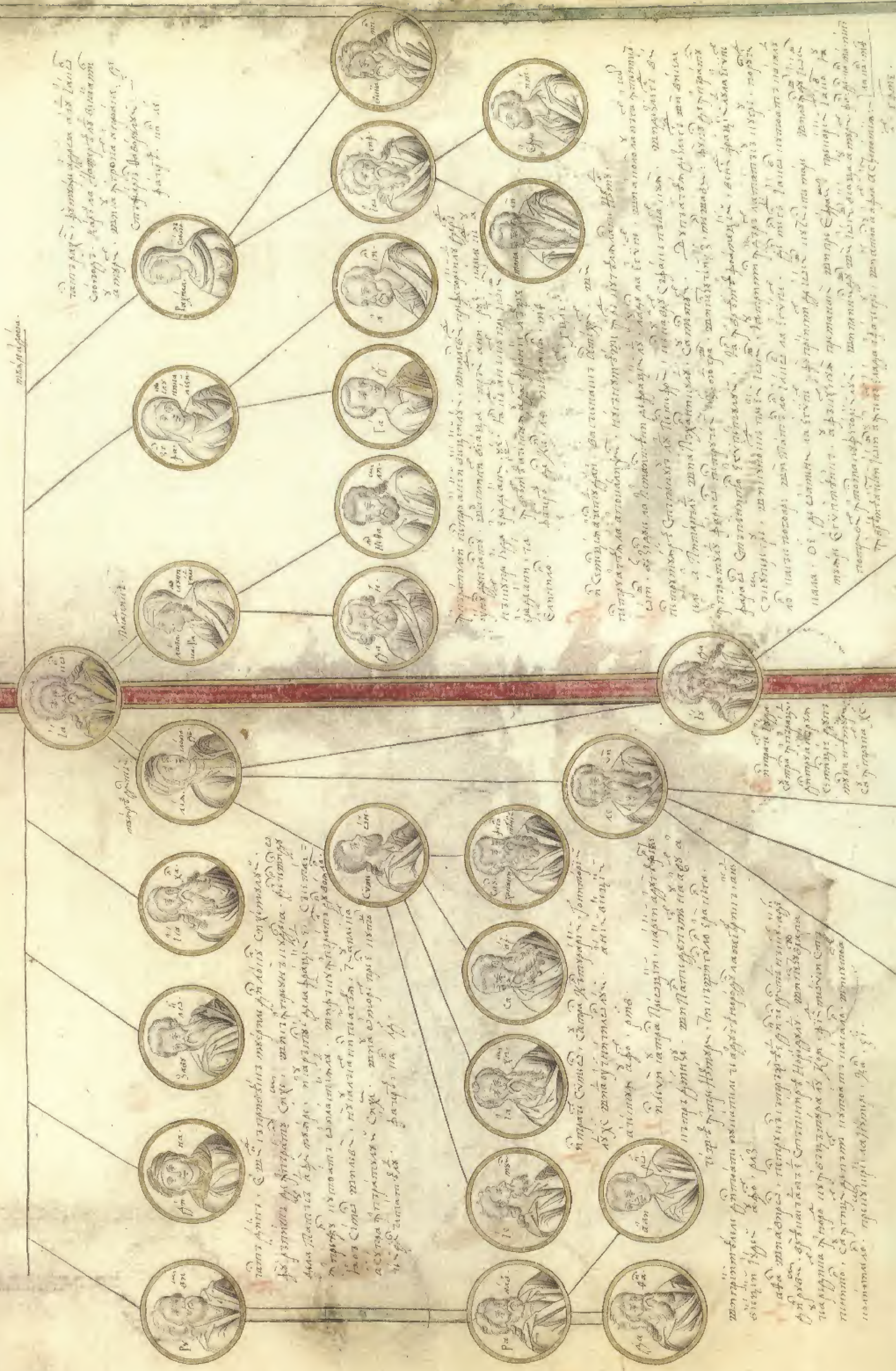
[Faint handwritten notes at the bottom of page 97]

(Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

$$x_1 = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$

1. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶

[illegible]

Această Dină, eșind să privească muerile din locul Sihemului, fu răpită de împăratul Sihem și să împreună cu dânsa. Deci, cerșindu-o de la tată-său a-i fi muiare i s-au răspuns de la frații ei să se tae împrejur, cu toată oblastiia lui; și făcu împăratul după voia lor. Iară Simon și Levi nu s-au lăsat nici pe aceia ci au plecat asupra împăratului Sihem și au omorât pre el, cu toți cei din cetatea lui. Facerea, cap 34.

Dintr-acest Simeon s-au tras cărturarii, gonitorii lui Hristos și ai ucenicilor lui. Anii vieții acestuia au fost 142.

Din Levi s-au tras preoții cari aduceau jertve către Dumnezeu și parte de pământ n-au avut aceștea între neamuri, ci câștigul lor era pârga și primelele din toate bucatele ce aducea norodul la beserică. Anii vieții ludei au fost 137.

Dathan și Aviron, pentru căci să trăgea ei din cel dintâi născut, adică din Ruvim, vrea ca să aibă ei stăpânirea norodului. Și pentru vrajba ce au rădicat în norod, cu învățătura lui Core, fiind Moisi stăpânitor, s-au înghițit de pământ, cu toată casa lor și cu toate colibile lor, precum scrie la Numere, cap 16.

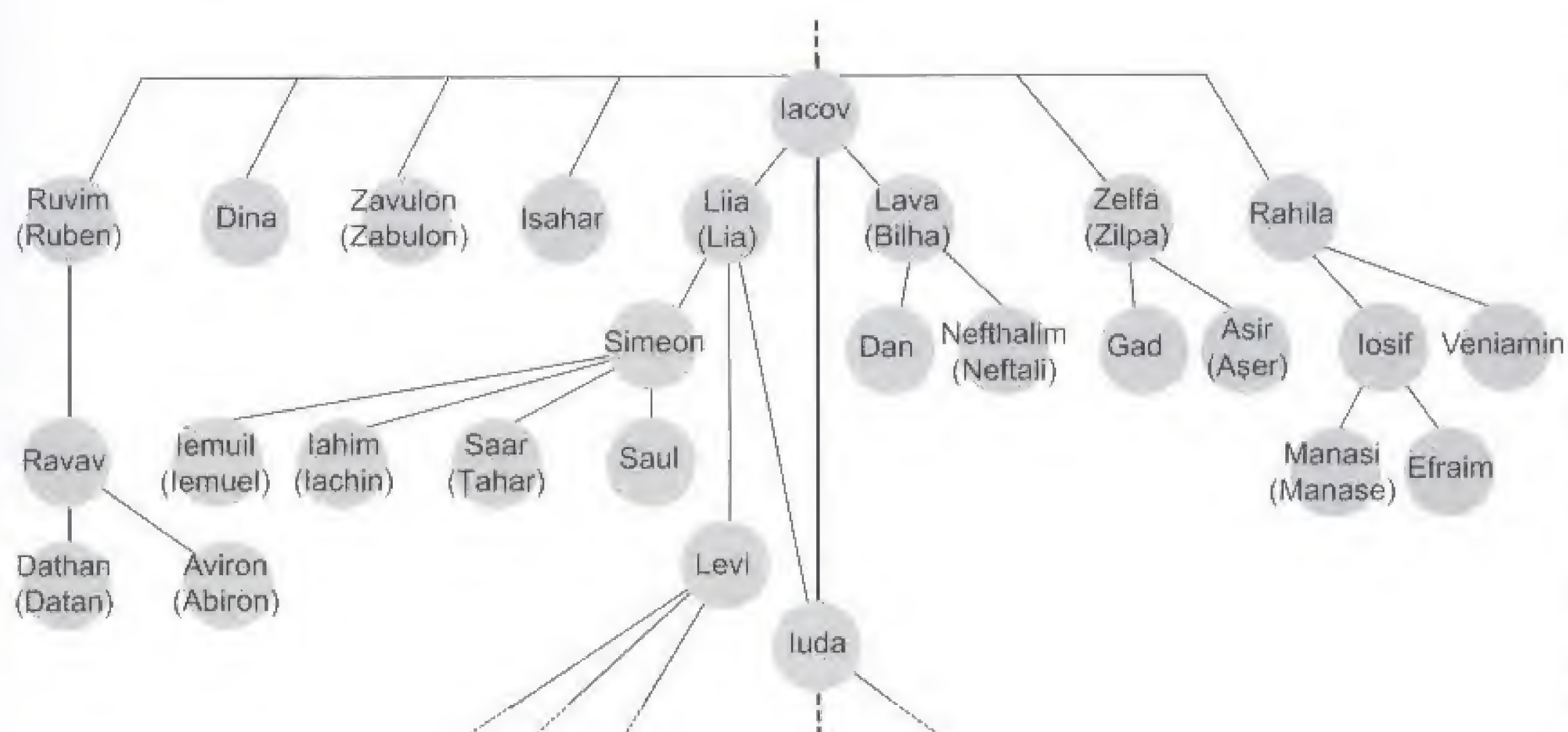
Dintr-acest Iuda s-au tras împărații dintru a căruia seminție, după multe neamuri s-au întrupat Hristos.

Această Rahil fu muiare a dooa a lui Iacov.

slobodă, care, la nașterea lui Veniamin au murit și s-au îngropat aproape de stejariul Thavorului. Facerea, cap 35.

Din semenția acestui Dan va să se nască Antihrist și pentru aceia la Apocalipsis nu să numește în rând cu celialalte neamuri.

Iosif, vânzându-se la ismailteni de frații lui, l-au dus la Egiptet și acolo l-au băgat în temniță pentru muiarea stăpănu-său lui Pentefri, căci n-au vrut să facă păcat cu ia. Și dezlegând visele a pitariului și a păharnicului s-au mântuit. După aceia dezlegând și visele împăratului faraon, pentru cei 7 boi grași și pentru cei 7 mârșavi, fu pus de împăratul faraon stăpânitor Egiptetului. Iar în vremea foameții, venind frații lui la Egiptet să cumpere grâu și cunoscându-i pre ei Iosif, i-au trimis îndărăt la tată-său cu grâu, poruncind lor ca să se pogoare și tatăl lor Iacov la Egiptet. Deci mergând Iacov, cu toată casa lui, ca la 75 de oameni, la Egiptet, fu primit de Iosif cu cinste mare. Și luându-ș Iosif muiare egipteană, au făcut cu ia pre Manasi și pre Efraim, pre cari Iacov i-au potrivit întocma cu feciorii lui. Și, plinindu-și și Iosif viața, au murit. Face(rea), de l(a) cap 41 până la cap 49. În vremea acestui Iosif au început Elada a face grâu și Atlas au aflat astronomiia. L(ea)t 3545.

Caath au fost strămoș lui Moisi, carele au trăit ani 133.

Acest Aram, tatăl lui Moisi și lui Aaron, au fost bărbat din neamul preoțesc; iar muma lor au fost lothavith.

Moisi au fost judecătoriu întâi. Și au trăit ani 140.

În vremea lui Moisi s-au împlinit vremea legii cei firești, fiind legia aceasta ani 368. Iar de la Moisi s-au început vremea legii cei scrise și au ținut până la Hristos, întru care s-au plinit ani 1536.

Mariam, sora lui Moisi, pentru căci au tânjit asupra lui Moisi s-au bubat și prin rugăciunea lui iară s-au tămăduit. Judecătorii, cap 12.

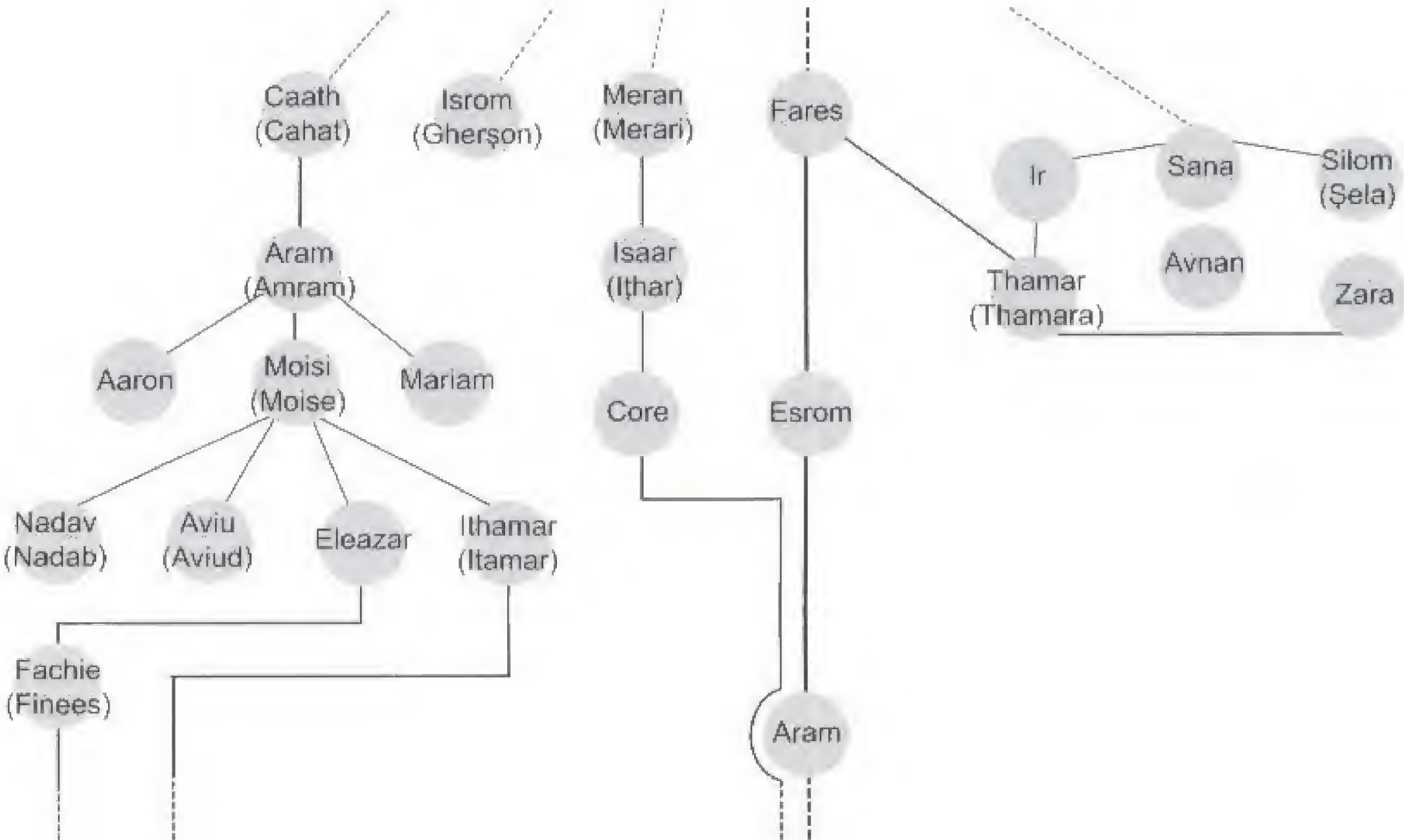
Acest Core au rădicat vrajbă asupra lui Aaron pentru preoție, zicând cum că iaste din cel dintâi născut, adică din Isaar. Drept aceea, fu ars cu foc din ceriu împreună cu 250 de bărbați, precum scrie la Numere, cap 16.

Pre acest Moisi, dupe ce l-au aruncat în râu, gășându-l Hamur, fata împăratului faraon, l-au luat și l-au făcut pre el fecior al ei. Și neștiind, l-au dat mâne-sa să-l crească, puindu-i numele Moisi, care tâlcuindu-se zice cum că s-au luat din apă. Acest Moisi, omorând un eghiptean și drept aceea, fugind în pământul lui Madiiam ș-au luat muiare pre fata lui lothor, preotul Madiamului. Acestui Moisi, arătându-i-se Dumnezeu în rug, l-au trimis ca să mântuiască pre

Israil din Eghipet. Eșirea, cap 2 până la cap 7.

Pentru Thamar zice Zlatoust cum că n-au fost noră ludei, pentru că nici unul din feciorii lui nu o au cunoscut pre dânsa, nici n-au fost curvă, pentru că nu cu gând curvesc, ci pentru dragostea nașterii de coconi, au luat chip curvesc și au voit a să împreuna cu luda, pentru că au știut că va să se nască Hristos din semenția ludei.

Iuda, având trei feciori, pre Ir, pre Avnan și pe Silom și dând pre Thamar muiare lui Or și după moartea lui Or, nefăcând copii cu dânsul, au dat-o lui Avnan și nefăcând nici cu acela copii, că au perit amândoi din urgie dumnezeiască, pentru păcatul lor cel necuvios, n-au vrut după aceea să mai dea luda pe Thamar după al treilea fecior al lui, adecă după Silom; ci ședea Thamar la casa părinților ei. Și pentru ca să nu rămâie Thamar făr'de feciori, lepădând hainele cele jalnice să îmbracă în alte haine și eși la o răspântie, închipuindu-se cum că iaste curvă. Și întâmplându-se a merge luda să-ș tunză oile, neavând muiare, s-au culcat cu dânsa, necunoscându-o. Și îndată au luat ia în pânțec. Și i-au fost dat luda, în loc de plată, toiagul său și inelul și gherdanul. Apoi prinzându-să Thamar ca o curvă și vrând ca să o arză, arătând acele zăloage ce au fost luat de la luda, s-au îndreptat; din care s-au născut Fares și Zara. Facerea, cap 38.

lisus, feciorul lui Navi, luând stăpânirea norodului, după Moisi, precum scrie la 31 de capete la a 2 lege și trimitând din Sihem 2 iscoade la Ierihon, dupe 7 zile au trecut Iordanul, împreună cu tot norodul lui, neudându-să picioarele lor. Și scoțând din râu pre uscat 12 pietri și de pre uscat ducând în râu iară 12 pentru pomenire, au înoit pre norod cu a dooa obrezuire în Galgale și, trâmbițând preoții împrejurul cetății Ierihonului, a șaptea zi căzură zidurile ei. Și luând-o pre dânsa o făcură întocma cu pământul, omorând pre toți, din om până în dobitoc. Și lăsând numai pre Rava curva, cu toți ai ei, fiind însemnată casa ei cu o fune roșie, după cum o învățase iscoadele lui lisus, pentru binele ce-au fost făcut, de i-au mântuit din moarte și pentru căci era făgăduit lisus lui Dumnezeu cu jurământ, ca să nu ia nimenea, nimic, din prada Ierihonului. Fiind pornit de lăcomie, Ahar au luat o limbă de aur și o plăscă roșie; și drept aceia s-au mâniaat Dumnezeu pre norodul lui Israil și s-au omorât la G(hil)ghe ca la 36 de bărbați și ucise norodul și pre Ahar cu pietri, pentru lăcomia lui; așijderea și pre Ghei, cetatea cu vicleșug, de tot o au sfârâmat și au făcut pre gavaoneni robi, aducători de apă și de lemne și pre cei 5 împărați, cari viclenea Gavaonul i-au omorât. Mărindu-se zioa cu starea lunii și a soarelui, ca la 24 de ceasuri, prin rugăciunea lui lisus, deci zidind jărtăvnic la Gheval și blagoslovind și blestemând înaintea norodului, au îndemnat pre toți a striga amin, facă-să. După aceia au împărțit celor 12 semenții pământul ce cuprinsese; însă celor doao semenții și jumătate, adecă lui Ruvim și lui Gad și jumătate din semenția lui Manasi li-au dat pământul cel ce le-au fost dat mai denainte Moisi. Iar celor 9 pol de semenții li-au dat celalalt pământ, împărțindu-l pre neamuri. Iar după 14 ani, întorcându-se, au făcut jărtăvnic la mormintele Iordanului și au lăsat slobod norodul lui Israil de cătră toți vrăjmașii. Și făcu norodul legătură cu stropire de apă, cum că să vor închina lui Dumnezeu. Și să făcură toți anii vieții lui lisus 110.

[73] Acestia scrie la cartea lui de la capul cel dintâi până la

sfârșit. În vremea acestuia au scornit Fictonie de au înhâmat, în Troada, patru cai.

Iară după ce au murit lisus au lăsat norodul lui Israil pre Dumnezeu și s-au închinat Astrarothii și lui Vaal. Drept aceia au dat pre ei Dumnezeu în mânilor lui Husarsathem, împăratului Mesopotamiei, căruia au fost supuși 8 ani. Într-acea vreme, zic unii, să fie fost celia ce să zic pentru idolul lui Mihei, în cartea Judecătorilor, cap 17 și celia ce să zic pentru muiarea lui Levi, la Judecători, cap 19.

În vremea acestui Huzi s-au mutat preoția de la Eleazar la Ili, care Ili era din Ithamar. Iar cei ce au fost din neamul lui Ili s-au scos din preoție, în urma lui, pentru răutățile lor. Împărați, I, cap 2.

Acest Gothoniil au fost fecior lui Chenez, fratele lui Halev și ș-au luat muiare pre Axan, fata lui Canev. Acesta au mântuit pre Israil din mânilor lui Husarsathem. Și s-au odihnit pământul în 40 de ani. Deci murind acesta, iar au greșit Israil și i-au dat pre ei Dumnezeu în mânilor lui Eglon, împăratul moavitenilor și au robit lui ani 18. În vremea acestuia s-au făcut, de Palamid, slovele elinilor.

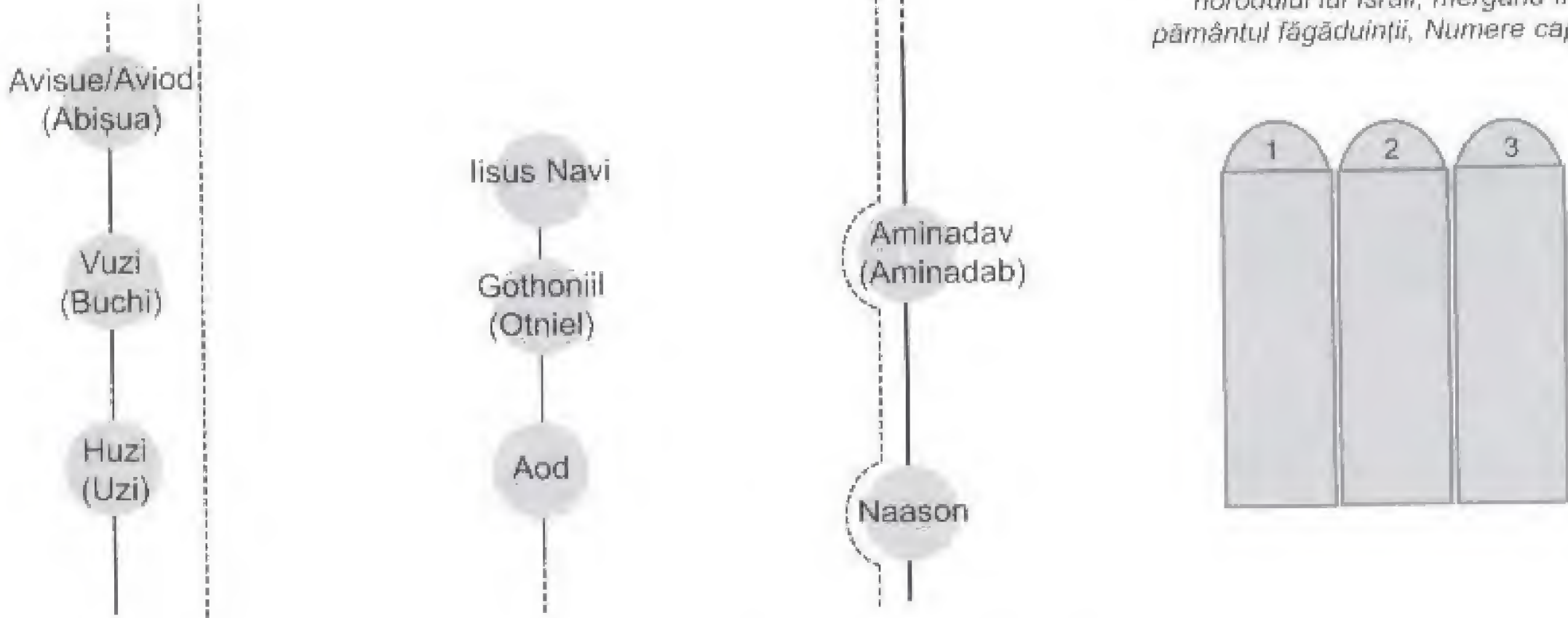
[73]

Acest Aminadav au fost stăpânitor peste neamul Iudii la eșirea norodului din Eghipt. Acesta au intrat întâi în Marea Roșie cu neamul său, că ceialaltii să temea. Și drept aceia au dat Dumnezeu feciorilor lui puteria împărătească, pentru căci i-au urmat lui.

Naason, la eșirea norodului din Eghipt au fost căpetenie neamului Iudei, după moartea tătâne-său, precum scrie la Numere, cap 10. Însă la acest Naason să plinește cuvântul carele au zis Dumnezeu cătră Avraam, la Facere, cap 15, că la al patrulea neam vor eși fiii lui Israil din Eghipt. Pentru că de vei număra neamurile împărătești, unul dupe altul, adecă, care după care au împărătit și nu după obraze, vei afla acest neam, al patrulea, începând de la Iuda și sfârșind la Naason. Iar de vei lua aminte urmarea acestui neam, al patrulea, din neamul preoțesc, cade-să a lua începerea de la Levi și să pogoare până la Eleazar.

[73]

Acestea sunt cele 43 de lăcasuri ale norodului lui Israil, mergând în pământul făgăduinții, Numere cap 33

1. Lăcașele anului celui dintâi
Ramses; Sohot; Vuthan carele laste o parte a pustiei; Gura lui Epiroth; Magdon; Picrie adecă amărăciune; Elim; Iamsuf; Pustia Sim; Pafaca; Elus; Rafidim; Pustia Sinai

2. Lăcașele anului al doilea
Mormânturile pohtei; Isiroth; Rathama; Remmon Fares; Levona; Ressa; Machellath; Saiafar; Haradath; Maghidath Cataath; Thare; Mahetha Selmona; Maiuruth; Vania; Haavgadad; Iethevatha; Evone Esion Gavir; Pustia Sin sau Cadis

3. Lăcașele anului
Muntele Or; Semona; Finon; Iovoth; Devlem; Câmpiile Moab; Selmon Devlathem; Avarim; Ars lângă Iordan

Acest Avimeleh iaste fecior lui Ierovaal dintr-o
posadnică a lui, născut în Sihem. Și, puindu-să
[74] împărat sihemitenilor, au omorât pre 70 de frați ai lui,
scăpând dintru ei numai Ioatham, carele, stând într-un
munte, au zis sihemitenilor o pildă pentru maslin,
pentru smochin, pentru vie și pentru păducel. Iar mai
pre urmă Avimeleh strică Sihemul și pre Agaai, domnul
Sihemului, carele să rădicase asupra lui. Și lovindu-să
Avimeleh cu o piatră în cap, de o mulare și văzând că
va să moară, au zis către cela ce-i purta armele:
„Omoară-mă, ca să nu zică oamenii, că m-au omorât o
muiare”. Judecători, cap 9. În vremea aceasta s-au
izvodit danțul în Elada.

Acest Aod au fost viteaz foarte, carele, omorând
pre Eglon, împăratul moavitenilor, în camera lui, au
mântuit pre Israil și s-au odihnit pământul ani 80. Deci
murind acesta, îndată s-au pus în locul lui Semegar.
Judecători, cap 3. Leat 3879.

Acest Semegar au omorât 600 de oameni
filistimi, cu cormanul plugului; drept aceia fu pus mai
mare peste israilteni. Deci, murind acesta, iar au greșit
Israil înaintea lui Dumnezeu și s-au dat în mânilor
lui Iavim, împăratul hanaanilor, carele au supus pre Israil
prin Sisara, boiarinul lui ani 20.

Această Devora au fost prorociță, muiare fiind lui
Varac și lui Lafidoth. Aceasta, omorând pre Sisara cu
mijlocul lailei, muerii lui Haver chineului, care Haver
era slugă lui Sisara și mântuind pre Israil au cântat
cântare, precum scrie la Judecători, cap 4. Și s-au
odihnit pământul în ani 40. Deci murind aceasta
Devora au viclenit Israil înaintea lui Dumnezeu și i-au
dat pre el Dumnezeu în mânilor lui Madiam ani 7.
Judecători, cap 5. Leat 3926.

Acest Ghedeon au pus cărnuri pe piatră înaintea
îngerului ce i să arătase și surpând jărtăvnicul lui Vaal,
să numi Ierovaal. Și s-au arătat lui semn pre lână, cum
că va mântui Dumnezeu prin mâna lui, pre Israil cu

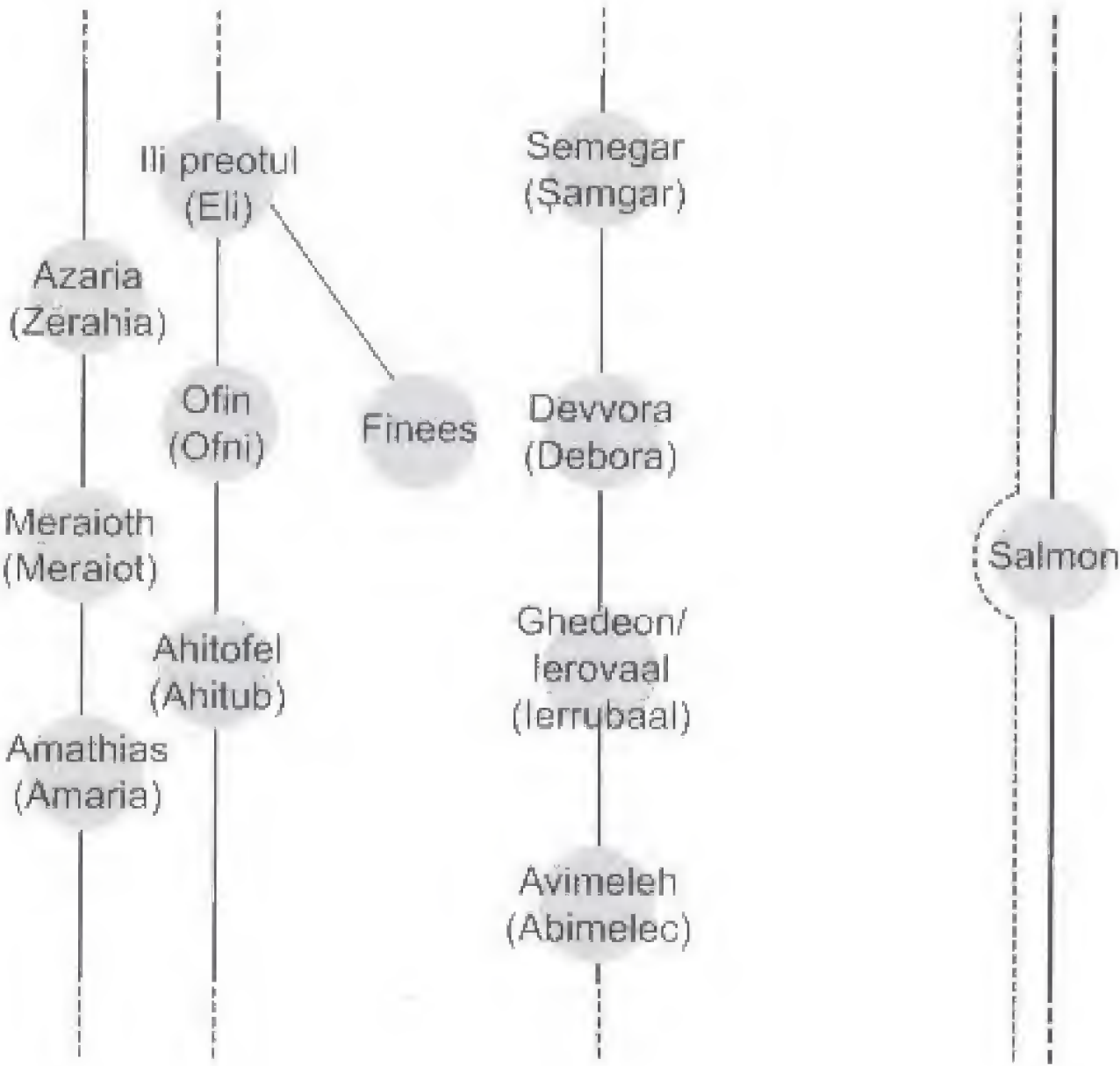
300 de oameni, carii vor limpi apă din râu, cum
limpesc câinii.

Și ducându-să noaptea la corturile vrăjmașilor au [74]
auzit povestindu-și, unul către altul visele. Și,
întorcându-să îndată la ai lui, au plecat asupra
vrăjmașilor. Deci cu scuturarea donițelor și cu
bucinatul bucinelor, spăimântând pre vrăjmași au
omorât 4 împărați adecă pre Oriv, pre Ziv, pre Zeveei
și pre Salmana. Și au mântuit pre Israil din mânilor
lui Madiam; și s-au odihnit pământul 40 de ani. Deci
murind acesta, iară au făcut hicleșug fiii lui Israil
înaintea lui Dumnezeu, și s-au închinat lui Vaal și nu
i-au mai dat Dumnezeu în mânilor nimănui, ci îndată
s-au pus în locul lui fiu-său Avimeleh. Judecători, cap
6, 7, 8, 9. În vremea aceasta au întocmit Mercurie
lăuta. Leat 3956.

Salmon ș-au luat muiare pre Raav curva (care au
ascuns iscoadele lui Iisus în puzdării de în, lângă zidul
cetății, precum scrie Iisus Navi) și au născut dintr-însa
pre Vooz, care Vooz au fost moș lui Vooz, celui ce a
născut pre Ovid. Însă trei inși, de rând, adecă tată și
fecior și nepot s-au numit tot cu acest nume Vooz;
drept aceia evanghelistul Mathei au pus numai o dată
numele acesta, la rânduiala neamurilor.

Cu închipuirea aceasta, ce iaste în ceia față din
dos, să înțeleg cele ce scrie la capul cel dintâi și al
doilea, la Numere, cum s-au așăzat împrejurul cortului
cele 12 neamuri și Leviții; și încă-ș mai mult slujaște
spre a pricepe trecerea cea cu anevoie a lui Iisus și
carii sunt Leviții și câte cetăți și locuri s-au dat lor, de
la fieștecă neam, pentru ca să le ia zeciuialele, să le
fie de hrană. Iisus Navi, cap 21.

Întru aceste cetăți scăpau cei răi, carii ucidea pre
cineva fără de vină, pentru ca să nu-i ucigă rudeniile
celor uciși, fără de judecată, a căroră nume sunt
acestia: Vosor, Arimoth și Gavlon, Iisus Navi, cap 20.

Iair au avut feciori 32 și n-au făcut nici un lucru vrednic de povestire. Leat 3990. În vremea acestuia au izvodit Carmentie slove latinilor. Deci murind Iair, Iară au început fiii lui Israil a să închina lui Vaal. Pentru aceia i-au dat Dumnezeu în mânilor lui Filistiim și în mânilor feciorilor lui Amon ani 18. Judecători, cap 10.

Acest Thola au judecat norodul lui Israil ani 24 și n-au făcut nimica vrednic de povestire. În vremea acestuia împărăția la Troada Priamos. Leat 3959.

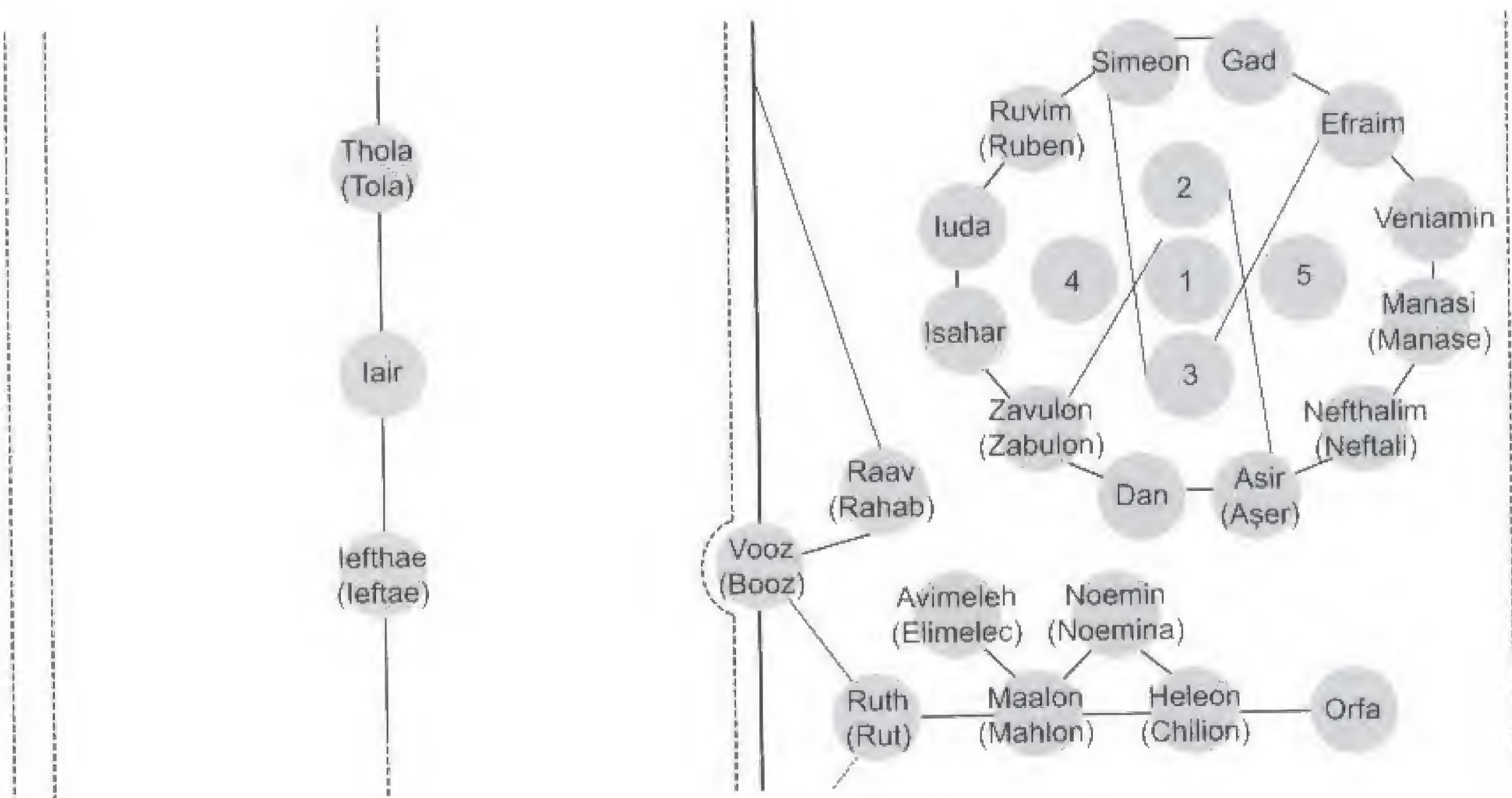
Acest Iefthae, lepădându-l frații lui ca pre un copil fiind născut din curvă și lăcuind în pământul lui Tov, au ajuns mai pre urmă stăpânitor lor și judecator israilitenilor și au biruit pre amoniteni. Acesta, mai naintea biruinții, legându-să cu făgăduială înaintea lui Dumnezeu ca, întorcându-să biruitor, să-ș jărtvuiască pre fiică-sa, drept aceia, biruind, ș-au plinit făgăduiala. Pentru că, după ce ș-au plâns ia fecioriile ei în 2 luni, o au jărtvuit înaintea lui Dumnezeu. După aceia, la trecătorile Iordanului, cu această hasnă, Sevelem și

Vethelel au omorât 42.000 de oameni din neamul lui Efraim. Judecători, cap 11 și 12.

Aceasta este Raav curva, aceia care au scăpat din pierzarea Ierihonului, pentru mila ce au arătat către iscoadele lui Iisus, precum am zis mai sus. Aceasta s-au dat a fi muiare lui Salmon.

Acest Avimeleh, în vremea foameții, preoțind Ili, s-au dus cu muiarea sa, Noemin și cu amândoi feciorii lui, din Vithleem la Moav. Deci luând feciorii lui muieri de acolo, pre Ruth și pre Orfa și întâmplându-să a muri acolo la Moav și Avimeleh și feciorii lui, s-au întors Noemin, împreună cu Ruth moaviteanca, lăsând pre Orfa acolo. Iar deaca s-au întors Noemin, zicea muerile din Vithleem: „S-au întors Noemin din călătoria ei”. Iar ia, răspunzând, zicea: „Să nu-mi mai ziceți Noemin, adecă frumoasa, ci să-mi ziceți Amara, pentru că plină de amărăciune sunt eu”. Iar pre Ruth o au luat Vooz muiare lui-ș și au născut dintr-însa pre Ovid. Acestia scrie la Ruth.

[77]

1. Cortul lui Dumnezeu

Patru cetăți, simbolizând cuceririle Israelului și corespunzând așezărilor celor 12 triburi

2. Amiazăzi - cetățile hananeilor 10
3. Miazănoapte - cetățile meranitenilor 12
4. Răsăritul - cetățile preoților 13
5. Apusul - cetățile ierusalimienilor 13

Acest Esevon au luat stăpânirea după Iefthae și au avut feciori 30 și fete iară 30 și n-au făcut nimic vrednic de povestire. Judecători, cap 12.

[78] Sampson, feciorul lui Manoe s-au născut din neamul lui Dan, spuind mai nainte îngerul nașterea lui. Și s-au numit din pântecul maică-sa sfințit, carele au luat muiare din Thamnatha, din neamul filistiimilor. Și spuind pilda leului celor tineri, l-au hiclenit muiarea de i-au tâlcuit-o. După aceea, legând foc în coadele vulpilor, au ars spicele vrăjmașilor și 1000 de oameni au omorât cu o falcă de măgariu, dintru care falcă mai pre urmă au izvorât apă și au băut el; și porțile Gazii le-au suit într-un munte. Iar mai pre urmă, cu înșelăciune răzând cu un brici perii din capul lui, Dalila, l-au prins filistiimii și orbindu-l l-au băgat în temniță și l-au pus de rășniia. Deci crescându-i perii în cap și adunându-să filistiimii să facă jărtvă, l-au dus și pre el la adunarea lor ca să-l batjocurească. Și, apucându-se de un stâlp, au surpat casele unde era adunați și au omorât mai pre mulți atunci, la moartea lui, decât în viața lui. Deci, murind el, nu s-au mai făcut alți judecatori, măcar că Ilie și Samuil sta înaintea norodului la judecată. Judecatori, cap 13,14, 15, 16. Leat 4055. În vremea acestuia au întărit Ascanie pre Alva.

Acest Elom au luat stăpânirea în urma lui Esevon și n-au făcut nimic vrednic de povestire. Judecatori, cap 12.

Acest Avdon au luat stăpânirea după Elom. Acesta au născut 40 de feciori. Deci în urma acestuia iară au greșit Israil înaintea lui Dumnezeu și i-au dat pre ei Dumnezeu în mâinile filistiimilor 40 de ani. Judecatori, cap 12. În vremea acestuia s-au luat Troada. Leat 4033.

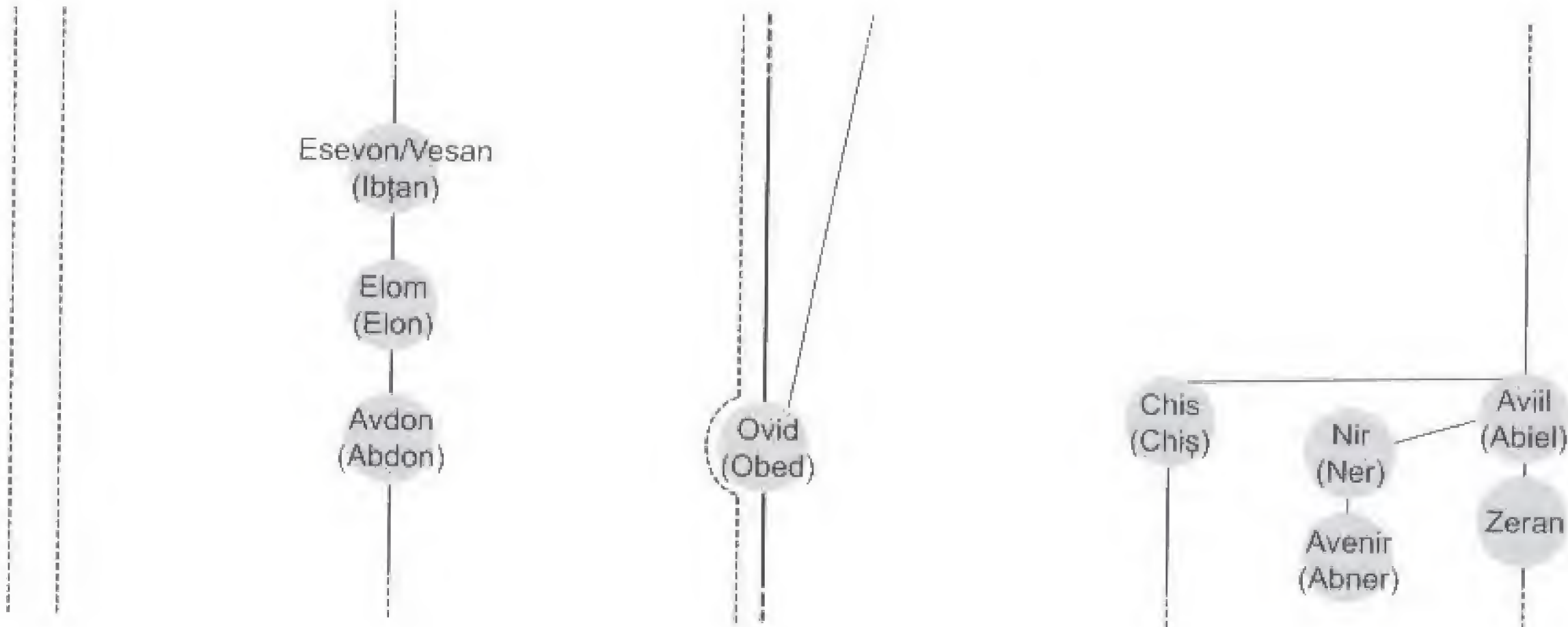
[78] Acest Elcana iaste din sementiia lui Core, feciorul lui Isaar, carele să trăgea din Levi. Și au ținut Elcana 2 mueri; pre Fenana, rodnică și pre Anna, stearpă. Deci Anna au născut prin făgăduință pre Samuil, care să tâlcuiaște „cerșut” de la Dumnezeu pre care l-au dus la Ili preotul, după cum s-au făgăduit. Împărați I, cap 7.

Acest Aviil s-au tras din Veniamin cu mult mai pre urmă decât alții. Feciorul acestui Aviil, Chis, au născut pre Saul, carele au fost împărat întâi norodului lui Israil.

Saul, pierzându-și măgarii, multă vreme îi căuta și neputând să-i afle au mers la Samuil prorocul ca să-l întrebe, doară-i va fi știind, prin prorocia lui, să-i spue unde sunt. Iară Samuil, având poruncă de la Dumnezeu, au uns pre Saul împărat israilitenilor și i-au prorocit și de măgari cum că i-au găsit tată-său Chis. Și încredințând Samuil pre el cu 3 semne cum că va împărăți, să duse Saul de la dânsul. După aceea, puindu-să sorți la Masifa, căzu sorțul pre Saul. Și s-au uns și înaintea norodului a fi împărat. Deci luând împărăția au bătut pe Naas și au mântuit pre iaviteni din mâinile lui. Și greșind Saul înaintea lui Dumnezeu, să făcu semn cu tunet lui Samuil, cum că s-au mâniat Dumnezeu pre dânsul. Jertvind după aceea Saul, călcă porunca lui Samuil, care-i poruncise să-l aștepte până în 8 zile. Și drept aceea fu certat de dânsul. Iar mai pre urmă, călcând iarăși porunca lui Dumnezeu, au luat pre împăratul Agag rob, cu toată averia lui și l-au ținut la dânsul. Însă cu această călcare de poruncă, foarte au mâniat pe Dumnezeu. Și pentru aceasta au căzut într-atâtea bântuială și măcar că, plângând Samuil prorocul, să ruga lui Dumnezeu, pentru el, iară încăș nu putea să-l îmblânzească; pentru că au fost ales pre David, precum scrie la Împărăția întâi, de la al doilea cap până la sfârșit. Acest Saul au împărățit întâi pre Israil ținând împărăția ani 20.

[78]

Acest Avenir, feciorul lui Nir, au fost om chibzuit și mai mare preste oastea împăratului Saul. Acesta era ajutor lui Ievosthi, împotriva lui David și lovind cu sulita în pântecul pre Azail, feciorul lui Aronie l-au omorât. Deci, certându-se de Ievosthi pentru posadnicele lui Saul, s-au mâniat Avenir și s-au dus către David de s-au împăcat cu dânsul. Deci, întorcându-se, l-au omorât Ioav, feciorul lui Aronie. La a II-a Împărăție, cap 3.

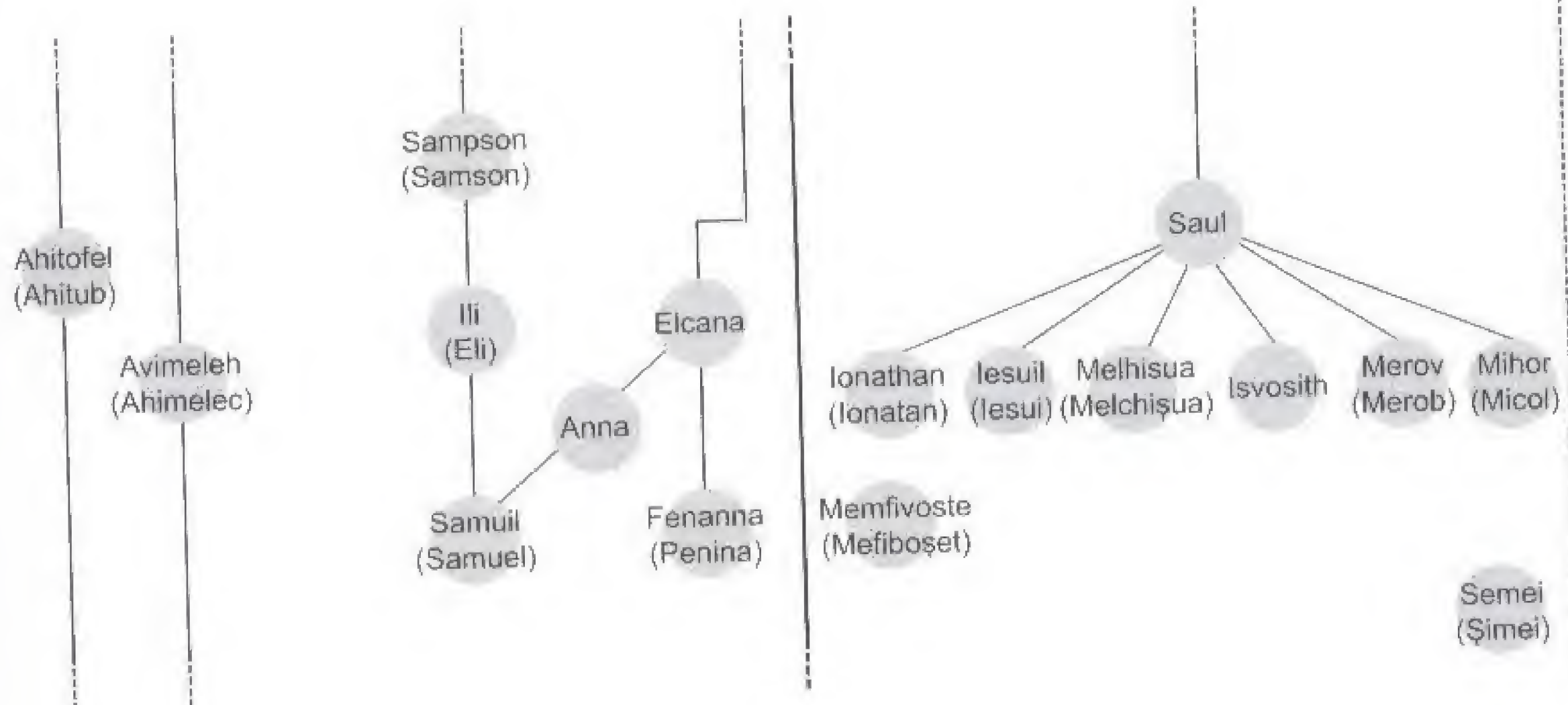
Acest Ili au fost și judecător și preot. Și pregetând a-ș certa feciorii, nevrednic să socoti de Dumnezeu, pentru acea necertare, precum scrie la întâia Împărăție, cap 2 și 3. Și aducând pre Samuil, copil mic, părinții lui, dupe cum îl făgăduise lui Dumnezeu, îl dederă lui Ili preotul; și creștea Ili pre Samuil și iubiă pre dânsul, văzând căderia lui Ofni și a lui Finees, feciorilor lui. Deci auzind cum că au luat filistiimii chivotul în războiu, să cuprinse de multă întristare și, căzând de pe scaunul lui, muri. Însă acest Ili să numia preot pentru că s-au mutat la el preoția din odraslă mai cinstită, adecă din feciorii lui Eleazar. Acesta au luat întâi preoție, trăgându-se din Ithamar. Iar în urma acestuia iarăș s-au mutat preoția la neamul lui Eleazar, pentru răutatea lui Ofni și a lui Finees, feciorilor lui Ili, precum scrie la întâia Împărăție, de la al doilea cap, până la al patrulea. În vremea acestuia s-au făcut foamete mare în Iudea. Leat 4085.

Samuil de trei ori fu chemat de Dumnezeu, însemnând cu aceasta cum că va să înflorească cu putere întreită adecă cu judecătorie, cu preoție și cu prorocie, precum scrie la întâia Împărăție, cap 3. Acesta, după ce au mântuit pre Israil de la filistiimi, prin junghiiarea mielului, la Piatra ajutoriului, care era pusă în munți, au uns pe Saul, din porunca lui Dumnezeu, a fi împărat israilitenilor. Deci urând Dumnezeu pre Saul, căci nu vrea să omoare pre Agag și pre Amalic, împărații, au omorât pre ei Samuil, făcându-i bucăți. Și mergând în Vithleem, după [81] porunca lui Dumnezeu, ca să jărtvuiască, merse împreună cu dânsul și lesei, tatăl lui David, cu toți

feciorii lui. Și alegând Dumnezeu pre David a fi împărat au uns pre el Samuil cu untdelemn din corn precum scrie la întâia Împărăție, cap 18. Și, plinindu-și Samuil viața, au murit. Leat 4125.

Jonathan, feciorul lui Saul, au fost om foarte chibzuit și pentru aceia îl iubiă David. Acesta, de multe ori au mântuit pre David din moarte, dovedind cătră el răutatea tatâne-său, lui Saul, pentru ca să se păzească, pentru că vrea să-l omoare. Și, cunoscând Jonathan că Iaste David ales de Dumnezeu a fi împărat, în urma lui Saul, au făcut legături cu el ca, făcându-să împărat, să nu-i facă vreun rău, pentru vrăjmășia tatâne-său lui Saul, ci să-i miluiască casa. Acesta singur, împreună cu purtătorul lui de arme, trecând târăș pre munții cei înalți au mers de au lovit pre cei striini de feliu și i-au biruit. Însă fără știrea tatâne-său; deci, fiind în războiu cu tată-sau și luând dintr-un fagur de miiare cu vârful toiagului, care era în mâna lui, ca să mănânce, de abia au scăpat prin rugăciunea norodului, de tată-său, că era să-l omoare. Pentru că să jurase Saul foarte tare, ca, de va mânca cineva în zioa aceea, până nu-și va izbândi, să-l omoare. După aceia fu omorât împreună cu tată-său Saul de filistiimi, în munții Vervune. Și, auzind David de moartea lui Jonathan, l-au jeli și au cântat cântec de plâns, precum scrie la a II-a Împărăție, cap 1. Deci murind Jonathan și rămâind fiu-său Memfivoste, i-au miluit David casa, pentru legătura ce au avut cu tată-său.

Acest Semei blestema pre David, fugind de cătră fața lui Avelaghion.

Pre David, feciorul lui Iesei, cel mai mic de toți frații lui, l-au ales Dumnezeu a fi împărat în urma lui Saul și prin mijlocul lui Samuil l-au uns în Vithleem. Deci luând semn de împărăție în Evron, au împărățit întâi pre neamul Iudei 7 ani și 6 luni. Iar mai pre urmă au împărățit preste tot Israilul ani 33, precum scrie la a dooa Împărăție, cap 5. Și biruind în războiu pre Goliath, au îmbunat pre Saul. Deci având dragoste foarte mare cu Ionathan, să făcu ginere împăratului prin mijlocul lui. Și întorcându-să David biruitor de la uciderea lui Goliath, l-au zavistuit Saul pentru lauda ce-i făcea fecioarele. Drept acela l-au trimis împăratul să bată războiu singur cu 100 de oameni filistiimi neobrezuiți, că doară l-or omorî. Iar el, făcând izbândă, au rămas în deșărt vicleșugul lui Saul și de cursele vicleșugului celui de obște cu istețimea Melholei au scăpat din moarte. Pentru că au culcat Melhola în patul lui David un chip asemenea cu al lui, zicând cum că iaste bolnav. Și în Nava intrând, în beserica lui Dumnezeu, fiind flămând, au mâncat pâinile cele preoțești. Și, omorând Saul preoții, pentru David, au scăpat numai Aviathar, prin ajutorul lui. După aceea ș-au luat muiare pre Avighia, muiarea lui Naval celui nebun, după ce au murit Naval. Deci, găsind pre Saul, vrăjmașul lui, adormit, nu l-au omorât, ci numai l-au [82] luat sulia și căușul apei și au tăiat și poala hainei lui de o au luat; iar pre el l-au lăsat adormit. Și, întorcându-să din Anhus la Sichilat, au bătut pre Amalic și pre vestitoriul morții lui Saul l-au omorât David, pentru că acel vestitor l-au fost omorât. Și jelind David pre Saul au cântat cântare de plâns. Deci murind Saul și împărățind David singur preste tot norodul lui Israil, au izgonit pre levosei din pământul Ierusalimului. Și la Varsafarim au lovit pre cei streini de fel. Apoi, ducând chivotul în Ierusalim, cânta David înaintea lui și sălta; și urându-se de muiarea lui, Melhola, pentru cântarea și săltarea aceea, au rămas ia fără roadă de la David. Și să opri David de Dumnezeu a zidi beserica. Deci, legând cu funii pre moaviteni, pre

idumei și pre filistiimi, i-au aruncat în ocne de sare și ce-au fost ale lor le-au împărțit la ai lui. După aceea, vrând să ia pre Virsaviia, omorî pre Urie, bărbatul ei și o luo muiare lui-ș. Și întorcându-să David mai pre urmă din războiu la Ierusalim au numărat norodul lui Israil și l-au urgisit pre el Dumnezeu pre acea numărare. Deci, ungând pre Solomon împărat și dându-i poruncă ca să facă izbândă spre vrăjmașii lui și plinindu-și viața cu bunătăți, au murit.

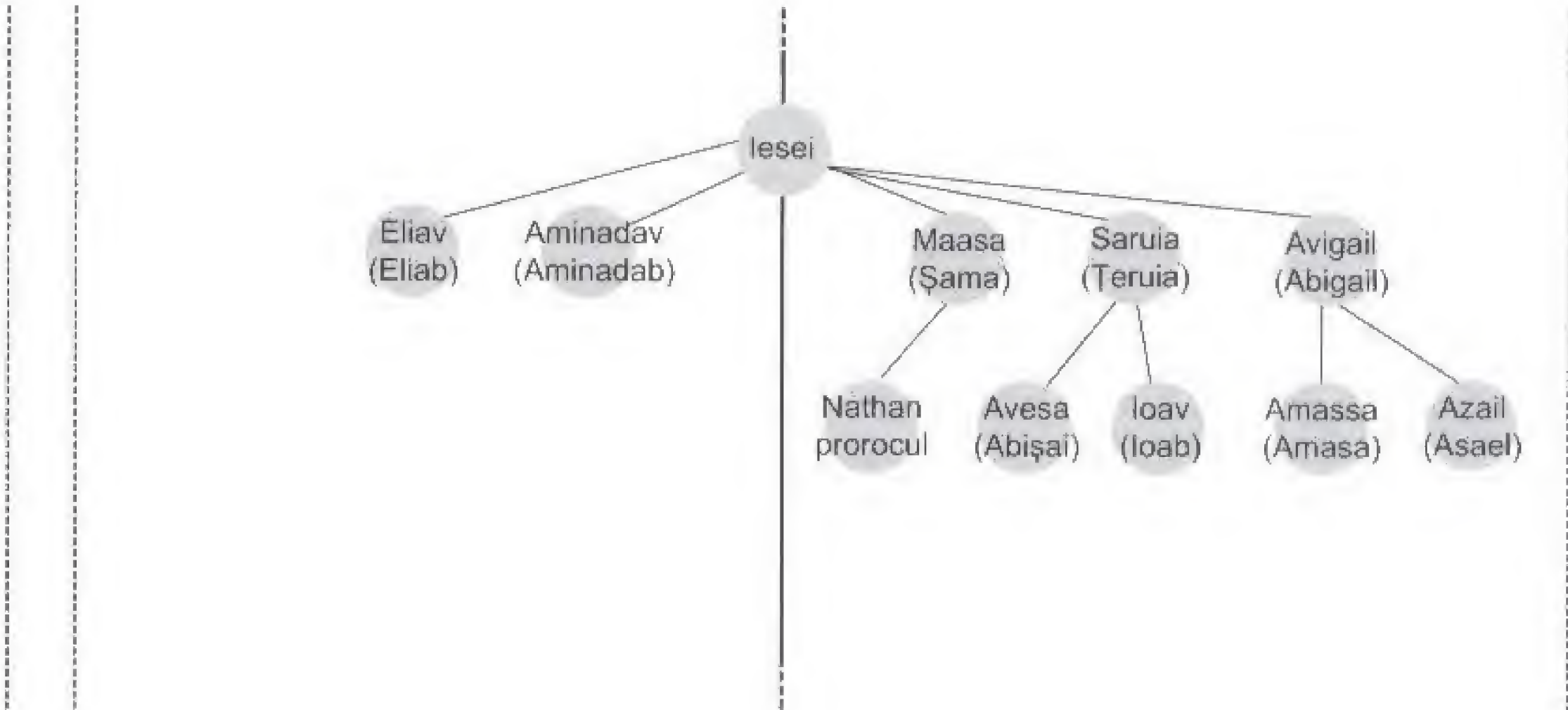
Acest Avesa au fost om chibzuit și, fiind cu David, au găsit pre Saul oareunde adormit. Și au luat sulia, care era înfiptă lângă capul lui și căușul apei și au vrut să-l și omoare, ci nu l-au lăsat David, precum să vede la întâia Împărăție, cap 26.

Pre acest Nathan prorocul după ce au murit tată-său l-au făcut David fecior lui.

Acest Azail era om fugaciu. Pre acesta, lovindu-l Avenir, feciorul lui Nir cu sulia în vintre, l-au omorât. Drept acela și Ioav au omorât pe Avenir.

Acest Amassa, vrând a fi mai mare peste oștile norodului pentru că să făgăduise David să-l facă, fu omorât de Ioav, precum scrie la întâia Împărăție, cap 19.

Acest Ioav, feciorul lui Aronie, totdeauna era împreună cu David, ajutor fiindu-i la împărăție. Pentru că-l pusese mai mare ostașilor lui, acesta au omorât pre Avesalom și pre Avenir și pre Amassa. Deci Solomon, după învățătura tatâne-său, l-au și omorât, măcar că au fost fugit la cornul jartăvnicului, Împăr(ăția) a III-a, cap 19. În vremea lui David, acest Ioav al lui Aronie au fost peste oastea lui Iosafat comendarisie, adecă scriitor celor ce să făcea; iară Sadoc și Aviathar au fost preoți, Nathan au fost proroc, Saronie scriitoriu, adecă canzelarie, Vania, feciorul lui Ioav, peste cetele Zerethi și Ferethi, cari erau păzitori capului împăratului. Zerethi însemnează stricător, iar Ferethi iubiți.

Dintr-acest Nathan, feciorul lui David, s-au tras fericita fecioara Maria, după ce au trecut multe neamuri, precum să arată aici, pre dunga această verde, care să pogoară până la dânsa.

Pre Amon l-au omorât Avesalom, pentru căci au stricat pre Thamar, soru-sa și îndată au fugit de câtră fața lui David.

Acest Avesalom era foarte frumos. Deci omorând pre frate-său Amon și fugind de câtră fața tătâne-său, abia s-au împăcat cu el prin rugăciunea lui Ioav. Și venind iarăși în Ierusalim, măcar că să împăcase cu [85] David, tată-său, iar fața lui nu o au văzut în 3 ani. Și pentru aceea, mîniindu-să Avesalom, s-au rădicat a fi împărat și s-au împreunat și cu posadnicile tătâne-său, prin sfatul lui Ahitofel. După aceea, pornindu-să tată-său asupra lui, ca să-l omoare și fugind el printre un stăjăret, s-au spînzurat de perii capului lui de o ramură. Și lovindu-l Ioav, feciorul lui Aronie, cu 3 săgeți, au murit. A II-a Împărăție, cap 16.

La David să sfârșește veacul al treilea, având ani 1002, carii împreunându-să cu toții, de la Adam până la David, sunt ani 4204.

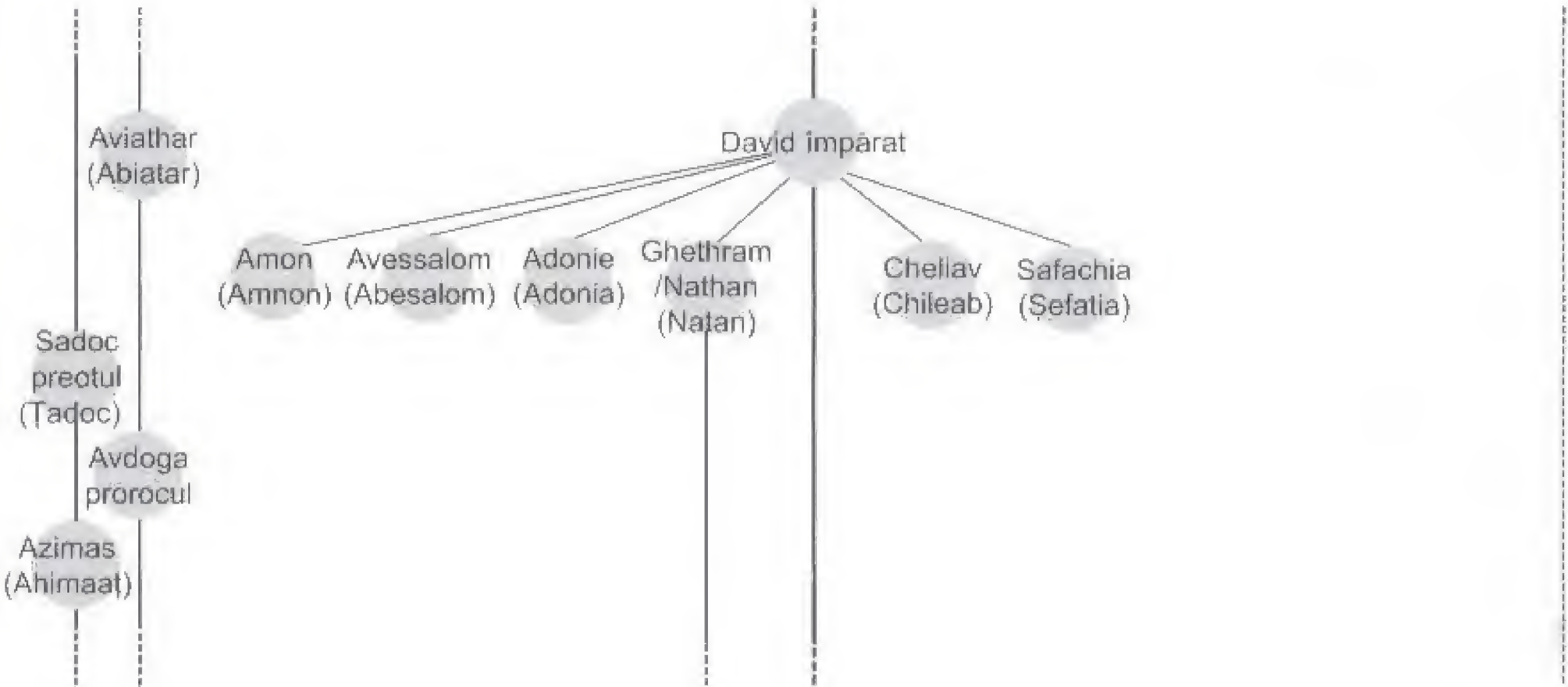
Evangelistul Mathei, scriind neamurile, au pus mai nainte pre David decât pre Avraam, zicând: „Fiul lui David, fiul lui Avraam”. Și pricina iaste aceasta, pentru că la David au fost făgăduința întrupării lui Hristos, mai ales. Iară la Avraam au fost făgăduința pentru beserică.

Pre acest Adonie l-au omorât Solomon, pentru că cerea de la dânsul pre mumă-sa cea vitregă să și-o ia muiare, prin rugăciunea Vârsaviei. Împărăția a III-a, cap 2.

Solomon împăratul, feciorul lui David, împărățind în urma tătâne-său, au omorât pre Ioav al lui Aronie și pre Adonie și pre Semei, dupe porunca tătâne-său, lui David. Și luând înțelepciunea de la Dumnezeu, dupe ce au făcut jartvă au zidit beserica în Ierusalim, cu ajutorul lui Iran în 7 ani și în 7 luni. Și în 10 zile ale lui septemvrie au sfințit beserica. Acesta au priimit pre împărăteasa Sava cu cinste foarte mare, când au venit să-l vază. După aceea ș-au spurcat viața cu dragostea muerilor și cu închinăciunea idolilor, depărtându-se de Dumnezeu. În vremea acestuia împărăția jidovilor au petrecut tot cu pace. Preste oastea lui Solomon era mai mare Vania, feciorul lui Iiad. Preot era Sadoc, feciorul lui Nathan. Preste pázitorii împăratului era Zavol, feciorul lui Nathan canzellaris. Iuar era proposit, adecă purtător de grijă jurământului. Avduran era preste dăjdi.

De aicea să încep împărății cei ce au împărățit, în urma lui Solomon, pre cele 10 neamuri ale lui Israil, precum să vede că sunt puși în dunga această verde, unul după altul pogorându-se, începând de la Ierovoam, cel ce au împărățit întâi și pogorând până la Osie, carele, împărățind mai pre urmă, l-au luat rob Salmanasar, împăratul Asiriilor, împreună cu acele 10 neamuri, precum scrie la a III-a Împărăție, cap 9.

Iară pre dunga aceasta roșie, din mijloc, sunt împărății Iudei, carii au împărățit în urma lui Solomon, pre cele 2 neamuri, dintru carii, la început, au fost Rovoam. Pentru că numai 3 împărați aleși au fost preste tot neamul lui Israil: Saul, David și Solomon. Împotriva împăraților sunt puși și prorocii carii au fost [85] în vremile lor.

Acest Rovoam, feciorul lui Solomon, hulind sfatul celor bătrâni și înțelepți și primind sfatul celor tineri și cu răspunsurile lui cele trufașă și necuvioase, au turburat norodul lui Israil și s-au împărțit împărăția lui Israil în doao părți, numindu-să o parte împărăția Iudei, întru care au fost 2 neamuri și neamul cel leviticesc - pre care neamuri au împărțit el, în urma tătâne-său - și altă parte numindu-să împărăția lui Israil, întru care era cele 10 neamuri. După aceea, Rovoam, pentru mulțimea păcatelor lui, s-au biruit de Susachim, împăratul Eghipetului, carele au venit asupra lui. Și într-atâta scădere au ajuns, cât, în loc de paveze de aur ș-au făcut paveze de fier, precum scrie la a III-a Împărăție, cap 12, 13, 14.

Tâlcuiala împărățiilor zice cum că pentru păcatul lui Solomon și al lui Rovoam au mutat Dumnezeu împărăția a celor 10 neamuri, la ruda lui Saul cătră Ierovoam, feciorul lui Naval, care Naval era fecior lui Era, fratele lui Chis, tatăl lui Saul.

Acest Avia, la 18 ani ai împărăției lui Ierovoam, au început a împărăți preste Iuda. Acesta au făcut vicleșug înaintea lui Dumnezeu și în toată vremea vieții lui să bătea cu Ierovoam. Iar mai pre urmă ș-au împreunat taberile, amândoi, în muntele amoreilor. Și acolo au perit Avia în războiu. A III-a Împărăție, cap 15.

În stâlpul cest din mijloc s-au pus nepotrivirile și neasămânările numărului anilor Iudei și anilor lui Israil, care nepotriviri sunt pentru neasămânarea cuvintelor prorocști și ale istoriilor din care s-au adunat Cartea Împărățiilor. Însă, după neasămânarea cuvintelor, s-au

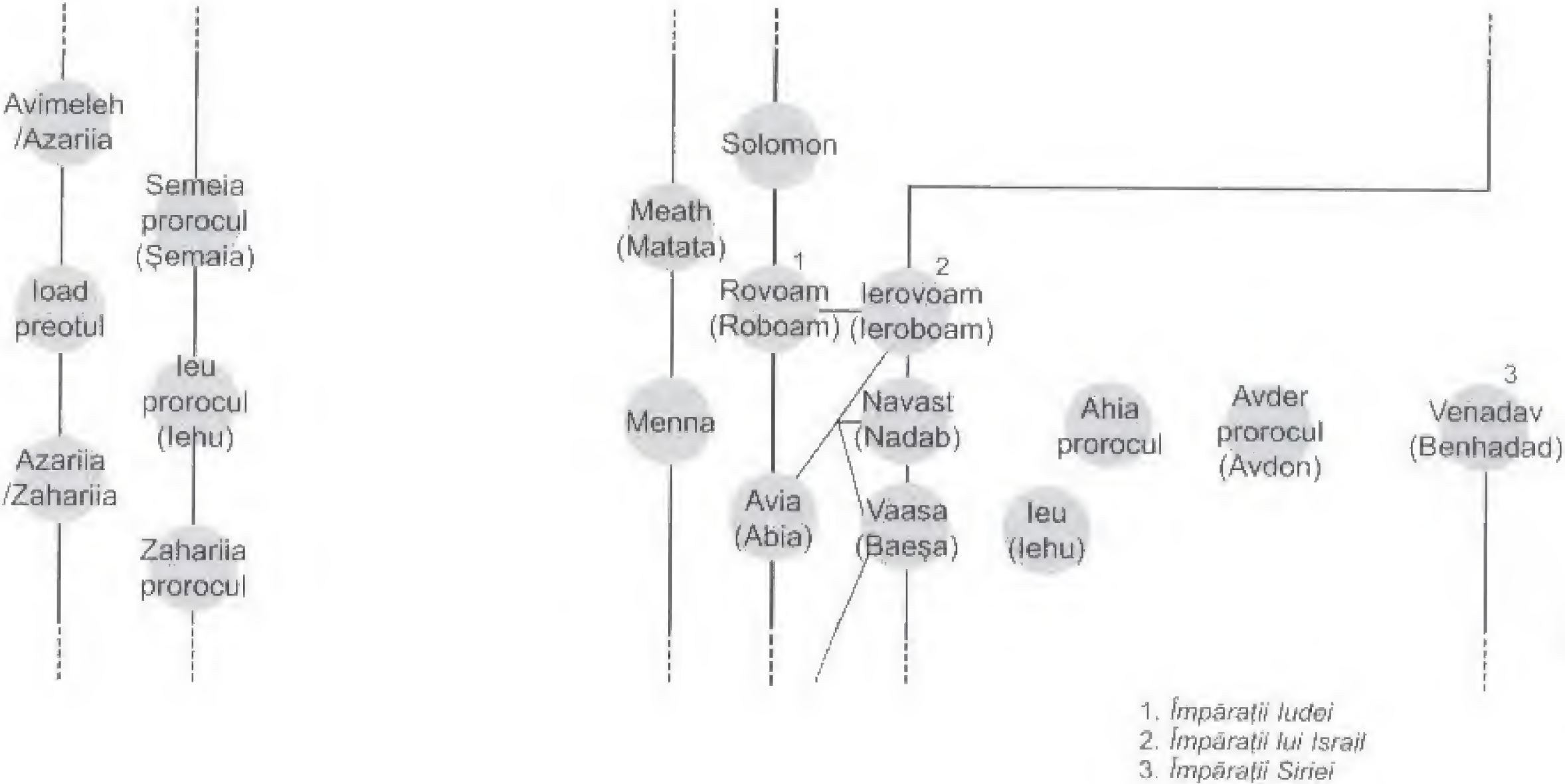
întâmplat a pune unii altă începere și alții alta, începutului anilor împăraților Iudei și al împăraților lui Israil, după moartea lui Solomon.

Acest Ierovoam au fost slugă lui Solomon. Și fugind din Ierusalim, de frica lui Solomon, l-au întâmpinat Ahia Siloniteanul pre cale și rompând Ahia 10 rumpturi dintru haina lui, le-au dat lui Ierovoam însemnând cu darea acelor 10 rumpturi cum că va să împărătească Ierovoam pe cele 10 neamuri ale lui Israil, precum scrie la a treia Împărăție, cap 11. Iară după ce au murit Solomon, fu ales împărat de cele 10 neamuri. Și luând puteria împărăției, îndată ș-au arătat răutatea; pentru că făcând doi vițel vărsați, i-au pus la Dan și la Vethil, de să închina lor, făcându-le și jărtvă. Și certându-l Adon prorocul i-au secat mâna și s-au surpat și jărtăvnicul. Iară el de răutățile lui tot nu s-au lăsat. După aceea, trimițând Ierovoam pre muiarea lui cătră Ahia Siloniteanul, ca să le prorocască pentru fiul lor, de să va tămădui de boala lui, le-au răspuns Ahia cum că nu să va tămădui. Și, auzind Ierovoam această veste rea, au murit. Și măcar că el s-au închinat idolilor, iar pre Israil n-au putut să-l plece ca să se închine lor. A III-a Împărăție, cap 13, 14.

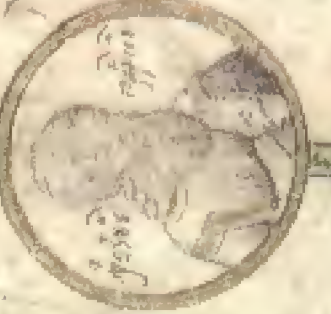
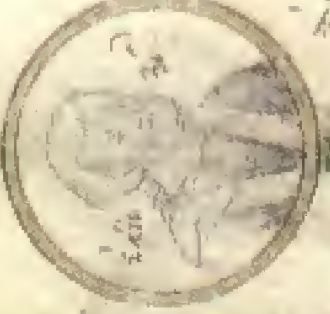
Pre Avdon prorocul l-au omorât un leu, pentru căci, călcând porunca lui Dumnezeu, s-au ospătat cu prorocul cel mincinos.

Navat, jefuind Tevethonul, cetatea filistiimilor, fu omorât de Vaasa. Împărăția III-a, cap 15.

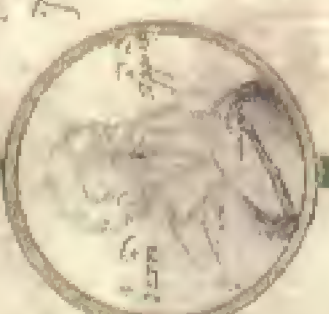
Acest Vaasa fu certat de prorocul lu, pentru căci au zidit pre Rama împotriva lui Asa împăratului Iudei. Și nebăgând în seamă certarea lui lu, fu omorât de Venadav, împăratul asiriilor. Împărăția a treia, cap 15.

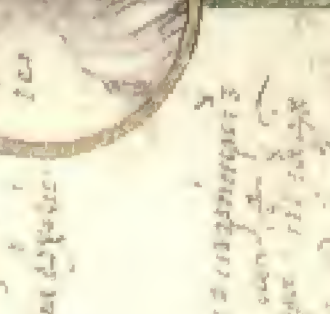
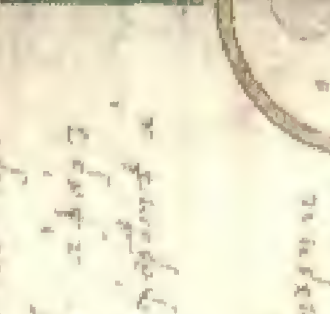
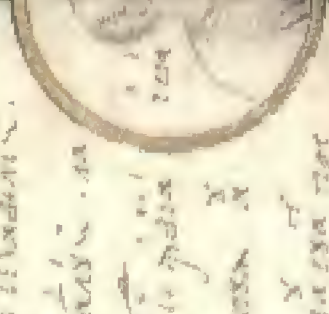
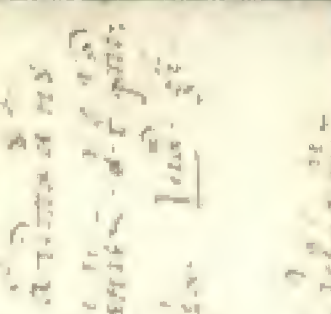
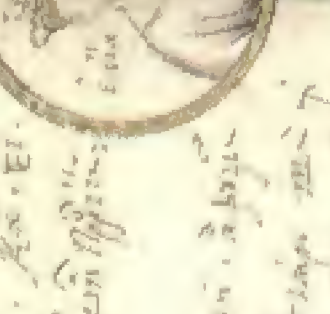
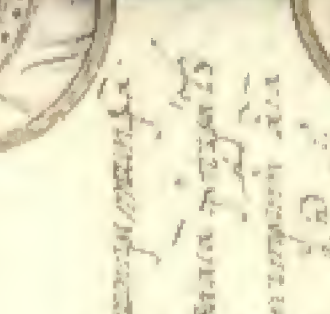
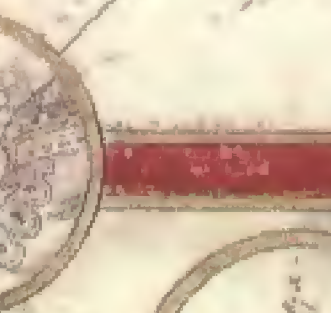
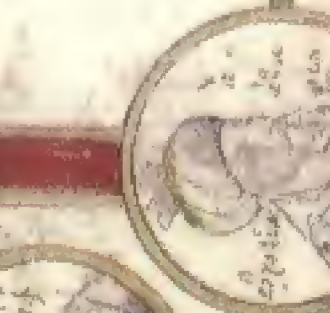
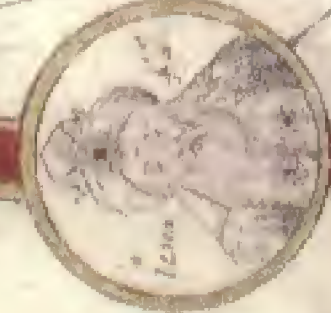
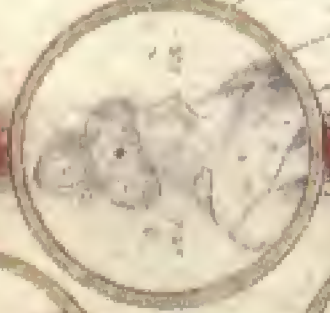
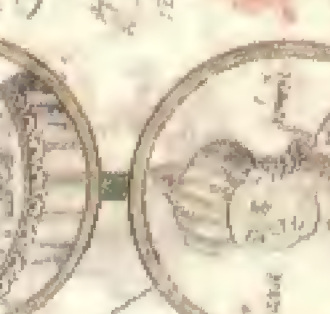
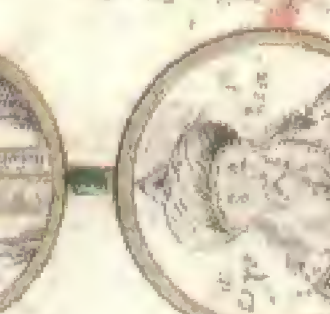
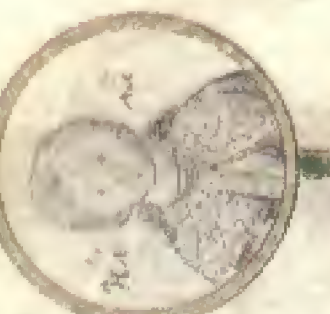
...αὐτῶν· καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα

...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα

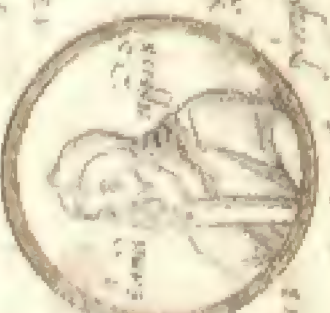
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα

...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα

...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα

...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα
...καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα

Acest Assa au zidit doao cetăți, pre Gavaon și pre Masifa, cu lemnele și cu pietrile care au fost adunat Vaasa, împăratul lui Israil, ca să zidească pre Rama. Și, îmbătrânind Assa, au murit de dureria picioarelor. A III-a Împărăție, cap 15. În vremea acestuia au început a proroci Naum, Amos și Ioil, prorocii.

Acest Iosafat, plecând vrăjmașii lui în pământul Iudei, au fugit în beserică. Și văzându-l Oziil prorocul l-au dat mângâiare și îndrăznire zicând: „O, Israile, nu te teme”. Acesta au numit locul dreptății lui Israil, Valea Blagosloveniei. A III-a Împărăție, cap 16. În vremea acestuia au început a proroci Ilie și Mihea.

Acest Ioaram s-au luat muiare din fetele lui Ahav lezavelii. Acesta, biruind pre Edom și omorând pre 6 frați ai lui la Hema au murit și el de boala pântecului, făcând în viața lui răul înaintea lui Dumnezeu. În vremea acestuia au asuprit arapii și viianii pre Iudea și au luat pre muerile lui Ioaram, iar pre feciorii lui i-au omorât, afară din Ohozia. A II-a Paralipomena, cap 21. În vremea acestuia au început a proroci Elisei.

Evanghelistul Mathei, la povestirea lui, lasă neamurile de la acest Ioaram până la al patrulea neam, adecă până la Ohozie, pentru fata lezavelii.

Acest Ohozie s-au omorât în Ramoth al Galaadei, împreună cu ginere-său, Ioram, împăratul lui Israil, fiind într-ajutor lui Ioram, când s-au dus să-l ungă prorocul Iu împărat peste Israil. Împărăția a IV-a, cap 9. În vremea acestuia s-au răpit prorocul Ilie în Raiu.

Acest Illa, fiind beat, fu omorât de Zamvri. A III-a Împărăție, cap 16.

Acest Zamvri, mai nainte cu 3 ani până a împărăți singur, s-au certat cu Thamni, iar apoi, puindu-să împărat, au zidit Samariia. A III-a Împărăție, cap 16.

În vremea lui Ahaav s-au zidit Ierihonul de Athiil. Acesta au închis în temniță pre Mihea prorocul, pentru căci îl certa de relele care făcea. Acesta au omorât pre Navuthe, pentru ca să-i ia via. Drept aceia l-au certat Ilie prorocul și să smeri Ahaav pentru sfătuirea

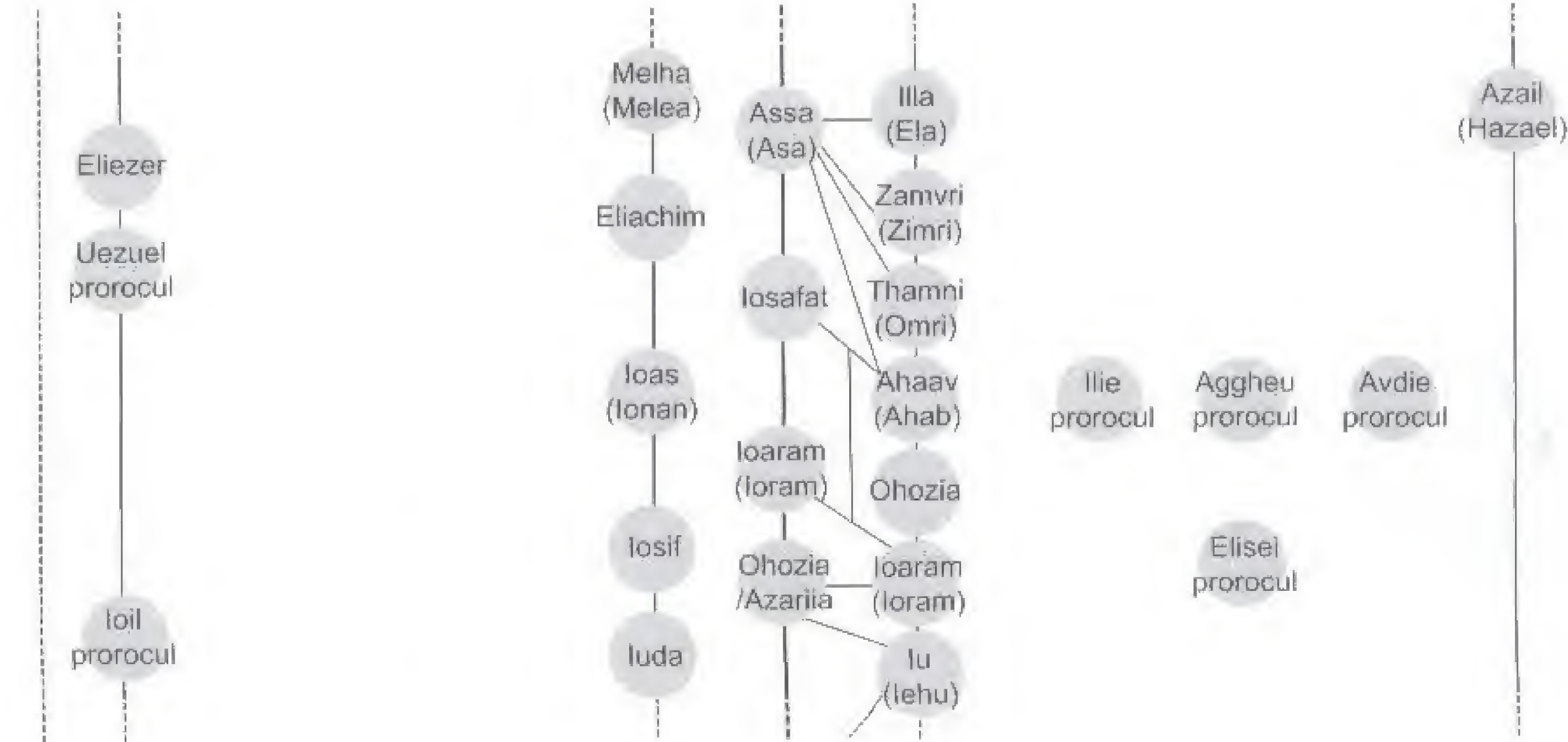
Sedechiei cea mincinoasă. După aceia, vrând el să jefuiască pre Ramoth cetatea, îl oprii Mihea. Și neascultând Ahaav au mers în războiu și au perit acolo. Acesta au avut muiare pre lezavel cea fârdelege. A III-a Împărăție, cap 16.

Ilie prorocul au fost pe vremea lui Ahaav. Acesta a oprit de n-au ploat în 3 ani și 6 luni și s-au făcut foamete mare peste tot pământul. Iar pre el l-au trimis Dumnezeu în Sarepta la o muiare văduvă, de l-au hrănit, căriia, mai pre urmă, i-au învliat și feciorul. Acesta au omorât 450 de proroci ai lui Vaal. Și de frica lezavelii, muerii lui Ahaav, fugind în pustie, i-au adus ingerul azimă și urcior cu apă. Iară, după ce au ajuns 40 de zile, s-au suit în muntele Horiv și acolo au luat poruncă de la Dumnezeu să ungă pre Azail împărat Siriei și pre fiu-său împărat lui Israil și pre Elisei proroc în locul lui. Iară după aceia s-au răpit în Raiu, lăsându-ș cojocul lui, lui Elisei, pentru cererea lui. A III-a Împărăție, cap 17, 18.

Azail puind o haină udă peste obrazul lui Vernadav împăratul asiriilor fiind bolnav l-au înădușit pre el și murind Vernadav au împărățit Azail în locul lui.

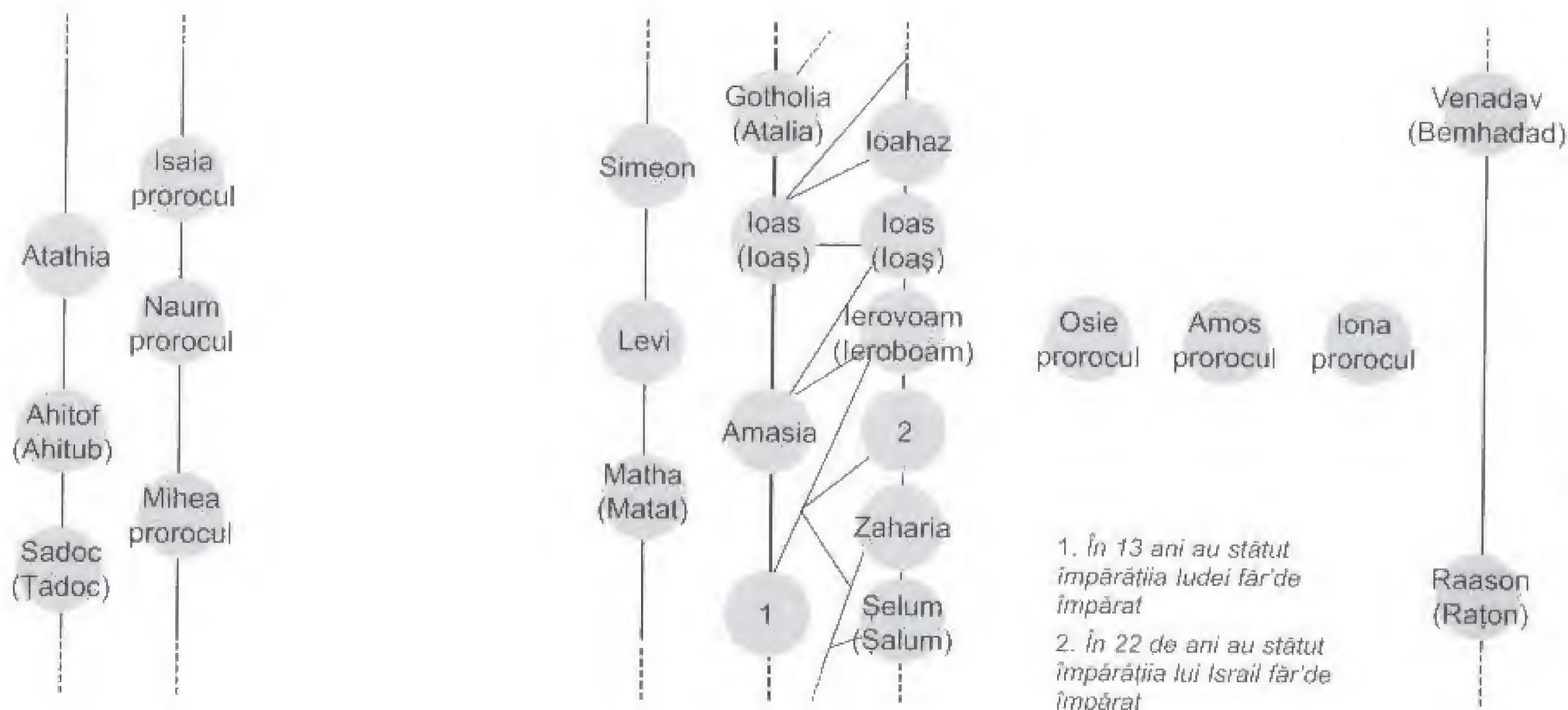
Acest Ohozie, fiind bolnav, au trimis pre slugile lui la Vaal Musca, dumnezeul Acaron, ca să întrebe de să vă tămădui de boala aceia. Și ducându-să slugile au eșit Ilie prorocul înaintea lor prin porunca lui Dumnezeu, de i-au întors îndărăt la împăratul ca să-i zică că de vreme ce n-au vrut să întrebe pre Dumnezeu cel adevărat, ci pre Vaal Musca, să știe cu adevărat că nu să va tămădui. Și întorcându-să solii și vestind acestia cătră Ohozie s-au turburat foarte și au trimis un căpitan cu 50 de ostași ai lui, să aducă pre Ilie din munte. Și mergând căpitanul până în poalele muntelui s-au pogorât foc din ceriu, prin porunca lui Ilie și au ars pre căpitan cu toți oamenii lui. Și auzind Ohozie au trimis alt căpitan, iar cu atâtea oameni și au petrecut și acela ca și cel dintâi. Și au trimis Ohozia alt căpitan, al treilea. Și mergând acela au grăit cătră Ilie cuvinte blânde. Și s-au pogorât Ilie, împreună cu dânsul la împăratul. Și au prorocit împăratului Ohoziei de față, că nu să va scula; și așa, după cuvântul lui Ilie, au murit. A IV-a Împărăție, cap 1.

[89]

Acest lu, după ce au omorât pre Ioram și pre Ohozia și pre Ahaav, l-au uns Elisei copilul a fi împărat. După aceia au omorât și pre Iezavel cea fărdelege, surpându-o din ferestrele palatului. Și au

Pre acest Raason, împăratul Siriei, l-au omorât Teglafalasar și au luat sfârșit împărăția Sirilor, mutându-se la împărăția Asirilor, întru care au împărățit întâi Ful. A IV-a Împărăție, cap 16.

Acest Ioathan au zidit poarta casei lui Dumnezeu care o numesc latinii Frumoasa, iară jidovii o numesc Poarta lui Ioathan. Iar unii îi zic Turnul Turmei. A IV-a Împărăție, cap 15. În vremea acestuia au văzut Isaia pre Domnul șezând pre jețiu înalt; și Naum împreună cu Mihea au început a proroci. Pre vremea aceasta au născut Romil. Leat 4443.

Ahaz au făcut vicleșug înaintea lui Dumnezeu și au trecut pre fiu-său prin focul jărtvelor ce făcea în Venemen. Și pentru căci n-au vrut să asculte sfatul Isaiei prorocului și să ceară semn de la Dumnezeu, precum îl învăța Isaia, cap 14, ci lăsând pre Dumnezeu și puindu-ș nădejdea la Teglafalasar și la dumnezeii asiriilor, s-au prădat de Rașin și de Fachee și au prăpădit podoaba besericii toată. A II-a Paralipomenă, cap 28. În vremea acestuia au văzut Isaia videnia Vavilonului. Pre vremea aceasta s-au început Roma. Leat 4459.

Pre acest Selum l-au omorât Manaim și au împărățit el în locul lui. A IV-a Împărăție, cap 15.

Acest Amos prorocul au spus mai nainte lui Ierovoam pentru pierzarea celor 10 neamuri. După aceea fu omorât de Amathia, preotul lui Vethil, bătându-i piroane de fier prin tâmpile.

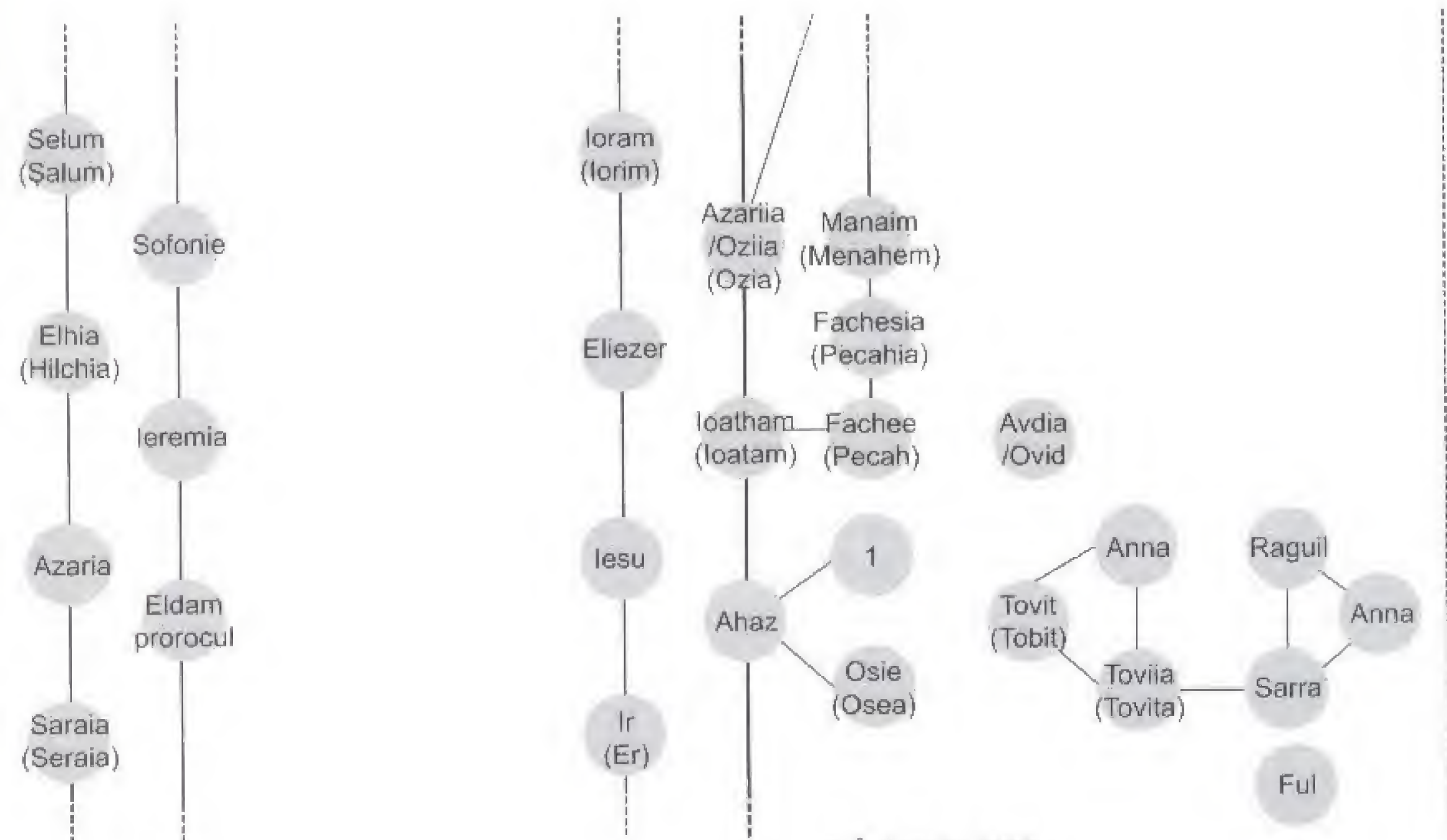
Acest Manaim, mergând Fua împăratul asiriilor asupra lui, i-au dat o mie de talanzi de argint, ca să nu-l bântuiască, ci încă-ș să-i fie și într-ajutor. Și luând Fua argintul de la Manaim, s-au întors îndărăt și n-au stătut în pământul lui Manaim. A IV-a Împărăție, cap 15.

Pre acest Fachesia l-au omorât Fachee, voevodul oștilor lui, în Samaria. Și au împărățit el în locul lui. A IV-a Împărăție, cap 15.

Fachee n-au stătut împotriva lui Teglafalasar, ca să nu robească cele doao neamuri, pre Ruvim și pre Gad și pre jumătatea din neamul lui Manasi și din Zavulon și din Neftholim, ca la o jumătate de neam. Drept aceea au conținut împărăția celor 10 neamuri, 9 ani. Împărăția a IV-a, cap 17.

Acest Osie au fost împărat israilitenilor mai pre urmă decât toți. Și au făcut vicleșug înaintea lui Dumnezeu. În zilele acestuia, pre cele 10 neamuri ale lui Israil, ce lăcuia în Samaria, de 3 ori li-au robit Salmanasar, împăratul asiriilor, încât au luat și pre Osie, împăratul lor, rob. Și, stricând Samaria, Salmanasar au mutat pre jidovii din Samaria și i-au așezat pre lângă râurile lui Gozan, mai presus de hotarale midiiilor și a perșilor, aproape de hotarale Caspiei (însă zice în Istoriia lui Alexandru cum că au închis în locul acela Alexandru doao neamuri spurcate: pre Gog și pre Magog, ca să nu să spurce tot pământul de ei. Iar Antihrist, Mesia al jidovilor, îi va scoate de acolo.) Iar în cetățile Samariei au așăzat Salmanasar, în locul israiliteniilor, asiriani. Deci asiriani la începutul așăzării lor, nu s-au temut de Dumnezeu. Și drept aceea au trimăs Dumnezeu lei asupra lor de-i omorîia; și măcar că nu s-au lăsat ei de tot a nu să închina idolilor și a nu face alte răutăți, iară încă-ș tot s-au mai temut de Dumnezeu. A IV-a Împărăție, cap 17.

[93]

1. În 9 ani au stătut împărăția lui Israil fără de împărat

Ezechia bine plăcu lui Dumnezeu, pentru căci au urmat părinților lui celor buni. Acesta au surpat toate capiștele idolilor și au pogorât și pe șarpele cel de aramă, care l-au fost înălțat Moisi. Iară apoi auzind ocările și hulele cătră Dumnezeu de la Rapsac, s-au smerit foarte înaintea lui Dumnezeu. Întrebând drept aceia, pe Isaia și cu umilință plecându-ș inima cătră Dumnezeu, i s-au dat semn de bucurie, adecă să nu să teamă de cuvintele cele cu mândrie și necuvioase ale lui Rapsac, voevodul lui Senaherim. Și crezând Ezechia cuvântul Isaiei ș-au arătat Dumnezeu puteria. Că venind Senaherim cu mare laudă și mândrie asupra Ierusalimului, s-au întors cu mare ocară. Acesta, dupe ce au surpat capiștele idolilor, precum am zis, au prăznuit Paștile, după lege, cu multă bucurie. Și, bolnăvindu-se Ezechia mai pre urmă, până lângă moarte și rugându-se lui Dumnezeu să mai lungească viața, i s-au dat semn, prin Isaia, cum că va mai trăi 15 ani. Și sculându-se dupe boală, au cântat cântare zicând: „Eu am zis întru jumătățirea zilelor mele“. Deci mărindu-să și trimițând la el Merodac, împăratul Vavilonului, soli, cu daruri, să-l întrebe de semnul carele s-a făcut pre pământ, au arătat lor visteriile besericii lui Dumnezeu. Și, certându-l pentru aceasta Isaia, cu pace au murit. A II-a Paral(ipomena), cap 31 și 32. Leat 4473.

Acest Manasi au făcut vicleșug înaintea lui Dumnezeu și au rușit ulițele Ierusalimului de sângele prorocilor. Iară mai pre urmă, venind la simțirea fărdelegilor lui, cu mari înfricoșări ș-au schimbat viața spre bunătăți. A II-a Paral(ipomena), cap 33. Leat 4544.

Acest Ammon era de 25 de ani când au început a împărăți. Și au făcut și acesta vicleșug înaintea lui Dumnezeu, închinându-se celor ciopliți și sulețelor și celorlalțe ce au zidit tată-său. Drept aceia sculându-să slugile lui asupră-l, l-au omorât. Iar norodul au omorât pre toți ceia ce s-au adunat asupra lui și au fost pricină uciderii lui. Și în locul lui au pus împărat pre fiu-său Iosie. A II-a Paral(ipomena), cap 33.

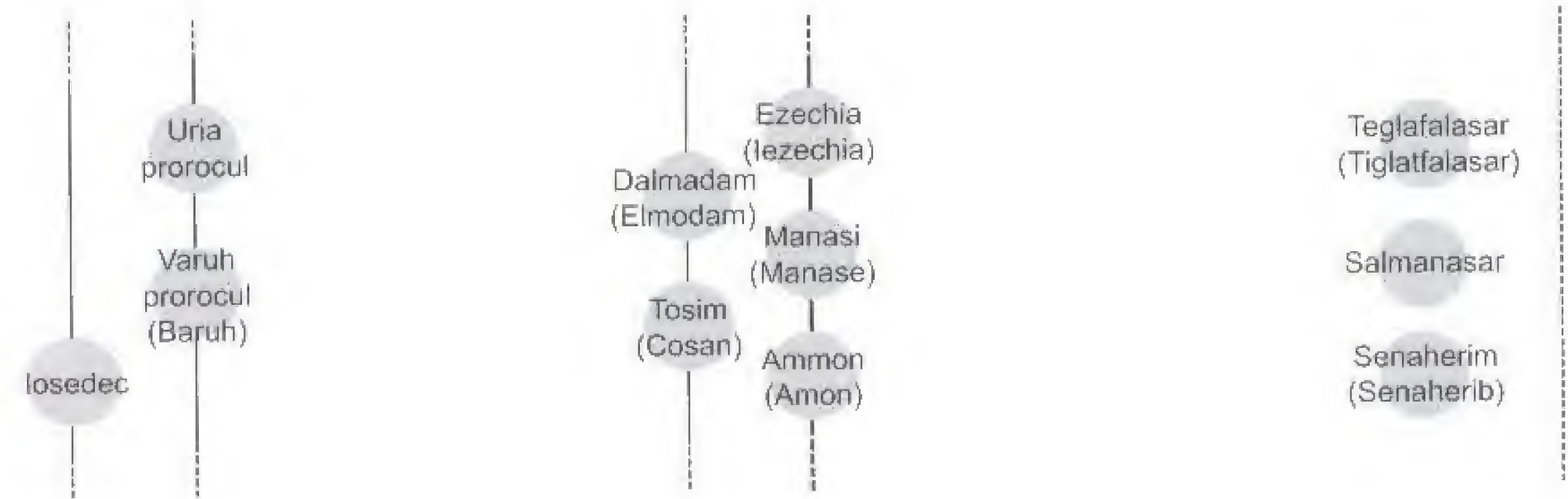
Ținut-au împărăția acestor 10 neamuri de la Ierovoam, împăratul lor cel dintâi, carele au plecat pre israilteni să se închine idolilor, până la Osie, împăratul lor cel de pe urmă. Însă de la Ierovoam până la Osie au trecut ani 250.

Cade-să a ști cum că împăratul asiriilor, Ful, au bătut întâi pre cele 10 neamuri ale lui Israil, fiind preste iale împărat Manaim. A doa oară li-au stricat Teglafalasar, fiind împărat preste iale Fachee, feciorul lui Rotelie. A treia oară au robît pre ei Salmanasar, carele au sfărâmat Samariia, fiind iale supt stăpânirea lui Osie. Iară pre Ierusalim întâi l-au bătut Sargon, a doa oară Asaradon, a treia oară Senaherim, în vremea Ezechiei, împăratul Iudei. Însă zic unii cum că aceste nume, ce s-au zis mai sus, să adună toate la Senaherim, carele de multe ori au robît Ierusalimul.

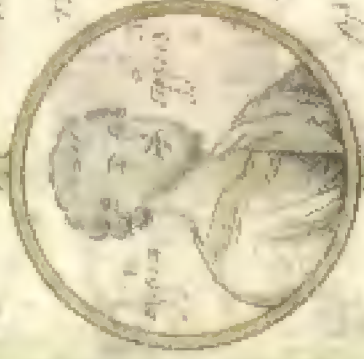
Senaherim, mergând să prade Ierusalimul, în vremea lui Ezechie, au scăpat de mâna lui Dumnezeu cu mare ocară; pentru că puțin era să-ș piarză toată oastea prin înger, pentru hula care au hulit Rapsac, voevodul lui, asupra lui Dumnezeu și asupra Ezechiei. Măniindu-să, drept aceia, Senaherim au omorât pre mulți din Iidovii carii au fost robît Salmanasar mai nainte. Și aflând Senaherim, împăratul, cum că Tovit îngroapă trupurile celor omorâți, i-au luat toată averia și au poruncit să-l și omoară. Întălegând, drept aceia, Tovit au fugit despuiat în câmpuri, de s-au ascuns. Iar după 40 de zile fu omorât Senaherim de fiii lui. Și să întoarse Tovit și i să dederă loate unialtele câte i-au fost luat Senaherim. Și trecând câțava vreme, veni îngerul Rafail de Iuo pre Tovii, feciorul lui Tovit și s-au dus la Raguil de ș-au dat fata după el, gonind întâi pre dracul, carele omoria pe bărbații ce o luase mai nainte să-i fie muliare, pre carii, după împreunarea lor, i-au dus sănătoși la Tovit. Și tămăduind cu hiiare de pește pre Tovit de orbiciunea ce avea, li-au spus cum că iaste îngerul Rafail. Și s-au dus de la ei, precum scrie în cartea lui Tovit.

Merodac, împăratul Vavilonului și cu împăratul mldiilor, să despărțiră de singură țitoarea împărăția asiriilor, adică de Asaradon, pentru că, mai nainte, era aceste doao împărății, care au zis, supuse împărăției Asiriilor.

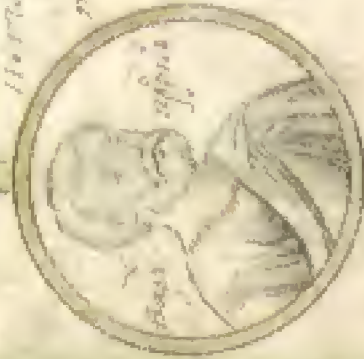
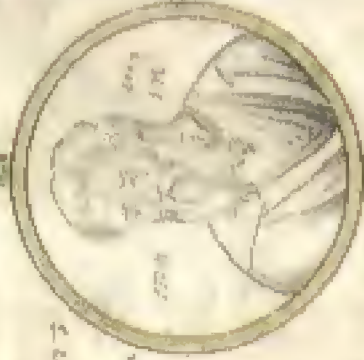
[94]

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

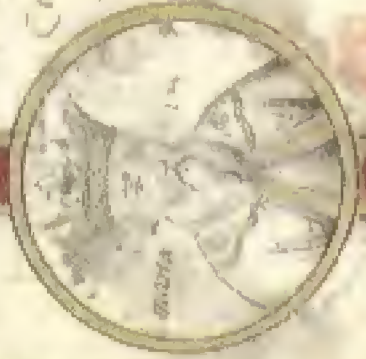
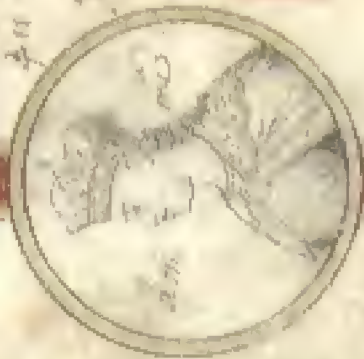

117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 9

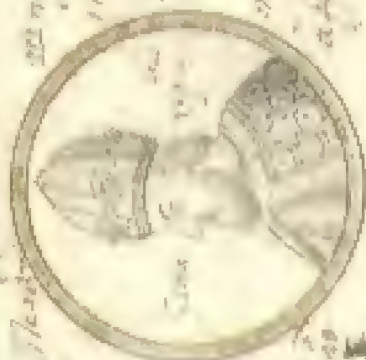
[illegible][illegible]

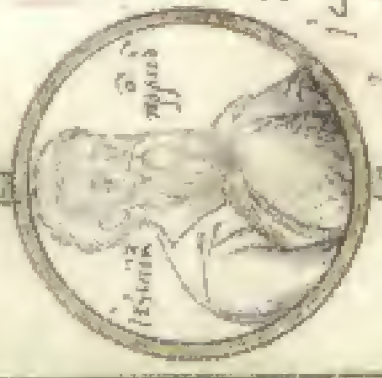
1. 1. 1.

[The page contains handwritten text in a cursive script, likely from a 17th-century manuscript. A large circular diagram is visible on the left side, containing a smaller circle and some internal markings. The text is written in a dark ink on aged paper.]

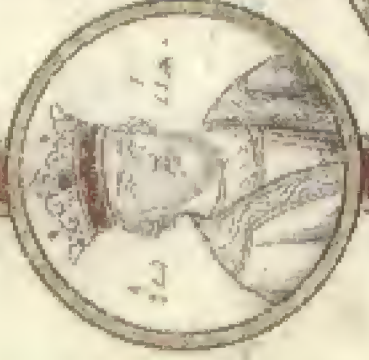
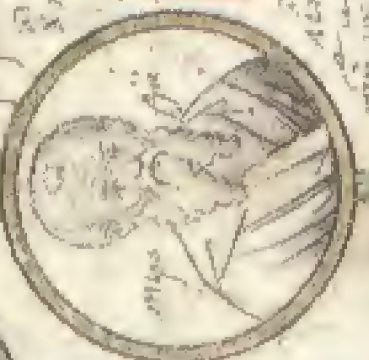
[illegible][illegible]

[Faint handwritten notes and a circular diagram are visible at the bottom of the page.]

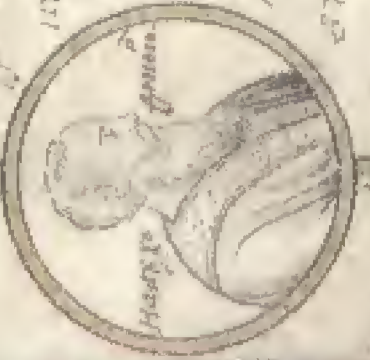

[illegible]

(Faint handwritten notes or bleed-through from another page)

[illegible][illegible]

[Faint handwritten text from folio 7v]

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851.

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Iosiia, găsim în casa Domnului cartea Legii a Dooa și înfricoșându-se de răspunsul Oldei, prorocii, să smeri și surpă idolii din locurile cele înalte și arse casele prorocilor și ale preoților celor mincinoși la Vethil. La acest Iosie s-au plinit prorocia lui Adon, care au prorocit când jertvuia Ierovoam vitelului celui ce vărsase la Dan, zicând: „Iată fiul să naște casei lui David; numele lui Iosiia. Și va jertvui preste tine jertăvnice, pe preoții cei ce jertvuesc preste tine; și oase de oameni va arde preste tine”. A II-a Împăr(ăție), cap 13. Acesta au prăznuit paștele cel fără de asemănare. Și după aceea, bătănd războiu Iosia la Maghedo cu faraonenii, fu omorât de împăratul Nehao. Și l-au plâns norodul foarte. A IV-a Împăr(ăție), cap 22. La al treilea an al împărăției lui Iosie, au început a proroci Ieremia, arătându-i-se 3 semne: un toiag de nuc și o căldare pre foc și un brâu. Ieremia, cap 1. Leat 4586.

Pre acest Ioahaz l-au făcut norodul împărat. Și pentru răutățile lui l-au luat faraon și l-au dus la Eghipt; și au pus în locul lui pre Eliachim, frate-său. În vremea acestui Ioahaz s-au supus Ierusalimul lui faraon. A IV-a Împăr(ăție), cap 23.

Acest Eliachim, carele să numește și Ioachim, omorând pre Uria și cartea prorocii lui Varuh spărgându-o și aruncându-o în foc și dând lui faraon bir în trei ani, fu omorât de faraon. A IV-a Împăr(ăție), cap 24.

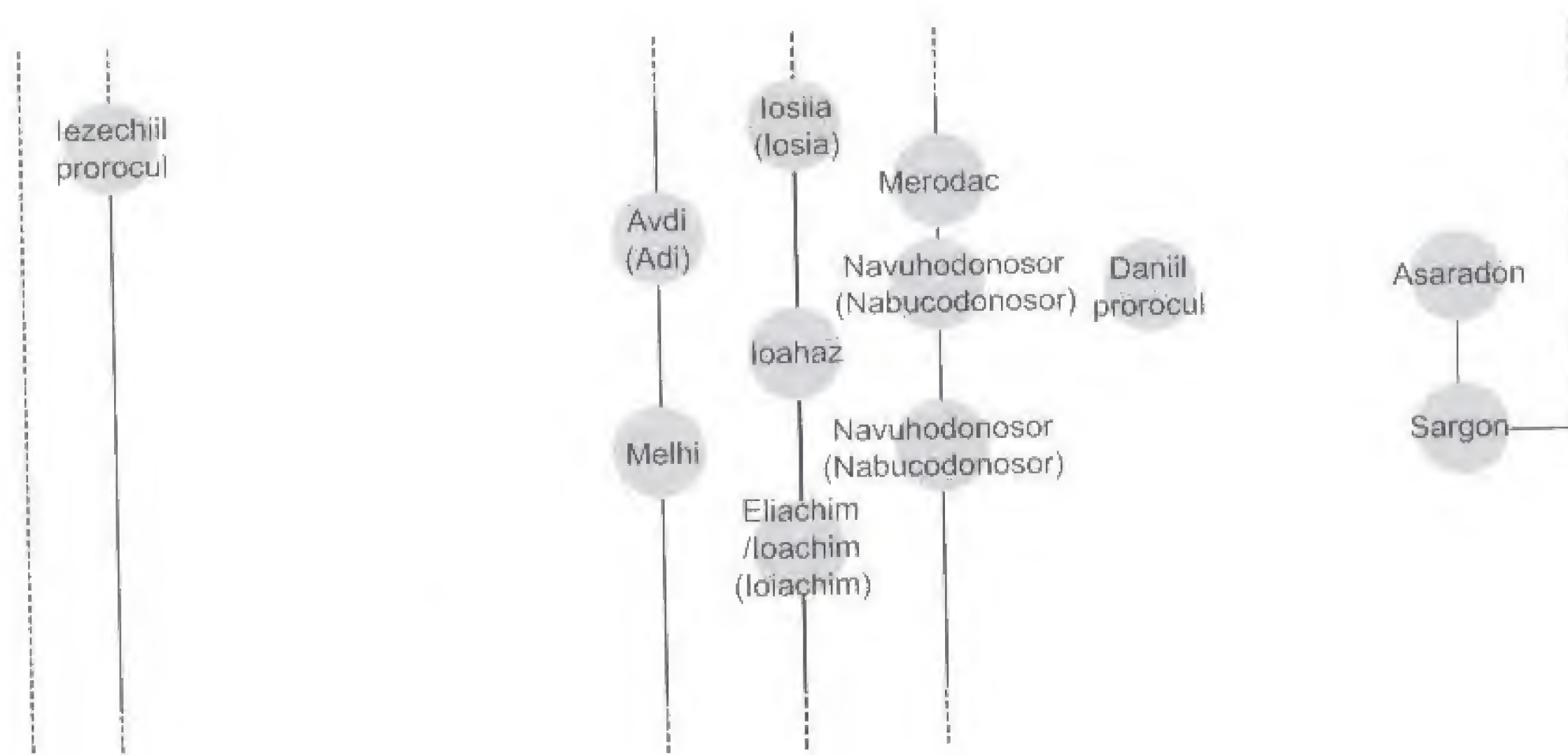
[97] Acest Iehonie s-au dat pre sine-ș în mâinile lui Navuhodonosor, când au venit asupra Ierusalimului. Și împreună cu Iehonia s-au mutat ca la 10 mii de oameni, întru carii să numără și Iezechiil și Daniil și cei 3 coconi. A IV-a Împărăție, cap 24. Însă această robie să chiamă mutare, pentru că de voia lor s-au dat în mâinile lui Navuhodonosor, iar celialalte să chiamă robii, pentru căci au fost fără voia lor. Și au pus Navuhodonosor, în locul Iehoniei, pre Sedechia, fratele tătâne-său.

Acesta iaste Merodac, împăratul cel vestit al Vavilonului, carele au trimis soli la Ezechia, împăratul Iudei, cu daruri. Și arătând Ezechia solilor acelora

averea bisericeii lui Dumnezeu în trufă și cinstind pre ei, i-au trimis îndărăt. Și pentru această greșală a Ezechiei au smerit pre împărații Iudei, împărații Vavilonului, cum au fost Navuhodonosor și cei ce au fost în urma lui, până în vremea lui Valtasar, celui de pre urmă, carele, împărățind, s-au mutat iarăși împărăția Vavilonului la midii și la perși; iară Vavilonul s-au stricat.

Pricina pentru care au trimis Merodac soli către Ezechia, zic unii să fie fost aceasta: haldeii, pentru căci să închina soarelui, măcar că să lauda cu astronomie, iar nu putea, cu meșteșugul lor să afle pentru ce să făcea zioa atât de mare, ca cum ar fi fost îndoită. Drept aceea, socotind cum că doară pentru Ezechia, împăratul Ierusalimului să face zioa mare, au trimis la el soli, ca să afle adevărul; și i-au trimis și daruri, făcându-i cinste, ca celui ce era cinstit și de dumnezeul lor, adecă de soare, după socoteala lor.

Acest Navuhodonosor, după ce au robot Ierusalimul, fiind Daniil prorocul în Vavilon, au văzut în vis un chip și o piatră rumpându-se din munte, fără de mână de om, care căzând, au lovit chipul acela și l-au sfărâmat. Iar piatra s-au făcut munte mare și au plinit tot pământul. Și mărindu-să Navuhodonosor s-au făcut chipul lui de aur și l-au pus într-un câmp și au adunat toată boerimea lui și tot norodul lui de pretutindenea, cu poruncă mare, ca să se închine acelui chip. Iar cine nu s-ar închina să-l arunce în cuptoriul cel ce ardea cu foc. Și nevrând să se închine cei trei coconi: Anania, Azaria și Misail, i-au aruncat în cuptoriul acela. Și iară au mai văzut în vis un copaci foarte înalt, a căruia înălțime ajungia până în ceriu și avea frunză frumoasă și roadă multă și ramurile lui coprindea toată lumea și supt el lăcuia toate hiarăle sălbatece, iar în ramurile lui toate pasările. Și auzi un glas zicând: „Tăiați copaciul și împrăștiați ramurile”, i proci. După aceea, pentru mândria lui cea multă s-au schimbat de Dumnezeu chipul lui și au făcut pe trupul lui păr, ca al leului și ca un bou păștea iarbă. Și fu izgonit de oameni în păduri, până ce au plinit 7 ani. Deci, căindu-să de păcatele lui, iară s-au venit în firea ce-au fost mai nainte și s-au cinstit de toți mai mult decât întâi. Daniil, cap 3, 4.

Și puse împăratul Navuhodonosor pre Sedechia, fratele lui Eliachim, împărat preste Iuda și preste Ierusalim. Și era Sedechia de 21 de ani când au început a împărăți. Și împărăți ani 11, făcând vicleșug înaintea lui Dumnezeu și nu să rușina de cătră fața Ieremieii prorocului, carele îl certa pentru răutățile ce făcea, ci l-au băgat în temniță. Și, trimițând împăratul Navuhodonosor soli la Sedechia ca să-ș dea birul, precum le-au fost legătura, i-au întors îndărăt, la împăratul, deșerți și înfrunțați. Mâniindu-se, drept aceia, Navuhodonosor, s-au dus asupra Ierusalimului, cu toată puteria lui și luând toate odoarăle besericii, câte au găsit și ale împăratului, le-au dus cu sine-ș la Vavilon. Și arse Navuzardan, stolnicul împăratului Navuhodonosor, beserica lui Dumnezeu. Și tae împăratul pre feciorii lui Sedechie înaintea lui, iară pre el, orbindu-l, îi duse la Vavilon. Și, eșind Ieremia din temniță, s-au dus împreună cu norodul, iar Sedechia cu rea moarte s-au sfârșit în Vavilon, crăpându-i pânțele. A IV-a Împăr(ăție), cap 25.

În vremea acestui Sedechia s-au sfârșit împărăția Iudei, care au ținut 514 ani și 4 luni și 8 zile, după cum zice Iosif istoricul. Iar din Cartea Împărățiilor nu să adună mai mulți decât ani 500. Iar de la zidirea besericii Ierusalimului, până la mutarea norodului în Vavilon au trecut ani 480, luni 6 și 10 zile.

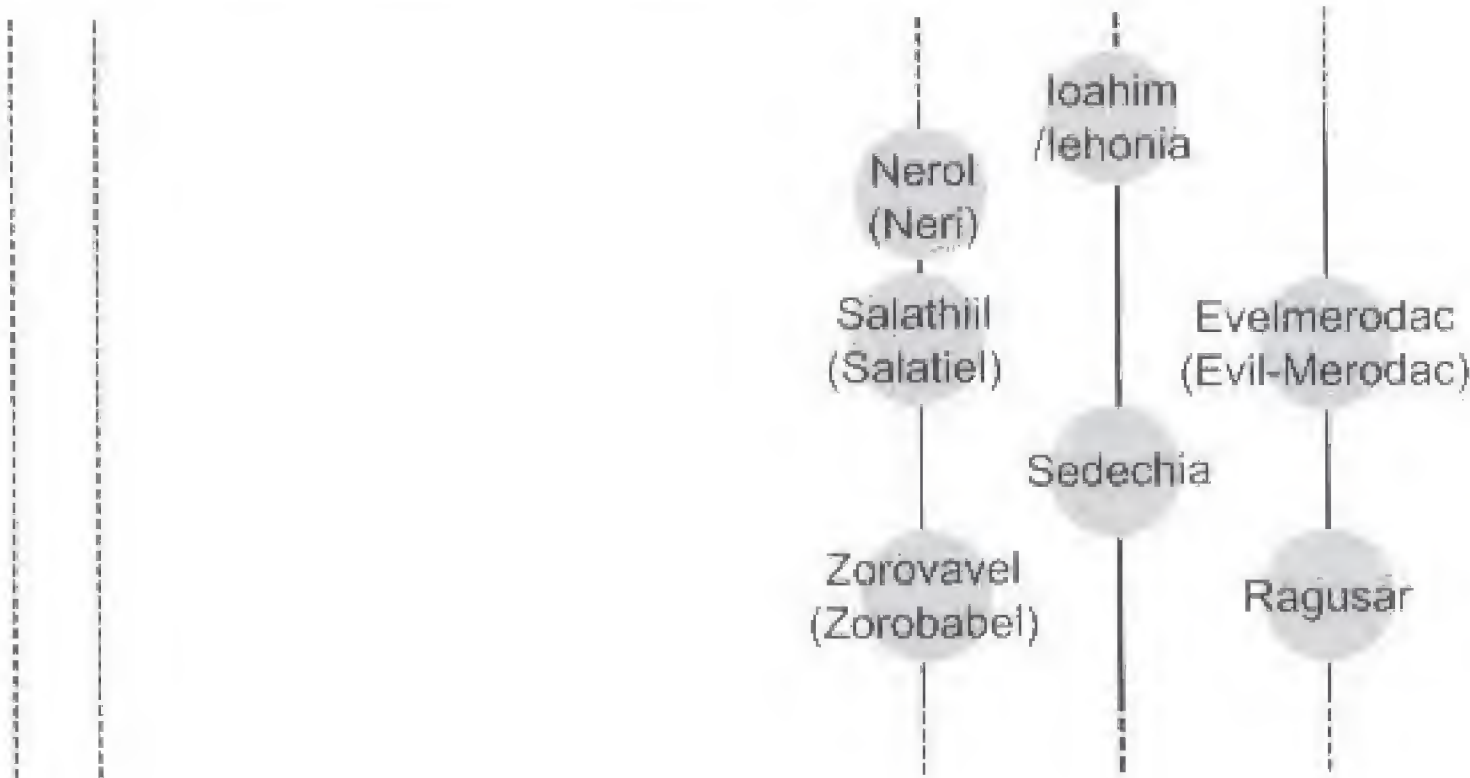
Aici, la mutarea Vavilonului, să sfârșăște veacul al patrulea, carele cuprinde ani 409, carii împreunându-se cu toții de la Adam sunt ani 4613.

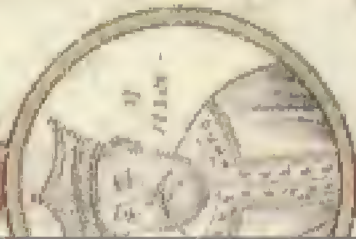
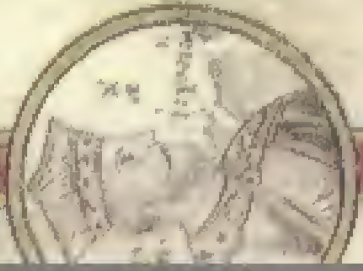
[94] Acest Daniil, fiind în pământul haldeilor, supt stăpânirea lui Navuhodonosor, pe vremea robiei, au văzut zece videnii. Întâi au văzut pentru chipul și pentru piatra ceia ce s-au tăiat din munte, fără de mână și au fărâmat chipul acela. A dooa videnie au văzut pentru îngerul carele au mântuit pre cei trei coconi din cuptoriul care-i aruncase Navuhodonosor, căci n-au vrut să se închine chipului celui de aur. Cu a treia videnie au tâlcuit visul împăratului Navuhodonosor, pentru copaciul care au fost văzut, zicându-i cum că pentru mândria lui să va schimba din om și să vă asemăna cu dobitoacele. A patra videnie au văzut în vremea lui Valtasar, pentru cele 4 vânturi și pentru cele 4 fiară, care au văzut eșind din mare, adecă leu, ursu, râs și altă hiară groaznică, care hiară însemna cele 4 împărății ce-au înflorit în urma lui Alexandru celui Mare. A cincea videnie au văzut iară în vremea lui Valtasar, un berbece a căruia coarnele nu-i erau potrivă, ce era unul mai mare decât altul, carele însemna împărăția midiilor și a perșilor. A șasia

videnie au văzut iară în vremea acestui Valtasar, pentru stricarea Vavilonului, cum că va fi prin Chir și prin Darie, tâlcuind scrisoarea ceia ce s-au văzut, ospătându-să Valtasar, care zicea: Mani, Thekel, Fares. A șaptea videnie au văzut în vremea lui Darie, pentru îngerul care l-au scos din groapa leilor, când l-au fost aruncat boiarii, fără voia împăratului, făcându-i judecată vicleană. A opta videnie au văzut iară în vremea acestui Darie, când i-au descoperit îngerul Gavriil pentru venirea lui Hristos, cum că va fi după șaptezeci de săptămâni de ani lunovnici. A nooa videnie au văzut în vremea lui Chir, pentru că, ajungând lângă râul Tigris, au văzut un om încins cu încinsoare ofaz și trupul lui catharsis și fața lui ca vederia fulgerului și ochii lui strălucia ca para focului. A zecia videnie au văzut pentru împărăția perșilor, cum că va fi una după alta și pentru Alexandru și pentru cei patru împărați ce au fost după Alexandru și mai vartos pentru ceia ce au împărățit în Eghipet și în Siria și pentru răutatea lui Antioh Epifan. Daniil, în cartea lui.

Acest Evelmerodac, feciorul lui Navuhodonosor, precum spun unii din istorici, temându-să ca nu cumva să-l urască tată-său și să-l gonească, să dea împărăția frățini-său celui mai mic, au tăiat trupul tătâne-său în trei sute de bucăți și l-au dat la trei sute de vulturi; însă cu sfatul lui Ioachim, tatăl lui Salathiil, împăratului Iudei, pre carele l-au fost scos el din temniță. Și într-acest chip au fost sfârșitul lui Navuhodonosor. A IV-a Împăr(ăție), cap 25.

Cade-să a ști cum că haldeii să numesc de multe ori și asiriani, pentru 2 pricini: una, pentru că asiriani din haldei au avut începerea nașterii lor, pentru că Asur, feciorul lui Arfaxad, din Haldea au venit în pământul acela, întru carele, lăcuind, l-au numit cu numele lui Asiria și din Asur acesta au luat începere împărății a să numi împărați asiriani, au haldei; drept aceia să zic sirianii, haldei și haldeii, asiriani. A dooa [98] pricină iaste căci împărăția haldeilor au fost din împărăția Asiriilor. Pentru că Navuhodonosor, împăratul Asiriilor era singur ținătoriu și având o căpetenie preste oștile lui, ales și iubit de dânsul, au cerșut, de la împăratul, Haldia, ca să împărățească el acolo. Și, făcându-i împăratul pe voe, l-au dat Haldia. Și împărăția acela acolo. Iar după aceia, făcându-să Navuhodonosor mai mare și mai vestit decât acela, numele aceluia s-au stins. Și stăpâniră feciorii lui Navuhodonosor și Haldiia; și drept aceia să numesc haldeii, asiriani și asiriani, haldei.

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

După ce s-au robii Ierusalimului, s-au făcut purtători de grijă norodului preoții, până aproape de întruparea lui Hristos. Iară atunci iarăși au început a împărăți unii, a căroră fapte să vor însemna în urma preoților. Ținut-au mutarea norodului la Vavilon ani 70, până în vremea lui Darie, împăratul persilor, de carele s-au mântuit din robie norodul lui Israil. Esdra, întâi, cap 2, 3.

Pre acest Salathiil nu l-au născut Sedechia, ci Iehonie, după mutarea Vavilonului.

În vremea acestui Valtasar, împăratul Vavilonului, s-au mântuit Sosana, prin Daniil prorocul, de năpasta ce i-au făcut bătrânii precum scrie în Cartea Sosanii. Pre acest Valtasar, omorându-l Darie, s-au mutat împărăția Vavilonului la perși.

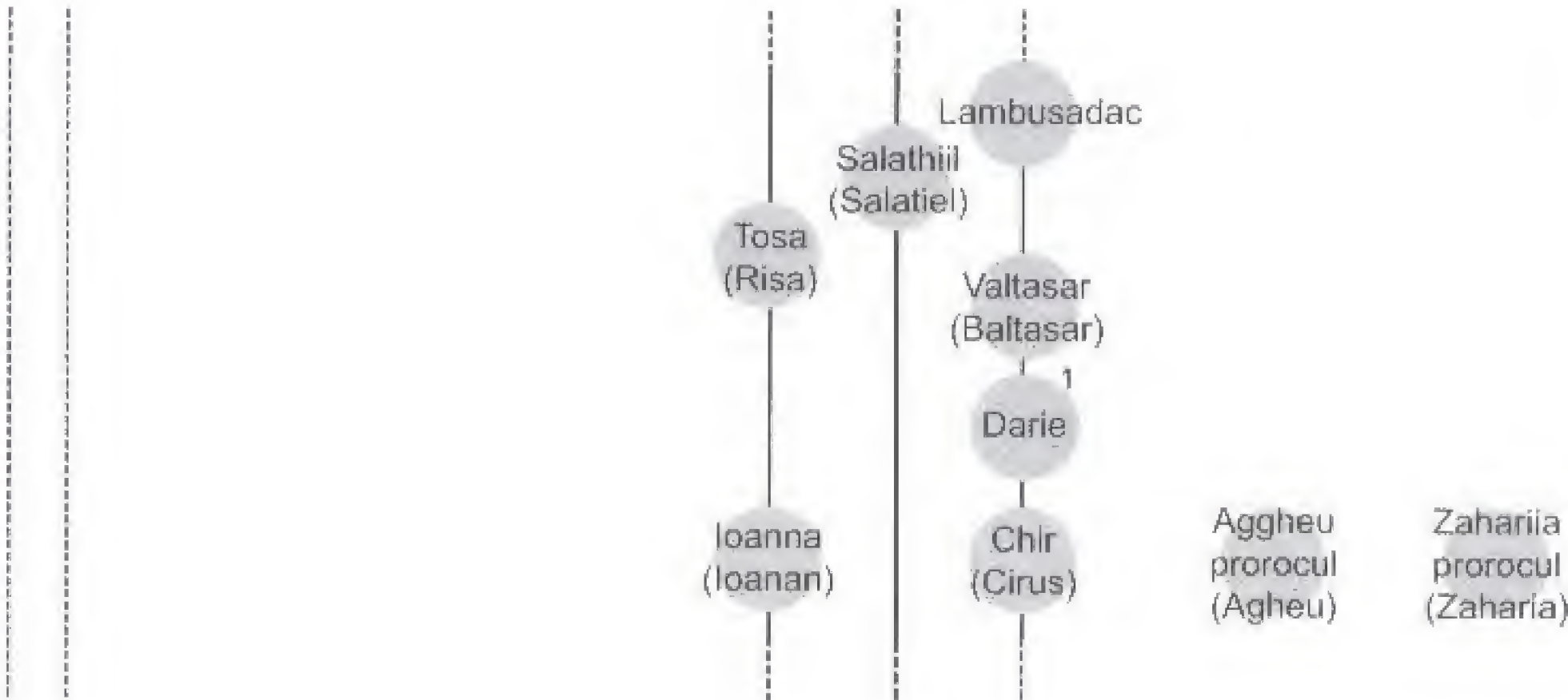
Acest Zorovavel iaste fecior lui Salathiil. Acesta au fost mai mare peste norod, după ce s-au întors în Ierusalim, de la mutarea Vavilonului, fiind atunci, de la zidirea lumii, ani 4778, care Zorovavel, după ce au răspuns împăratului pentru vin, pentru împărat și pentru adevărul, au luat și alte daruri de la împăratul, împreună cu întoarcerea lor la Ierusalim, ca să zidească și beserica, precum scrie Esdra, cap 3. În vremea acestuia au fost preot Iisus, feciorul lui Iosedec și au început a proroci Aggheu și Zaharia.

Darie, împăratul Midiilor, au stricat Vavilonul și au omorât și pre Valtasar, împăratul Vavilonului. După aceea, văzând un vis pentru fie-sa Mandana și vrând ca să o smerească, o au dat după un om prost, ca, făcând ia fecior, să nu ajungă împărat, să-l scoată pre el. Și făcând ia copil cu omul acela, numele lui a fost Chir. Și, aflând împăratul, l-au luat de l-au dat unui

boiar de ai lui ca să-l omoare. Iar acela nu l-au omorât, ci l-au dat unui păstor, de-l creștea într-ascuns; și către împăratul au zis că l-au omorât. Și crescând Chir, cunoscu pre el împăratul, cum că-i iaste nepot, pentru răspunsurile lui cele înțelepte. Și, fugind Chir de frica moșu-său Darie, s-au dus la Persia. După aceea au venit cu războiu asupra moșu-său Darie și biruindu-l, i-au luat împărăția.

Împărățind Chir în urma lui Darie, au omorât Daniil pre cei 70 de preoți ai lui Vil, cari mânca bucatele cele ce să aducea la Vil. Și au surpat și beserica lor. Și amestecând zmoală și păr și câlți, au făcut cocă și au aruncat în gura lui Vil, șarpelui, de l-au înecat și au murit. Drept aceea, viclenind boarii pre împăratul, au aruncat pre Daniil în groapa leilor. Și luând ingerul pre Avvacum, prorocul, de părul capului, din Iudea, au dus bucate lui Daniil. Și după 3 zile, ducându-să împăratul la groapa leilor, ca să plângă pre Daniil, îl găsi nevătămat. Și scoțând pre el, băgă pre cea ce au fost băgat pre Daniil, cu muerile lor și cu copiii. După aceea, îndemnă Dumnezeu duhul lui Chir de au dat voe jidovilor ca să se întoarcă în Ierusalim. Și să întoarseră la al doilea an al împărăției lui, 50 de mii de oameni. Întărind pre ei Aggheu și Zaharia și fiind preste ei preot Iisus, feciorul lui Iosedec și Zorovavel, feciorul lui Salathiil și după ce să duseră la Ierusalim, de abia au înouit zidurile până în 3 ani; așijderea și zidul besericii. După aceea să birui Chir de împăratul masaghetilor și tăindu-i capul, l-au băgat într-un borduf plin de sânge. Și, săltând împrejurul lui, masaghetii zicea: „De țe-au fost sete de sânge, bea sânge”. Leat 4778.

[101]

1. Împărății persilor

Într-acest chip sunt porțile Ierusalimului, care le-au zidit Noemiia, în urma mutării de la Vavilon: poarta împăraților, a preoților, a boiarilor celor de cinste, a norodului, a prorocilor și poarta pre care scotea din cetate gunoarele, precum să vede într-acest rotocol.

Acest Olofern au fost căpetenie oștii lui Camvis. Și, după ce au supus multe cetăți și ținuturi, supt stăpânirea împăratului lui, veni și la Iudea, asupra cetății Vethil. Și, jefuindu-o, fu omorât de Iuditha, tăindu-i capul cu sabia lui. Și, luându-l, îl duse în cetate și-l înălță pre zidurile ei, batjocorindu-l, precum scrie în Cartea Iudithei.

Camvisis, cel ce să numește și Navuhodonosor, în 7 ani întru carii au ținut singur răsăritul, trăind și tată-său și în 12 ani mai nainte nu lăsa să zidească beserica în Ierusalim. Deci, vrând el să-l cinstească la Ierusalim, cum îl cinștia și printr-alte părți, ca pre un Dumnezeu, cu tăierea capului lui Olofern, boiarinul lui, să mântui Israil de dânsul și cântă cântare. În vremea acestuia avea cinste Sofoclis și Evripidis, poeticii.

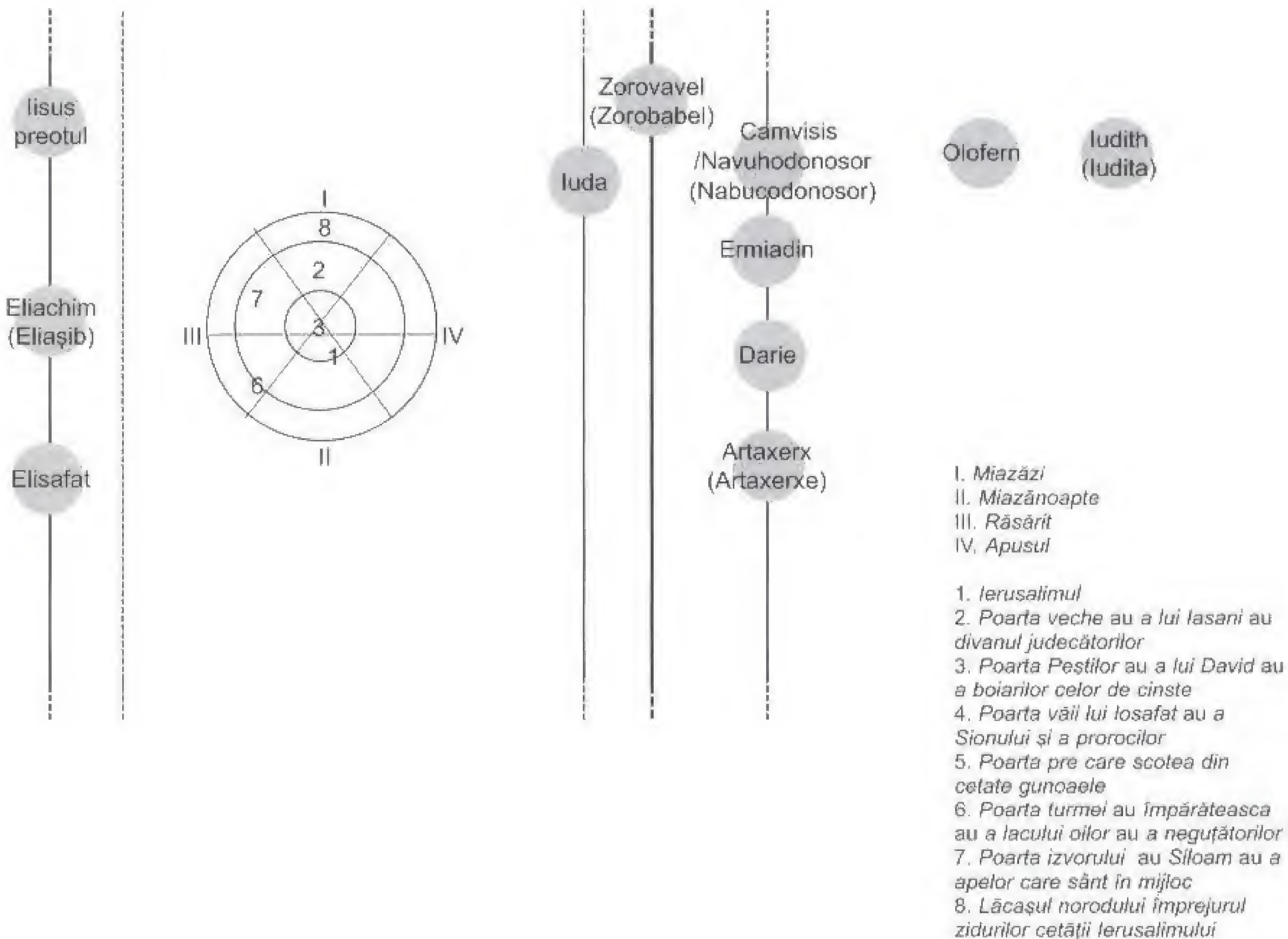
Acest Ermiadis n-au făcut nimic vrednic de povestire cu Iudeii. Leat 4772.

Darie, feciorul lui Istaspu, la al doilea an al împărăției lui, dând daruri lui Zorovavel, i-au dat voe să zidească și beserica Ierusalimului, pentru că

Zorovavel au dezlegat înaintea lui Darie pilda pentru vin, pentru împărat și pentru adevărul. Esdra, cap 3. Și la al șaptelea an al împărăției lui Darie, s-au isprăvit beserica și la 20 de zile ale lunii a zecea o au sfințit. Leat 4795. Într-acea vreme era Platon, filosoful. Însă din vremea cea dintâi, care au dat Chir voe jidovilor să se întoarcă în Ierusalim și să zidească beserica, până la al șaptelea an a împărăției acestui Darie, când s-au sfârșit beserica, au trecut ani 46. Și drept aceia zice și Ioann Evanghelistul: „În 46 de ani s-au zidit beserica aceasta și tu zici că în 3 zile o vei rădica” i proci.

În vremea lui Artaxerx celui cu mâna lungă, aflând Esdra vistieria de cărți și întorcându-să la Ierusalim cu 1500 de oameni, au luat voe a slobozi pe preoți de bir. Și au luat și putere, de la împăratul, să pue și să scoată căpetenii preste norodul lui Israil. Acest Esdra au despărțit neamurile cele streine de împreunarea jidovilor. Esdra, cap 9. Iară în vremea acestui Artaxerx au luat Neemiia voe, de s-au întors la Ierusalim și de abia au zidit în 7 ani cetatea Ierusalimului cu 6 porți, precum să vâde în rotocol. Și pre norod de bir l-au mântuit. Și Ezdra au cetit legia la înfigerea corturilor, ajunând 24 de zile și îndemna pre norod să se adune, ca să asculte cele ce zice legia, de patru ori zioa și de patru ori noaptea, precum scrie în cartea Neemie.

[102]

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1220
1221
1222
1223
1224
1225
1226
1227
1228
1229
1230
1231
1232
1233
1234
1235
1236
1237
1238
1239
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268
1269
1270
1271
1272
1273
1274
1275
1276
1277
1278
1279
1280
1281
1282
1283
1284
1285
1286
1287
1288
1289
1290
1291
1292
1293
1294
1295
1296
1297
1298
1299
1300
1301
1302
1303
1304
1305
1306
1307
1308
1309
1310
1311
1312
1313
1314
1315
1316
1317
1318
1319
1320
1321
1322
1323
1324
1325
1326
1327
1328
1329
1330
1331
1332
1333
1334
1335
1336
1337
1338
1339
1340
1341
1342
1343
1344
1345
1346
1347
1348
1349
1350
1351
1352
1353
1354
1355
1356
1357
1358
1359
1360
1361
1362
1363
1364
1365
1366
1367
1368
1369
1370
1371
1372
1373
1374
1375
1376
1377
1378
1379
1380
1381
1382
1383
1384
1385
1386
1387
1388
1389
1390
1391
1392
1393
1394
1395
1396
1397
1398
1399
1400
1401
1402
1403
1404
1405
1406
1407
1408
1409
1410
1411
1412
1413
1414
1415
1416
1417
1418
1419
1420
1421
1422
1423
1424
1425
1426
1427
1428
1429
1430
1431
1432
1433
1434
1435
1436
1437
1438
1439
1440
1441
1442
1443
1444
1445
1446
1447
1448
1449
1450
1451
1452
1453
1454
1455
1456
1457
1458
1459
1460
1461
1462
1463
1464
1465
1466
1467
1468
1469
1470
1471
1472
1473
1474
1475
1476
1477
1478
1479
1480
1481
1482
1483
1484
1485
1486
1487
1488
1489
1490
1491
1492
1493
1494
1495
1496
1497
1498
1499
1500
1501
1502
1503
1504
1505
1506
1507
1508
1509
1510
1511
1512
1513
1514
1515
1516
1517
1518
1519
1520
1521
1522
1523
1524
1525
1526
1527
1528
1529
1530
1531
1532
1533
1534
1535
1536
1537
1538
1539
1540
1541
1542
1543
1544
1545
1546
1547
1548
1549
1550
1551
1552
1553
1554
1555
1556
1557
1558
1559
1560
1561
1562
1563
1564
1565
1566
1567
1568
1569
1570
1571
1572
1573
1574
1575
1576
1577
1578
1579
1580
1581
1582
1583
1584
1585
1586
1587
1588
1589
1590
1591
1592
1593
1594
1595
1596
1597
1598
1599
1600
1601
1602
1603
1604
1605
1606
1607
1608
1609
1610
1611
1612
1613
1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700
1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225
2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234
2235
2236
2237
2238
2239
2240
2241
2242
2243
2244
2245
2246
2247
2248
2249
2250
2251
2252
2253
22

Trei beserici vedem în Sfânta Scriptură să se fie zidit. Întâi, la Ierusalim, făcându-se de Solomon, a doua în muntele Gazirim, făcându-se în vremea lui Darie, de Manasi, fratele ludei preotului celui ales, a treia în muntele Iliupoleos, făcându-să de Onia, tatăl lui Simon celui Drept, în vremea lui Antioh celui Mare.

Și iară vedem în Sfânta Scriptură trei târnosiri besericii lui Dumnezeu. Una, făcându-se de Solomon, toamna, în 10 zile ale lui septemvrie, a doua făcându-se de Esdra, primăvara, în 23 de zile ale lui martie, în vremea lui Darie, feciorul lui Istaspu. Esdra, cap 6. Iară unii zic cum că această târnoseală nu s-au făcut de Esdra, ci de Iisus, feciorul lui Iosedec. A treia târnoseală s-au făcut de Iuda Macaveul, iarna, în 25 de zile ale lui dechemvrie, în vremea lui Antioh celui Lăudat. Întâia Carte a Macaveilor, cap 4.

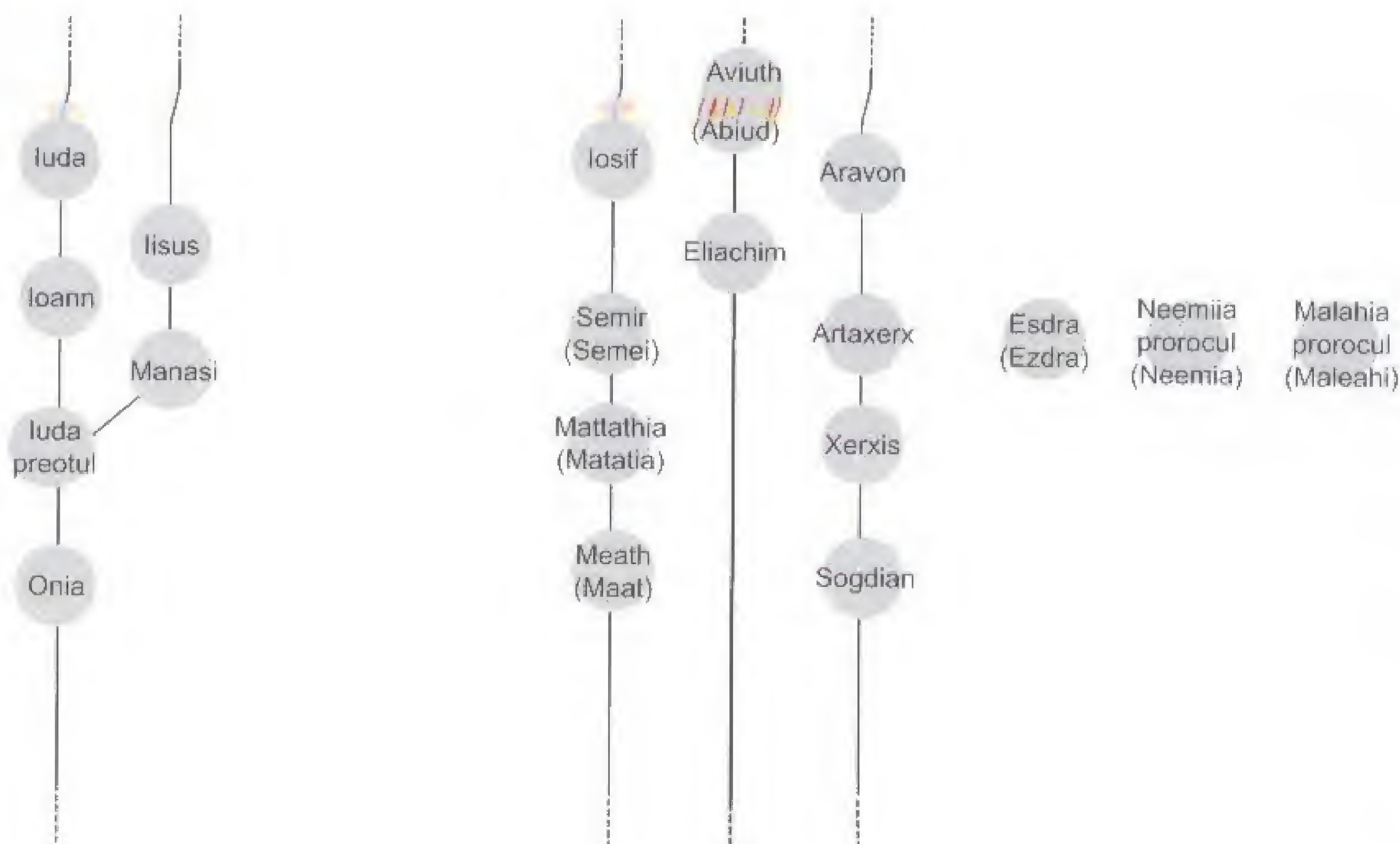
Acest Manasi, fratele lui Iad arhiereul, luând voe de la împăratul Darie ca să zidească casă lui Dumnezeu, au zidit în muntele Gazirim.

Acest Onia, tatăl lui Simon celui Drept, pentru

răutatea lui Antioh celui Mare, fugind în Eghiptet către Ptolemeu, împăratul Eghiptetului, cel Lăudat, au zidit beserică lui Dumnezeu în muntele Iliupoleos. Preoțind acest Onie, au trimis împăratul Selefc pre Iliodor la Ierusalim ca să ia din vistieria besericii toate odorările, să le ducă la dânsul. Deci mergând Iliodor ca să plinească porunca împăratului, fu rănit de înger până lângă moarte. Și rugându-se lui Onie preotul, ca să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul, să tămădui și să [105] întoarse la împăratul deșert. A II-a (Carte a) Macav(eilor), cap 2, 3, 4.

După cum zice Ieronim, tâlcuind pre Isaia, gonirea cea ce s-au făcut de Aman, în vremea Esthirei, au fost în urma stricării Vavilonului cu 100 de ani.

După zisa lui Filon istoricul, gonirea ce au fost în vremea Iudithei s-au făcut de Camvis, feciorul lui Chir, care Chir au surpat și Vavilonul.

În vremea acestui Simon au făcut Iisus, feciorul lui Sirah, Cartea Înțelepciunii, de care Simon pomenește Iisus în cartea lui, cap 50.

Acest Eleazar au trimis pre cei 70 de tâlcuitori la Eghiptet pre carii, după ce au tâlcuit, i-au dăruit Ptolemeu Filadelful, împăratul Eghiptetului, cu daruri mari și la Iudea cu cinste i-au trimis. Acestia zice Filon istoricul.

Iason și cu Menelau au cumpărat preoția întâi de la Antioh Epifan. A doua Carte a Macaveilor, cap 4. Aceștea multe răutăți au făcut jidovilor, măcar că și ei erau jidovi.

Acest Alchim, făcându-să arhiereu de Dimitrie și având vrajbă totdeauna cu Iuda, de vreme ce surpa zidurile besericii și lucrurile prorocilor, fu rănit și muri. Întâia (Carte) a Macaveilor, cap 9.

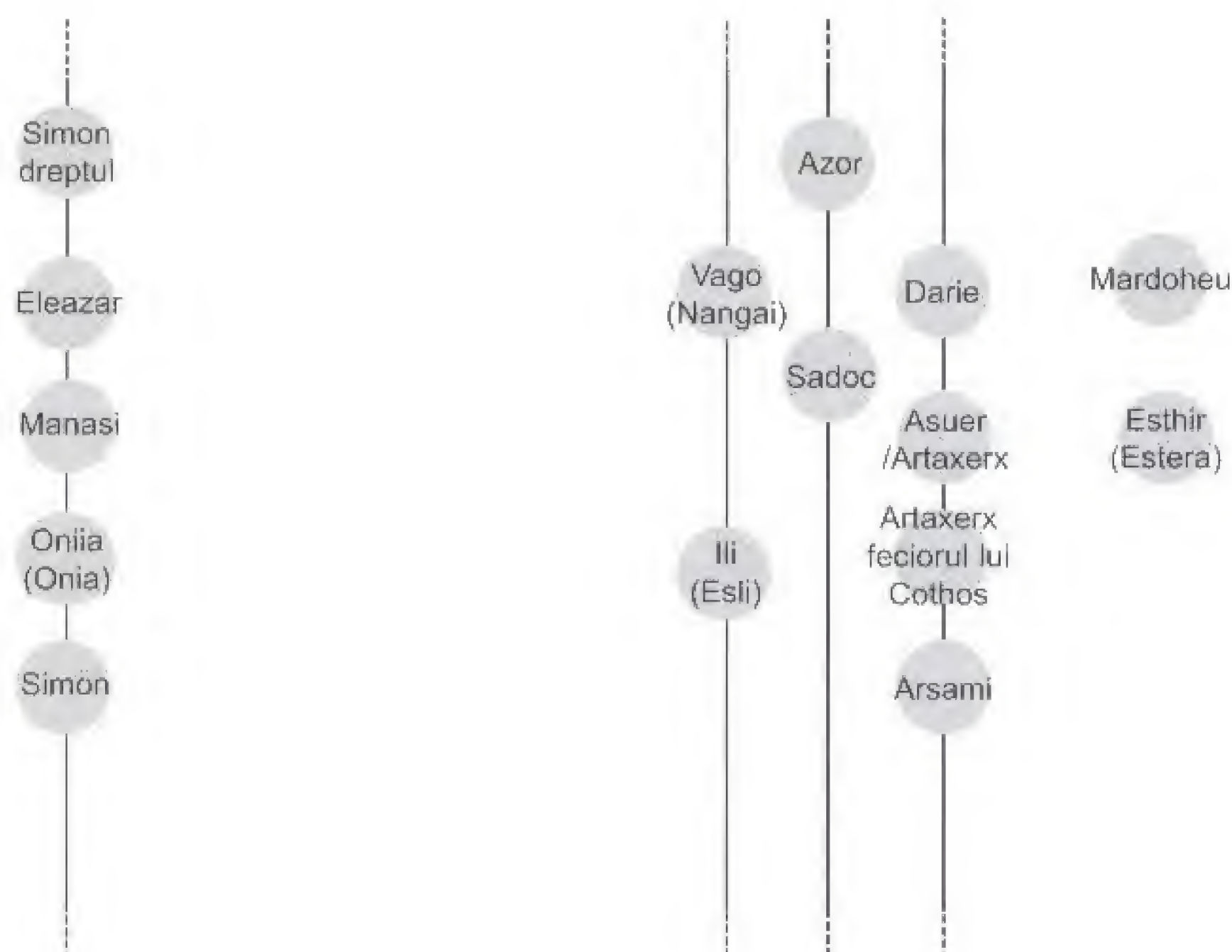
Acest Ptolemeu, feciorul lui Lagos, fiind împărat Eghiptetului și cu vicleșug întrând în Ierusalim, zicând cum că va să jărtvuiască, pre mulți din jidovi au robii și i-au vândut. Așijderea au făcut și la Gazirim. În vremea acestuia s-au făcut Cartea Macaveilor. Leat 4930.

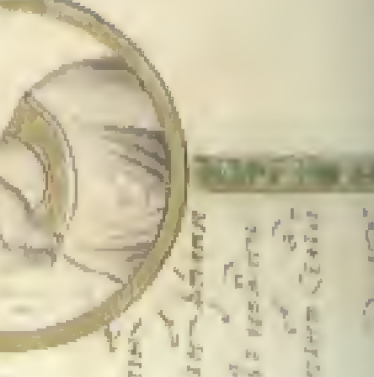
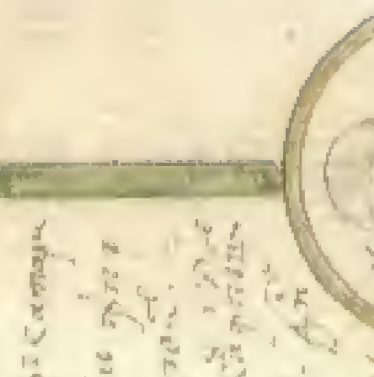
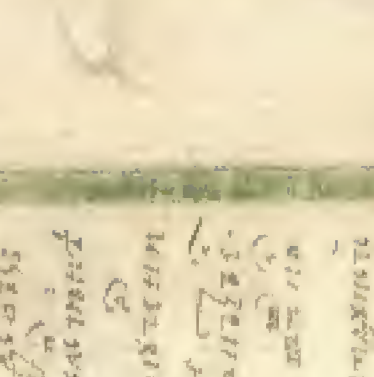
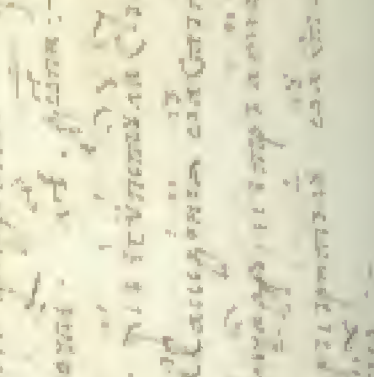
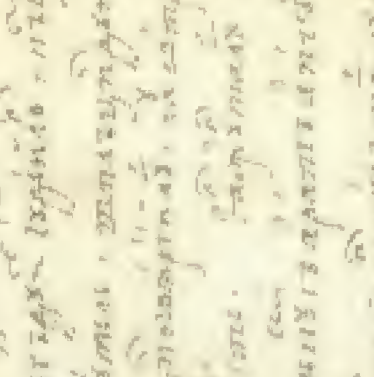
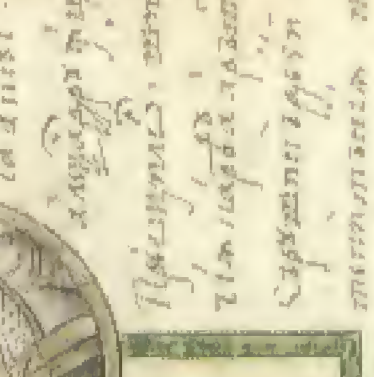
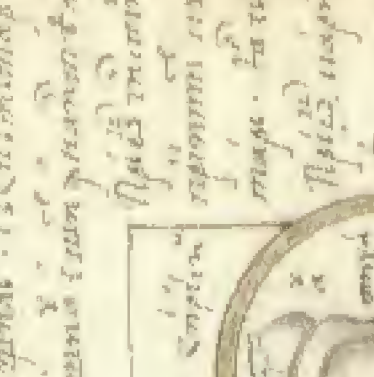
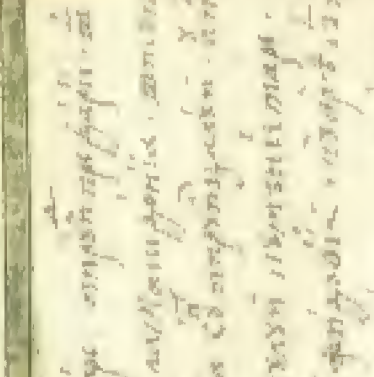
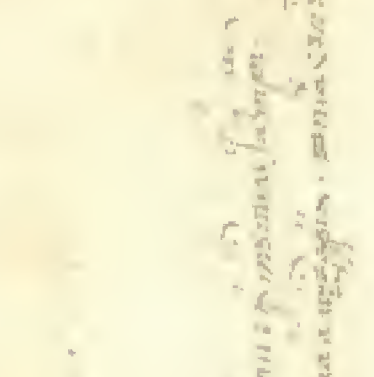
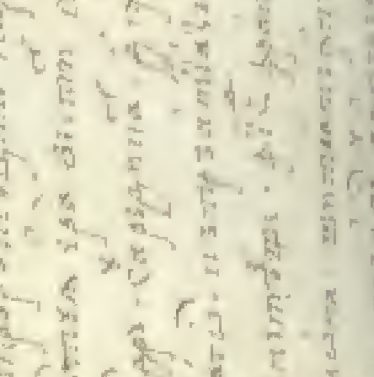
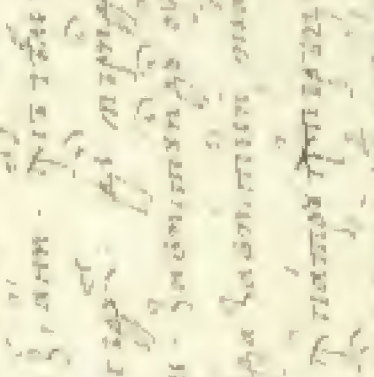
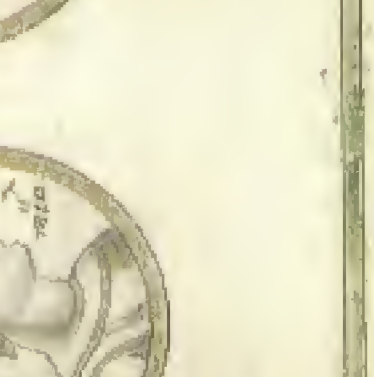
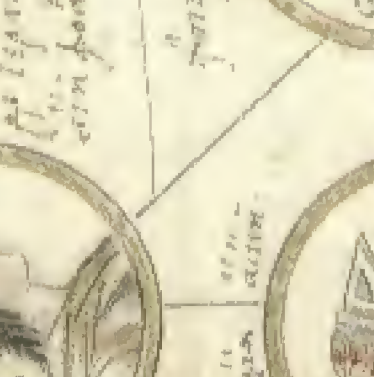
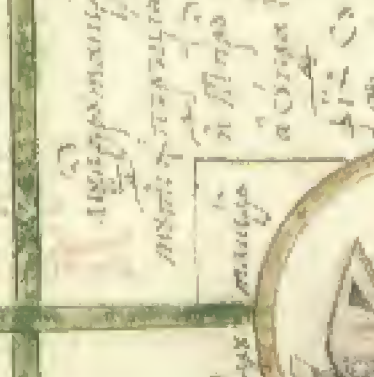
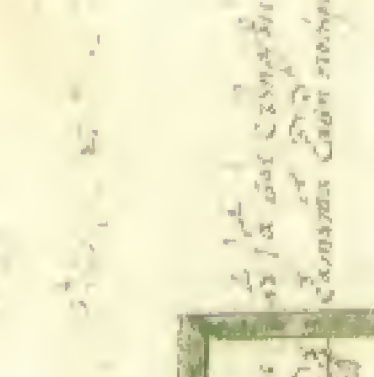
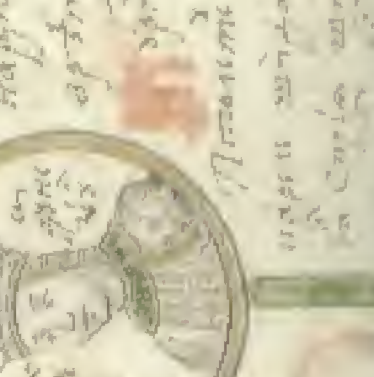
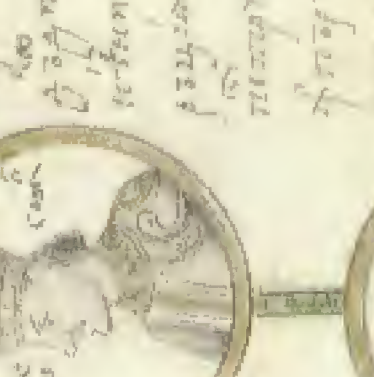
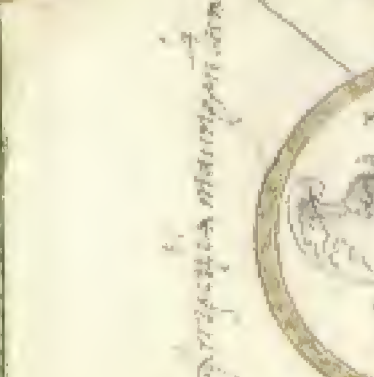
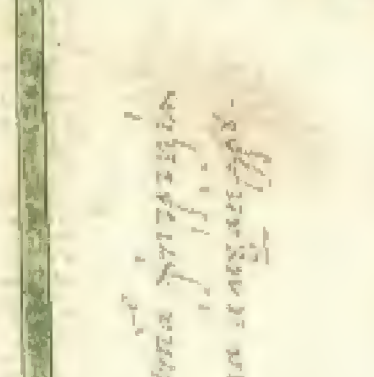
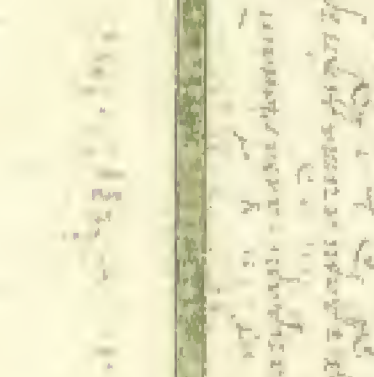
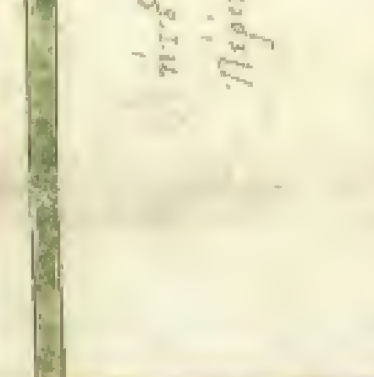
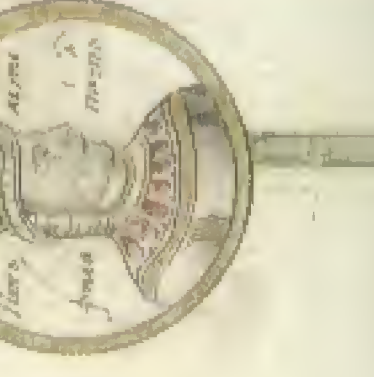
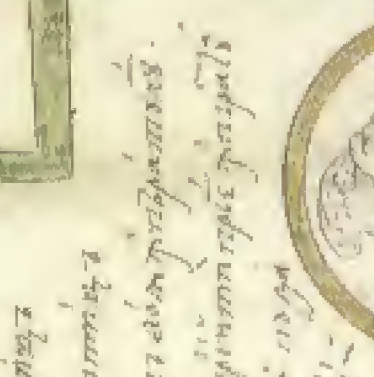
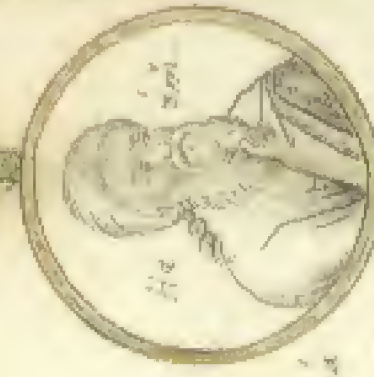
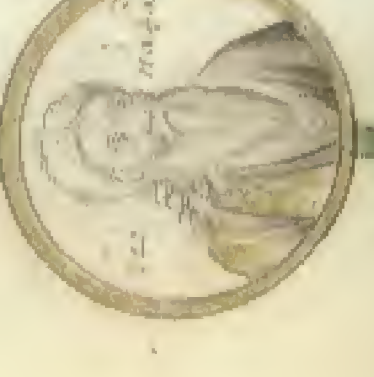
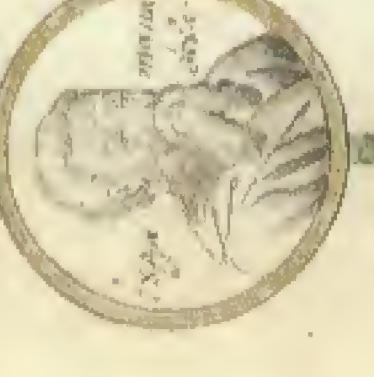
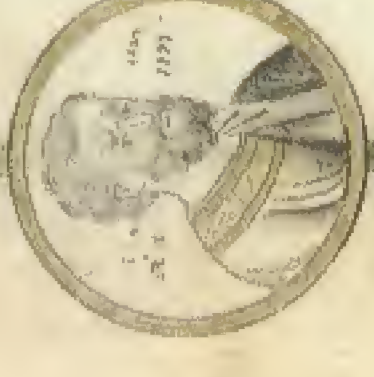
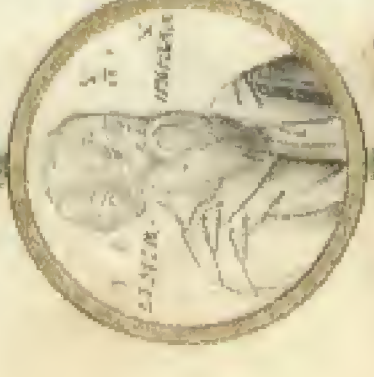
Acest Mardoheu s-au făcut fiică pre Esthir, nepoată-sa, fata frățini-său. Și, fiind cinstit de împăratul

Artaxerx, au luat împăratul pre Esthir, nepoată-sa, a-i fi împărăteasă. Deci cu sfatul și cu învățatura acestuia s-au rugat Esthir, împărăteasa, împăratului de au mântuit pre norodul lui Israil din moartea care vrea să-i facă Amman, ispravnicul împăratului. Și pre lemnul care să gătise de Amman ca să spânzure pre Mardoheu, fu spânzurat Amman, cu porunca împăratului, precum scrie în Cartea Esthirei.

Artaxerx, care să numește și Asuer, după ce au făcut ospățul, gonind pre Astina, pentru mândria și pentru neînțelegera ei și luând pre Esthir, jidovca, în locul Asthinei și cinstind pre Mardoheu și spânzurând pre Amman, pentru moartea cea fără de dreptate, ce vrea să dea lui Mardoheu și jidovilor, au dat voe evreilor cu cărți noao, ca să se întoarcă asupra vrăjmașilor lor, după ce s-au mântuit ei prin sânguiala Esthirei. Drept aceia sârbează jidovii la 10 zile a lunii a șaptea, pentru pomenirea mântuirii aceia din moarte, precum scrie în Cartea Esthirii. Leat 4832. În vremea acestuia învăța Aristotel la Platon, filosoful.

Artaxerx Cothos, cu îndemnarea lui Vago, boiarinul lui, au adaos iarăși la ovrei birurile care lăsase Esdra, precum s-au zis mai sus. În vremea acestuia erau dascali Dimosten și Aristotel. Leat 4858.

Ptolemeu Filadelful, fiind iubitor de cărți, au trimis cu sfatul lui Dimitrie și al lui Aristeu, la beserica Ierusalimului, daruri, 120 de sicli ovreești de argint, ca să-i trimită Eleazar la Alexandria cele 5 cărți ale lui Moisi și să-i trimită și tâlcuitori, ca să le tâlcuiască. Și așa au făcut Eleazar, după voia împăratului, trimițându-i și cărțile și pre cei 70 de tâlcuitori. Și primi pre ei împăratul Ptolemeu cu cinste mare și după ce au tâlcuit cărțile, dăruindu-i cu daruri multe, i-au trimis înapoi și au lăsat de bir pre slujitorii besericii în 7 ani. În vremea acestuia s-au arătat tâlcuitori. Leat 4951.

Ptolemeu Everghetul n-au făcut nimic vrednic de povestire spre jidovi. În vremea acestuia au făcut Iisus al lui Sirah Cartea Înțelepciunii.

Ptolemeu Filopator, luându-și pre fiică-sa de la Alexandru căruia o au fost dat muiare, o au dat lui Dimitrie. În vremea acestui Ptolomeu au stăpânit romanii pe Elada și Schipion au biruit Africa.

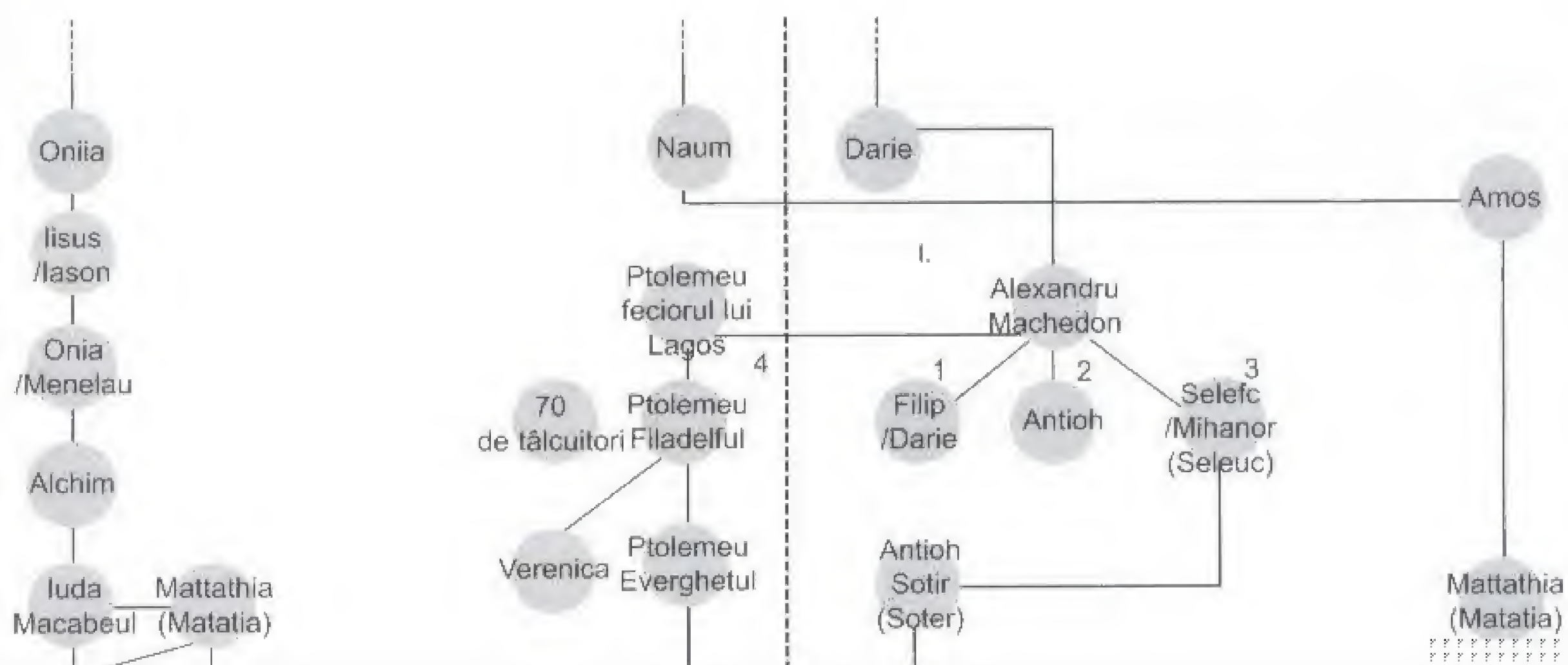
În urma acestor împărați n-au mai fost alt împărat la Eghipet, fără numai Cleopatra, care biruindu-să de Antonie, s-au mutat împărăția Eghipetului la Roma. Pre vremea aceasta au fost împărat la Roma Iulie Chesar.

Mattathia preotul au omorât pre solii lui Antioh Epifanes și au mai omorât pre un jidov, carele jărtvuia după porunca lui Antioh, deasupra jărtăvnicului, în Modeim. După aceia, fugind cu cei 5 feciori ai lui și cu alți jidovi, ce să temea de Dumnezeu, s-au ascuns în munți și în peștere. Deci, dând voe jidovilor să bată războiu sâmbăta, în vreme de nevoe și învățându-i să păzească legile cele părintești și învățându-și și feciorii pentru lege și pentru războiu, muri și să îngropă la Modeim. Întâia (Carte) a Macaveilor, cap 3.

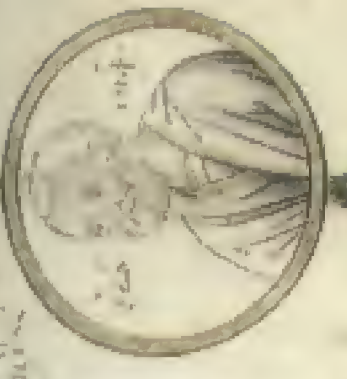
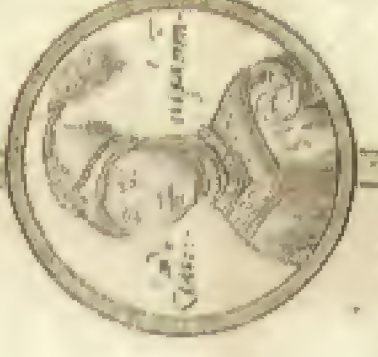
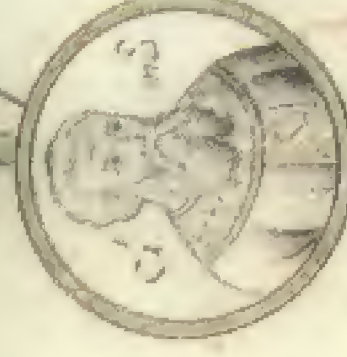
De la acest Darie au luat Manasi, fratele lui Iad, voe să zidească beserică în muntele Gazirim. Și, biruindu-să Darie acesta de împăratul Alexandru, s-au mutat Sarvil, boiarinul lui, la Alexandria și s-au supus împărăția persilor lui Alexandru.

Alexandru Machedon cel Mare, biruind pre Darie și mutând împărăția persilor la Machedonia și supuind Tirul și Gaza supt biruința lui, au purces asupra Ierusalimului cu mânie mare, pentru că, fiind supuși lui jidovii, nu vrea să-i trimită dejdea cea obicinuită. Și, apropiindu-să de Ierusalim cu oștile, să spăimântară jidovii foarte și au eșit înaintea lui alți preoți cinstiți, de l-au primit cu cinste mare. Iar ceilalți preoți carii nu vrea să-i trimită dejdea, s-au ascuns. Deci văzând Alexandru înțelepciunea preoților și cucernicia care au arătat cătră el, să rușină de ei și-și conteni mâniia. Și, după ce au jărtvuit și au cetit înaintea lui prorocia lui Daniil, li-au ertat dăjdile de 7 ani; însă cele ce au făgăduit iudeilor cătră samarineni au tăgăduit. Deci, mărindu-i-se numele și lăzindu-i-se împărăția foarte, zavistuinu-l unii din boiarii lui, l-au otrăvit, pentru că roada zavistiei moarte iaste. Iar în urma lui s-au împărțit împărăția în patru împărății, precum să arată aicea, dintru carii, pentru cei doi grăiaște Sfânta Scriptură mai cu denadinsul, pentru răutățile care au făcut jidovilor. În vremea acestuia era vestit Aristotel. Leat 4888.

Murind Alexandru s-au rădicat 4 împărați. Însă Eghipetul l-au stăpânit Ptolemeu al lui Lagos, cătră amiazăzi; Machedonia o au stăpânit Filip, carele și Darie să numește, fiind fratele lui Alexandru, către amiazănoapte, iar Siria și Vavilona și toată împărăția răsăritului o au stăpânit Selevc Mihanor, iar în Asia, cătră apus, au împărțit Antioh.

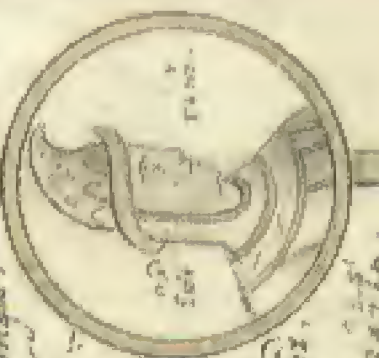

Въспомогательныя глаголы въ русском языкѣ. Слѣдуетъ замѣтить, что въ русском языкѣ глаголы дѣйствительнаго званія имѣютъ только одно окончаніе, а глаголы страдательнаго званія имѣютъ два окончанія: одно для глаголовъ совершеннаго вида, а другое для глаголовъ несовершеннаго вида.

Вспомогательныя глаголы въ русском языкѣ. Слѣдуетъ замѣтить, что въ русском языкѣ глаголы дѣйствительнаго званія имѣютъ только одно окончаніе, а глаголы страдательнаго званія имѣютъ два окончанія: одно для глаголовъ совершеннаго вида, а другое для глаголовъ несовершеннаго вида.

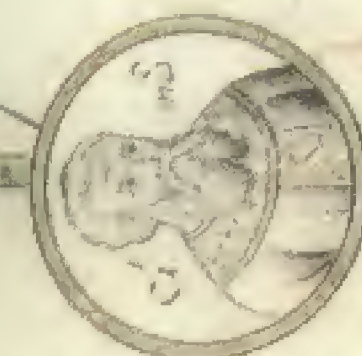
Вспомогательныя глаголы въ русском языкѣ. Слѣдуетъ замѣтить, что въ русском языкѣ глаголы дѣйствительнаго званія имѣютъ только одно окончаніе, а глаголы страдательнаго званія имѣютъ два окончанія: одно для глаголовъ совершеннаго вида, а другое для глаголовъ несовершеннаго вида.

Вспомогательныя глаголы въ русском языкѣ. Слѣдуетъ замѣтить, что въ русском языкѣ глаголы дѣйствительнаго званія имѣютъ только одно окончаніе, а глаголы страдательнаго званія имѣютъ два окончанія: одно для глаголовъ совершеннаго вида, а другое для глаголовъ несовершеннаго вида.

Вспомогательныя глаголы въ русском языкѣ. Слѣдуетъ замѣтить, что въ русском языкѣ глаголы дѣйствительнаго званія имѣютъ только одно окончаніе, а глаголы страдательнаго званія имѣютъ два окончанія: одно для глаголовъ совершеннаго вида, а другое для глаголовъ несовершеннаго вида.

Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

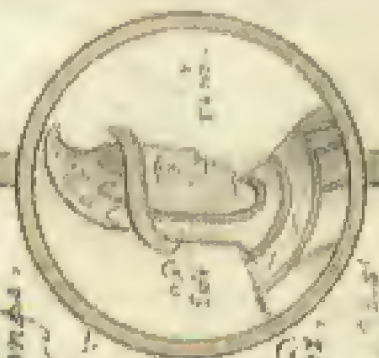
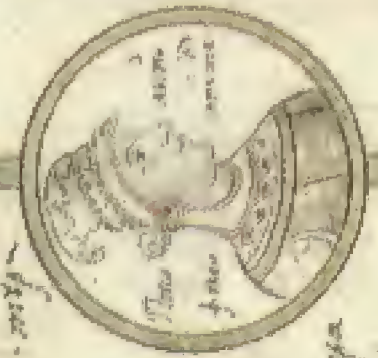
Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

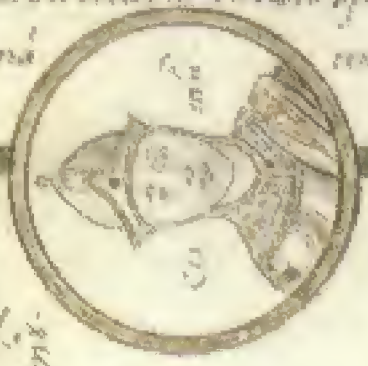
Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

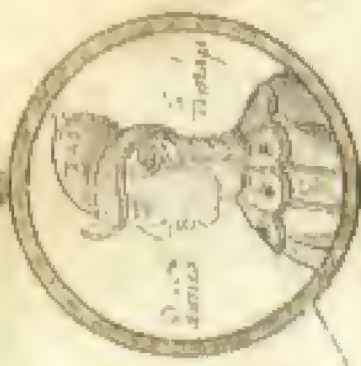
Въспомогательный текст в левом поле, содержащий исторические сведения о событиях, описанных в основной части документа.

[illegible]

(Faint handwritten text from another page)

[illegible]

1. *Самое первое, что нужно сделать, это определить, что именно вы хотите достичь. Это может быть повышение дохода, улучшение здоровья, развитие навыков и т.д.*
 2. *Поставьте конкретные цели. Вместо "хочу стать богатым" лучше сказать "хочу зарабатывать 100 000 рублей в месяц".*
 3. *Составьте план действий. Разбейте цель на небольшие шаги, которые вы сможете выполнять регулярно.*
 4. *Начните действовать. Не откладывайте на потом. Первые шаги могут быть трудными, но со временем вы войдете в ритм.*
 5. *Мониторьте свой прогресс. Регулярно оценивайте, насколько вы продвинулись к цели.*
 6. *Будьте терпеливы. Достижение целей требует времени и усилий. Не сдавайтесь, если прогресс кажется медленным.*
 7. *Ищите поддержку. Расскажите о своих целях друзьям или родственникам, чтобы они могли поддержать вас.*
 8. *Анализируйте свои ошибки. Если что-то не получается, попробуйте найти причину и изменить подход.*
 9. *Следите за своим здоровьем. Без хорошего здоровья и充沛 энергии достичь целей будет очень сложно.*
 10. *Помните, что успех приходит к тем, кто не останавливается на достигнутом. Продолжайте развиваться и совершенствоваться.*

[illegible][illegible][illegible]

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

1. *Spizella monticola* (S. Monticola)
 2. *Spizella monticola* (S. Monticola)

Ioann Ircanos, deschizând doao vistierii, din cele 8 ale lui David, au dat 400 de talanți lui Antioh, ca să se depărteze de a robi Ierusalimul. Iar din ceialalți bani, ce-au rămas, au făcut case de săraci și de streini.

Pre Ircanos, înșălându-l frate-său Aristovul, i-au luat împărăția. După aceea, fiind Ierusalimul supt stăpânirea romanilor, au pus Pombie pre Ircanos preot. Iar mai pre urmă l-au pus Iulie Chesar și împărat Siriei. După aceea fu omorât de sabiia parthilor celor ce ajutau lui Andigon.

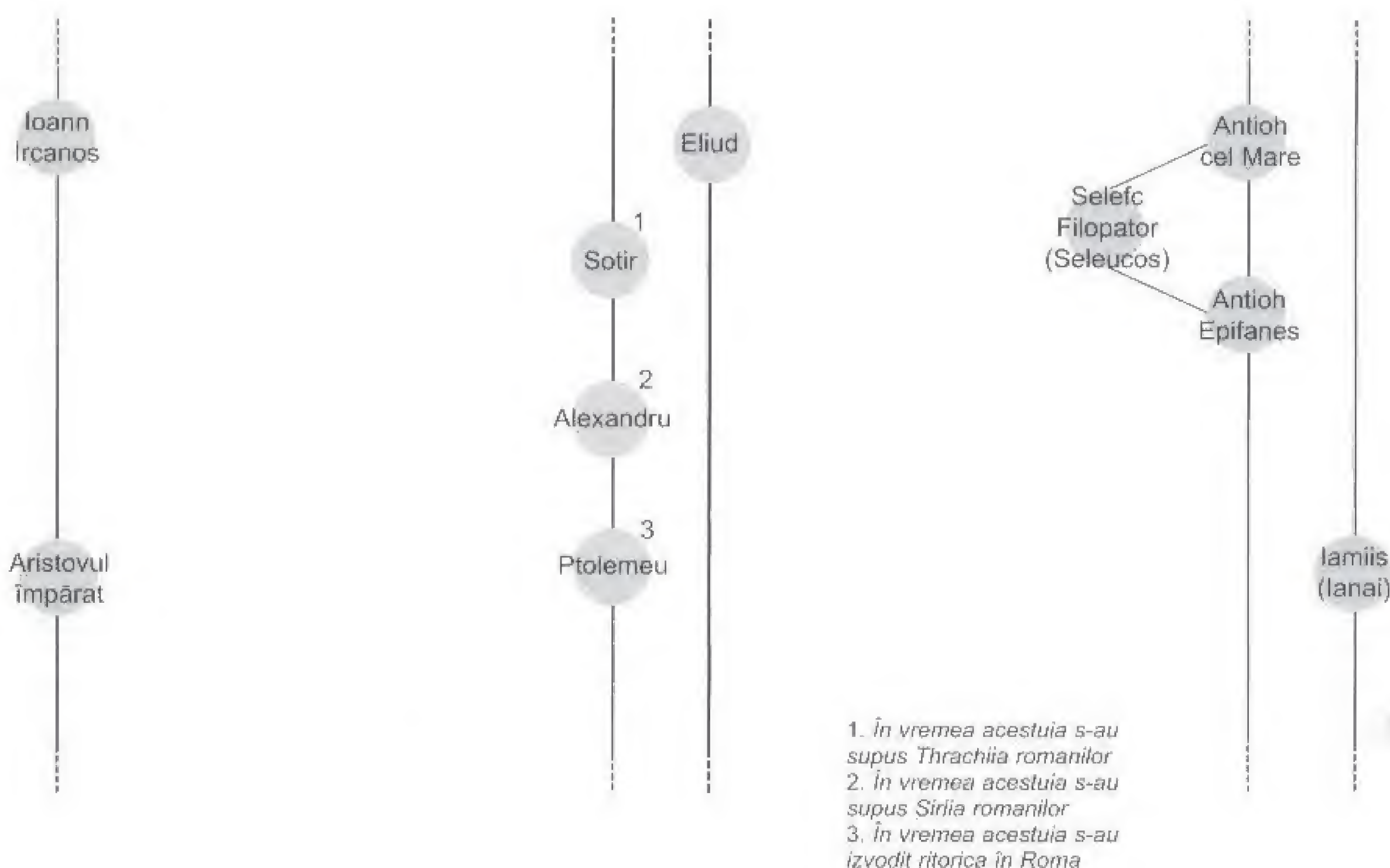
Împăratul Aristovul, închizând în temniță pre mumă-sa și pre cei doi frați ai lui, să îmbracă cu diadimă împărătească. Și, cu învățătura muerii lui, omorî pre frate-său Andigon și muri și el, fiind atunci, când au murit el, ani 475 de la Sedechie, când s-au stricat împărăția jidovilor.

Selefc, feciorul lui Antioh celui Mare, au trimis pre Iliodor la Ierusalim, ca să prade vistieria besericii, carele rănindu-se de doi îngeri, muri. Iară cu rugăciunea lui Onie preotul, feciorul lui Simon, să sculă iarăși și să întoarse la împăratul, deșert. A II-a (Carte a) Macaveilor, cap 3.

Antioh Epifanes, trimițându-să de tată-său la Roma, zălog de pace, fu prins în niște cetăți de ale Asiriei și cu meșteșug scăpând de acolo, să numi Epifanes. Deci, fiind în Roma zălog, precum am zis și

auzind de moartea tătâne-său și de răutățile frățini-său, fugi din Roma pre ascuns și să puse împărat după moartea lui Selefc. După aceea au vândut preoția Ierusalimului lui Iason și lui Menelau. Deci, ei, puindu-să preoți, s-au numit cu nume păgânesc și au făcut neobrezuire în Ierusalim. Și au omorât Andronic pre Onia preotul, cu învățătura lui Menelau, după porunca lui Antioh. Deci, biruind Antioh Eghipetul, cu hicleșug, au venit și asupra Ierusalimului de l-au bătut. Și, după aceea, fu gonit din Eghipet de solii carii venise de la Roma. Și puse Antioh idolul Diei Olimbiului, în beserica Ierusalimului și siliia pre jidovi să facă obiceiurile cele păgânești. Și cu multe feliuri de cazne a omorât 7 frați Macavei împreună cu Eleazar, căci nu vrea să mănânce carne de porc și să se închine idolilor, de pre cum le porunciia. Iar mai pre urmă, ducându-să iarăși asupra Ierusalimului, ca să-l strice de tot, l-au împins Eliamid din căruță și, căzând jos, s-au zdrobit; și măcar că mai pre urmă s-au căit, iar încă-ș cu ticăloasă moarte s-au sfârșit. Întâi (a Carte a) Macaveilor, cap 9.

Antioh Efpator, robind Vethsura și prădând Ierusalimul, mai pre urmă au dat jidovilor voe să-și ție legile lor și au izgonit pre Filip din Antiohiia. După aceea îl legară ostașii lui și pre el și pre Lisia și-i omorâră, cu învățătura lui Dimitrie Sotir, carele au împărățit în urma lui. A II-a (Carte) a Macaveilor, cap 11.

Alexandru, omorând pre jidovi, foarte îl urâse norodul și temându-să a lăsa împărăția feciorilor lui, pentru ca să nu răsplătească lor cele ce au făcut ei, au lăsat împărăția, după moartea lui muerii lui, Alexandrei.

Iară după ce au murit Alexandru, această împărăteasă, Alexandra, care iaste însemnată mai jos, în ceia față, făgăduind împărăția lui Ircanos, fiu-său, pre carele îl și iubiia, au închis în temniță pre celalalt fecior al ei, Aristovul, cu muiarea lui și cu copiii lui, ca nu cumva, rădicându-să, să ia împărăția de la Ircanos.

Pre această Cleopatra o au biruit în Acon, Antonie, ce o îndrăgise. Și s-au mutat împărăția Eghipetului în partea romanilor. Pre vremea aceasta s-au supus Eghipetul romanilor.

Dimitrie Sotir, feciorul lui Selefc, întorcându-se de la Roma, omorî pre Antioh și pre Lisia și puse arhiereu pre Alchim, păgânul. Și, împreună cu el, trimise în Ierusalim pre Vachid, carele au pierdut pre mulți din jidovi. Și au perit și Nicanor, voevodul lui Dimitrie, omorându-se de Iuda. Și după aceea, omorî pre Iuda Macaveul prin Vachid, pentru că nu i-au fost ajutat frate-său, Ioanathan, măcar că multe să făgăduise Dimitrie lui Ioanathan, ca să facă pace cu dânsul și să-i ajute. Deci, bătându-se Dimitrie cu Alexandru Epifanes, fu omorât de dânsul. Întâia Carte a Macaveilor, cap 8, 9, 10.

Alexandru Epifanes, feciorul lui Antioh Efpator, făcând pace cu Ioanathan, feciorul lui Matathie, omorî pre Dimitrie, cu ajutoriul lui Ioanathan și-și izbândi Alexandru, pentru moartea tătâne-său și cinsti pre Ioanathan, căci i-au ajutat. După aceia Ptolemeu Filopator, împăratul Eghipetului, socrul lui Alexandru, rădicând oaste asupra lui Alexandru, își luo într-ajutor pe Dimitrie cel Mic. Și, biruind pe Alexandru, i-au luat

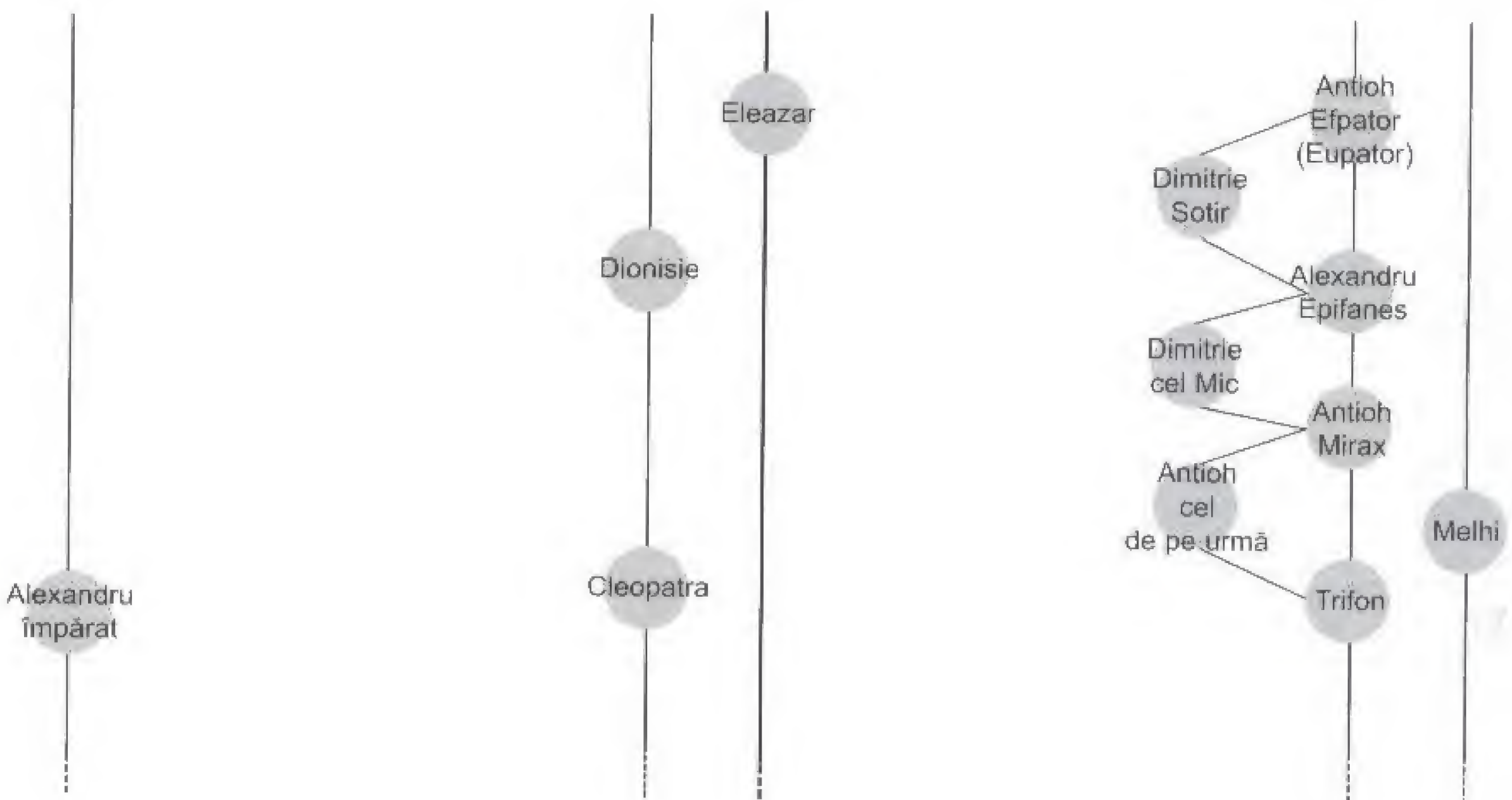
toate cetățile și ș-au luat și fata de la el, de o au dat lui Dimitrie celui Mic. Iar Alexandru fugind la Araviia, i să tăe capul de Zadiil Arapul. Întâi (a Carte) a Macaveilor, cap 11.

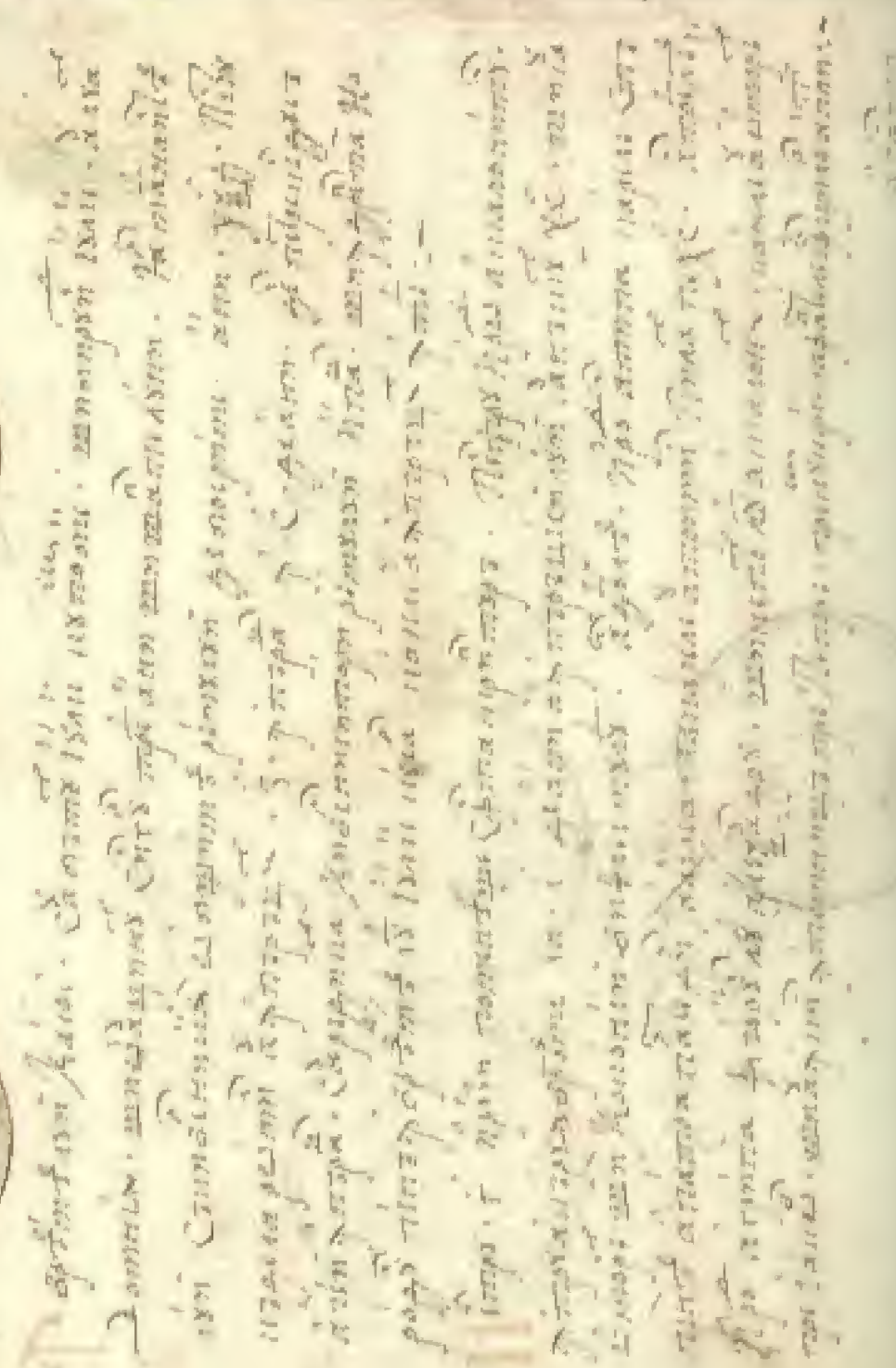
Dimitrie cel Mic, luându-și muiare pre fata lui Ptolemeu, care era mai nainte muiare lui Alexandru, împărăți în locul lui Alexandru. După aceia fu omorât de Antioh cel Mic, pre carele l-au fost adus Trifon din Araviia și au împărățit Antioh în locul lui. Întâi(a Carte a Macaveilor), cap 11 și 12.

Pre Antioh Mirax, feciorul lui Alexandru, l-au adus Trifon de la Aravia, pentru că acolo îl creștea după moartea tătâne-său. Acesta, omorând pre Dimitrie, împărăți în locul lui în Antiohia și dede preoția lui Ioanathan, feciorul Matathiei și cinsti pre el. Iar mai pre urmă fu omorât Antioh de Trifon.

Acest Trifon, spurcatul, au omorât pre stăpănu-său, Antioh Mirax și pre Ioanathan și pre amândoi feciorii lui, carii erau zălog la el; și s-au mutat împărăția Siriei la romani.

Antioh cel de pe urmă au fost împărat mai pre urmă decât toți la Siria. Și să făcu Siria supt bir romanilor. Trimițând, drept aceia romanii pe Pombie asupra lui Tigrafi, împăratului Armeniei, au făcut domn Siriei pe Scavron. Iar Aristovul și Ircanos avea atunci între dâșii netocmire, pentru preoția Ierusalimului. Drept aceia, au pus Pombie pe Ircanos arhiereu în Ierusalim, prin ajutoriul arapilor, iar pe Aristovul și pre feciorii lui i-au dus legați în Roma și i-au dat în mâinile romanilor. Și după ce să puse Ircanos arhiereu, surpă beserica aceia întru care l-au pus și ș-au pus caii în fuișoarele besericii; drept aceia, de atunci înainte n-au mai procopsit.

Crasos, rădicînd oaste asupra parthilor, au cheltuit în războiu mai tot aurul care l-au fost luat Pombie de la sfînta beserică. Drept aceea, topind aur și vărsînd în gura lui, muri. Și zicea lui: „De aur țe-au fost sete, bea aur”. Acestia zice Filon istoricul.

În vremea lui Casos s-au bătut Iulie cu Pombie și, biruind Iulie, au luat domnia și o au ținut singur, trei ani și șapte luni. Iar mai naintea lui, să chivernisiia obștimea Râmului de boerime ani 464; pentru că de la Romil au împărășit 7 împărați în 200 de ani. Deci, petrecîndu-să acei împărați, s-au rădicat chivernisitori Râmului ipaș și îndrepta norodul pînă în vremea lui Iulie Chesar, carele au împărășit întîi.

Acest Iulie Chesar, bătîndu-se cu Pombie, birui pre dînsul și multe părți ale lumii cu sabiia au supus supt biruința lui. Și pentru vredinciia lui s-au pus împărat rîmlenilor, de boiarii Râmului. Leat 5154.

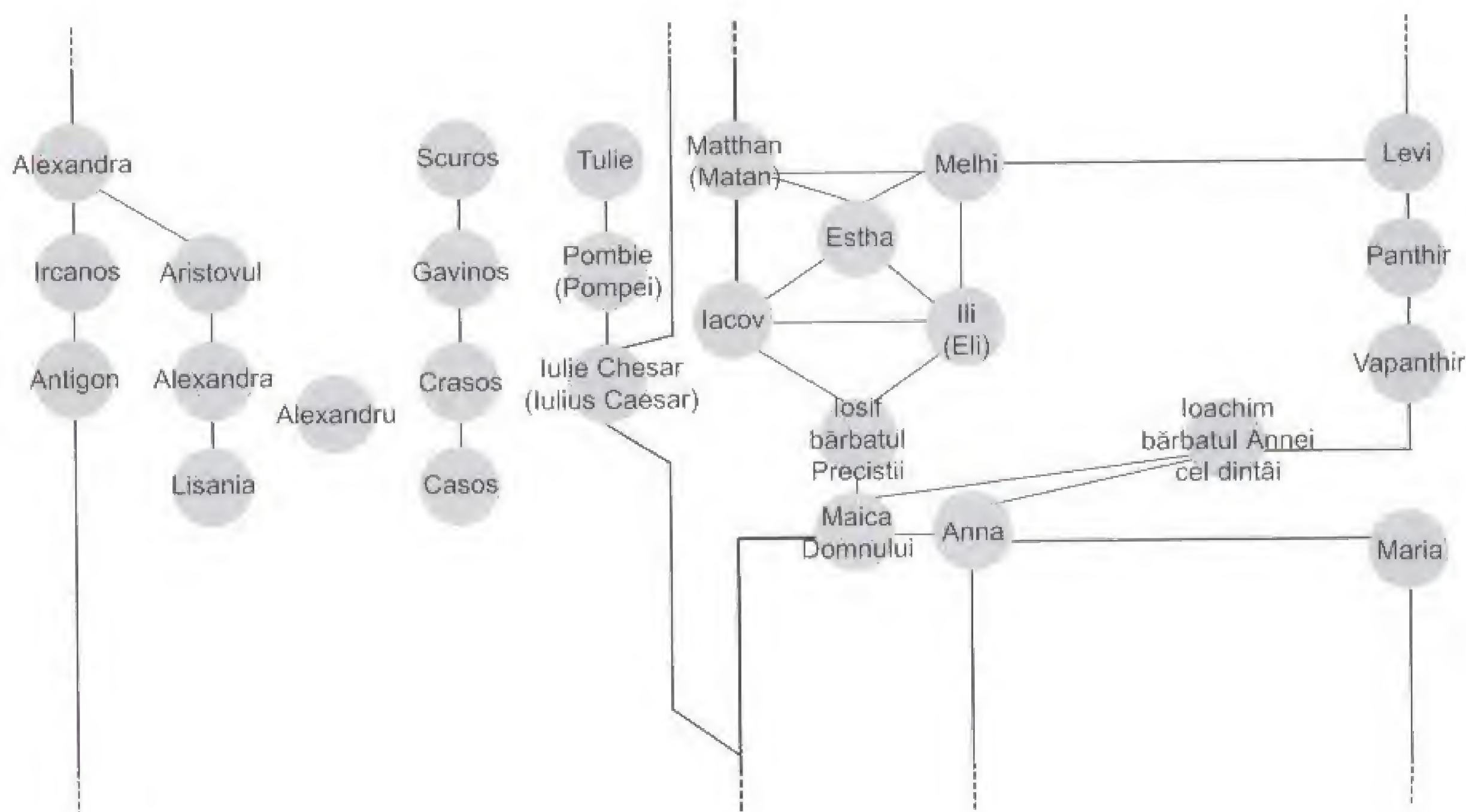
Pentru 3 Irozi pomenește Sfînta Scriptură: pentru Irod Ascalonitul, întru a căruia vreme, la 30 de ani a împărășiei lui, s-au născut Hristos și s-au omorât coconii Vithleemului; al doilea, Irod Antipa, carele stăpînea a patra parte din Galilea, la carele au trimis Pilat pe Hristos; al treilea, Irod Agripa, feciorul lui Alexandru și nepot lui Ascalonit, carele au omorât pre Iacov și au închis în temniță pre Petru, precum scrie la Faptele sfinților Apostoli.

Cade-să a ști cum că Matthan și Melhi să trag din David. Însă Matthan prin Solomon, iar Melhi prin Nathan, feciorul lui David. Matthan acesta și Melhi au fost frați dintr-o mumă și din doi tați, precum Ieronim la Luca zice.

Tâlcuială la capul cel dintîi al lui Matei

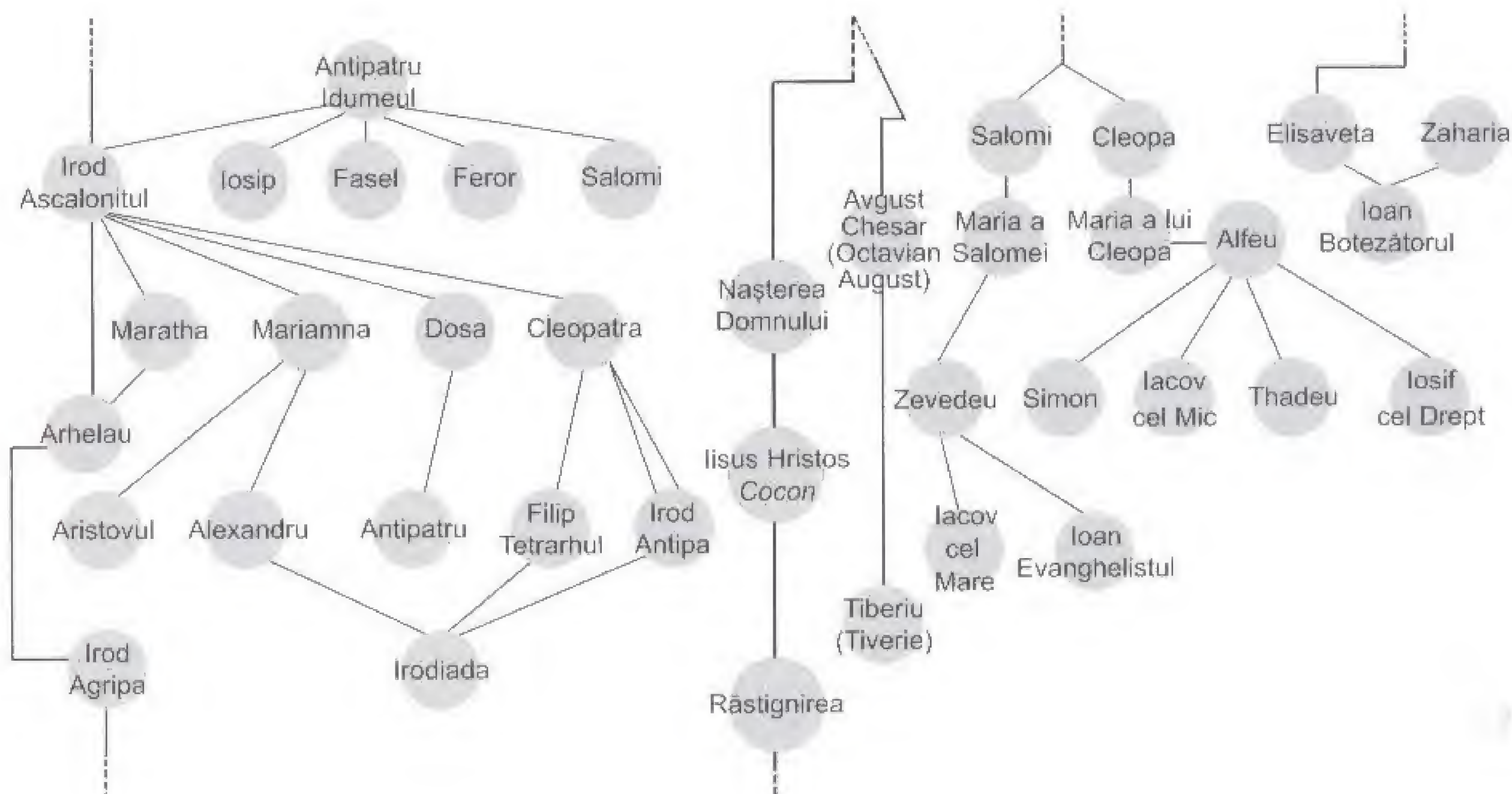
După ce au rămas Estha, muiarea lui Matthan, văduvă, o au luat Melhi, frate-său, muiare lui-ș, ca să rădice sămîntă fratelui său, celui mort. Și făcu Melhi dintr-însa pre Ili. Iar Matthan au fost făcut și el, dintr-însa fecior pe Iacov. Drept aceea, Iacov și Ili au fost frați dintr-o mumă și din doi tați. Și, luîndu-și Ili muiare, muri, nefăcînd cu ia feciori. Drept aceea au luat Iacov, fratele lui Ili, pre cumnată-sa muiare și au născut dintr-însa semenție frățini-său pre Iosif, bărbatul Precistii. Și fu Iosif fecior firesc lui Iacov, iar lui Ili fecior după lege. Și drept aceea zice Mathei evanghelistul pre Iosif a fi fecior lui Iacov, iar Luca numește pre el fecior lui Ili.

Fericita fecioara Maria era de 15 ani când au luat în pîntece de la Duhul Sfînt, prin bunăvestirea îngerului. Pentru că de 3 ani au fost când au intrat în Sfînta Sfintelor și după 12 ani bine i să vesti. Și au trăit, după înălțarea lui Hristos ani 24 și fu înălțată la ceriuri la 72 de ani ai vieții ei, ce au trăit pre pămînt.

La 42 de ani ai împărăției lui Octavie Avgust s-au născut Iisus Hristos, în Vithleemul Iudeii, care iaste cetatea lui David, din fecioara Maria, în noaptea spre

În urma lui Octavie Avgust au luat împărăția Tiverie, carele au trimăs domn jidovilor pre Valia. Acesta de față vindea preoția. Și întâi au izgonit pre Anna, puind în locul lui pre Ismail și mai pre urmă au [108] pus pre Eleazar, feciorul Annei. Și după aceia pre Simon și mai pre urmă pre Iosif, carele să numlia și Caiafa, într-a căruia vreme au pătimit și Domnul nostru Iisus Hristos. Acest Tiverie au împărătî înaintea pătimirii Domnului ani 18 și după pătîmire ani 5.

Acest Antipatru era din limbi de neam idumeu. Acesta au avut 4 feciori, dintru carii iaste unul și Irod Ascalonitul. Pre acest Antipatru, pârându-l oarecine câtră împăratul Avgust, cum că-i iaste vrăjmaș și vânzător, vrea să-l piarză. Deci, arătându-și Antipatru ranele care au fost pălmit pentru dânsul, să curăți de vină. Drept aceia, făcând pace împăratul cu dânsul, au pus pre fiu-său, Irod, împărat Iudeii, carele au fost având muiare pre Mariamna, fata lui Ircanos, prin care au luat și împărăția. Acest Irod s-au și obrezuit.

Irod Ascalonitul, puindu-să împărat Iudeii de Antonie și de Avgust, la al patrulea an a împărăției lui ș-au câștigat, din 4 mueri ce au avut, 6 feciori, carii sunt însemnați mai sus, în ceia față. Acesta, pentru năpăstuirea cea mincinoasă a Salomi, ș-au omorât pre Mariamna, muiarea lui. În vremea acestuia s-au născut Domnul nostru Iisus Hristos. Acesta au omorât și coconii din Vitheem și încă și ai lui, pre Aristovul, și pre Alexandru și pre Antipatru. Și au trăit, în urma uciderii coconilor ani 7, întru carii ani Domnul nostru Iisus Hristos au fost fugit la Eghipet, cu maică-sa și cu Iosif. Iar după moartea lui Irod s-au întors Iosif, împreună cu coconul și cu maică-sa la Iudea, după porunca îngerului și lăcuiă în Nazaretul Galileii. Iară Irod au murit cu moarte ticăloasă, puind în locul lui pre Arhelau. Aceasta iaste istorie besericească.

Murind Irod Ascalonitul, s-au împărțit împărăția și s-au dat o jumătate de parte lui Arhelau, carele măcar că să numia stăpânitor la a 4-a parte, iar el stăpânii doao părți, pentru că ținea Iudea și Idumea. Așijderea s-au împărțit și ceialaltă jumătate și s-au dat o parte lui Irod Tetrarhul, adecă Galilea, iar ceialaltă parte s-au dat frățini-său, lui Filip, adecă Ituriia și Trahoniia. Iar singur stăpânitor niciodată n-au statut Arhelau, ci numai din părerea norodului să numia singur stăpânitor.

Aicea la Nașterea lui Hristos s-au plinit veacul al cincilea și s-au început al șaselea, care va ținea până la sfârșitul lumii. Inșă împreunându-se toți anii, de la Adam până la Hristos sunt ani 5199.

Trecut-au, precum scrie Roxie câtră fericitul Avgustin, de la zidirea lumii până la zidirea Râmului ani 4474 și de la zidirea Râmului până la Nașterea lui Hristos ani 715, carii fac de toți, de la facerea lumii până la Hristos, ani 5199 (sic).

După 13 ani a Nașterii lui Hristos s-au numărat norodul cetățenilor Râmului și, în vremea lui Octavie, s-au aflat de 90 de ori câte 380 de mii. Așa zice Roxie.

Pentru anii veacurilor după cum zice Evsevie, Sofronie, Avgustin și Ieronim

Veacul cel dintâi s-au început de la Adam și au ținut până la Noe, ani 1642. Și de la nașterea lui Noe până la Potop au trecut ani 600, carii fac de toți, de la Adam până la Potop, ani 2242.

Veacul al doilea s-au început de la Potop și au ținut până la nașterea lui Avraam, cuprinzând ani 942, carii fac de toți, de la Adam până la Avraam, ani 3184.

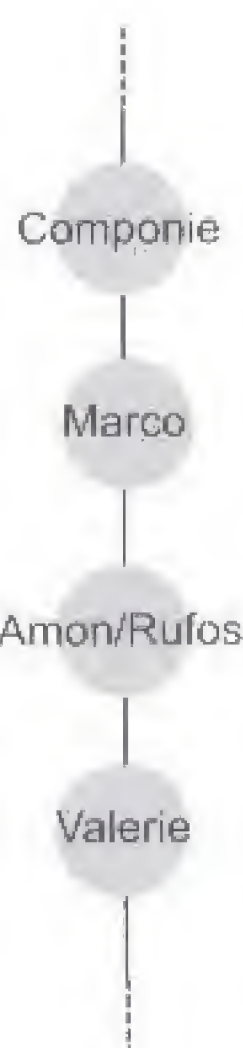
Veacul al treilea s-au început de la nașterea lui Avraam până la David, cuprinzând ani 1020. Deci de la Adam până la David fac de toți ani 4204. Între veacul acesta, adică după 3184 de ani de la Adam fu eșirea feciorilor lui Israil din Eghipet.

Veacul al patrulea iaste de la David până la mutarea Vavilonului, cuprinzând ani 409, carii fac de toți, de la Adam până la mutarea Vavilonului, ani 4613.

Veacul al cincilea iaste de la mutarea Vavilonului până la nașterea lui Hristos, cuprinzând ani 586, carii fac de toți, de la Adam până la Hristos, ani 5199.

Veacul al șaselea iaste de la Hristos până la zioa judecării.

Veacul al șaptelea să începe de la zioa judecării și nu să sfârșăste în veci.

Arhelau, după vrăjbile cele îndelungate ce au avut cu frații lui, pulndu-să stăpânitor preste doao părți, adecă pre Iudea și pre Idumea și înălțându-se cu gând a să numi împărat, fu pârât cătră Chesar, cum că va să împărățească. Și, măriindu-să Chesar, l-au izgonit la Viena și au împărțit domniia lui la ținuturi mai mici. Și trimise Chesar la Iudea eparh pe Componie.

Irod Agripa, fiind isteț la minte de întâmplările vremilor, dându-i-se stăpânirile de a patra parte a lui Filip și a lui Lisanie și în Iudea fiind împărăția lui, omorî pre Iacov, cu voia Iidovilor și închise în temniță și pe Petru. Iar mai pre urmă, cinstindu-să ca un dumnezeu, auzi vestitor rău grăind de sfârșitul lui.

În vremea lui Amon Ruful au murit Avgust

Chesar, împărățind ani 55, dintre carii ani au împărățit, împreună cu dânsul, Antonie, 13 ani.

Irod Antipa, ducându-să la Roma, s-au făgăduit Irodiadii, muerii frățini-său lui Filip ca, de să va întoarce de la Roma cu bine, să o ia muiare. Deci, întorcându-să împărat al Iudiei, o au luat. În vremea acestuia au pătimit Domnul nostru Iisus Hristos și s-au tăiat și capul lui Ioann Botezătorul. Acest Irod, după ce s-au învrăjbit cu frate-său Arhelau, zavistuindu-l pre el, au fugit la Roma, cătră Irod Agripa, cu învățătura muerii lui și năpăstuind pre el Irod Agripa cătră împăratul, fu izgonit la Lugdon.

Aicea scriem asemănarea ce au apostolii și prorocii spre simvolul (adecă mărturisirea) credinții.

<i>Ieremia</i>	Tată au numit pre Cela ce au făcut ceriul și pământul.
<i>Petru</i>	Crez în Dumnezeu Tatăl, atotșitorul.
<i>Daniil</i>	Văz 4 bărbați în mijlocul focului și chipul a câte 4 iaste asemenea cu Fiiul lui Dumnezeu.
<i>Andrei</i>	Și în Iisus Hristos, Fiiul lui, cel unul născut.
<i>Isaia</i>	Iată, Fecioara în pântece va lua și va naște Fiiu.
<i>Iacov cel Mare</i>	Carele s-au zemislit din Duhul Sfânt, adecă s-au născut din Fecioara Maria.
<i>Isaia</i>	Ca o oae spre junghiiare fu dus.
<i>Ioann</i>	Pățimind în vremea lui Pilat din Pont și murind și îngropându-se.
<i>Osie</i>	Fi-voiu ție moarte, o moarte! Mușcare voiu fi ție, o, iadule.
<i>Iară acesta</i>	Cerceta-va pre noi, după doao zile și a treia zi rădica-va pre noi.
<i>Thoma</i>	Pogorātu-s-au în iad și a treia zi s-au sculat.
<i>David</i>	Suitu-s-au Dumnezeu întru clicuri.
<i>Iară acesta</i>	Zis-au Domnul Domnului meu: „Șăzi de-a dreapta mea”.
<i>Iacov cel Mic</i>	S-au suit în ceriuri, au șezut de-a dreapta Tatălui.
<i>Ioil</i>	Rădica-va limbi în izvorul lui Iosafat și acolo voiu judeca pre dânșii.
<i>Filip</i>	Iară venind a judeca vii și morții.
<i>Zaharia</i>	Șapte ochi au făcut ca să se odihnească duhul meu, în pământul miiazeinoapte.
<i>Ioil</i>	Voiu vârsa din duhul meu peste tot trupul.
<i>Solomon</i>	Una iaste porumbița mea, una iaste maica ei, adecă din nașterea ei.
<i>Mathei</i>	Sfântă catholicească beserică.
<i>Mihea</i>	Oasele fraților noștri să se întoarcă cătră Israil.
<i>Simon</i>	Împărtășirea cu sfinții și lăsarea păcatelor.
<i>Iezechiil</i>	Iată, eu voiu scoate pre voi din gropile voastre, norodul meu.
<i>Thadeu</i>	Înviiare trupului.
<i>Daniil</i>	În zioa aceia să va mântui tot norodul meu, care să va afla scris în cartea vieții.
<i>Mathia</i>	Viață vecinică. Amin.

[illegible]

„Această carte iasti a me, precum mai lămurit am arătat mai sus, că am cumpărat-o de-al doile; și nu din pricina alta, numai că n-au fostu iscalită de mini înlăuntru, sau să fi avutu rospicică (chitanță, n.n.) di la răposatul Tufăscul. Și măcar că <s-a> lămuritu din <spusele> altoru cetitori să cunoști că-i a me, dar nedreptul apecunu n-au vrutu să mi-o de, cari, de fărâdelegile lui nici numili nu vroi să-i pominescu; și măcar căci n-au trebuitu să scriu înlăuntru, dar întâmplare aceasta m-au silitu, că am plătitu pentru dreptu lucrului doao suti garbovnici, afară că m-am judecatu cu acel apecunu. Și iar, pentru că ci-am scris înlăuntru și am plătit atâți bani, să dei samî înainte lui Dumnezeu acelu nelegiuitu apecunu. 1850, decemvrie luna. Dvoraninu gubernschî secretar, Mihailă Badarăvu“.

Mănăstirea Antim de la întemeiere până în zilele noastre

În ultimii ani ai vieții sale pământești, fericitul întru pomenire sfântul Antim Ivireanul, mitropolitul Țării Românești, s-a hotărât și a înființat o mănăstire în București, în cinstea Tuturor Sfinților.

Pe când căuta un loc potrivit pentru zidirea bisericii din piatră, în 5 februarie 1713 - ziua de pomenire a Sfintei Mucenițe Agata - a avut o descoperire dumnezeiască, arătându-i-se locul căutat.

Această descoperire o mărturisește ctitorul în Testamentul său (*Așezământul*, B.A.R. ms. rom. 3342), capitolul 13, intitulat *Pentru cei patru sfinți și pentru sârindar*: „Căci în ziua pomenirii Sfintei Agathi(i), prin dumnezeiasca descoperire, am hotărât să zidim biserica”.

Zidirea bisericii s-a început la data de 24 aprilie 1713, cum spune însuși ctitorul. Aceasta este și data la care a început să scrie cele 32 de capete ale Testamentului său.

În momentul întemeierii sfântului lăcaș al Tuturor Sfinților, mai erau pomenite în București aproape 20 de mănăstiri¹, deși unele ființau deja ca biserici. La niciuna dintre ele n-a fost însă gândit și stabilit în scris, prin Testament, până la cele mai mici amănunte, scopul și obligațiile în curgerea timpului, cum s-a întâmplat cu mănăstirea Antim, în împrejurările vieții de atunci.

Stabilindu-se locul, urma să se înceapă lucrarea. Acolo exista însă o veche biserică din lemn, cu hramul Sfântului Ierarh Nicolae, unde se păstra Sfântul Mir și unde, cu mult înainte, slujise „popa Ivașco” - un preot gospodar, cucernic și iubit de popor, de la care se trăgea și numele mahalalei. Acest preot a devenit, mai târziu, prin călugărire, ieromonahul Iosif².

Locul pe care era biserică din lemn aparținea familiei fraților Merișanu, Drăgușin vistierul și Staicu paharnicul. Mitropolitul a intrat în discuție cu proprietarii în vederea donării a două terenuri pentru biserică din piatră³. Pe locul dăruit de Barbu slugerul fiul lui Drăgușin vistierul și moștenitorul mătușii sale jupâneasa Marica „a unchiului ... Staico paharnicul”⁴, s-a construit actuala biserică, celălalt fiind folosit pentru incinta din jurul mănăstirii.

Dorința ctitorilor a fost ca Sf. Ierarh Nicolae - care se prăznuia la vechea biserică din lemn - să fie pomenit și la cea nouă, ca al doilea hram.

„Proiectul” inițial, așa cum reiese din *Așezământ*, a fost întocmit de însuși mitropolitul Antim. El a desenat în peniță biserică, așa cum o avea în minte, în forma ei brâncovenească, cum urma să apară în trupul ei din piatră: monumentală, elegantă, armonioasă, frumos împodobită, cu sculpturi în piatră, ca un chivot sfânt pentru păstrarea celor sfinte. Totul a fost completat și desăvârșit în cursul lucrărilor, supravegheate de ctitorul însuși.

Această biserică urma să apară în mijlocul unei incinte cu turnuri la colțuri, cu chilii pentru călugări, săli pentru tipografie, paraclis, stăreție, clopotniță și toate cele de trebuință pentru un asemenea așezământ mănăstiresc.

Pentru desăvârșirea practică a unui asemenea proiect, trebuiau mari sume de bani. Speranța în ajutorul marelui ctitor de lăcașuri sfinte, domnul Constantin Brâncoveanu - care peste un an avea să-și plătească tributul de sânge - nu se întrevedea. Așa încât, cheltuielile însemnate reclamate de această importantă lucrare îl priveau numai pe mitropolit.

Se știe că sfântul Antim, prin ale cărui mâini de tipograf au trecut mulți bani, nu a devenit bogat, pentru că multe cărți de cult, imprimate pe propria cheltuială, le-a dăruit bisericilor din eparhia lui sau ortodocșilor de peste hotare - din Transilvania, Siria, Țara Sfântă și Georgia - strămtorați din cauza stăpânirilor străine sub care se aflau.

Din tot ce câștiga prin osteneli cinstite împărțea, sub formă de milostenie, unde trebuia, știind cât de plăcută îi este lui Dumnezeu facerea de bine.

Pentru binecuvântata sa ctitorie, mănăstirea Tuturor Sfinților, mitropolitul a folosit mult veniturile personale dobândite prin sudoarea feței sale, cum însuși spune în *Predoslovie* Testamentului său, fiindu-i, în același timp, foarte binevenite și daniile primite de la credincioși.

Ajutoare primite pentru construirea mănăstirii Tuturor Sfinților

Sfântul ctitor era foarte lubit de popor, pentru bunătatea față de săraci, pentru smerenia lui firească, pentru cinstea și sfințenia vieții sale. Aflându-se că, pe lângă alte fapte mari, vrea să construiască o mănăstire, cu o mare biserică din piatră, în locul bătrânei bisericuțe din lemn, în stare de ruină, admirația credincioșilor față de bunul lor părinte sufletească a crescut. Au hotărât să dăruiască, unii mai mult, alții mai puțin, fiecare după puterea lui.

Astfel, șirul donațiilor a început cu locurile pentru noua biserică și incinta mănăstirii, cum s-a arătat, și a continuat cu multe altele, după cum aflăm din documentele de arhivă. Poate că domnul Constantin Brâncoveanu ar fi intervenit mai târziu, spre sfârșitul lucrărilor, dacă nu s-ar fi întâmplat dezastrul în viața lui, mazișirea și martiriul.

Mitropolitul ctitor a fost ajutat, într-o măsură mai mică, de urmașul la tron al lui Brâncoveanu, Ștefan

„Mahalaua Antimului”. Mănăstirea Tuturor Sfinților înaintea transformărilor din anii 1984-1986

„Proiectul” bisericii.
Așezământul mănăstirii
Tuturor Sfinților, 1713

Cantacuzino, care, către sfârșitul lucrărilor, a dăruit un teren cu construcții pe el, o băcănie, o magazie cu pivniță și cu toate veniturile ei⁵. Pe lângă acestea, în timpul construcției bisericii și a incintei, ctitorul a primit multe alte donații din București și din alte orașe⁶: locuri de casă, grădini, vii, prăvălii⁷. Cu ajutorul acestora, lucrările au fost continuate și s-au terminat admirabil, încât Del Chiaro, secretarul lui Constantin Brâncoveanu, care îl cunoștea bine pe mitropolitul Antim și care asistase la zidirea mănăstirii, scria: „Clădește din temelii, în București, o somptuoasă mănăstire, cu o splendidă biserică cu hramul Toți Sfinții, înzestrând-o cu prețioase odăjdii sfinte, pentru slujbe și funcții preoțești, biserică în care spera să fie înmormântat”⁸.

Ctitorul a zidit împrejurul bisericii chilii și lăcașuri pentru egumen și pentru cei ce vor vrea să aleagă viața sihăstrească, înzestrând biserica cu clopote⁹, podoabe de argint, cărți și alte obiecte sfinte, de mare preț, împodobind zidurile pe dinăuntru cu pictura meșterului Preda, iar mănăstirea înzestrându-o cu moșii, vii, stupi, mori, prăvălii¹⁰.

Ctitoria Tuturor Sfinților adăpostea și o bibliotecă publică de împrumut, prima din țară la vremea aceea, cu prevederi speciale, ca să nu se înstrăineze cărțile¹¹. Și tot în mănăstire fusese instalată o tipografie, cu îndrumarea: „Să aibă datoria tipograful, să învețe meșteșugul tipografiei unul după altul, pentru ca să nu piară acest meșteșug din țară”¹².

Biserica, cu tot ansamblul ei mănăstiresc, a fost sfințită în anul 1715, după cum reiese din pisania în versuri grecești, sculptată în cadrul portalului monumental al ușii de intrare.

Mănăstirea mitropolitului sfânt a rămas unul din cele mai valoroase și mai interesante monumente din capitală¹³.

Biserica Tuturor Sfinților

Arhitectura

În timp ce veniturile pentru înființarea așezământului creșteau, prin donații și cumpărări de noi bunuri, sfântul ctitor pregătea planurile de construcție și de perspectivă ale viitoarei mănăstiri.

Lucrările au început cu zidirea bisericii, în stilul brâncovenesc al sfârșitului secolului al XVII-lea, cu pridvor deschis și portal monumental, cu multă sculptură în piatră, mai ales la coloane, rozete și la ancadramele ferestrelor.

Este construită din cărămidă și piatră, pe plan triconc, cu pridvorul ușor supralărgit. În interior, absida altarului apare prelungită față de cele laterale.

Naosul este despărțit de pronaos prin patru coloane din piatră, cu socluri și capiteluri sculptate. Deasupra naosului și pronaosului, se ridică cele două turle, echilibrate și bine armonizate cu întregul corp al bisericii.

Biserica Tuturor Sfinților, corpul de chilii, aripa de Sud-Est, 1715
și casa egumenească, secolele XVIII-XIX

Pridvorul este sprijinit pe 10 coloane din piatră - din care două angajate în zid - cu socluri și capiteluri sculptate. Ușa de intrare are un ancadrament din piatră sculptat. Deasupra pridvorului, zidul de vest al pronaosului este străbătut de o rozasă în piatră, cu vitralii înfățișând zodiacul. Această rozasă a fost introdusă mai târziu, la restaurarea din anul 1861, și a fost executată de meșterul Johann Unghe, sub conducerea arhitectului Johann Schlatter¹⁴.

Ușa de la intrarea în biserică, sculptată în lemn, cu elemente florale, este, după tradiție, opera mitropolitului Antim, care era nu numai tipograf ci și

pictor Costin Petrescu și ucenicii săi. Tot el este autorul frescelor de pe bolțile pridvorului, terminate în același an, o dată cu mozaicul ceramic de pe peretele de răsărit, aparținând Olgăi Greceanu și protosinghelului Sofian Boghiu, reprezentând pe cei patru sfinți protectori ai mănăstirii, sub Sfânta Față și un decor cu viță și păsări în zbor¹⁸.

Catapeteasma

Tâmpla originală, din 1715, era sculptată în piatră de Albești. Nu se știe în ce tehnică au fost

Pridvorul bisericii, în februarie 2002

desenator, sculptor și pictor.

Mobilierul a fost executat de sculptorul Carol Storck¹⁵.

Pictura

Inițial, biserica a fost pictată de zugravul Preda¹⁶ - pe care sfântul Antim l-a cunoscut pe când era episcop la Râmnicul Vâlcei - dar nu ni s-a păstrat nimic din această operă executată, probabil, în frescă, așa cum se obișnuia în epoca brâncovenească. Prin faptul că a fost ales de mitropolit să-i picteze ctitoria, se presupune că era printre cei mai iscusiți zugravi ai vremii. Nu știm cât de distrusă era această pictură înainte de a fi înlocuită cu cea în ulei, pentru că nu s-a mai păstrat nimic din ea. Credem că a fost valoroasă, ca tot ce s-a lucrat sub comanda sfântului Antim, cum sunt cele două icoane ctitoricești păstrate până astăzi, adevărate opere de artă.

Actuala pictură, în ulei, în stil realist, este opera lui Petre Alexandrescu (Alexandrescu) și datează din perioada restaurării generale a bisericii (1860-1863)¹⁷.

În anul 1950, după refacerea turlilor, a fost executată și decorația lor în frescă de către bătrânul

lucrate icoanele inițiale, poate în frescă. La 1746 se presupune că a avut loc o repictare¹⁹.

O dată cu restaurarea din 1860-1863, Petre Alexandrescu a pictat un nou rând de icoane, în aceeași tehnică și în același stil cu pictura murală. Catapeteasma a fost înlocuită cu una nouă, din lemn de stejar, lucrată de frații Babic.

În anul 1964, la o nouă restaurare a bisericii, sub păstoria patriarhului Justinian, acea catapeteasmă a fost donată parohiei Bisericii Ortodoxe Române din Londra. În locul ei a fost readusă vechea catapeteasmă, sculptată în piatră, din vremea sfântului Antim, păstrată între timp în lapidariul bisericii Stavropoleos.

Icoanele în mozaic existente acum au fost executate în 1965, de pictorul Eugen Profeta din București.

Pe pereții de lângă catapeteasmă se află icoana de hram, a *Tuturor Sfinților* și icoana, menționată la capitolul 13 din *Așezământ*, reprezentând pe *Sf. Alexie omul lui Dumnezeu*, *Sf. Nicolae*, *Sf. Ierarh Antim de Nicomidia* și *Sf. Muceniță Agata*. Sunt icoane ctitoricești, comandate de sfântul Antim. Cei patru sfinți, menționați mai sus, apar și în pridvor, executați în mozaic.

Casele egumenești

Casele egumenești au fost clădite în timpul lui Antim. Au avut de la început etaj și foișor, cel din urmă propus, în 1857, de către arhitectul Johann Schlatter, să fie dărâmat; renunțându-se la această idee, fațada caselor a fost extinsă până la aliniamentul foișorului. În urma acestor transformări, au rezultat 20 de încăperi²⁰. Au fost reparate în 1939, sub supravegherea

În colțurile de nord-est și sud-est ale incintei exista câte o încăpere cu turlă.

Între anii 1911 și 1912 corpul de chilii dinspre nord²² a fost parțial înlocuit cu palatul Sf. Sinod, operă a arhitectului N. C. Mihăescu²³. Este o clădire frumoasă în sine, dar străină de arhitectura ansamblului. În partea de sud se află locuința egumenului și paraclisul, după care chiliile continuă, pe partea de sud și de est, în forma în care au fost

Naosul. Vedere spre altar

Comisiunii Monumentelor Istorice și între 1965-1968²¹, după proiectul întocmit de arhitectul-șef al serviciului tehnic al Arhiepiscopiei Bucureștilor, Gh. Naumescu.

Chiliile

Chiliile, formând incinta dreptunghiulară a mănăstirii, au fost construite o dată cu biserica și sunt pomenite de sfântul Antim în Testamentul său, în legătură cu modul în care trebuie să fie folosite: pentru tipografie, pentru călugări, pentru bibliotecă.

construite inițial, sub îndrumarea sfântului ctitor. Forma dreptunghiulară a incintei a fost definitiv modificată în anii '80 ai secolului trecut, în cursul sistematizării zonei, când aripa de nord a monumentului și o parte din cea de est au fost demolate, reconstituindu-se corpul de chilii pe un traseu diferit.

Clopotnița

Situată în axul bisericii, la apus, este o construcție cu ziduri foarte rezistente, cu turla așezată

pe o bază aproape pătrată. Pe plan vertical, este împărțită în trei registre: parter, etaj și turnul propriu-zis al clopotniței, cu cruce.

Intrarea principală în incinta mănăstirii se face prin marele și puternicul gang al parterului.

Inițial, mai exista o intrare în mănăstire, în partea de răsărit, simetrică cu cea dinspre apus. De multă vreme însă, a rămas o singură intrare, cea principală.

Forma actuală se datorează restaurării arhitectului Johann Schlatter.

Cu toată arhitectura ei complicată, monumentala clopotniță se integrează armonios ansamblului.

Paraclisul vechi al mănăstirii Antim

Acest paraclis, de pe latura de sud a incintei, a fost început de sfântul Antim, dar, întâmplându-se ceasul morții sale martirice, n-a putut să-l ducă la bun sfârșit. A fost terminat de boierul Matei Ruset, în jur de 1750. Răposatul episcop Iosif I al Argeșului l-a mărit și l-a împodobit cu toate cele trebuitoare, la anul 1812.

Peste o jumătate de veac, simțindu-se din nou nevoia unor reparații, episcopul Clement al Argeșului s-a ocupat de acestea: la 1860 au fost pictate în ulei, de Gh. M. Tattarescu, atât pereții interiori cât și catapeteasma, fixându-se hramurile: Sf. Athanasie cel Mare, Sf. Mucenic Haralambie și Sf. Ierarh Visarion.

Catapeteasma se păstrează în foarte bune condiții, până în prezent. Pictura murală, însă, s-a deteriorat în așa măsură încât a fost nevoie să fie înlocuită.

Din porunca părintelui patriarh Justinian, pictura actuală a fost lucrată, în frescă, în anul 1951, de pictorul Dimitrie Dumitriu Nicolaide ajutat de protosinghelul Sofian Boghiu²⁴.

Pe peretele de sud al paraclisului, pictorii au lucrat o compoziție reprezentând moartea silnică a sfântului Antim Ivireanul, petrecută pe malul râului Tundja²⁵, unde a fost ucis și aruncat în valuri.

Construcția mănăstirii fiind, cu excepția paraclisului, încheiată, biserica fiind împodobită cu pictură interioară, cu veșminte și cărți de slujbă și cu toate obiectele de cult trebuitoare, s-a hotărât și s-a săvârșit sfințirea ei - în prezența domnului țării, Ștefan Cantacuzino - în toamna anului 1715, cum se menționează și în pisania în versuri în limba greacă, din cadrul monumental al ușii de la intrare:

„Biserica aceasta, prin așezământ a Tuturor Sfinților,

S-a ridicat cu încuviințarea celui prin fire Dumnezeu al tuturor,

În timpul lui Ștefan numit Cantacuzino

Și domn strălucit al țării românilor,

Prin voința lui Antim, arhipăstorul Ungrovlahiei,

Cel din Ivir, așa cum se vede, din temelie,

Ca să fie închinat într-însa Dumnezeul dumnezeilor,

Așa cum David a cântat, și în mijlocul bisericii sfinților.

În anul mântuirii 1715”²⁶.

Pronaosul și naosul. Vedere spre Sud-Vest

Dorințele ctitorului, exprimate în *Așezământ*, au fost reluate și întărite în Hrisovul din 1715 (Arhivele Statului, Suluri 13), un rotul în al cărui frontispiciu, excepțional decorat, apare iarăși biserica Tuturor Sfinților, înconjurată de medalioanele conținând stema Mitropoliei și figurile (vultur, liliac, șacal, pasăre, albină, șarpe, melc) corespunzând literelor numelui Anthimos.

Sfântul ei ctitor nu s-a bucurat însă decât puțină vreme de înfăptuirea acestui lăcaș, unde ar fi fost firesc să fie înmormântat. Precum se știe, moartea i-a fost silită și silnică, sfârșind înainte de vreme, ca martir, în pământ străin²⁷.

Starea mănăstirii Antim după moartea ctitorului ei

După ce domnul Nicolae Mavrocordat s-a asigurat că mitropolitul Antim a fost răpus, a făcut totul ca autonomia prevăzută de ctitor în Testamentul său să fie desființată și mănăstirea să treacă sub directă supraveghere a mitropolitului după vremi. De asemenea, blestemele lăsate de ctitor au fost socotite nelucrătoare, iar dispozițiile testamentare au rămas în grija mitropolitului timpului, care, acum, era Mitrofan, dușmanul său de moarte. Acesta a condus mitropolia trei ani, după care s-a retras, fiind bolnav. Despre el, marele istoric Nicolae Iorga afirma că „a fost atins de grea boală și, în lungile luni de suferință, tânguindu-se

Pridvorul bisericii, cu portalul și ușa de intrare, 1715

Tronul episcopal și stranele, secolul al XIX-lea

Sf. Arh. Mihail, pictură în ulei din naosul bisericii, executată de Petre Alessandrescu în 1860-1863

Sf. Nicolae și Sf. Alexie omul lui Dumnezeu, mozaic din pridvor, executat de Olga Greceanu și protos. Sofian Boghiu în 1950

Geneza, frescă din pridvor, executată de Costin Petrescu în 1950

de dureri, și-a adus aminte de omul care și-a pierdut scaunul și viața, de pe urma intrigilor lui²⁸.

Acest Mitrofan lasă egumenului Sava conducerea mănăstirii și tipografia.

La începutul secolului al XVIII-lea, în mănăstirea Antim au fost tipărite *Istoria sfântă adică istoria iudaică* a lui Alexandru Mavrocordat, la 1716, în limba greacă, *Despre datorii* a lui Nicolae Mavrocordat, la 1719, tot în greacă și un *Octoih*, în 1720.

fiecare egumen să-și repare partea sa, când vor apărea stricăciuni în zona respectivă.

Scopul, însă, nu a fost atins.

S-a mai încercat încă o formulă. La propunerea boierilor de atunci și cu aprobarea domnului Alexandru Ipsilanti, s-a înființat la mănăstirea Antim un *orfanotrofion* (orfelinat)²⁹ pentru creșterea și hrana fetelor sărmene. Orfelinatul a existat la mănăstire, dar nu se știe cât a durat.

Catapeteasma din piatră a bisericii, 1715, cu icoanele în mozaic executate de Eugen Profeta în 1965

Nu știm dacă alte cărți au mai fost imprimate în tipografia întemeiată de sfântul Antim în ctitoria sa.

Deși mănăstirea era bogată și scutită de dări către domnie, cum o lăsase ctitorul ei, trecând anii, dintele vremii nu a cruțat ruinarea bisericii și a clădirilor dimprejur. Reparațiile deveneau acum o problemă, întrucât mănăstirea, pierzându-și autonomia lăsată de ctitor cu blestem, și trecând sub cărmuirea Mitropoliei, averile ei erau folosite în alte scopuri decât cele prevăzute în *Așezământ*.

În vederea restaurării ei, mitropolitul Grigorie, vrând să-i creeze mijloace proprii de întreținere, a înființat, la această mănăstire, pe la anul 1780, un metoh al egumenilor din Muntenia, cu obligația ca

Totuși, nici cu acest orfelinat, mănăstirea nu se putea întreține singură și starea de ruină în care ajunsese se înrăutățise.

„Să nu fie mănăstirea supusă”. Blestemele

În primul capitol din *Așezământ*, după *Predoslovie*, sfântul Antim formula hotărârea ca mănăstirea să nu fie supusă: „Această sfântă besearică, ce am zidit în slava lui Dumnezeu și întru cinstea și pomenirea Tuturor Sfinților, fiind roada ostenelelor mele celor multe...desăvârșit voim să fie slobodă, nesupusă și nestăpânită de nici un fel de obraz, nici de domnul țării, nici de arhiereul carele va fi

după vremi, nici de vreunul din boiari. Iar de va îndrăzni cineva (verii cu ce mijloc, pentru vreo pricină ce o va naște mintea lui), au din ceata besericească, au din ceata mirenească, să o supue pre dânsa și să o închine undeva, au de-ale ei ceva, unul ca acela să fie afurisit și neertat și în acest veac și în cel viitor de Domnul Dumnezeu atotțiitorul și supus vecinicei anathemi și la înfricoșata zi a judecării să aibă pârâș pre toți sfinții³⁰.

În același timp, o înzestra cu multă avere, atât din banii personali, cât și din donațiile credincioșilor.

Deși mănăstirea avea viețuitori puțini, 14 persoane, a fost înzestră cu multă avere pentru întreținerea ei în timp, dar, mai ales, pentru ajutorarea săracilor. Care săraci? Cei de care amintește ctitorul în *Așezământul* său și de care amintește Mântuitorul în ziua judecării: cei flămânzi, cei însetați, cei goi, cei bolnavi, cei închiși. Dacă nu vom avea milă de ei și nu-i vom ajuta în viața aceasta, nu vom găsi milă și iubire nici noi înaintea lui Dumnezeu.

Știind cât de mult iubește Hristos facerea de bine, sfântul mucenic Antim a făcut însuși multă milostenie în viață. Ca tipograf a împărțit multe cărți în dar, atât în țară cât și în străinătate: în Siria, în Țara Sfântă și în patria sa, Georgia.

Dorind ca și după moarte să se înfăptuiască milostenie prin mănăstirea sa, și-a înzestrat ctitoria cu mari averi: moșii, grădini, pomi, mori, prăvălii și altele care, gospodărite cu cinste de un singur egumen, controlat sever de cinci epitropi civili, să formeze un venit permanent nu numai pentru întreținerea călugărilor dar și pentru ajutorarea săracilor de-a lungul timpului.

De aceea mănăstirea trebuia să fie independentă, ca să poată îndeplini hotărârile sfântului ei ctitor. Altfel, oricine ar fi pus stăpânire pe marea ei avere, i-ar fi schimbat destinația.

Contemporanii sfântului Antim, fanarioții, n-au putut gândi ca el.

Blestemele aruncate de sfântul ctitor asupra celor ce ar fi călcat hotărârile sale erau rostite tocmai pentru a-i împiedica de la ușurătatea cu care ei nesocoteau jertfa pe care el o oferise lui Dumnezeu.

Însă averile dăruite de către sfântul Antim ctitoriei sale au fost risipite fără urmă și vinovați, în ziua Judecării, vor fi cei ce și le-au însușit fără drept și blestemele rămân asupra lor, întrucât au lăsat mănăstirea în mare lipsă, fără ajutorul făgăduit...

Cei care, prin intrigile lor, l-au trimis la moarte înainte de vreme, au călcat cu brutalitate toate hotărârile și blestemele din Testament, ca și cum ar fi fost nelucrătoare, astfel încât mănăstirea a rămas săracă, neavând nici cu ce-și acoperi propriile ei reparații, iar la ajutorarea nevoiașilor, scopul principal al ctitorului ei, nu se mai gândea nimeni.

Blestemele grele, rostite de sfântul ctitor asupra vinovaților, numai Dumnezeu știe cum vor fi privite în ziua Judecării!

Toți Sfinții și Sf. Alexie omul lui Dumnezeu, Sf. Nicolae, Sf. Antim episcopul Nicomidiei, Sf. Agata, icoane „ctitoricești”, 1715, biserica mănăstirii

Casele egumenești înainte de "restaurarea din temelii" din 2001-2003

*Mănăstirea Tuturor Sfinților, metoh al
Episcopiei de Argeș*

Mănăstirea ajunsese săracă și în ruină. La 1795, Antim, arhiepiscopul de Pogoniana, sprijinea renovarea unor clădiri și odoare³¹.

Mitropolitul Dosithei Filitti al Ungrovlahiei, văzând că încercările făcute pentru îmbunătățirea situației așezământului Antim n-au reușit, a intervenit pe lângă domnul Alexandru Ipsilanti, la 1 noiembrie 1796, cu două anaforale (rapoarte) prin care cerea ca mănăstirea Tuturor Sfinților să fie dată, ca metoh,

Episcopiei de Argeș și să se înființeze în casele mănăstirii un seminar clerical pentru toate eparhiile țării³².

Domnul a aprobat cererea pentru înființarea seminarului și, la 22 martie 1797, a dat încuviințarea ca mănăstirea să devină metoh al Episcopiei de Argeș.

O dată cu trecerea mănăstirii ca metoh al Episcopiei de Argeș, a încetat administrația epitropilor, rânduită de sfântul ei ctitor și, tot de la această dată, egumenii nu au mai avut nici un rol, episcopul de la Argeș numind un econom care avea grijă de gospodăria mănăstirii, împreună cu slujitorii bisericii.

Corpul de chilii și cuhnia de pe latura de Nord, înainte de transformările din 1984

Episcopia de Argeș, de curând înființată, a avut ca prim episcop pe vrednicul ierarh Iosif I, mare cărturar și foarte bun gospodar. El s-a ocupat, cu multă grijă, și de biserica mănăstirii și de paraclisul vechi.

Deși episcopul Iosif I s-a îngrijit îndeaproape de reparațiile și de buna întreținere a mănăstirii Antim, nu se știe, de fapt, în ce au constatat lucrările de la biserica mare pentru care a fost socotit *al doilea ctitor* al acestui lăcaș³³. Despre acest fapt aminteau versurile de pe stâlpul din pronaos, spre sud, lângă care a fost, în 1812, înmormântat:

„De dânsul (*Antim*) întâi zidit
Iar pe urmă pre-noit
De Kir Iosif întâiul
Episcopul Argeșului”³⁴.

În ceea ce privește lucrările de la paraclis, se precizează că acesta a fost lărgit și preînnoit de Iosif I, în anul 1812.

De la acest episcop se păstrează și două icoane împărătești, *Iisus Hristos* și *Maica Domnului*, cu inscripții grecești, din anul 1797³⁵, ca și una din 1799, reprezentându-i pe *Sf. Nicolae* și *Sf. Spiridon*, aflată în muzeul mănăstirii³⁶. În biserică, în fața catapetesmei, se află o candelă de argint din 1797 dăruită de același episcop³⁷.

Seminarul înființat în vremea lui Iosif I, la mănăstirea Antim, n-a funcționat decât mai târziu, începând din 1836, din vremea episcopului Ilarion al Argeșului.

Episcopul Ilarion și mănăstirea Antim

În timpul în care a fost metoh al Episcopiei de Argeș, trei episcopi s-au ocupat în chip deosebit de mănăstirea Antim: Iosif I și Clement, deja amintiți, și Ilarion, un om foarte cult și vorbitor de mare talent, cunoscător de multe limbi - greacă, rusă, franceză, germană. El a fost prieten și sfetnic al lui Tudor Vladimirescu.

În legătură cu mănăstirea Antim, episcopul Ilarion voia să împlinească scopul ctitorului ei: să fie un centru duhovnicesc din care să se răspândească lumina între oameni. Astfel, la 1834 - când era pentru a doua oară episcop de Argeș - cu aprobarea domnului Alexandru Dimitrie Ghica și în înțelegere cu mitropolitul țării, s-au făcut toate formalitățile și s-a hotărât înființarea unui seminar în mănăstirea Antim.

Acesta a fost deschis, în mod festiv, la 2 februarie 1836, fiind de față domnul, toți ierarhii țării, boierii și mulțime de popor.

Cu acest prilej, N. Bălășescu, profesor de teologie, a ținut o cuvântare plină de însuflețire, mulțumind domnului Alexandru Dimitrie Ghica, episcopilor și, îndeosebi, lui Ilarion de Argeș, spunând, între altele, că „nu se putea da o întrebuintare mai bună acestui sfânt locaș al Prea Sfântului Mitropolit Antim decât această școală, din care își va lua tot clerul bisericesc îmbunătățirea sa”³⁸.

Despre acest seminar se amintește în „Curierul Românesc”, din 1839: „în București, la seminarul de la

Turnul clopotniță, secolele XVIII-XIX

Clădirea Sf. Sinod, arh. N. Mihăescu, 1910-1912

Antim, se va întocmi o gazetă bisericească, sub redacția domnului Bălășescu”³⁹.

Poate că numărul elevilor înmulțindu-se și clasele nemaifiind destul de încăpătoare, acest seminar, numit „central”, a fost mutat în altă parte.

Înainte de a fi ales episcop de Argeș, în 1820, ca arhimandrit și stareț la mănăstirea Dealu, episcopul Ilarion devenise prieten și sfetnic al lui Tudor Vladimirescu. Îi uneau aceleași sentimente împotriva răutăților fără limite ale fanarioților.

Perioada domniilor fanariote este una tristă, căci începe cu uciderea sfântului mitropolit Antim Ivireanul, în septembrie 1716, prin uneltirile și din ordinul lui Nicolae Mavrocordat. În lungul răstimp care a urmat, domnii din Moldova și Muntenia erau numiți de sultan, fiind greci din Fanar. Tot greci erau și demnitarii, stareții din mănăstiri, profesorii și aproape toți funcționarii superiori. Țăranii, români, erau cei mai asupriți, cu impozite de tot felul: vinărit, oierit, dijmărit și multe altele.

După un secol de domnie fanariotă, revolta atinsese limita. Pregătirile pentru revoluție creșteau.

Episcopul Ilarion și Tudor Vladimirescu pregăteau steagul pentru luptă: pe el apărea tradiționala acvilă cu crucea în cioc, din stema țării; în partea de sus era Sfânta Treime: Tatăl ținând în stânga globul pământesc și cu dreapta binecuvântând, Fiul ținând crucea mare a Răstignirii, iar Duhul Sfânt, în chip de porumbel, plutind deasupra lor; de o parte și de alta, doi martiri militari, Sf. Gheorghe și Sf. Teodor Tiron; această stemă a Revoluției a fost pictată de David monahul de la mănăstirea Antim.

La 7 mai 1821, într-un cadru festiv, la slujba Te-Deumului săvârșită la biserica mănăstirii Cotroceni, de față fiind 400 de panduri, veniți din Oltenia, și mult popor, episcopul Ilarion a binecuvântat pe Tudor Vladimirescu, în marele entuziasm al tuturor.

Dar dușmanii revoluției, profitând de împrejurări și de faptul că episcopul Ilarion lipsea din preajma lui Tudor - fiind plecat temporar la Brașov - au organizat un complot, ridicându-l pe Tudor dintre panduri și ducându-l la Târgoviște unde, înainte de a-l ucide (26 spre 27 mai, stil vechi⁴⁰), l-au chinuit cumplit. Tradiția spune că ar fi fost tăiat în bucăți și aruncat într-o fântână părăsită sau în vreo apă curgătoare, să i se piardă urma, asemenea sfântului mucenic Antim Ivireanul.

Moartea episcopului Ilarion

La 8 ianuarie 1845, episcopul Ilarion a încetat din viață, în vârstă de 67 ani și a fost îngropat la mănăstirea Antim. Piatra mormântului său se află astăzi în partea de sud a bisericii mari. Pe lespedea albă stă scris:

„Aicea trupu-i se odihnește,
Iar în virtute-i duhu-i trăește,
Căci mult'a obștii vrea fericire
Dobândi vecinică pomenire”⁴¹.

Epitaf-poem

Pe stâlpul din dreapta, din pronaos, apăreau, în secolul al XIX-lea, versuri compuse de episcopul Ilarion, numite și epitaf-poem, spre lauda sfântului mitropolit Antim și a episcopului Iosif I al Argeșului, care a fost înmormântat la baza acestui stâlp.

Îndemnul la unire și solidaritate națională din acest epitaf amintește timpul în care a fost compus, sfârșitul epocii fanariote - ianuarie 1821 - când se pregătea Revoluția lui Tudor Vladimirescu. Versurile au fost scrise artistic, pe stâlp, de David monahul din mănăstirea Antim, pictorul steagului lui Tudor Vladimirescu:

„Deși sunt neînsuflețit
Stâlp de piatră întărit,
Omule, și de la mine
[Poți afla], de vei voi, vreun bine.

Eu am trei frați potriviți,
Tot de-odată aicea-nfiți,

Paraclisul mănăstirii, secolul al XVIII-lea

De o parte și de alta,
Doi în stânga, unu-n dreapta.
Caută la noi și vezi

Ca să te încredințezi
Că și pietrele unite
Pentru folos potrivite
Cât de mare greutate
Lesne poate să o poarte.

Chiar Antim mitropolitul,
Ivireanul mult vestitul,
Aicea ni-a aşăzat
Și cu zidul ni-au legat
Ca să ținem acest lăcași,

Al sfinților toți sălaş
De dânsul întâi zidit
Iar pe urmă pre-noit
De Kir Iosif întâiul,
Episcopul Argeşului

Carele să odihnește
Drept mine aici trupește
Dându-și obştescul sfârșit,
După ce au viețuit
O viață minunată,

Vrednică de mare plată
Și de cinste omenească
Și de slava cea cerească.

Portret votiv, reprezentând pe Clement episcopul Argeşului, Matei Ruset biv vistier și Stanca jupâneasa, pictură în ulei din naosul paraclisului, 1860

Catapeteasma paraclisului, cu icoane executate de Gheorghe Tattarescu în 1860

Vejnica lui pomenire,
De la Domnul răsplătire,

Cere-i dar și tu cu mine,
Apoi caută de tine.
Și de vrei să moștenești
Bunătățile cerești,
Urmează cum a urmat

Acest părinte minunat
Și de Dumnezeu iubit
Și de pietre pomenit.
Și să fii în viață laudat
Și-ntre cei morți neuitat!"⁴².

„În urma înștiințării ce s-a făcut de către Cinstitul Departament al Trebilor Dinlăuntru că, la mănăstirea Antim, chiliile unde se păstrează o parte a delilor arhivei statului, sunt în stare de a nu se mai putea scuti acele dele din pricina picăturilor ce vin din ploii. Departamentul, cunoscând, într-adevăr, că toată învelitoarea acelor odăi este stricată și putredă, încât, când plouă, se strecoară apă prin tavanuri asupra hârtliilor, a adus meșteri și a tocmnit cu preț de lei 4.410, ca să se facă din nou învelitoarea tuturor încăperilor și să se prefacă din nou tavanul dintr-o odaie, care este căzut, cum și fațada tuturor încăperilor să se dreagă cu tencuială, astupându-se crăpăturile zidului, care sunt pe la unele locuri.

Portalul de la intrarea bisericii cu pisană în limba greacă, 1715

Arhivele Statului la mănăstirea Antim

În timpul episcopului Ilarion, la anul 1840, în chiliile mănăstirii, în aripa dinspre răsărit, din fundul curții, s-au mutat Arhivele Statului⁴³.

Condițiile adăpostirii lor au fost improprii.

La 28 ianuarie 1847, îngrijitorul arhivelor aducea la cunoștința Departamentului Trebilor Dinlăuntru starea proastă a caselor în care se aflau acestea.

În același timp, îngrijitorul metohului a făcut cunoscut cazul Episcopiei Argeșului care, prin adresa din 3 februarie 1848, a intervenit la Departamentul Trebilor Bisericești spre a se lua grabnice măsuri de reparare. În urma acestor intervenții, Departamentul a înaintat, din nou, domniei următorul raport:

Această trebuință Departamentul plecat o supune la cunoștința Înălțimii Voastre, că de veți binevoi să dați înalta dezlegare a se slobozi din fondurile Sfintei Episcopii de Argeș suma de 4.410 lei ca să se plătească meșterilor pentru mai sus arătatul meremet, asupra pomenitelor încăperi".

Domnul a pus următoarea rezoluție: „Primiți, însă să se facă cu băgare de seamă".

Într-o adresă a Departamentului Trebilor Bisericești către Episcopia de Argeș, datată 19 iulie 1855, se spune că, pe lângă reparațiile ce urmează a se face la Antim, antreprenorul va face și alte reparații la încăperile în care se află arhiva, atât la Mitropolie cât și la Antim, și care sunt prețuite cu suma de

1.060 lei. Lucrarea, însă, nu a fost pornită căci, la 5 septembrie, același Departament a făcut cunoscut episcopiei că ar fi bine să amâne lucrul pentru anul următor, când se vor face și rafturile de la arhive, despre care arhitectul Freiwald spunea, la 21 septembrie, că sunt cu desăvârșire stricate și repararea lor nu mai poate suferi amânare. Domnul a aprobat suma de 300 lei pentru reparatul rafturilor.

Arhivele au suferit mult din cauza stricăciunilor, atât cele de la Antim, cât și cele de la Mitropolie.

Din alte rapoarte, atât către autoritățile centrale, cât și către Episcopia de Argeș, se constată starea de ruină în care ajunseseră acoperișurile bisericii și chiliilor:

„...porțile metohului, fiind cu totul învechite,

Candelă din catapeteasma bisericii, „înnoită” de Antim, arhiepiscopul Pogonianeî în 1795

trebuie să neapărat a se face din nou;

...într-o pivniță din acest metoh plouă și, de nu se va întâmpla la dânsa vreun meremet mai în grabă, vor cădea și porțile ei;

...într-o bucătărie, de asemenea, plouă;

...de sus, din acoperișul bisericii, fiind șindriile coapte, cad cu grămada; până acum, însă, prin boltă încă n-a intrat apa, dar, de va mai rămâne în această stare, curând va ploua și în biserică; în acoperișul caselor, partea dinspre răsărit, sunt găurile atât de mari, încât poate să intre omul cu toată înlesnirea...”.

Pe un asemenea raport, domnul pune următoarea rezoluție: „Să mi se facă o socoteală de cele mai neapărate meremeturi”⁴⁴.

Din aceste amănunte se vede în ce stare ajungea, din când în când, ctitoria înzestrată inițial cu multă avere și cu multă purtare de grijă pentru viitorul ei, de către sfântul său ctitor, mitropolitul Antim.

Sf. Nicolae și Sf. Spiridon, icoană donată de episcopul Iosif al Argeșului în 1799, muzeul mănăstirii Antim

Ușile împărătești ale catapetesmei din piatră, începutul secolului al XIX-lea

Steagul revoluției lui Tudor Vladimirescu, pictat de David monahul de la mănăstirea Antim, în 1821, Muzeul Național de Istorie, București

Restaurarea mănăstirii Antim în anii 1860-1863, sub conducerea arhitectului Johann Schlatter

Lucrările de restaurare a mănăstirii Antim, până la această dată, constaseră din reparația acoperișurilor și zidurilor stricate de ploi și de cutremure, cum fusese cel din 1738, când căzuseră turlele. De data aceasta s-a intervenit la arhitectura fațadei.

Inițial, fațada de vest a pridvorului și pronaosului - cuprinsă între partea de sus a coloanelor și streășina acoperișului - era întreagă, fără goluri, având în centru, deasupra coloanelor, doi arhangheli în zbor, care țineau un medalion, unde probabil fusese pictată icoana hramului. Acum, în lipsa tencuielilor, nu se mai distinge nimic.

Pridvorul - deasupra căruia a fost făcut un nou acoperiș - a devenit deschis, putându-se circula printre cele 10 coloane, cu socluri și capiteli sculptate.

La restaurarea din 1860-1863 și peretele de vest al pronaosului a fost modificat, prin montarea unei rozase, decorată cu zodiacul.

Altă noutate, introdusă în acest sfânt locaș, este pictura în ulei, în stil realist, executată de Petre Alessandrescu, care o înlocuiește pe cea în frescă, din vremea sfântului Antim, a zugravului Preda.

Reamintim și acum că, în aceeași perioadă, episcop de Argeș fiind P. S. Clement, s-au pictat pereții interiori și catapeteasma paraclisului, de către Gh. M.

Tattarescu.

O dată cu aceste lucrări, s-au restaurat și clopotnița, în exterior, chiliile și casele egumenești, iar la toate clădirile s-au reînnoit învelitorile, înlocuindu-se șindriile cu tablă de zinc. S-au mai procurat candelarele necesare și odăjdile.

Lucrările s-au terminat în anul 1863 și au costat 4.000.000 lei aur.

În timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza și miniștrilor săi, Alexandru Odobescu și Dimitrie Bolintineanu, s-a redeschis biserica pentru slujbă, în prezența domnului - care se interesase personal de bunul mers al lucrărilor de restaurare - spre marea bucurie a credincioșilor⁴⁵.

Puțin timp după această importantă restaurare, în februarie 1865, din cauza revărsării Dâmboviței, s-a produs o mare inundație, apa a intrat în toate clădirile și în biserică, pătrunzând în fundații, sub care se aflau și câteva morminte, distrugând pardoseala și descleind sculptura în lemn a catapetesmei și mobilierului.

S-a cerut urgent ajutor de la Ministerul Cultelor pentru repararea acestor mari stricăciuni. Lucrările, pentru care s-a făcut o nouă cheltuială, în valoare de 50.000 lei aur, s-au terminat în luna iunie 1867.

Este greu de imaginat cu câtă pricepere se vor fi făcut aceste restaurări, care costaseră peste 4.000.000 lei aur, dacă, după 17 ani de la repararea stricăciunilor fundației, au apărut alte reclamații la Ministerul Cultelor⁴⁶, în care îngrijitorul de atunci al

bisericii, arhimandrit N. Apostoloiu, reclama următoarele: podeaua, din scândură de brad, *putredă*; policantrul mare, *distrus de bucăți de tencuială căzute de sus*; policantrul mic *legat cu ață*; clopotnița, *în mare ruină*; epitafului pe mușama, *nu i se mai cunosc chipurile*; crucea, pe Sf. Masă, *foarte stricată*;

Mormântul episcopului Ilarion, 1845

veșmintele preoțești și diaconești, *foarte vechi*; covoarele, *foarte vechi și putrede*; cărțile bisericești *lipsesc* în cea mai mare parte; turla de la paraclis *stă aproape să cadă*; tencuiala de la biserică, până la ferestre, *căzută*; geamurile de la turla bisericii mari, vreo 15, *lipsesc*; la ploi și furtună, *intră apa în biserică*; camerele locuite de episcopul de Huși *au acoperișul stricat* și plouă în ele, și multe altele.

Fiind cu totul săracă, mănăstirea aștepta să fie ajutată de stat, prin Ministerul Cultelor. Indiferente la noblețea ei artistică, autoritățile, care puteau să o ajute, răspundeau că nu au fonduri. Amânată pentru anii viitori, mănăstirea devenea tot mai săracă și mai neajutorată.

Parcă nimeni, în această perioadă din jurul anului 1900, nu vedea pustiirea ei.

Degradarea acoperișurilor și pereților clădirilor datorată intemperiilor vremii a făcut necesară o nouă restaurare. În 1908 a intervenit Comisiunea Monumentelor Istorice, reparând, mai ales, acoperișurile chiliilor și tencuielele zidurilor.

Chiliile de pe latura de nord a incintei - ruinate dinainte de 1840, încât nu mai puteau fi folosite - au

fost dărâmate. În acest spațiu, în 1911, s-a construit palatul Sfântului Sinod - o clădire modernă, stingheră în arhitectura ansamblului mănăstirii Antim.

Moăștele sfintei mucenițe Filofteia la mănăstirea Antim, în timpul primului război mondial

În 1917 au fost ascunse, în biserica mare a mănăstirii, moăștele sfintei mucenițe Filofteia de la Argeș.

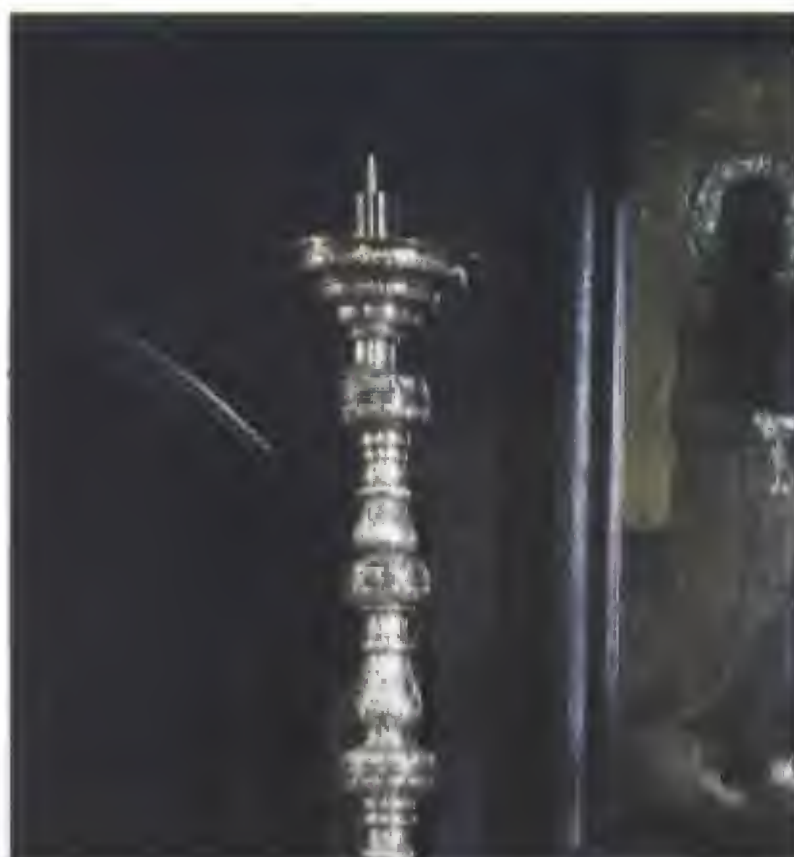

Sf. Filofteia, icoană executată de Gavriil monahul în 1917, biserica mănăstirii Antim

Există o istorioară în legătură cu sfânta muceniță Filofteia, întâmplată în vremea în care moăștele sale se aflau adăpostite în biserica sfintei mănăstiri Antim. Am reținut-o de la părintele Nicolae Popescu, profesor de istoria bisericii române la Facultatea de teologie din București, care a povestit-o, la una din orele de curs, în anul 1942.

Relicvarul cu moăștele Sf. 40 de Mucenici, Sf. Mc. Parascheva, Sf. Neofit și Sf. Acachie, biserica mănăstirii Antim

În timpul primului război mondial, era o creștină în București, Ioana, care avea multă evlavie la sfânta muceniță Filofteia. Se ruga, ca mamă, cu multă râvnă la această sfântă să-i păzească cei doi fii, de vârste apropiate, care erau luați, amândoi, la război. Femeia știa că moaștele sfintei Filofteia se aflau la Curtea de Argeș. Într-o noapte însă, a avut un vis foarte clar. Vedea, pe dinafară, biserica mănăstirii Antim, pe care nu o văzuse niciodată. O vedea și pe dinlăuntru și, pe partea de sud, racla cu sfintele moaște ale sfintei Filofteia. Îi apărea vie sfânta și-i spunea pe nume: „Ioana, dacă vei face o rugăciune la racla cu moaștele mele, îți voi asculta rugăciunea și-ți voi păzi sănătoși pe cei doi fii ai tăi”. Femeia s-a deșteptat, plină de mare bucurie. Nu știa că racla cu sfintele moaște ale

Biserica Tuturor Sfinților înainte de refacerea turlilor

tot atâția de la începutul destrămării averilor cu care sfântul ctitor înzestraseră această mănăstire, pentru întreținerea ei și pentru milostenii la săraci.

După momentul istoric deosebit al restaurărilor din anii 1860-1863, mănăstirea Antim trăise stări de umilință, ajungând ca, în 1927, să devină filiala bisericii Albă-Postăvari și, curând după aceea, parohie, cu câteva familii pe străzile din apropiere.

În perioada de peste două secole de la omorârea ctitorului, mănăstirea Antim își pierduse identitatea, fiind numită *biserica Antim*, *fosta mănăstire Antim* iar în ultima vreme *parohia Antim* și aproape niciodată *mănăstirea Antim* sau *a Tuturor Sfinților*, cum fusese înființată.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, însă, și cu rugăciunile sfântului ei ctitor, fosta mănăstire Antim, cum i s-a zis multă vreme, a ajuns să trăiască ziua reînființării.

Reînființarea sfintei mănăstiri Antim, 2 aprilie 1937

În 1937, Miron patriarhul, Dumnezeu să-i fie milostiv, a propus Sf. Sinod ca vechea ctitorie a mitropolitului Antim Ivireanul, biserica Tuturor Sfinților, să fie readusă la starea și scopul ei dintru început, adică să fie iarăși *mănăstire de călugări*.

Sf. Sinod a hotărât și a aprobat în unanimitate, la 2 aprilie 1937, reînființarea mănăstirii Tuturor Sfinților, în condițiile prevăzute în Testamentul ctitoricesc.

De la data de 1 iulie 1937, episcopul vicar Irineu Târgovișteanul (Mihălcescu) a fost numit egumenul (directorul) Căminului călugărilor studenți, absolvenți ai Seminarului monahal din sfânta mănăstire Cernica⁴⁸, stareț ajutor fiind arhimandritul Inochentie Tănăsioiu, mare eclesiarh al Sf. Patriarhii. Acești absolvenți ai Seminarului monahal, înscriși la Facultatea de Teologie sau la alte facultăți din București - matematică, arte, medicină, farmacie - puteau locui în Căminul de studenți monahi din sfânta mănăstire Antim. Urmău cursurile universitare, locuiau în mănăstire, participau

la slujbe și la toată rânduiala mănăstirească.

Tot la 1 iulie 1937 a fost numit consiliul economic al mănăstirii Antim, primul după reînființarea ei. Membrii săi erau elevi călugări din seriile mai vechi ale Seminarului monahal⁴⁹.

La 7 octombrie 1938, egumenul, P.S. Irineu Târgovișteanul a cerut ca mănăstirea să fie trecută în bugetul statului, în locul desființatei parohii Antim⁵⁰.

Pridvorul bisericii în 1928

Organizarea mănăstirii Antim după reînființare

Studentii monahi începeau să vină în căminul de la Antim, formând noua obște. Conducerea provizorie a mănăstirii, rânduită la început de Sf. Sinod, s-a schimbat, definitivându-se, și mănăstirea își forma noua ei viață.

Până la acea dată, la strană, în biserică, era un singur cântăreț, iar în chiliile mănăstirii erau chiriași. De acum, la strană și în chilii au apărut călugări tineri.

părinții care nu aveau cursuri în zilele respective.

Viața în obște își reluase cursul ei normal.

În iunie 1940, rușii ne-au răpit Basarabia. Cu acest prilej, s-au refugiat de peste Prut mulți mireni și călugări basarabeni, stabilindu-se în satele și mănăstirile din țară. Au apărut multe probleme, noi și grele. Războiul își urma cursul lui sângeros prin Ucraina. Noi ne continuăm viața la mănăstirea Antim.

Pe la slujbele duminicale venea, pe atunci, și un prieten al părintelui stareț Nicodim Ioniță, generalul în retragere Petre Vlădescu. Acum era chemat și el la

Fragmente din catapeteasma de piatră după dezmembrare

Încet-încet, mănăstirea își recăpăta culoarea și viața călugărească, cum s-ar fi cuvenit să aibă de-a lungul celor peste două sute de ani, de la începuturile ei.

Între timp, a fost numit stareț părintele Protosinghel Nicodim Ioniță. Știm despre el că avea studii de teologie la Lyon, în Franța. Ne-a fost îndrumător duhovnicesc. Slujea frumos și vorbea plăcut. Era ascultat cu multă luare-aminte și de părinții noștri și de credincioșii care veneau, tot mai mulți, la biserică, în Duminici și sărbători.

Dintre părinții veniți la cămin, unii au fost hirotoniți diaconi, alții preoți, iar ceilalți erau cântăreți, destul de buni.

Seara, la privegheri, se cânta la amândouă stranele, iar la Sfânta Liturghie cânta corul. La Sf. Altar, nu slujea un singur preot, ci mai mulți, în sobor, și cu diaconi.

Pentru noi, călugării, veniți de la diferite mănăstiri, și mai ales de la Cernica, slujbele în sobor și cântările la amândouă stranele, chiar și corul, erau obișnuite, nu erau o noutate. Credincioșii însă, rar puteau asista la asemenea slujbe.

Cuvântarea de la sfârșit a părintelui Nicodim Ioniță îi mulțumea pe toți, pe deplin.

Slujbele din cursul săptămânii erau ținute de

datorie. Vorbind împreună despre viața grea de pe front, despre morții nepregătiți sufletește și despre alte aspecte ale războiului, părintele Nicodim Ioniță s-a hotărât și a plecat ca preot militar, după mai bine de doi ani de slujire la această mănăstire. Nu după multă vreme, am aflat că a murit pe front, la Pavlograd, în Ucraina. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii și eroii neamului!

În această perioadă, Sf. Patriarhie a înființat atelierele de obiecte bisericești - cruciulițe, iconițe, potire, cădelnițe - ale Institutului Biblic, în subsolul localului Sf. Sinod de la mănăstirea Antim. Tot acum, din 1942, începeau să se publice, sub îndrumarea Institutului Biblic, în colecția *Izvoarele Ortodoxiei*, volumele de traduceri (opt) din Sfinții Părinți.

În această vreme a apărut la Institutul Biblic și Preasfințitul Episcop Eugeniu Laiu, cunoscut ca foarte priceput gospodar, fost arhiereu vicar al episcopului Visarion Puiu de la Episcopia din Bălți. Fusese numit conducătorul atelierelor de argintărie și, după plecarea pe front a părintelui stareț Nicodim Ioniță, patriarhul Nicodim l-a rânduit starețul nostru, al obștii călugărilor studenți.

În atelierele de argintărie nou înființate, era nevoie și de lucrători. Mulți dintre ei erau frați refugiați de la mănăstirile din Basarabia. Intrând la lucru aici,

erau găzduiți în chiliile mănăstirii Antim, luau masa în comun, și, încadrându-se în obștea și în rânduiala vieții călugărești, au devenit frați de mănăstire. Era, atunci, o obște de peste 40 părinți și frați.

Deși aveau ocupații diferite - unii cu învățătura de carte, alții cu lucrul manual, la ateliere, alții cu alte ascultări - totuși, formau împreună o obște unitară, trăind ca frații.

Preasfințitul Eugeniu, oricât era de ocupat cu Institutul Biblic, își găsea timp să vină și la masa de obște, unde ne întâlnea pe toți și ne dădea povețe folositoare. În Duminici și sărbători, venea la biserică și, de multe ori, slujea Sf. Liturghie, înfrumusețând Dumnezeiasca slujbă. Într-o bună zi, a plecat pe frontul din Ucraina, ducând multe cruciulițe și iconițe la soldați, lucrate în atelierele nou înființate, aici, la Institutul Biblic, ca să încurajeze ostașii de pe front.

În toamna anului 1944, fiind bolnav, s-a retras la mănăstirea Neamț.

În locul său, părintele patriarh Nicodim a numit stareț pe arhimandritul Vasile Vasilache. O dată cu el a venit și arhimandritul Haralambie, fratele său, care a fost numit exarh eparhial. Amândoi frații vorbeau frumos la sfintele slujbe, bucurând soborul nostru și pe credincioși.

Pentru obștea care locuia în chiliile mănăstirii Antim - părinții Agaton Teodorescu (poetul Sandu Tudor, care locuia în clopotniță și care a rămas cunoscut sub numele de mai târziu, de schimonah, Danil), Benedict Ghiuș, Sofian Boghiu, Petroniu Tănase, Arsenie Papacioc, Felix Dubneac, Roman Braga - în anii 1945-1948, o preocupare statornică a fost, pe lângă slujbele zilnice de la biserică în restaurare, *Rugăciunea lui Iisus*, în cadrul căreia a apărut *Rugul Aprins*, după expresia biblică din Exod: 3, 2-5.

Rugul aprins, care ardea și nu se mistuia, este simbolul Rugăciunii neîncetate, deci a Rugăciunii lui Iisus. Această interpretare aparține părintelui ieroschimonah Daniil Teodorescu, inițiatorul *Rugului Aprins*, care a murit în închisoarea de la Aiud.

În acei ani, în sala bibliotecii de la mănăstirea Antim - adăpostită de casa egumenească - s-au ținut o serie de conferințe legate de acest subiect. Paralel, în zilele săptămânii, după slujbele de seară, se explicau pe larg cele șapte laude ale Bisericii, cu accentul pe vecernie și utrenie și pe tălmăcirea psalmilor.

O importanță deosebită se punea pe explicarea Sfintei Liturghii. Părintele Benedict vorbea despre Liturghia mistică, părintele Veniamin Gavrilovici, dirijorul corului, despre muzică, părintele Sofian despre iconografie. Ascultau nu numai monahii, ci toți cei prezenți, căci biserică era plină.

Noi lucrări de restaurare

Înainte de începerea lucrărilor din campania 1940-1948, părintele stareț a convocat un comitet de restaurare, compus din patru generali în rezervă și patru civili, care, prin influența lor, au putut să ajute mult mănăstirea, destul de săracă, prin procurarea

gratuită a unor materiale de construcție și prin mijloace bănești.

Tot acum, „câțiva iubitori și cunoscători de artă pornesc o campanie în presa timpului, de colectare de fonduri... pentru inițierea unei serioase restaurări a clădirilor”⁵¹. Fondurile strânse astfel n-au ajuns decât pentru unele reparații provizorii.

Clădirea Sf. Sinod, în care a funcționat, până în 1958, și Institutul Biblic

La campania binevoitorilor mănăstirii Antim s-a alăturat și marele istoric Nicolae Iorga, președintele Comisiunii Monumentelor Istorice - care vorbise și altă dată despre „arhiereul artist” - și care a ținut, la Sala Dalles, în 1937, o conferință publică⁵², în care l-a laudat pe ctitorul-om de artă, „politehnic” al timpului său, și biserica lui, cea mai frumoasă din București, ajunsă într-o stare de plâns.

Cutremurul din 10 noiembrie 1940 a adâncit și mai mult stricăciunile, făcând urgentă începerea restaurării, amânată până atunci din lipsă de fonduri.

Ca urmare a acestei campanii, guvernul a acordat un sprijin financiar cu ajutorul căruia s-a efectuat importanta restaurare din anii 1940-1948⁵³, când s-au înlocuit turlele din 1860-1863, cu cele actuale.

Lucrările, conduse de inginerul Gh. Mandrin din București, au început cu dărâmarea celor două turle ale bisericii mari, din paianță, căptușite pe dinafară cu tablă și pe dinlăuntru pictate în ulei de pictorul Petre Alessandrescu.

A doua curte a mănăstirii, cu aripa nouă de chilii

Pentru că în toată perioada acestei refaceri continuau slujbele în biserică, la baza turelor s-au făcut poduri speciale împotriva ploilor și a zăpezilor.

Proiectul lucrărilor a fost întocmit de arhitectul Ștefan Balș de la Comisiunea Monumentelor Istorice.

Cele două ture au fost construite din beton armat și îmbrăcate în cărămidă aparentă; la ele s-a lucrat în anii 1945 și 1946, terminându-se în anul 1947⁵⁴.

Manopera și o parte din materialele cumpărate au costat, înainte de stabilizare, 517.014.268 lei, iar restul lucrărilor, după stabilizare, 33.160 lei.

Evidența calculelor, a materialelor și sumelor donate este înfățișată în cele 45 procese verbale semnate de Comitetul de construcție, care a intervenit, cu insistență, la Primăria Capitalei, la uzinele Titan, Nădrag, Călan și Reșița pentru obținerea materialelor și surselor bănești.

Minunat lucru, cum comitetul de construcție s-a străduit, în aceste grele vremuri de război, să ajute la obținerea materialelor și banilor necesari pentru a scoate la capăt înălțarea celor două ture solide și frumoase, ctitorite inițial de un mitropolit devenit martir!

Mulțumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat.

La 6 iunie 1948, a fost ales patriarh Î.P.S. Justinian Marina, în locul patriarhului Nicodim Munteanu, decedat la 27 martie 1948.

La mănăstirea Antim, lucrările de restaurare au continuat.

În 1950 s-au pictat, în frescă, cele două ture ale bisericii și bolțile pridvorului, de Costin Petrescu și s-a spălat pictura în ulei din toată biserică⁵⁵; au fost executați în mozaic ceramic, de către Olga Greceanu, ajutată de protosinghelul Sofian Boghiu și cu asistența tehnică a lui Gh. Mogoș, cei patru sfinți din pridvorul bisericii, aleși de ctitor protectori ai mănăstirii: *Sf. Alexie, omul lui Dumnezeu, Sf. Nicolae, Sf. Agata și Sf. Antim de Nicomidia*, precum și vrejul cu păsări și *Sf. Față*.

În 1951 au fost acoperite biserica mare și clopotnița cu tablă de aramă, iar chiliile și stăreția cu șindrilă de azbociment.

Între 1960-1964 s-a desfășurat o nouă etapă de lucrări, în pregătirea aniversării a 250 de ani de la martiriul mitropolitului-ctitor. S-a evacuat un strat de pământ de circa un metru grosime, care se depusese în timp, în curte, și scădea din monumentalitatea bisericii. Cu această ocazie, de jur împrejurul bisericii s-au descoperit foarte multe sicrie și oase.

Când au fost reparate biserica mare și clopotnița, în anii 1964-1966, a fost înlocuită și turla cea veche de lemn a paraclisului cu una nouă, de zid, care a fost acoperită cu tablă de aramă și pictată în frescă.

Tot acum s-au făcut instalațiile noi, s-au restaurat chiliile și s-a organizat un muzeu de obiecte bisericești, în special icoane.

După cutremurul din 1977 s-a consolidat biserica mare și s-a restaurat pictura din interior.

Mănăstirea a suferit serioase transformări între 1984-1986, dictate de construirea Centrului politico-administrativ, care a impus alinierea căilor de comunicații ce porneau de la Casa Poporului. Palatul Sf. Sinod a fost translat, în mai multe rânduri, 20,35 m spre vest și 7 m către biserică, iar aripa de nord-est a incintei a fost distrusă⁵⁶. Cuhnia acestei aripi a fost traslată, apoi demolată⁵⁷. Mai târziu, în 1986-1988, chiliile au fost reconstruite, după un traiect nou, cu cheltuiala statului, după modelul celor vechi, dărămate.

În anii următori, întregul complex Antim a fost transformat într-un adevărat șantier, în care, sub îndrumarea atentă a Prea Fericitului patriarh Teoctist, s-au înfăptuit ample lucrări de restaurare și înnoire. În paraclis s-au făcut consolidări de fundații și zidărie, s-a înlocuit ancadramentul vechi al ușii de la intrare cu altul nou, s-a curățit tâmpla și mobilierul, iar pictura a fost restaurată și completată cu pricepere de pictorul arhimandrit Sofian Boghiu, starețul mănăstirii, și de ucenicii săi.

În a doua curte a mănăstirii a fost ridicată o clădire nouă, cu chilii și trapeză pentru călugări și încăperi pentru diferite trebuințe ale obștii.

Paraclisul Pompilian

În anul 1958 mănăstirea Antim a primit, prin intervenția Patriarhiei, de la Sfatul Popular al Capitalei, un lăcaș nou de închinăciune, capela Pompilian, care,

Paraclisul Pompilian

lipită de grădina mănăstirii Antim, mărește suprafața totală a complexului. E folosită ca paraclis al mănăstirii, pentru sfințirea Sfântului Mir.

Acest paraclis, având la rândul său nevoie de restaurare, a fost preînnoit, lucrările sfârșindu-se pe 27 septembrie 1996, când a fost sfințit, făcându-se și comemorarea a 280 de ani de la moartea martirică a sfântului ierarh Antim Ivireanul.

Sfințirea s-a săvârșit cu deosebită solemnitate, de Prea Fericitul patriarh Teoctist, întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române și Sanctitatea Sa Elie II, patriarh catolicos a toată Georgia, fiind de față membrii Sfintelor Sinoade ale Bisericii Ortodoxe Române și Bisericii Ortodoxe a Georgiei, precum și reprezentanți ai unor instituții și așezăminte de cultură și de spiritualitate din țară și un mare număr de clerici și

credincioși.

Pentru destoinicia arătată în cărmuirea Mitropoliei Ungrovlahiei, pentru valoroasa contribuție la propășirea limbii și culturii românești și pentru meritele câștigate în lumea ortodoxă, amintirea marelui mitropolit Antim Ivireanul a rămas și va dăinui de-a pururi în sufletul românilor.

Voit-a bunul Dumnezeu ca Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa din 20 iunie 1992, să aducă prinosul său de cinstire mitropolitului martir Antim Ivireanul, nu numai prin pomenirea solemnă a vrednicilor sale, ci și prin trecerea lui în rândul sfinților români, înscriindu-i numele în calendarul Bisericii noastre, în ziua de 27 septembrie, iar ctitoriei lui adăugându-i hramul *Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul*.

Mănăstirea Sf. Antim în anul 2002

Note

1. Grinduri, Sf. Gheorghe Nou, Plumbuita, Sf. Troiță (Radu-Vodă), Sf. Ecaterina, Stelea, Mărcuța, Sf. Dumitru, Mihai Vodă, Sf. Ioan cel Mare, Sărindar, Arhimandritul (Sf. Apostoli), Sf. Spiridon Vechi, Cotroceni, Colțea, Zlătari, Sf. Sava (N.Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, București, 1963, Indice cronologic).
2. George Potra, *Câteva știri și precizări noi în legătură cu mănăstirea Antim*, în B.O.R., 1963, nr. 3-4, p. 348-350; mahalaia, spune autorul, este menționată ca a „popii lui Ivașco” pînă prin 1734, după care numele începe să se uite, căci în 1745 se chema deja Antim.
3. *Ibidem*, p. 350; scrisoarea din 24 aprilie 1713 a lui Drăgușin vistierul către mitropolitul Antim (Arhivele Naționale, fond *Episcopia Argeș*, XLVIII/17).
4. Scrisoarea din 17 februarie 1715 a lui Barbu slugerul către mitropolitul Antim (Arhivele Naționale, fond *Episcopia Argeș*, XLVIII/25).
5. Ion Nanu, *Un monument istoric de artă religioasă: ctitoria mitropolitului Antim Ivireanul*, în B.O.R., 1961, nr. 3-4, p. 227.
6. *Ibidem*, p. 225-226; măturie stau actele de donații aflate la Arhivele Statului, la Academia Română, la Episcopia de Argeș.
7. G. Ștrempel, *Antim Ivireanul*, București, 1997, p. 323.
8. *Apud* Ion Nanu, *Un monument istoric*, p. 226.
9. Amintim clopotul mare (azi dispărut), dăruit de ctitor: „Acest clopot l-au făcut mitropolitul Ungrovlahiei kirio Antim Ivireanul și l-au dat la biserica sa din București a Tuturor Sfinților la leat 7223” (1714/1715): *Inscripțiile medievale ale României. Orașul București*, vol. I (1395-1800), ed. Alexandru Elian et al., București, 1965, p. 201.
10. Hrisovul arhieresc din 20 iulie 1715; Ion Nanu, *Un monument istoric*, p. 228.
11. *Așezământul mănăstirii Antim*, cap. 18.
12. *Ibidem*, cap. 17.
13. N. Ghika Budești, *Evoluția arhitecturii în Muntenia și Oltenia*, IV, B.C.M.I. 1936, p. 78.
14. Ion Nanu, *Un monument istoric*, p. 257.
15. *Ibidem*, p. 263.
16. Numele zugravului apare în documentul din 22 septembrie 1716 privind datoriile mitropolitului către pictori, pietrari, stucatori, zidari: G. Ștrempel, *Antim Ivireanul. Opere*, p. 437-438.
17. Programul acestei picturi este descris de Victor Brătulescu, *Mitropolitul Antim, ctitor de lăcașuri sfinte*, în B.O.R., 1956, nr. 8-9, p. 824-827.
18. A. Nanu, *Pictura murală realizată de Olga Greceanu*, RMI, LXIV (1995), nr. 1-2, 1996, p. 36-44.
19. În tripticul pomelnic din 1746-1747 al lui Pahomie monah din familia Bujoreanu - ai cărei membri au ctitorit biserica Brezoianu din București - în care lista domnilor începea cu Constantin Brâncoveanu și cea a mitropoliților cu Antim, pe tablă din mijloc apărea inscripția: „...Și s-au dat la mănăstirea de la Toți Sfinții sanie de s-au zugrăvit și s-au poleit tămplile bisearicii cu il (taleri)174”. V. Brătulescu considera că biserica cu acest hram era cea a mitropolitului Antim: *Date noi cu privire la pomelnic și la zugrăvirea și poleirea tămplii de piatră a mănăstirii Antim din București*, în M.O. 1966, nr. 9-10, p. 841-844. La data publicării, tripticul, examinat de autor cu un timp în urmă la mănăstirea Antim, nu mai exista.
20. Ion Nanu, *Un monument istoric*, p. 267-268.
21. Arhiva Direcției Monumentelor Istorice, Mănăstirea Antim, dosar 2237.
22. Dăruit înainte de 1840 (I. Nanu, *Un monument istoric*, p. 242), cu excepția colțului nord-estic reparat în 1909.
23. Inscripție pe fațada clădirii: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh/ Pusu-s'a temelia locului Sf. Sinod la 10 lunie 1910 în zilele M.S./ Regelui Carol I și ale soției sale M.S. Regina Elisabeta/ fiind mitropolit primat al țării/ I.P.S. Atanasie Mironescu/ prim-ministru dl. I.C. Brătianu; ministru al Cultelor

și/ Instrucțiunei dl. Spiru C. Haret; administrator al Casei/ Bisericii dl. P. Gârboviceanu. Inaugurarea localului s'a făcut în 10 octombrie 1912, fiind/ mitropolit primat al țării I.P.S. Konon Arămescu-Donici/ prim-ministru dl. Titu Maiorescu; ministru de Interne și/ ad-interim al Cultelor și Instrucțiunei dl. C.Arion, iar/ administrator al Casei Bisericii dl.D.G. Borolanu/ Arhitectul lucrării a fost dl. N. Mihăescu, iar antreprenor dl. St. Catzian”.

24. Descrierea picturii și pomelnicul „Dimitrie zugrav și ajutoarele sale Sofian protosinghelul, Constantin, Gheorghe zugravi” în V. Brătulescu, *Mitropolitul Antim*, p. 827-828.
25. Tundja, un afluent al Mariței care trece prin Adrianopole.
26. *Inscripțiile medievale*, p. 200-201.
27. Moartea mitropolitului s-a petrecut după septembrie 1716, vezi pr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, București, 1981, p.160.
28. N. Iorga, *Despre Antim Ivireanul* - conferință ținută la Fundația Dalles din București, la 31 octombrie 1937, în B.O.R., 1937, nr. 11-12, p. 612.
29. Constantin C. Giurescu, *Istoria Bucureștilor*, ed. 2-a, București, 1979, p. 96.
30. *Așezământul mănăstirii Antim*, în G. Ștrempel, *Antim Ivireanul. Opere*, București, 1972, p. 327-328.
31. Dintr-o pisanie în piatră, scrisă în limba greacă, provenind de la mănăstirea Antim și aflată la Muzeul Național de Artă, aflăm: „S-au ridicat aceste clădiri din temelie cu ajutorul și cheltuiala Prea Sfințitului arhiepiscop al Pogoniane kir Antim din Albania, satul Eleusa, pentru mântuirea sa sufletească, pe când stăpânea prea evlaviosul domn Alexandru Constantin Moruzi voievod și păstorea Prea Sfințitul mitropolit al Ungrovlahiei kir Dosithe, în anul 1795, luna mai, 10. Preot Diamandi”; *Inscripțiile medievale*, p. 496; două din candelile tămplii din biserica Antim poartă inscripția greacă: „S-a înnoit cu ajutorul și cu cheltuiala Prea Sfințitului arhiepiscop al Pogoniane kir Antim în anul 1795 mai 17”; *Inscripțiile medievale*, p. 202-203.
32. V. A. Urechă, *Istoria Românilor*, seria 1774 -1800, tom VII, Bucuresci, 1894, p. 21.
33. V. Brătulescu, *Mitropolitul Antim*, p. 823.
34. Fragment din epitaful episcopului Ilarion, în: Nestor Vornicescu, *Episcopul Ilarion al Argeșului, sfetnic al lui Tudor Vladimirescu*, în M.O., 1981, nr. 1-3, p. 25.
35. „Pomenește, Doamne, pe robul tău Iosif, episcopul Argeșului, 1797” și „Pomenește, Stăpână, pe robul tău Iosif, episcopul Argeșului, 1797”: *Inscripțiile medievale*, p. 203.
36. „S-au făcut cu osârdia și cheltuiala zmeritului episcop al Argeșului kir Iosif 1799”.
37. „De Iosif episcopul Argeșului la mănăstirea Toți Sfinții 1797”: *Inscripțiile medievale*, p. 203.
38. V. A. Urechă, *Istoria școalelor de la 1800-1864*, tom IV, Bucuresci, 1901, p. 462.
39. „Curierul Românesc”, 1839, p. 46.
40. Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și până azi*, București, 1971, p. 499.
41. Victor Brătulescu, *Mitropolitul Antim*, p. 823.
42. Nestor Vornicescu, *Episcopul Ilarion*, p. 25.
43. „Buletinul Oficial din Muntenia”, 23 martie 1840, p. 58.
44. Arhivele Naționale, fond *Ministerul Instrucțiunii și Cultelor*, dosar 4313/ 1856, f. 4.
45. Ion Nanu, *Un monument istoric*, p. 241-242.
46. Conform dosarului 263, din anii 1874-1884.
47. „Aceste sfeșnice sunt făcute de Io Constantin B. Basarab Voevod și închinat Sfintei Mitropolii de la Târgoviște unde lăste hramul Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos pentru sufletul nurorii sale Bălași Cantacuzinii ale căreia și oasele sunt îngropate într-această sfântă biserică leat 7220”; „În zilele răzvrătirea din anul 1821 prăpădindu-se scaunul acestui sfeșnic dintăi altă multă odoară ale Sf. Mitropolii s-au făcut acum de iznoavă prăcum să vede cu cheltuiala Sf. Mitropolii din București.1839 april 23”. Se poate presupune că sfeșnicele au fost aduse la mănăstirea Antim în perioada intervențiilor

arhitectului Lecomte de Nouy asupra Mitropoliei din Târgoviște.

48. Acest seminar monahal, primul din țară, a luat ființă la mănăstirea Neamț, în 1925, unde a funcționat până în iunie 1928, când s-a desființat. După un an, în 1929, s-a reînființat la mănăstirea Cernica, din porunca patriarhului Miron Cristea, primul patriarh al României, sub conducerea arhimandritului Chesarie Păunescu. Aici a funcționat până în 1940, când a fost desființat. Din 1925 până în 1940, la acest seminar cu opt ani de studiu au absolvit șapte serii, în număr total de 68 de elevi monahi.

49. Cu data de 1 iulie 1937

P.S. Vicar Irineu Târgovișteanul (Mihălcescu),
Egumenul (directorul) Căminului călugărilor studenți din Sf.
mănăstire Antim, și egumenul ajutător, arhim. Inochentie
Tănăsioiu, mare eclesiarh al Sf. Patriarhii, formează:

Consiliul economic al mănăstirii:
Iconom, ierom. Justinian Florea
Casier, ierod. Christofor Dancu
Eclesiarh, ierod. Irotei Gherasimescu
Secretar, ierod. Calist Rădulescu.

Acest Consiliu economic urma să ia de la stat zestrea mănăstirii, conform ordinului 6 828/1937, înaintat deja sfintei mănăstiri, semnat *Arhiepiscop și mitropolit* ✠ Miron.

50. În conformitate cu hotărârea Sf. Sinod din 2 aprilie, decizia nr. 13 078/1937 și adresa nr. 13 392/1938 a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor și nr. 21 536/1938 a Ministerului Cultelor, prin care sfânta mănăstire Antim s-a reînființat.

Ministerul Cultelor, cu nr. 11 068/1938, ia act de reînființarea mănăstirii Antim și procedează la trecerea sa în bugetul statului, în locul parohiei Antim, desființată.

În bugetul viitor, s-a prevăzut: 1 superior, 2 cântăreți și 30 locuri de monahi.

51. Ion Nanu, *Un monument istoric*, p. 243.

52. N. Iorga, *Despre Antim Ivireanul*, p. 600.

53. Din documente reiese că au existat și fonduri rezultate din exploatarea forestiere, ca urmare a Legii pentru înzestrarea mănăstirilor ortodoxe din România, din 30 martie 1938 prin care statul atribuia în deplină și perpetuă folosință, unul număr de 87 de mănăstiri ortodoxe din țară, pădure, în scopul ca venitul obținut să servească exclusiv pentru restaurarea clădirilor monumente istorice aparținând acestor mănăstiri,

precum și pentru întreținerea diferitelor școli, ateliere, tipografii, aziluri, orfelinate, instituții de asistență socială și sanitară existente sau care se vor înființa în aceste mănăstiri. Pentru supravegherea și controlul administrării pădurilor de către mănăstirile respective, s-a înființat, prin legea sus-menționată, o Eforie a mănăstirilor înzestrate, alcătuită din patriarhul României, Ministrul Cultelor și Ministrul Agriculturii și Domeniilor. Între așezămintele mănăstirești înzestrate prin această lege s-a numărat și mănăstirea Antim din București, care a primit 600 ha în pădurea Neagra, din raza Ocolului Silvic Mărgineni, județul Prahova (alături de alte șapte mănăstiri cărora li s-au atribuit pichete forestiere în suprafață variabilă: Snagov, Ghighiu, Cernica, Chela, Zamfira și mănăstirea Surorilor de Caritate din București, toate din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor, precum și mănăstirea Cozla, din Episcopia Râmnicului Noului Severin).

Cele opt mănăstiri înzestrate cu pichete forestiere au format un Comitet de administrare în comun a pădurii comasate, alcătuit din Protos. Zosima Părvulescu, starețul mănăstirii Cernica, și ieromonahul Gedeon Coșofreț, delegatul mănăstirii Antim, cărora li s-a alăturat șeful ocolului silvic local.

Mănăstirile au beneficiat timp de zece ani de efectul Legii din 30 martie 1938, întreținând și exploatând pădurile cu care au fost înzestrate, până în anul 1948, când ele au fost preluate de Ministerul Silviculturii. (Informațiile le datorăm d-lui Gh. Vasilescu, căruia îi mulțumim pe această cale).

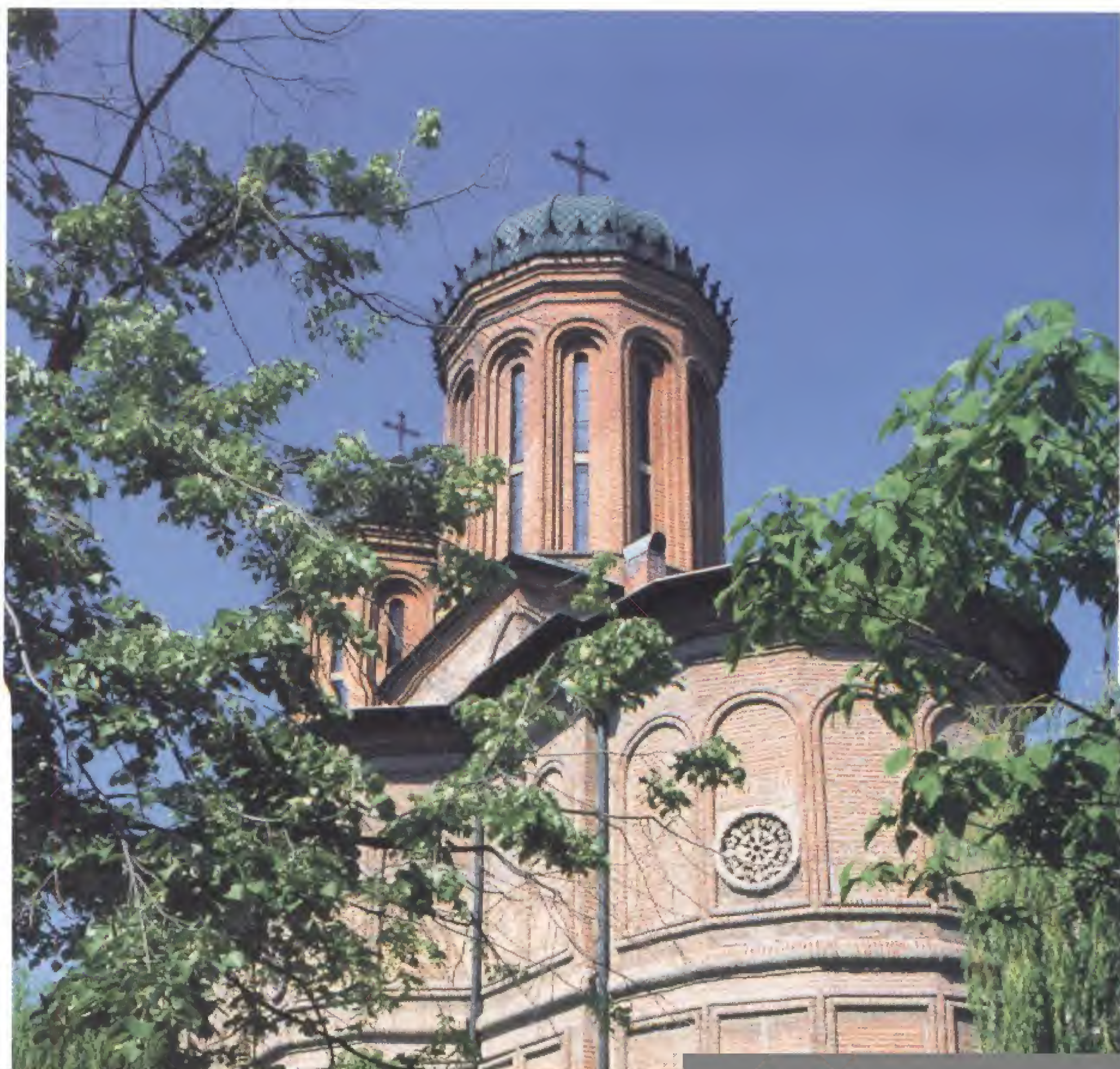
Pentru mănăstirea Antim, contribuția efectivă a acestor fonduri la lucrările de restaurare a fost mai mult teoretică.

54. N. Stoicescu, *Repertoriul*, p. 169.

55. *Ibidem.*, p. 169.

56. Arh. Lucia Stoica, Arh. Neculai Ionescu-Ghinea, Arh. Dan D. Ionescu, Arh. Petre Iliescu, Arh. Cecilia Luminea, Arh. Minerva Georgescu, *Atlas-ghid. Istoria și arhitectura lăcașurilor de cult din București din cele mai vechi timpuri până în anul 2000*, vol. II, *Biserici ortodoxe*, București, 2000, p. 210.

57. Arh. Lidia Anania, Arh. Cecilia Luminea, Arh. Livia Melinte, Arh. Ana-Nina Prosan, Arh. Lucia Stoica, Arh. Neculai Ionescu-Ghinea, *Bisericile osândite de Ceaușescu. București 1977-1989*, București, 1995, p. 86.

Încheiere

După această puțină cercetare istorică asupra vieții și activității sfântului Antim Ivireanul, ca și asupra trecutului mănăstirii Tuturor Sfinților, frumoasa ctitorie a sa, se impun câteva concluzii.

Ivirean de obârșie, născut în Georgia, tânărul Andrei, călugărit mai apoi Antim, a fost adus în Țara Românească de la Constantinopol, de marele voievod Constantin Brâncoveanu, care îl știa talentat caligraf și desenator. Nu văzuse în el pe viitorul martir.

Românii nu l-au cunoscut de la început. S-au trezit cu dânsul ca printr-o minune.

Tânărul ivirean de atunci n-a cruțat nimic pentru sine, s-a identificat întru totul cu neamul românesc, pe care l-a îmbogățit cu toate darurile sfinte ale sufletului său rar. Și l-a slujit cu atâta credință și iubire, a pus atâta suflet în ce a făcut încât, prin șederea și activitatea lui, a sfințit întreaga Țară Românească.

Este omul care a unit într-o singură ființă toate frumusețile și armoniile de care este însetat sufletul omenesc. Viața lui, trăita cu atâta demnitate, a pecetluit-o cu supremul sacrificiu al martiriului.

Ca tipograf, mitropolitul Antim a lăsat cărți - una mai folositoare decât alta - pentru o întreagă bibliotecă. Și este cel dintâi ctitor de biserici din istoria Bucureștiului care a pus la dispoziția celor dornici de învățătură, biblioteca mănăstirii sale. O mănăstire unică, ridicată din „ostenelile frunții lui”.

Atins până în adâncul inimii de cuvântul Mântuitorului care spune că moștenitori ai împărăției cerurilor nu sunt decât cei care au miluit pe cei săraci, sfântul mitropolit a hotărât să ridice o mănăstire în care să se aducă neconținut lui Dumnezeu, jertfa cea fără de sânge și în care să găsească alinare în necazuri toți săracii, frații mai mici ai lui Hristos. El însuși mărturisește aceasta în Predoslovie *Așezământului* zicând: „cu această socoteală și eu, smeritul mitropolit al Ungrovlahiei Antim Ivireanul... m-am apucat de am înălțat din temelie acest sfânt lăcaș, în slava lui Dumnezeu și întru cinstea Tuturor Sfinților... și i-am hotărât și puțin venit după puțința mea... ca să aibă și săracii oarecare ajutoriu și mângâiere”.

Cel dintâi ctitor care a hotărât un venit permanent pentru cei oproșiți, Antim, a fost cel mai bun, cel mai uman administrator mănăstiresc și cel mai prevăzător pentru vremurile care vor urma morții sale. În așa fel încât toți săracii și străinii, oaspeții, călugării, fetele sărace de măritat și toți nevoiașii să aibă partea lor din veniturile bisericii sale.

Este și cel dintâi ctitor care a lăsat ca testament porunci și rânduieli pline de înțelepciune, așa încât mănăstirea închinată Tuturor Sfinților să fie cu adevărat izvor de mângâiere pentru cei care se zbat în nevoi de tot felul. „Pentru aceasta am hotărât... să se facă pururea chiverniseala cu frica lui Dumnezeu, cu înțelepciune, cu socoteală și cu bună rânduială... Așezământul tuturor lucrurilor și a rânduialelor... să se facă neconținut și neschimbat în toți anii la beserica noastră din București...”

Zidirea mănăstirii a început în 1713, în timpul lui Constantin Brâncoveanu și s-a terminat în 1715, sub Ștefan Cantacuzino, care a înțeles - după cum reiese din hrisovul datat 14 octombrie 1715 - rolul deosebit al noii ctitorii: „Însă pentru ca să fie în politie, să poată săvârși hotărâtele pomeni și faceri de bine la săraci și streini (dupe cum în catalogul cel ce afierosește și întărește cele ce lasă pe an să se facă și să se săvârșească, arată) bine au voit întru cugetul său, aici în orașul târgului Bucureștilor de au înălțat, ca de un izvor al bunelor fapte, să se poată adăpa cei sătoși de lipsire”.

Simțind asprimea tulbure a vremilor ce vor veni și vrând cu tot dinadinsul ca hotărârile lui să nu fie încălcate, ci împlinite totdeauna, după gândul cel bun al începutului, sfântul mitropolit a îngăduit rânduielile ctitoriei sale cu zidul pedepselor canonice și al blestemelor bisericesti, pentru cei ce ar îndrăzni să înstrăineze, sub un pretext sau altul, averea mănăstirii. Nu era nici o umbră de ambiție sau de răutate în blestemele aspre aruncate de sfântul Antim (așa cum greșit a fost acuzat de unii critici moderni). În sufletul lui curat nu era loc pentru ură.

Dar n-a uitat nici o clipă cuvântul Mântuitorului: „Flămând am fost și mi-ați dat să mănânc, însetat am fost și mi-ați dat să beau, gol am fost și m-ați îmbrăcat, străin am fost și m-ați primit, bolnav am fost și m-ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine”. De aceea Testamentul său cuprinde rânduieli pentru bolnavi de tot felul, pentru străini, dar și pentru îngroparea celor morți, pentru mila celor închiși, pentru măritatul fetelor sărace, pentru copiii săraci, care vor să învețe carte... Nici unul dintre acești „frați mai mici” ai lui Hristos nu a scăpat ochiului atent al sfântului mitropolit, adevărat păstor care și-a pus sufletul pentru oile sale. Prin această rânduială a milosteniei neîncetate, mănăstirea Antim devenea unică în felul ei.

Și, de ce nu, un model de urmat pentru toate celelalte așezăminte monahale din vremea aceea sau de mai târziu.

Pentru ca mănăstirea să-și îplinească scopul, pentru a rămâne adică un adevărat loc de mângâiere a săracilor erau necesare venituri substanțiale, la dispoziția ei. De aceea sfântul Antim a înzestrat-o cu moșii, păduri, vii, stupi, mori, prăvălii și alte averi. Pentru cine atâta noian de avere? Desigur, nu numai pentru întreținerea smeritei obști mănăstirești de 14 viețuitori - despre care se spune în Hrisov: „să se afle de-a pururi, în acea casă, 14 oameni, pentru slujba mănăstirii” - ci mai ales pentru noianul de săraci, ce ar fi găsit mereu ajutor și mângâiere la „casa” mănăstirii.

Acesta a fost gândul cel mai sfânt al mitropolitului ctitor.

Și tot „pentru această socoteală”, cum însuși spune, mănăstirea trebuia să fie liberă, nesupusă nici unei autorități civile sau bisericești. Hotărârea apare consemnată în *Așezământ*: „Această sfântă beserecă ce am zidit în slava lui Dumnezeu și întru cinstea și pomenirea Tuturor Sfinților, fiind roada ostenelelor mele celor multe, o am dat și o am închinat cu multă plecăciune și cucerie marelui Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și o am supus ca o începătură sfântă supt acoperământul și stăpânirea Lui, ca acelaia ce iaste stăpân a toate.

Drept aceia, cu hotărâre, desăvârșit vom să fie slobodă, nesupusă și nestăpânită de nici un fel de obraz, nici de domnul țării nici de arhiereul care va fi după vremi, nici de vreunul din boiari. Iar de va

suferința pe care Biserica noastră a avut-o în confruntarea nedreptelor stăpâniri de tot felul. Niciodată nu i s-a vorbit unui patriarh cu atâta hotărâre și asprime.

Pe bună dreptate poate fi asemuit mitropolitul Antim cu Sf. Ioan Hrisostomul, care a vorbit astfel în fața împărătesei Eudoxia...

„Căci - spunea sfântul Antim - mănăstirile afierosite odată lui Dumnezeu, nu pot fi afierosite altcuiva, a doua oară. Că biserica Sfântului Mormânt nu este Dumnezeu, ci este și ea biserică a lui Dumnezeu ca și celelalte biserici... Cum de nu se teme el, patriarhul Ierusalimului, să disprețuiască sfintele și dumnezeieștile canoane ale Sfinților Părinți? Că, după cum hotărăște canonul al 2-lea al Sinodului V, cel ce îndrăznește să răstoarne rânduielile Sfinților Părinți este supus anathemei și înstrăinat de șirul creștinesc. Iar noi, dacă dăm slavă Sfântului Mormânt, numai din voia noastră dăm...”

Se temea mitropolitul Antim ca nu, c

Într-un raport înaintat Ministerului Cultelor în 1877 de către îngrijitorul mănăstirii, se spunea: „Biserica nu are nici măcar o cruce pe Sfânta Masă, sfintele vase sunt atât de stricate încât după canoanele Bisericii este oprit de a le întrebuința, policandru cel mare, sfârâmat și legat cu ață; acoperișul bisericii este cu desăvârșire stricat, grinzele sunt cu totul surpate, zidurile, vătămate în profunzime, catapeteasma a suferit mari stricăciuni; geamurile de la turlă lipsesc, când plouă, biserica se umple de apă; turla de la paraclis stă aproape să cadă, și a căzut și gârlejul curții dimprejur, și s-a stricat și temelia... Încăperile mănăstirii sunt de nelocuit, iar zidurile vechi au devenit adevărate urâciuni, și trebuie demolate.”

Această stare deplorabilă în care ajunsese mănăstirea venea ca un rod amar al încălcării și batjocoririi rânduielilor lăsate de sfântul Antim prin testament.

Când la cârma mănăstirii, prin pronia lui Dumnezeu, s-au ridicat oameni de suflet, precum Episcopul Iosif al Argeșului și alții asemenea, s-au făcut nenumărate încercări pentru aducerea ei la starea cea dintâi, la frumusețea de la început.

Așa cum am arătat, s-a încercat înființarea aici a unui seminar, precum și a unei orfanotrofii (orfelinat); au fost aduse pentru un timp Arhivele Statului. Însă nimic nu a durat în timp.

Și nici nu se putea să dureze cu adevărat, câtă vreme nu se revenea, mai întâi, la dispozițiile testamentare ale sfântului mitropolit, câtă vreme ctitoria nu își relua vechiul ei statut de mănăstire a Săracilor.

Și, cu adevărat, au biruit rugăciunile neconținute în fața lui Dumnezeu ale ctitorului martir.

Și rănilor ei s-au vindecat turnând Dumnezeu din balsamul bucuriilor duhovnicești. Și mănăstirea Tuturor Sfinților a devenit iarăși izvor de binecuvântări pentru cei săraci și loviți de valurile vieții, pentru cei bolnavi sufletește și trupește.

Și nu numai atât, ci și o adevărată școală de zidire sufletească și religioasă a poporului român, un adevărat monument al credinței.

Între anii 1945-1948 s-a născut aici *Rugul aprins*, o mișcare cu totul creștină care a încercat să țină piept zvârcolirilor comunismului, ale acestei fiare care venise peste țară și voia să distrugă tot ce era cu adevărat bun și sfânt în ea.

În această perioadă a robiei comuniste, la mănăstirea Antim, cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a menținut fără întrerupere o viață duhovnicească. Slujbele au fost neconținute și Sfânta Liturghie s-a ținut zilnic, cu toate amenințările care erau asupra monahilor.

Asemenea *Rugului Aprins* din viziunea lui Moise și la Antim izbucnise un rug, ale cărui raze duhovnicești se nevoiau să lumineze mințile oamenilor, așa de confuze în acea perioadă tulbură, când se urmărea schimbarea firii creștin-ortodoxe a românilor, într-una potrivnică, mânăta de ura față de Dumnezeu.

În acea vâlvătaie păgână din afară, se născuse aici, la Antim, lumina lină a *Rugului Aprins*, ca un

strigăt neîncetat către Preabunul Dumnezeu. Activitatea *Rugului Aprins* luase forma unor meditații practice pe diferite teme religioase: credința în Dumnezeu, simțământul prezenței Lui în viața creștinului, evlavie.

Venea foarte multă lume la mănăstire... Mari personalități culturale, cum ar fi V. Voiculescu, Al. Mironescu, I. M. Sadoveanu, Al. Elian, Paul Sterian, V. Căndea, pr. D. Stăniloae, și mulți alții, aduceau din bogăția cunoștințelor lor adevărate comori pentru cei ce le ascultau cu sete cuvintele.

Aceasta era flacăra nevăzută care ardea, aprinsă de pe masa Sf. Altar și din inima Sf. Liturghii, cuprinzând cu lumina ei și pe cuvântători, dar și pe auditorii adunați în biblioteca mănăstirii.

O mișcare duhovnicească, în care se conturau două idealuri: *Sf. Liturghie* cu viața liturgică din Sf. Altar și *Rugăciunea lui Iisus*, care conduce de Altarul bisericii la altarul inimii. Altar în care inima este liturghisitorul cel adevărat.

Panou decorativ, diaconiconul bisericii Tuturor Sfinților, 1715

Aceste conferințe, de o înaltă ținută spirituală, au durat aproape trei ani, din 1945 până în 1948 când *Rugul Aprins* a fost desființat de comuniști.

Ce vom spune mai mult?

Nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda marelui mitropolit. Sfânt și om de geniu, portretul lui spiritual este înfrumusețat cu cele mai nobile culori duhovnicești. Gravor, sculptor, arhitect, pictor, tipograf, călugăr, egumen, episcop, mitropolit și, în cele din urmă, martir.

Neamul românesc îi datorează recunoștință pentru totdeauna.

Rog pe sfântul mitropolit Antim Ivireanul să primească această puțină osteneală a noastră, de acum, ca un smerit prinos de mulțumire pentru viața sa plină de jertfă și pentru moartea lui de mucenic!

Mănăstirea Antim, august 2002

Chiliile de pe latura de Nord, înainte de demolarea din 1984

Așezământul mănăstirii Tuturor Sfinților

Predoslovie

Nici un lucru nu iaste atâta de priimit înaintea lui Dumnezeu, ca facerile de bine ce să fac la săraci și la sfintele beserici. Și pentru aceasta vedem în Sfânta Evanghelie, cum că Domnul nostru Iisus Hristos pe alții nu face moșteani cereștii sale împărății fără numai pre aceia ce au făcut faceri de bine întru această lume, adevărat pre cei ce au miluit pre cei săraci, au săturat pre cei flămânzi, au adăpat pre cei setoși, au îmbrăcat pre cei goi, au mângâiat pre cei străini și au căutat pre cei bolnavi și închiși. Drept aceia și fericitul Pavel, fiind de Dumnezeu învățat, știind cum că aceste bunătăți mijlocesc creștinilor mântuire sufletească, ne învață la 13 capete către evrei, acestea, (zicând) „Și facerile de bine și împărtășirea să nu uitați, că cu jertve ca acestea să îmblânzește Dumnezeu”.

Deci, cu această socoteală, și eu smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, Anthim Ivireanul, pentru ca să fac puțin folos sufletului meu și să aib pomenirea mea cea de toate zilele și în viață și după moarte, m-am apucat de am înălțat din temelie acest sfânt lăcaș în slava lui Dumnezeu și întru cinstea Tuturor Sfinților și cu cea puțină agonisită ce mi-au dăruit mila lui Dumnezeu și am câștigat și eu cu multele osteneli și cu sudoarea feței mele am săvârșit-o și am înfrumusețat-o pre cum să vede. Și i-am hotărât și puțin venit după puțința mea; întâi, pentru ca să aibă casa lui Dumnezeu cuviincioasa ei podoabă și chiverniseală. A doua, pentru ca să aibă și săracii oarecare ajutoriu și mângâiere. Și a treia, pentru ca să aibă împreună cu mine de-a pururea pomenire, câți vor milui casa aceasta.

Dară de vreame ce binele nu iaste bine, deaca nu să face bine, pentru aceasta am hotărât aceste capete ce scriem în jos să stea nestrămutate, pentru ca să se facă pururea chiverniseală cu frica lui Dumnezeu, cu înțelepciune, cu socoteală și cu bună rânduială, după dreapta noastră socoteală ce am avut dintru început și după cum o pohtește și legea bunei chiverniseli.

Așezământul tuturor lucrurilor și a rânduialelor ce va smereniia noastră să se facă neconținut și neschimbat în toți anii la besearea noastră în București ce am zidit în slava lui Dumnezeu și întru cinstea Tuturor Sfinților.

Cap 1. Pentru (ca) să nu fie mănăstirea supusă

Această sfântă beserecă ce am zidit în slava lui Dumnezeu și întru cinstea și pomenirea Tuturor Sfinților, fiind roada ostenelelor mele celor multe, o am dat și o am închinat cu multă plecăciune și cucerie marelui Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și o am supus ca o începătură sfântă supt acoperământul

și stăpânirea Lui, ca acelaia ce iaste stăpân a toate.

Drept aceia, cu hotărâre, desăvârșit vom să fie slobodă, nesupusă și nestăpânită de nici un fel de obraz, nici de domnul țării nici de arhiereul care va fi după vremi, nici de vreunul din boiari. Iar de va îndrăzni cineva (veru cu ce mijloc pentru vreo pricină ce o va naște mintea lui), au din ceata besericească, au din ceata mirenească, să o supue pre dânsa și să o închine undeva, au de-ale ei ceva, unul ca acela să fie afurisit și neertat și în acest veac și în cel viitor de Domnul Dumnezeu atotțitorul și supus veaciniciei anathemi și la înfricoșata zi a judecății să aibă părâș pre toți sfinții.

Cap. 2. Pentru egumeni

Să se chivernisească mănăstirea și pe dinlăuntru și pe dinafară la toate trebile ei de singur egumenul carele va fi după vremi, cu întreaga socoteală, cu bune cumpătări și cu frica lui Dumnezeu, având grije pururea să se uite cu ochi deșteptați la folosul și sporul ei, la care trebi fără de preget și fără de lenevire, să aibă a se împreuna adesia și a lua sfatul și învățătura celor 5 epitropi ce am rânduit mai jos, pentru mai multa adevărînță și întemeiere; „că sunt mai buni doi, decât unul”, zice Hristos.

Cap 3. Pentru epitropi

Ajutoriu egumenului pentru bună chiverniseala mănăstirii și a tuturor veniturilor ei, hotărâm să fie 5 epitropi din ceata neguțătorească, pre carii i-am ales noi înșine de bunăvoia noastră și i-am așăzat. Și sunt aceștia: jupan Neacșul, biv staroste, jupan Nica zaraful, jupan Manul al lui Apostoli, jupan Gheorghe abagiul sâni Vasilie și jupan Șerban sâni Grozii, care să aibă datorie de doao ori într-un an, la S-tâi Gheorghe și la S-tâi Dimitrie, să fie ostenitori pentru dragostea lui Dumnezeu și a besericii, să meargă să cerceteze pe egumenul și să-i ia seama pentru tot venitul și cheltuiala casei și să însemneze într-un catastih stătător, venitul și toată cheltuiala pe scurt și cu înțelegere, pentru ca să se afle însemnarea aceasta în fieștecăre an; dintru care se va putea înțelege sporul și paguba. Și de vor cunoaște epitropii că din nechiverniseala egumenului să face vreo pagubă casei, îi pohtim în Domnul cu dragoste frățească, să mijlocească în tot chipul să îndrepteaze lucrul acela, ca să nu se facă pagubă, și să înveațe pe egumenul pentru sporul casei.

Iar de vor vedea care cumva epitropii că egumenul acela nu s-au supus dreptății, nici acelor învățături, ci iarăș, prin nechivernisirea lui, s-au mijlocit casei și al doilea an pagubă, atunci să aibă epitropii voe, cu știrea domnului și a mitropolitului țării, să-l scoată de acolo și să pue pe altul carele să va

supune dreptății și lui să i se ia seama până într-un cap de ață; și ce pagubă să va cunoaște că va fi făcut, să-l facă și fără voia lui, cu știrea domnului și a arhiereului, să pue la loc. Și încăș să se pedepsească ca o slugă leneșă și vicleană, care au îngropat talantul domnului său și ca un fur de sfinte și răpitor și năpăstuitor al săracilor, pentru ca să vază și alții să se îndrepteaze; căci noi am hotărât acel venit al casei să fie al săracilor, precum însemnăm mai jos.

Și să aibă datorie dumnealor să cerceteaze cu tot dinadinsul, să vază face egumenul acea milă neconținut, precum s-au hotărât, au ba? Pentru căci să cuvine egumenul să fie păstor, iar nu năemit.

Pentru care lucru îi pohtim pe dumnealor ca pe niște fii iubiți, să facă această osteneală și să săvârșească cu nevoință câte noi am hotărât, pentru ca să câștige fieștecarele pentru osteneala sa plata cea vrednică de la Dumnezeu.

Cap 4. Pentru călugări

În mănăstire, în curtea dintâi, să se afle locuitori cu șazământul pentru slujba besericii: egumenul, doi ieromonaș greci carii să fie în strana cea mare să cânte slujba grecește, un diacon, un eclisiiarh monah, au și ieromonah de să va întâmpla, un pareclisiiarh, un chiliiarh pentru slujba egumenului, un cântăreț de va fi călugăr, au și mirean neînsurat.

Și de să va întâmpla cineva din iubitorii de Hristos creștini vreun om de cinste, au din ceata boerească au din ceata neguțătorească, să se îndeamne de voia lui să pohtească viața călugărească și va vrea să locuiască în mănăstire, să fie primit.

În a dooa curte: un chelar călugăr, un magupeț, doi feciori neînsurați de slujbă, doi argați, un grădinar, un vezetlu, un țigan cu un copil pentru treaba cuhniei. Iar de vor cunoaște egumenul și epitropii că nu să va putea chivernisi casa cu atâtea slugi, să mai pue pe cât vor socoti că vor trebui și fieștecarele să aibă hrana sa din casă, și simbria după cum s-ar socoti că ar fi mulțemiți.

Cap 5. Pentru preoți

Doi preoți de mir vom să fie la beserică în strana cea mică, să cânte slujba rumânească, pentru căci fiind beserica cea veache de lemn mai nainte de mir, și zidindu-să aceasta, n-am vrut să-i lipsim pre acei preoți din mahala, pentru mângălarea lor și pentru odihna mahalagiilor și li s-au rânduit să ia simbria fieștecarele de an câte taleri 20 și câte șase chile de pâine pentru mâncare; însă din venitul besericii ei să n-aibă treabă a lua nimica nici de la un fel de slujbă ce se săvârșează în beserică, fără numai să ia de sărindar fieștecarele câte un taler.

Cap 6. Pentru învățătura copiilor

La trei copii săraci ce vor să învețe carte să li să dea câte șase bani de zi de mâncare și la Paști câte o dulamă de aba de 2 zloți și câte un ișlic și câte o

păreche de cizme. Și acești 3 copii să nu fie mai mici de zece ani, nici mai mari de 15. Și această milă să li să facă până în patru ani; că într-atâta vreme poate să învețe și slovonește și rumânește, și apoi să se pue alții la loc. Iar de va vrea vreunul să se facă călugăr și va pohti să rămăe în mănăstire, să fie primit.

Și când vor ieși de la învățatură să le dea egumenul câte o scrisoare la mână ca cine va vrea dentr-înșii să se însoare, când îi va veni vremea să vie să-i dea cincisprăzece taleri, să-i fie la nuntă ajutoriu. Iar după aceia de va vrea cineva dentr-înșii să se și preoțească când va fi ceasul acela, să i se dea deosebi alți 13 taleri: opt taleri să-i dea să se hirotonească diacon și preot și cinci taleri să-i rămăe lui, să facă el însuși un sărindariu și să pomenească pre domnul carele va fi și aceaste cinci nume: Ioan, Maria, Macarie ieromonah, Theodosie arhiereu și Anthim păcătoșul arhiereu; fac taleri 54.

Însă pre acești copii să aibă datorie unul dintre acei doi preoți de mir, care va fi mai pricopsit, să-i învețe carte și alte rânduiale ale besericii, după cum s-au așăzat în foița cea de învățatură; și pentru osteneala lui să i să dea din casă pentru câte trei copii, taleri 20. Și acești copii să păzească în toate zilele la beserică la vecernie, la utrenie și la liturghie pentru ca să învețe frica lui Dumnezeu și rânduiala besericii. Și cărțile de învățătura copiilor să fie din casă.

În știință să fie și aceasta. După ce vor trece doi ani, să întrebe preotul pre copii, de va vrea cineva dentr-înșii să se facă preot, să-l învețe rânduiala preoției. Iar de să va întâmpla care cumva dintr-acei trei copii, vreunul să nu șază la învățatură până se va plini hotărârea acelor 4 ani, aceluia să nu i să facă acea milă rânduită ce scrie mai sus, adecă să nu i să dea scrisoarea ca să vie să ceară cei 15 taleri și cei 13. Și cum va eși acela, îndată să pue altul la loc.

Cap 7. Pentru îngroparea celor morți

Când va muri vreun sărac sau vreo săracă, de cei ce au obiceiul unii de-i poartă pre uliță și cer milă, de care lucru necuvios răd neamurile, și pentru ca să lipsească acest obiceiul rău, am rânduit să se cheltuiască din casă trei sute de bani. Cu doao sute de bani să cumpere lumânări și pânză și altele ce ar trebui, iar o sută de bani să-i ia preotul acela la care beserică să va îngropa acel sărac, să-i facă căzuta pogrebanie și 3 liturghii; a treia zi, a noa zi și la 40 de zile. Iară preotul care nu va face acele liturghii, să aibă a da seama la ziua cea înfricoșată a judecării.

Cap 8. Pentru mila celor închiși și săracilor

În 52 de sâmbete și de dumineci ce sunt într-un an, să se dea la pușcărie sâmbăta câte 20 de bani și duminica la săraci câte 13 bani; însă săracii să nu vie tot unii, ci pe rând: unii într-o duminică și alții într-alta. Și pentru ca să nu să facă învâluială, să-i însemneaze pre toți săracii într-o foiță și să-i hotărască câte 13 să vie într-o duminică să-și ia banul. Fac taleri 12, bani 16.

Cap 9. Pentru îmbrăcămintele celor goli

La Joi mari să dea la trei săraci câte o dulamă de aba de un leu și la trei fete sărace câte o roche de taleri 1 pol și câte o păreche de cizme de taler pol, care fac taleri 9. Și acestea să nu se dea tot la unele, ci să se facă într-acel fel ce scriem mai sus pentru săraci.

Cap 10. Pentru măritatul unei fete

În toți anii, a dooa zi de S-lăi Dimitrie, să se dea unii fete sărace, carea va vrea să se mărite, atunci la nunta ei, taleri cincisprăzece. Însă aceasta să fie afară din ceale trei fete ce scriem mai sus. Și aceasta să să facă cu acest mijloc, adecă: în trei dumineci mai înainte de zi, să aibă datorie egumenul să zică în beserică în vileag, într-u auzul tuturor, ca cine va fi acea fată să se mărite, să vie să-ș spuie numele. Iar de s-ar întâmpla care cumva să vie trei sau patru, pentru ca să nu facă gâlceavă, nici să fie bănuială la mijloc, să arunce sorții și cării îi va cădea, aceia să-i facă egumenul scrisoare la mână ei și când va vrea să se mărite, să vie să-i dea acei bani.

Cap 11. Pentru chiverniseala celor străini

La trei streini dintr-altă țară, când s-ar întâmpla să vie întâi aici în țară pentru milă, trei zile să aibă căutare din casă, de mâncare și de băutură, și a treia zi să li se dea câte 30 de bani; însă alții să nu vie peste dâșii. Și după trei zile să meargă într-altă parte, să-ș caute de sărăcie și de nevoia lor. Care fac pe an taleri 78.

Cap12. Pentru candelile

Trei candelile să arză pururea, neconținut, zioa și noaptea: una la sfântul prestol, înainte Sfântului Agneț, a dooa la Icoana Tuturor Sfînților, și a treia la icoana Celor patru sfinți, adecă a lui S-tăi Nicolae, a Sfântului Anthim, a Sfântului Alexie omul lui Dumnezeu și a Sfintei Agathi.

Cap 13. Pentru cei patru sfinți și pentru sărindar

Hotărâm și vom să se facă în toți anii neștrămutat cu cinste slujbele celor patru sfinți din icoana ce stă în strana cea mică, și milosteniile ce s-au rânduit la săraci.

La septemvrie în 3 zile, să se facă coliva frumoasă pentru sfântul Anthim și o făclie de o oca să se pue înaintea icoanei; să se împartă și la 40 de beserici câte un ort; să facă preoții Liturghie și să pomenească pre domnul carele va fi, pre arhiereul și aceste cinci nume: Ioan, Mariia, Macarie ieromonah, Theodosie arhiereu și Anthim păcătosul arhiereu. Pentru căci îi facem în toți anii slujbă împodobită ca unui patron și tiz numelui nostru.

La dechemvrie în 6 zile să se facă colivă

frumoasă pentru sfântul Nicolae și o făclie de o oca să se pue înaintea icoanei și să se împartă la săraci 40 de bani, pentru căci fiind beserica de lemn în care să prăznuia și stricându-o am făcut beserica într-altă parte, pentru neîndemâna locului.

La februarie în 5 zile, în ziua sfintei mucenițe Agathi, să se îmbrace o fată săracă cu ie, cu roche, cu cizme, cu brâu și să i se dea 30 de bani. Însă această fată să fie afară din cele trei fete ce s-au rânduit să se îmbrace la Joi mari și afară din cea ce va să se mărite. Și să cheltuiască la aceștia, taleri 3 pol, pentru căci în ziua pomenirii sale, prin dumnezeiasca descoperire, am hotărât să zidim beserica.

La 17 zile ale lui martie, în ziua sfântului Alexie omul lui Dumnezeu, să se îmbrace un sărac cu cămașă, cu izmene, cu dulamă, cu nădragi, cu cizme, cu ișlic și cu brâu; să i se dea și 30 de bani. Acest sărac să fie afară de cei trei ce s-au rânduit să se îmbrace la Joi mari. La acestea să se cheltuiască taleri 4, pentru căci în ziua pomenirii sale m-am hirotonit arhiereu.

Drept aceia, s-au așăzat câte patru sfinții aceștea să aibă fieștecă slujba sa cu cinste la vremea sa, pentru mântuirea sufletului nostru.

Cap 14. Pentru liturghii

În luna lui noemvrie, de nu-i va fi începutul de luni, ci va fi marți sau miercuri, au în cealilalte zile, să lase acea săptămâna și să înceapă de luni să facă Sfânta Liturghie.

Luni, pentru toți dascălii și învățătorii miei și să se împartă la săraci 40 de bani.

Marți, pentru toți duhovnicii miei cât m-au duhovnicit în viață. Să dea și la săraci 40 de bani.

Miercuri, pentru toți cât mi-au fost cunoscuți într-această lume și pentru toți prietenii și făcătorii miei de bine. Să dea și la săraci 40 de bani.

Joi, pentru toate slugile câte ne-au slujit în viață, atâta mireni cât și călugări. Să se dea și la săraci 40 de bani.

Vineri, pentru toți cei ce i-am amărât, au i-am necăjit, au îi voi fi năpăstuit, au îi voi fi grăit de rău. Și să împartă și la săraci 40 de bani.

Această slujbă și această milostenie las cu blestem să se facă neconținut în toți anii până ce va sta beserica.

Cap 15. Pentru simbria slugilor și petrecania lor

Las cu mare blestem ca cine va sluji la această casă, veri om bun va fi, veri rău, nici cu un mijloc să nu i să oprească simbria pre cât va fi slujit, au de va eși el de bună voia lui, cu vreme sau fără vreme, au de-l va goni egumenul, ci să aibă a-l da peste ce-i va face simbria, 1 taler mai mult și 3 pite, să-i fie de cale.

Iar de să va întâmpla vreunua dentr-înșii să moară, să aibă datorie casa să cheltuiască bani 300 să-l îngroape și să-i facă 3 liturghii fără bani, a treia zi și a noa zi și la 40 de zile. Iară lui ce-i va rămânea

simbrie să nu-i fie plătit casa, au din hainele lui, au veri ce i-ar rămâne, mult-putin, las cu blestem să nu să oprească nimic în casă, ci să se dea au la părinții lui de va avea, au la rudeniile lui să facă cu iale ce vor vrea. Au de nu va avea pe nimenea, să se dea toate la săraci pentru sufletul lui; fără numai de va vrea el să lase al său de bunăvoia lui casei, iară tot să lase părinților lui ceva de va avea, au rudelor lui, pentru ca să nu răpștească asupra casei.

Cap 16. Pentru cei ce vor milui casa

Pentru cei ce vor milui aceeașă beserică, au cu moșii, au cu bani, au cu arginturi, au cu dobitoace, au cu veri ce fel de milă, să se scrie numele lor în pomelnicul besericii și în toate sâmbetile de peste an să se facă parastas cu colivă, să se pomenească morții tuturor. Și la parastas să se cânte canonul morților de la Octoih, ce iaste pe glas 8: *Cu moartea pre moarte, Hristoase...* Și în toate lunile într-o joi, să se facă liturghie pentru cei vii. Pentru că și ei sunt ctitori, de vreme ce au miluit beserica. Și în ziua ce va muri, să i să facă o liturghie fără plată.

Cap 17. Pentru tipografie

Când vor lucra tipografiile, au cea grecească, au cea rumânească, au cu bani streini au cu banii casei, să aibă a lua tipograful carele va fi împreună cu feciorii lui cât va avea de lucru de coală plata lui taleri 3 și să ia și 10 cărți cu hârtia stăpânească și feciorii lui câte o carte; însă plata coalei să fie taleri 6, ci pre jumătate să ia tipografil simbria lor și pre jumătate să rămâne pre seama casei. Și de s-ar strica ceva de-ale tipografiei să fie datoare casa să la dreagă.

Iară nefiind la mijloc nici un lucru strein, nici al casei, și va vrea tipograful cu cheltuiala lui să tipărească vreo carte, să aibă voe cu știrea egumenului și a epitropilor să tipărească; și din câți bani va lua de pe acea carte să aibă datorie să dea besericii al patrulea ban.

Însă să nu îndrăznească tipograful să tipărească vreo carte împotriva besericii și a legii noastre măcar de i-ar da pe coală câte 100 de galbeni de aur. Iar de va călca porunca să fie al anathemii. Și de să va înțealege că au făcut una ca aceasta, să se dea de știre domnului, să-l pedepsească cum va ști mai rău.

Las cu blestem și aceasta: să aibă datorie tipograful să învețe meșterșugul tipografiei unul după altul, pentru ca să nu piară acest meșterșug în țară, nici să se părăsească lucrul cărților pentru folosul țării și pentru ajutorul casei.

Cap 18. Pentru vivliotică

Câte cărți am lăsat în vivliotica noastră, atâta grecești cât și rumânești, după cum scriu în catastihul besericii, las cu blestem să nu îndrăznească să ia cineva vreuna, să o înstreineze. Iară de va trebui cuiva să ia vreuna, au să cetească pre dânsa, au să o scrie, au să caute ceva într-însa, fără răvaș iscălit de la cela

ce o ceare cu făgăduială cum că o va trimite înapoi și cu vreme hotărâtă, să nu să dea. Și să poarte grije să o ceară.

Cap 19. Pentru înnoirea hrisoavelor

Să aibă datorie egumenul, la toți domnii și la toți vlădicii țării ce s-ar întâmpla să fie după vremi, să se roage să înnoiască cărțile cele de poruncă și de milă pentru această rânduială și legătură ce s-au făcut la această beserică. Care cărți împreună cu toate zapisele de moșii, de vii, de țigani, și de altele ce ar mai putea câștiga casa din voința lui Dumnezeu și din mila creștinilor, să se scrie fieștecăre carte sau zapis, în vremea ce s-ar câștiga, în cartea cea mare, ce lăsam să fie ca un condic pentru această treabă, pentru ca să nu să strice, nici să piară.

Și la fieștecăre domn să mijlocească egumenul să i să pecetluiască cu pecetia cea mică domnească veri ce zapis ar câștiga în fieștecăre vreme, și să va așăza într-acea carte, ca de să va întâmpla carea cumva să piară vreun zapis, să se poată îndrepta acel lucru ce va fi fost scris într-însul, cu acel zapis, ce va fi scris în carte, fiind pecetluit cu pecetia domnească.

Cap 20. Pentru lăcuirea arhiereilor

Când să va prosti vreun mitropolit al țării de vlădicie sau vreun episcop de episcopie și va vrea să lăcuiască la acea beserică, să aibă voe să șază și să-ș aibă căzuta cinste într-o toate și chiverniseala pentru hrana lui cu 4 slugi și doi cai să-i fie din casă; însă de obiceiurile besericii și de hotărârile ce s-au făcut să nu se atingă, nici să mișce vreuna. Că această căutare ce s-a rânduit să se facă, nu că doară punem casa să-i fie datoriu, ci o facere de bine pentru evlavlia.

Cap 21. Pentru poclonul vlădicăi

Pre care frate va rândui Dumnezeu să fie păstor aceștii țări, îl pohtesc în Domnul cu dragoste frățască, să-i fie milă de această casă și să fie pururea sprijenitor și păzitor într-o toate, ca să nu să strice aceste obiceiuri și legături ce am făcut; ci toate să stea nemișcate, pentru ca să-l păzească Dumnezeu cu rugile Tuturor Sfinților, cu pacinică stare întru apostolicescul lui scaun. Și-l rog să facă osteneală în toți anii să facă Sfânta Liturghie în zioa praznicului și a dooa zi, și să aibă poclon în zioa praznicului un covor de taleri 10 și a dooa zi taleri 10 și o măhramă cu sârmă, de taleri 5. Și unui preot vlădicesc și doi diaconi, să li să dea și în zioa praznicului și a dooa zi, popei 1 leu și unui diacon 1 zlot, și altui diacon 1 tult.

Iară de nu-i va da îndemână sfinției sale să facă această osteneală, să n-aibă datorie beserica să dea acești bani.

Încă-ș să aibă egumenul datorie, într-un an de patru ori să ducă poclon mitropolitului țării: la Crăciun, la Paști, la S-tâi Constandin și când îl va chiea la hramul besericii, câte 1 oca de cafea, și cate o oca de zahar; au de să va întâmpla să nu să afle de acela să

ducă altceva să plătească prețul acelor. Așijderea să aibă a da egumenul din casă poclon mitropolitului la S-tâi Dimitrie, pentru cei doi popi de mir ce vor fi de paza besericii, doi galbeni de aur.

Cap 22. Pentru cercetarea bolnavilor

Să aibă datorie egumenul, ieromonahii și preoții, când va cădea cineva în boală, au de ai casei, au măcar și streinii, carii vor fi mahalagii la această beserică, sau și dintr-altă parte, au parte bărbătească, au parte muerească, îndată să meargă să-l cerceteaze, au să trimită din preot pre unul care va fi mai de ispravă, și cu cuvinte de mângâiere să-l îndemne să se ispoveduiască, să-ș facă maslu, să se cuminece și să-ș facă diatā pe mult- puțin ce ar avea. Însă diata să se facă după izvodul ce lăsăm, și cu acele mijloace ce scrie într-însa, pentru ca să ramâie și sufletul lui nevătămat, și rudeniile lui far'de gâlceavă, iară nu cu fățarie pentru niscai lăcomii sau cu vreo pizmă, precum vedem că fac mulți.

Însă să-l îndemne pe bolnav, veri cu ce mijloc ar putea, să lase la Mitropolie dintr-al său ceva, după cumu-i va fi puțința, că așa să cuvline și iaste cu dreptul, de vreme ce iaste Mitropolia mumă tuturor besericilor și a toată politiei. Această cercetare pentru grija sufletelor să se facă și la țigani și la țigance și la copiii lor, că vor avea osândă de nu-i vor cerceta de vreme ce sunt și ei botezați în numele Sfintei Troițe și sunt creștini ca și noi.

Cap 23. Pentru pogrebania egumenului

Egumenul care va fi după vremi, de va fi având niscai bani ai lui, au mulți au puțin, agonisit dintr-altă parte, până a nu să lega cu casa aceasta, de va face socoteală dintru a lui bunăvoință, la petrecania lui să lase acei bani casei pentru odihna vieții lui ce au avut într-însa și pentru pomenirea și cinstea lui ce i s-au rânduit să i să facă după moarte, bine va face. Iară de va vrea să-i dea milostenie într-alte părți, sau să-i lase rudelor lui de va fi având, să aibă voe cu al său să facă ce va vrea, numai din banii casei să nu fie, căci va avea osândă și păcat, că nu i-au făcut casa nici un rău în viața, nici îi va face după moarte, precum el însuși va cunoaște de pe aceste scrise, de va fi om bun și creștin.

Iară la pogrebania egumenului să aibă datorie acei 5 epitropi să se roage mitropolitului țării să facă osteneală cu 12 preot pre cari-i va vrea sfinția-sa și cu 2 diaconi, să meargă să facă pogrebania egumenului. Și să se dea osteneala sfinției-sale din casă patru galbeni de aur și o măhramă cu sârmă și preoților câte 1 zlot și diaconilor câte 2 orți. Și să aibă datorie epitropii, până să va așăza alt egumen, să pue un dechiiu să poarte de grije pentru trebile casei.

Și să dea învățătură preoților ce vor fi la beserică să facă răposatului egumen căzuta slujbă și pomenire cu colivă, cu parastas desăvârșit și cu împărțeală de făclii câte oca 5 la fietecare parastas, adecă a treia zi (după obicei), a noa zi, la 20, la 40, la jumătate de

an și la anul. Și peste trei ani să-l caute cu știrea arhiereului țării, și să-l pohtească să facă Sfânta Liturghie cu 4 preoți și cu 2 diaconi, cu colivă și cu parastas și cu împărțeală de făclii oca 10, să-i cetească și molitvă de ertăciune. Și pentru osteneala ce face să i să dea 4 galbeni de aur și o măhramă cu sârmă, și acelor 4 preot câte 1 zlot și la doi diaconi câte 2 orți.

Cap 24. Pentru purtarea de grijă a epitropilor

Să aibă datorie epitropii beserecii noastre, fieștecarele la moartea lui, să rânduiască alt epitrop în locul lui pre carele va cunoaște că iaste om bun și cu frica lui Dumnezeu ca să urmeze această rânduială neconținut până va sta beserica.

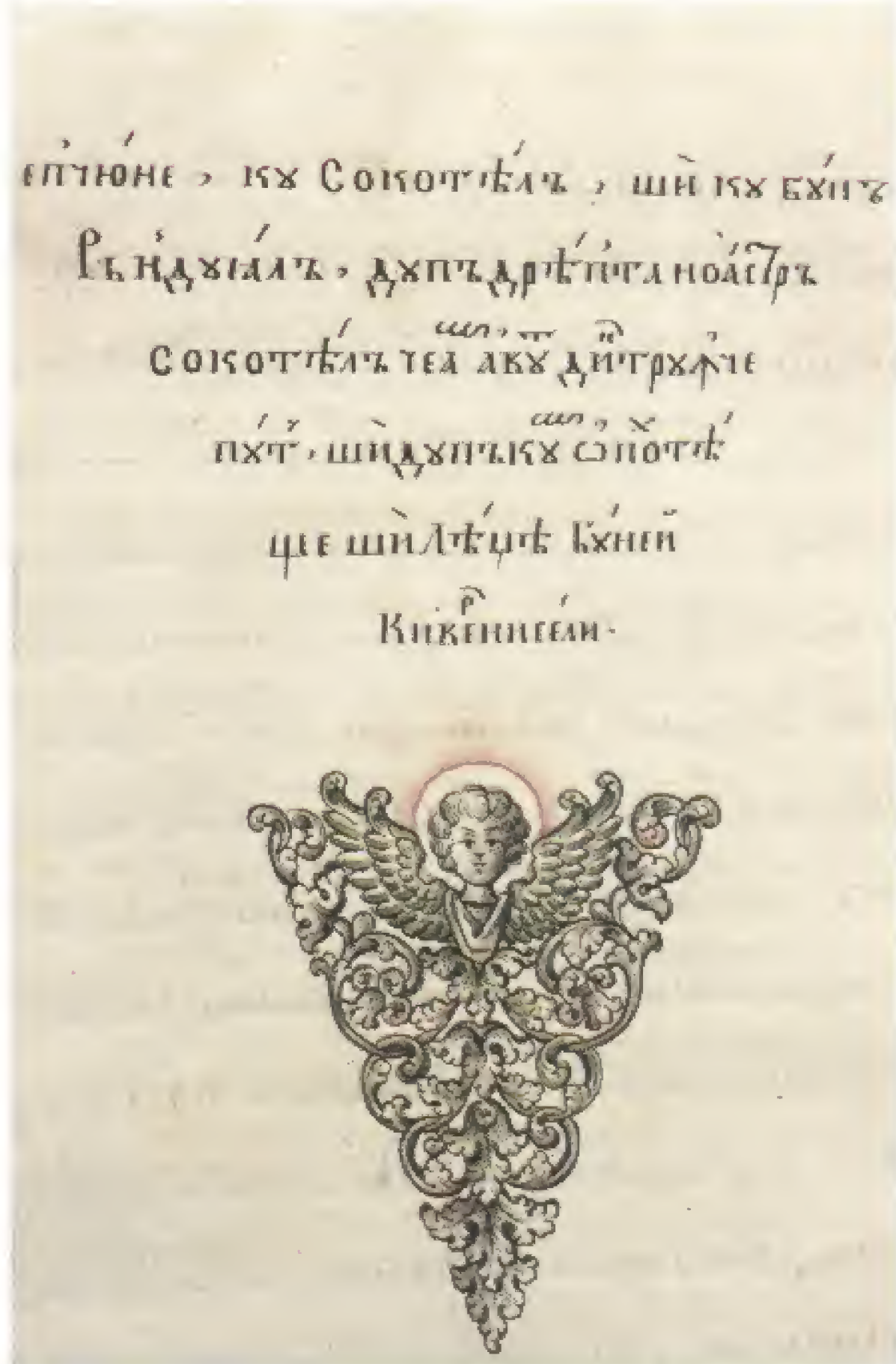
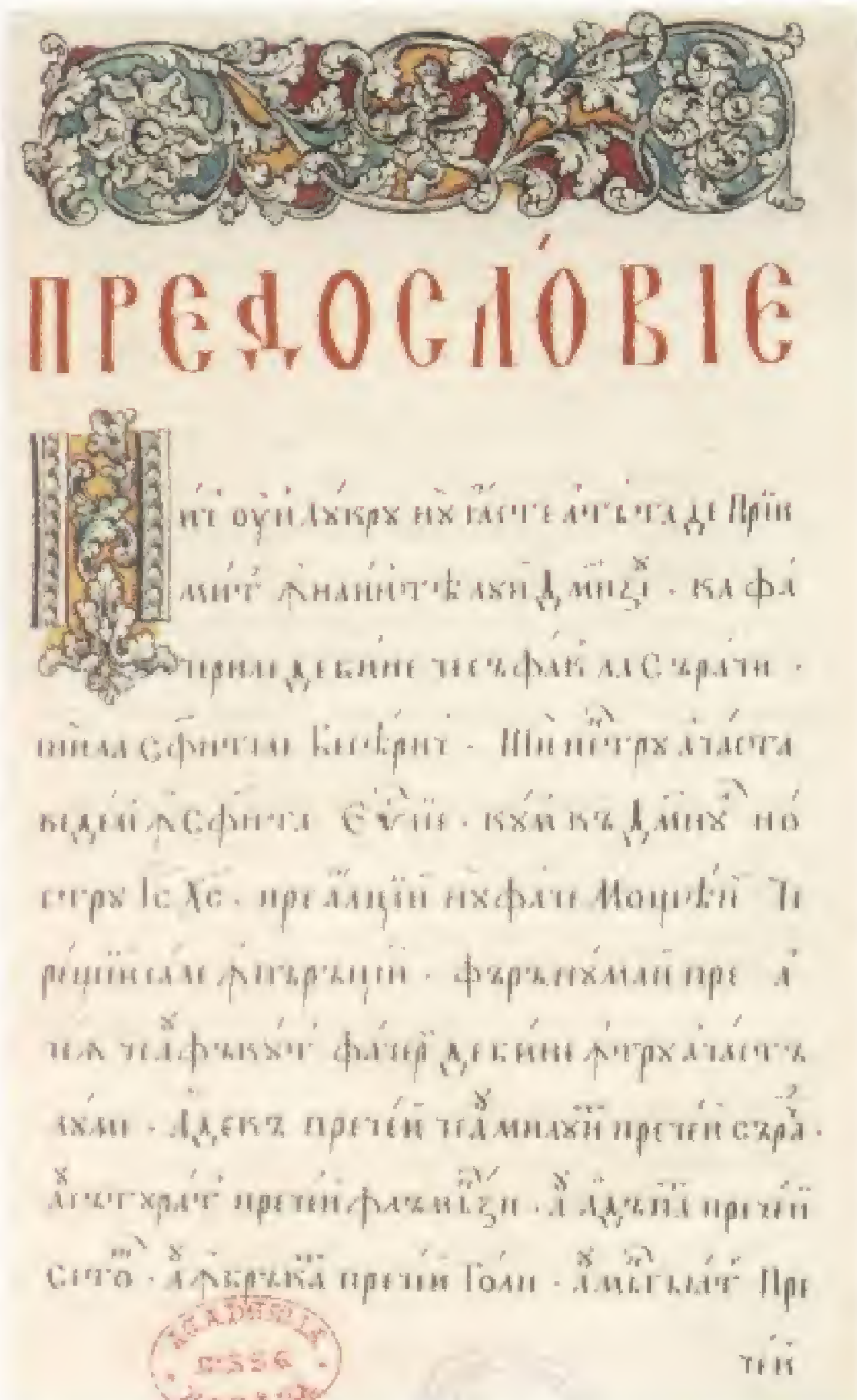
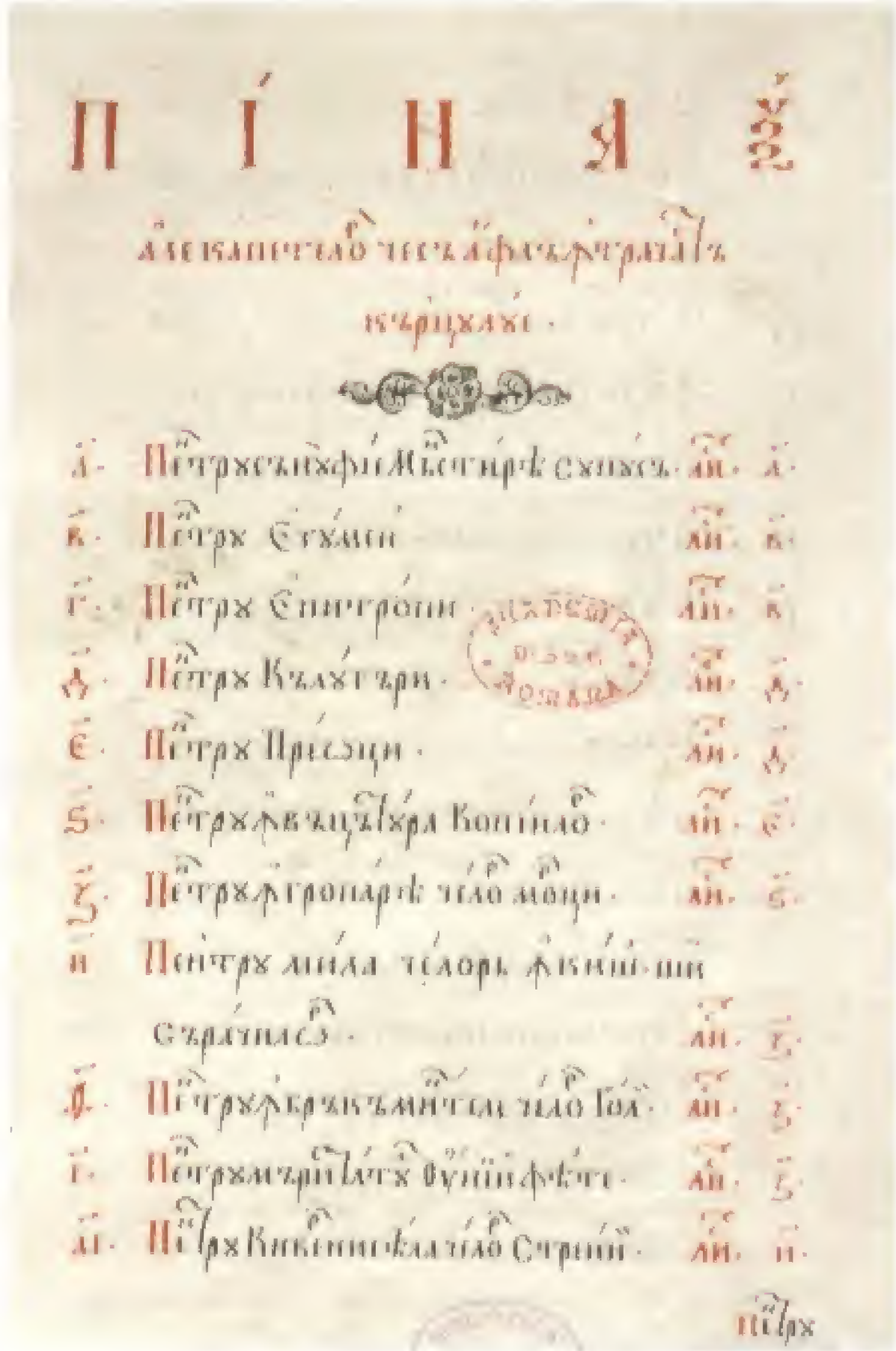
Iară de să va întâmpla careacumva la moartea a vreunui epitrop să uite să lase în locul lui pre altul, să aleagă ceilalți pre care vor socoti, să-l pue în locul celui răposat, pentru ca să nu fie mai jos de atâtea.

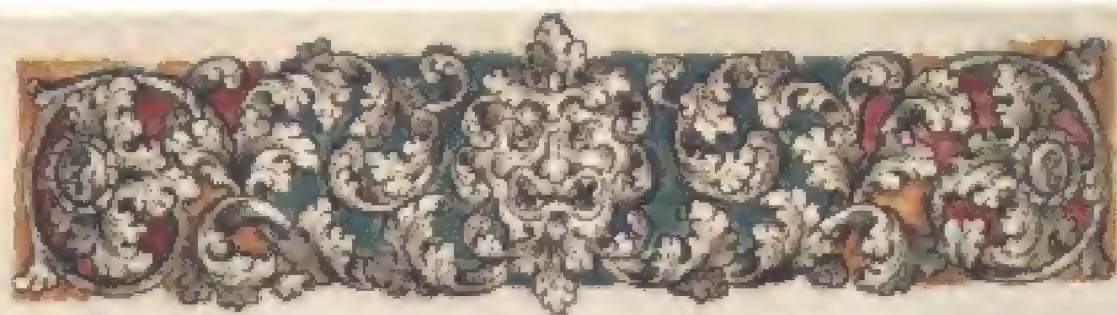
Și încăș îi pohtesc pe dumnealor să le fie milă de această casă și pururea să se nevoiască pentru sporul ei, și să nu îndrăznească nimenea din dumnealor să strice careacumva vreuna din obiceiurile și așăzământurile ce s-au făcut la această beserică, pentru ca să nu cază în blestemul și în legătura afurisaniei ce s-au făcut cu hrisoave a câte 4 patriarși ai lumii și al nostru, ci să lucreze în viaa Domnului fieștecarele după puțința sa și după căldura inimii sale spre sporul acestui sfânt lăcaș și spre ajutorul și mângâierea săracilor. Iară Domnul Hristos (carele au zis, că ce ați făcut unuia dintre acești frați ai miei mai mici, mie ați făcut), ca un platnic bun și bogat în milă, pentru această osteneală ce vor face le va dărui într-această viață tot binele, cu mântuire sufletească și în viața cea viitoare îi va învrednici cu rugile Tuturor Sfinților Împărăției ceriului.

Cap 25. Pentru zeciuiala banilor

Din câți bani să vor lua veri de pe ce venit al beserecii, au de pe sărindare, au de pe alte măruntae au de pe milele ce ar face creștinii, au de pe vin, au de pe miiare, au de pe alte agonisite ale casei, las cu blestem: egumenul carele va fi după vremi să aibă datorie din toate veniturile să pue zeciuiala banilor în lada beserecii ce s-au hotărât să fie de acea treabă. Măcar de i-ar fi venitul de zece bani, încă să pue un ban, pentru ca să se afle pururea acei bani la vremi de primejdie și la vreun păs prea mare al casei, carele să nu să poată chivernisi nici cu un mijloc dintr-altă parte și atunci să scoată dintr-acei bani să cheltuiască. Și de va veni cu vreme de undeva vreun ajutoriu sau vreo milă, să se pue la loc acea sumă de bani ce s-au cheltuit cu zeciuiala lor, pentru ca să se afle pururea precum am și mai zis, la vreme de mare nevoie.

Păsul ce scriem într-acest cap și vremea cea de mare nevoie, înțelegem (să ferească Dumnezeu) cutremurul, focul, vijeliia și altele asemenea acestora, carele pot să aducă mare pagubă și stricăciune, ci să aibă casa cu ce drege cele ce să vor strica.

ЯШЪЗЪМЪНТЪА ТЪТЪРЪ

лхѣхрхило · шй а^рдх^ал^ал^ал^а · тева Смеренїа
 н^аострѣ съсѣфакъ не^ако^атенинѣ · шине ски
 ва · р^аго^ац^а а^нн^а · ла Бесѣрикано^аср^ад^аи^а бх^ах^а ·
 р^аі^а · теа зид^аи^а · слава^ал^ад^ам^ан^аз^а · шй ·
 р^атр^ах^ан^аст^а · б^ах^ах^аро^ас^аф^ац^аило ·

КАПЕ, А.

Петръснѣхъ Мнѣстѣхъ Схѣхъ.

Иакоже сѣхъ Бисѣрникъ, теазиѣи: ꙗко
салахъ Дмѣе, шѣтръ Иѣсѣи шѣ
Поменирѣтхъ хрѣсѣицѣи. ꙗко
роудѣи сѣиѣи сѣиѣи сѣиѣи сѣиѣи сѣиѣи

ADAPT

[illegible]

Τὰ τῶν ἀφ' οὗ, πᾶσι δὲ ἔχεται :

СФИНГЪ: ВИНТАЖЪ ЛЪРЪ

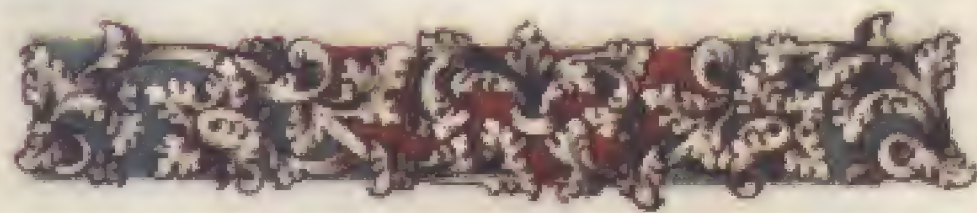
лаффрикошата 5и1

ЖАДІСЬЦІН ПРІО

Сфінкс:

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847

Ѓ Њ Ў Ђ Ш Ї Ѕ Ї М

а́фа́рѣ днѣмъ · а́в · дѣ · ка́нѣ · сѣ · а́ре · ка́р · фѣ ·
 цѣ · тѣ · хри · три · кнѣ · у · а · сѣ · дѣ · фѣ · о · а · н · сѣ · н · н · сѣ · т · ф ·
 а · н · сѣ · т · и · р · н · ѣ · ка́р · н · а · ко · сѣ · н · цѣ · н · н · а · н · сѣ · т · а · н · сѣ ·
 мѣ · н · ѣ · ка · н · н · ка́нѣ · тѣ · м · н · н · сѣ · м · сѣ · м · а · н · сѣ · дѣ ·
 н · а · р · а · р · ѣ · ф · д · н · ѣ · а · н · сѣ · н · ѣ · а · д · н · ѣ · сѣ · м · н · ѣ · ка · р ·
 н · ѣ · ка · ф · и · д · х · н · ѣ · к · р · ѣ · м · н · ѣ · ф · т · р · ѣ · н · н · н · д · н ·
 сѣ · т · ѣ · а · ф · х · р · и · а · н · н · ѣ ·

КѢ́НДѢ СЪВАРѢТѢЛНѢ СЪКѢ́ДМѢ ПѢ ПРѢСЪ СЪ КѢ́-
 МѢНѢ ПѢ ТѢНѢ КѢДѢ КРѢЩѢНІИ · КОСѢМѢ РѢГѢ
 ПРѢСЪТѢ КѢРѢСѢ КѢФѢ · КѢ ПѢ ТРАХѢЛѢ · ШѢ КѢ
 СѢ ФѢТѢ РѢРѢ КѢЛѢ · ЦѢНѢ СѢ ФѢТѢ КѢТѢ ЛѢ
 ПѢНѢ КѢМѢТѢ КѢТѢРѢ ШѢКѢТѢ РѢСѢ

74

КА П Ѡ С Е Ъ И ТЪ

Карисъ Смирніаи оустрі ахъ ала ангазат . ала
ахъ зека . Мартіи бѣ иньогам

Итак, в результате проведенных исследований

АГРОНОМИЧЕСКАЯ

Алгебра

[illegible]

ACADEMY

Așezământul
mănăstirii
Tuturor Sfinților,
1713

Stema
mitropolitului Antim

Pinax (Cuprins)

Predoslovie

Sfârșitul
Predosloviei

Așezământul tuturor lucrurilor

Sfârșitul capitoalelor
și semntătura
mitropolitului Antim

Învățăături
trebuincioase

Cap osebni

Cap 26. Pentru alegerea egumenului

Încăș să aibă acești 5 epitropi datorie după moartea egumenului care va fi la acea beserică, de vor cunoaște din cei 2 ieromonaș ce vor fi de rând la beserică, că iaste vreunul om bun și cu frica lui Dumnezeu și vreadnic ca să chivernisească casa (câci mulți sunt oameni buni și cu frica lui Dumnezeu, iară nu sunt vrednici de casă) pre acela să-l așaze egumen și în locul lui să pue alt ieromonah să fie de slujba beserecii.

Iară de nu va fi de acea treabă, să caute să afle pre altul, au grec, au rumân, însă să nu să pue egumen vreun om strein, cu gâlceava, adecă svetagoreț au sinait, au ierusalimlean, pentru multe pricini ce s-ar putea întâmpla.

Și acela care va fi să se rândulască egumen, să facă întâi zapis înaintea eptropilor cu legătură, cum că va fi până la sfârșitul vieții sale ostenitor pentru chiverniseala acei case, cu nevoință și cu dreptate, și după moartea lui acolea să va îngropa și apoi atunci să-l așaze. Și aceasta iaste cu dreptate să o facă pentru binele lui cel sufletesc și trupesc. Că făcând cele bune și de folos își va petrece viața cu îndestulare întru toate, fiind casa lui și după moarte va avea pomenire în veci, până va sta beserica.

Cap 27. Pentru venitul besericii

Epitropii luând seama egumenului (după cum s-au zis înapoi la al treilea cap), pentru venitul și cheltuiala casei și vor prisosi niscal bani din venit, au mulți au puțini, de vor trebui atunci în pripă niscal bani pentru vreun lucru trebuincios, să lase epitropii în seama egumenului precât s-ar socoti că ar trebui; iar ceilalți să-i pecetluiască epitropii cu pecetea lor și să-i pue în lada besericii împreună cu banii cei de zeciuală, și când va trebui egumenului pentru vreun lucru al casei, cu știrea epitropilor să ia iară dintr-acei bani, iară să nu ia din banii zeciuielii.

Așijderea și banii cei de zeciuală, după ce vor lua epitropii seama egumenului pentru venitul casei, să numere și acei bani și să-i pecetluiască într-o pungă deosebi și să-i pue să stea iară în ladă. Și să facă epitropii denadins doao catastișe întru carele să fie însemnați a fieștecăruia an, și banii cei de zeciuală deosebi, și banii ce vor prisosi din venitul casei. Și să iscălească epitropii amândoao catastișăle și unul să-l pue în ladă să stea, iară celalalt să-l ție unul din epitropi, altul să ție pecetea ce să va pune la pungulițele cu banii, iar altul să ție chiliaia lăzii, altul să pecetluiască lada cu pecetia lui, altul să scrie catastihul. Și din banii zeciuielii nicidecum să nu să cheltuiască, precum am și mai zis, pentru ca să se afle la vreame prea de mare nevoie. Iar din celalaltii bani ce vor prisosi din venitul casei, să se cheltuiască la ce vor fi trebile, deaca nu va fi dintr-altă parte altă nădejde.

Cap 28. Pentru schituri

Să aibă datorie egumenul carele va fi după vremi împreună cu epitropii, să caute cu nevoință și cu râvnă

dumnezeiască, pentru folosul și sporul schiturilor celor ce să vor întâmpla să se închine de iubitorii de Hristos creștini la această sfântă mănăstire, întocma ca și când ar căuta mănăstirea, pentru ca să aibă căzuta chiverniseală întru toate luându-le seama și aceloră de doao ori într-un an. Și când vor cunoaște vreo pagubă sau vreo stricăciune la iale, să mijlocească în tot chipul să zăticnească răul pentru ca să aibă plată de la Dumnezeu.

Cap 29. Pentru pomenec

Vom în toate duminicile și în toate sărbătorile peste an neconținut să se pomenească în vileag în mijlocul beserecii numele iubitorilor de Hristos creștini, celor vii și celor morți, ce au miluit acest sfânt lăcaș sau vor milui de acum înainte, după rânduiala ce s-au așăzat în condic și în pomenecul cel de rând, zicând și molitva ce s-au scris acolo.

Cap 30. Pentru cinstea epitropilor

Pentru osteneală ce vor face epitropii, afară din pomenirea lor ce s-au așăzat la pomenec, să se pomenească la toate slujbele cu glas mare într-acesta chip: *(Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mântuirea, cercetarea, lăsarea păcatelor robilor lui Dumnezeu cutare și cutare, epitropilor acestui sfânt lăcaș și pentru ca să li se iarte lor toată greșala cea de voe și fără de voe)*. Să aibă datorie egumenul să le facă într-un an doao ospeațe câte de taleri 5, unul la S-tâi Gheorghe și altul la S-tâi Dimitrie, când va vrea să-ș dea seama. Și după ospăț într-acea zi în chip de blagoslovenie să le dea câte doi galbeni de aur.

Cap 31. Pentru îndoirea milelor

Iară Dumnezeu carele sărăcește și îmbogățește, smerește și înalță, de va îmbogăți și va înalța casa aceasta cu vreo milă mai mare, să aibă niște câștiguri mai multe decât are acuma din mila sfintei-sale, această rânduială a milosteniei ce s-au hotărât să se dea la săraci și la altele câte scriem într-aceaste capete, poruncim egumenului carele va fi după vremi să le îndoiască toate, pentru ca să se laude și să se mărească mai mult numele lui cel sfânt și preasfânt.

Cap 32. Pentru cetania capetelor

Vom încăș să aibă datorie egumenul carele va fi după vremi, de patru ori într-un an în patru posturi, să poarte de grije să cetească aceste capete toate și să se nevoiască să le plinească după cum scriu, ca să nu rămâie în blestem.

Și milostivul Dumnezeu să lumineaze cu darul lui cel ceresc să se săvârșească toate acestea cu dragoste și cu nevoință: pentru ajutorul săracilor, pentru mântuirea sufletului nostru și a tuturor cât au miluit și vor milui și pentru bunăstarea și întemeierea acestui sfânt lăcaș.

Aceste 32 de capete, ce s-au așăzat într-această

cărțuile pentru buna chiverniseală a mănăstirii Tuturor Sfinților și pentru mila ce s-au rânduit să se dea pe an la săraci și la lipsiți, pentru mântuirea păcătosului meu suflet și pentru veșnica pomenire celor ce au miluit această sfântă casă și celor ce vor milui de acum înainte.

De va îndrăzni cineva veri ce feal de obraz ar fi, au parte besericească, au parte mirenească, au mic, au mare, au de loc, au streini să strice au să strămute ceva dintru acestea ce cu bunăvoința mea le-am așăzat, unul ca acela să fie afurisit de Tatăl, de Fiul și de Duhul Sfânt, și să aibă pârâș la înfricoșata zi a judecării prea toț sfinții,

Anthim al Ungrovlahiei

Aici așăzăm, afară din ceale 32 de capete, oarecari învățătură trebuincioase de folosul și cinstea mănăstirii, carele vom să se fie și aceștia aseamene ca și capetele și să le săvârșească de-a pururea în dreptate și în adevăr, egumenul carele va fi după vremi în grea și nedezlegată afurisanie.

1. Când să va întâmpla să chiiame pe preot să cuminece pe cineva din creștini, vom să meargă preotul carele va fi cu petrahilul și cu sfița îmbrăcat fiind sfântul agneț la piept cu multă cucerie și cu cinste în vasul cel rânduit și înaintea lui să meargă 2 copii cu doao fălinare aprinse, carele s-au făcut denadins pentru acea treabă și doi copii să meargă după dânsul, zicând cu glas, când unul când altul, psalmul 144: *Înălța-te-voi, Dumnezeuul meu*. Însă copiii aceștia să fie din cei ce învață cu mila besericii.

2. De va vrea cineva din iubitorii de Hristos creștini, veri ce fel de obraz ar fi, ca să lase la sfârșitul vieții lui niscare bani vreo sumă mare, să-i închine besericii Tuturor Sfinților, dintru care să rânduiască obrazul acela ce-l lasă, să se facă vreun fel de milostenie, în toți anii până va sta beserica, pentru mântuirea sufletului său, să aibă datorie egumenul carele va fi după vremi să facă fără de preget în toți anii după cum va hotărî acela ce-au lăsat mila și pentru ca să nu stea banii fără spor, veri din care răfet și breaslă vor vrea să la cu dobândă, suta de an câte taleri 7, să se dea cu zapis, dintru care dobândă să aibă egumenul a împlini acelia ce-au hotărât acela ce-au lăsat banii.

3. Să nu îndrăznească egumenul carele va fi după vremi, nici cu un fel de mijloc, să ascunză în bucatele mănăstirii niscăi bucate omenești au ale oamenilor celor de casă, au ale celor streini, ca să le scutească de dijmari, au oi, au stupi, au rămători, au vin, au pâine, au veri ce alt s-ar întâmpla, pentru ca să nu să facă nume rău casei, cu care faptă poate să se mijlocească și pagubă. Iară de va îndrăzi să facă una ca aceasta, să fie anathema.

4. De va avea cineva, veri ce fel de om ar fi, moșie pre lângă moșia mănăstirii, au vie pre lângă via ei, au livade de fân, au pomet, au tufe păzite, nici cu un mijloc să nu se împresoare locul cel străin cu al mănăstirii.

5. În beserică, mormănte înalte, au scrise cu slove, să nu să facă, nici făclii după cum au obiceiul de

pun pe la dânsule în sfeșnice de lemn și de piatră, să nu să priimească; numai să arză acele candelă de-a pururea ce să vor așeza pe la locurile cele rânduite de acea treabă... Nici lăzi, au veri ce fel de boarfe, în beserică să nu se pue căci casa lui Dumnezeu nu iaste neguțătorie, ci să stea pururi locul în beserică, limpede și curat.

6. În curtea cea dintâi a mănăstirii, adecă afară din beserică, să nu să facă mormănte să se îngroape fitecine; că fiind curtea strimtă să grozăvească locul, fără numai vreun om de cinste. Însă pietri iară să nu se pue, ci să se îngroape creștinii la bolniță și acolo să facă în toate sâmbetile un preot Sfânta Liturghie, și să pomenească pre toți de obște răposații creștini după obiceiul. Așijderea, nici un fel de vite să nu între în curtea cea dintâi, nici să se priimească să pue prin chilii nici un fel de marfă neguțătoarească, nici a casii, pentru ca să fie pururea și mănăstirea și chiliile curate. Iară de să va întâmpla să aducă cineva niscăi marfă, să o pue în curtea a dooa.

7. Să aibă datorie egumenul în toți anii să pue pe preoții și ieromonașii carii vor fi după vremi la beserică, să facă un sărindar pentru sufletul nostru și să-l înceapă den zioa de Paști, va să se isprăvească la Voznesenie, și să le dea taleri 10; însă acești bani să ia: preoții câte taleri 2, diaconul 1 taler și cântărețul 1 taler. Iară egumenul să nu oprească nimic, măcar un ban.

8. De să va întâmpla să dea cineva egumenului să-i păstreaze niscăi bani, au scule, au haine, să le păzească ca lumina ochilor lui, în dreptate și în adevăr, fără de nici un fel de vicleșug. Și când le va cere să i le dea toate deplin precum le va fi luat, pentru ca să nu aibă casa ponos.

Cap osebit, carele smerenia noastră acum l-am așăzat, la leat 7224 (1716) martie 15 dni, și vom să se păzească nestrămutat în veci, în grea și nedezlegată afurisanie.

De vreme ce Tatăl îndurătorilor și Dumnezeuul a toată mângâierea au adus cu a lui nespūsă bunătate, pre blagocestivul și înălțatul domn Ion Nicolae Alexandru voevod, să fie domn Țării Românești, pornindu-se din dumnezelasca râvnă, s-au milostivit de au adaos cu luminatul lui hrisov, cu milă îndestulată, venitul acestui sfânt lăcaș, drept aceia hotărâm câte mile sunt rânduite în cele 32 de capete să se facă pre an la săraci, să se îndoiască toate, pentru a mării-sale vecinică pomenire și a răposaților părinților mării-sale.

Și încăș hotărâm pentru această mare milă ce au făcut mării-sale la mănăstirea noastră, să aibă datorie egumenul carele va fi după vremi, să dea în toți anii până va sta mănăstirea, la 40 de beserici 40 de orți să i să facă într-o zi un sărindar, să se pomenească toate numele mării-sale ce s-au așăzat în pomenecul cel de rând și în condic. Însă aceasta să se facă la 10 zile ale lui mai, într-o care zi se prăznuiaște în multe părți ale Răsăritului, mutarea sfintelor moaște ale Sfântului Nicolae. Și încăș dintr-acea zi să înceapă într-un paraclis al mănăstirii alt sărindar osebit și să se pomenească toate numele mării-sale.

Frontispiciul Hrisovului, cu imaginea bisericii Tuturor Sfinților

Hrisovul arhieresc din 20 iulie 1715

Anthim, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit
a toată Țara Rumânească și exarh platurilor.

Ceia ce iau darul vredniciei ceii arhieresti de pren
toată lumea și să așază purtători de grije la
beserica cea sfântă a lui Dumnezeu au datorie, mai cu
deadinsul, a păstori turma lor cea pravoslavnică ce li
s-au încredințat de la Hristos, cu cuvinte folositoare de
suflet și cu învățătura cea evanghelicească și cu ochiu
priveghialnic să păzească oile cele cuvântătoare de
lupii cei grei cari nu cruțează turmei și de pășiunile
cele stricăcioase sufletului, carele zăticnesc mântuirea
lor. Această învățătură dă fericitul Pavel miliseanilor,
zicând: "Luați aminte de sine-vă și de toată turma pre
care pe voi v-au pus Duhul Sfânt episcopi a păstori
Beserica lui Dumnezeu, carea au câștigat-o prin
sângele Lui".

După aceasta, au altă datorie, următoare aceștia,
întocma trebuincioasă, adecă a purta grije pentru
zidirea, înălțarea și adaosul sfintelor lăcașuri și
dumnezeestilor case. Că de ar lipsi sfintele beserici,
unde s-ar aduna norodul ca să asculte duhovniceștile
și evangheliceștile cuvinte și cântări, sau unde s-ar
săvârși sfintele și înaltele ale lui Dumnezeu taini. Mai
ales, încă, că și prorocul David ne poruncește: în
beserici bine să cuvântăm pre Dumnezeu și să iubim

podoaba casei lui.

Drept aceia și smereniia noastră, de vreme ce
den mila lui Dumnezeu ne-am înălțat la treapta cea
înalță a arhieriei și am primit grija a păstori oile cele
cuvântătoare, știind aceste doao datorii ce sânt asupra
noastră, n-am lipsit până acum după putința noastră a
învăța turma cea cuvântătoare cele de folos și
mântuitoare și, cu laptele cel dulce al cuvântului, a o
hrăni. Așijderea și spre ridicarea, adaosul și podoaba
sfintelor lăcașuri multă pohtă și râvnă dumnezeiască
am avut, care râvnă cu năstavul și cu ajutoriul
dătătorului de bune Dumnezeu s-au lucrat și la
săvârșire bună au venit. Că dintru ostenelele mele cele
multe, din tipăritul cărților și din milosteniile
îndurătorilor creștini ne-am învrednicit de am înălțat din
temelie beserica frumoasă, aici, în București, întru
slava și mulțemita însuși celui ce întru Troiță să
proslăvește Dumnezeu și întru cinstea și lauda Tuturor
Sfinților denpreună încât să fie și să se numească
cinstita mănăstire a Tuturor Sfinților, cărora o am și
închinat-o și pe numele lor o am zidit-o, ca să se
prăznuiască întru ia cu mărire și să se cinstească
neconținut cu laude și cu cântări ca niște preiateni ai
lui Dumnezeu și ajutători și sprijenitori tuturor
pravoslavnicilor creștini.

Zidit-am și împrejurul ei chilli destule și alte
lăcașuri pentru odihna egumenului care va fi după
vremi și a celora ce vor vrea să aleagă viața
sihăstrească, adăogând întru ia și altele mult

trebuincioase, la care am închinat multe de toate câştiguri mutătoare şi nemutătoare pentru îndestularea celor ce vor lăcui întru ia, adecă moşii, vii, mori, stupi şi dobitoace de tot feliul.

Încă şi beserica am împodobit-o şi am înfrumuseţat-o cu ajutorul lui Dumnezeu pe dinafară şi pe dinlăuntru cu multe odoară de argint şi cu veşmânte scumpe, cu cărţi de multe feluri şi cu altele, ce se obicinuesc a să înzestra zidirile cele cuvicioase.

Şi pentru ca să se chivernisească toate nestrămutat după cugetul meu şi după socoteala cea bună şi dreaptă, am aşăzat 32 de capete în scris, întru carele, mai pe larg, rânduesc toată îndreptarea mănăstirii, precum să vede în condicul cel iscălit al besericii. Adecă:

să se afle de-a pururea la acea casă 14 oameni pentru slujba mănăstirii,

doi preoţi mireni să slujească besericii, fieştecare cu plata lui,

să se facă milostenie la săraci în toate duminecile,

să aibă oarecare milă în toate sâmbetile cei ce vor fi în temniţă,

să se îmbrace, în zioa de Joi mari, trei săraci şi trei fete sărace,

să se înzestreze pre an o fată săracă, a dooa zi de sventi Dimitrie,

să se odihnească în trei zile streini nemernici, cu mâncare şi cu sălăşluire peste toată vremea,

să se îngroape cu cheltueala casei săracii ce-l scot prin uliţe morţi, cerşind milă pentru îngroparea lor,

să se hrănească trei copii ce ar învăţa carte şi dascălul lor să-şi ia plata osteneii din mănăstire,

să arză trei candile necontenit în beserică peste toată vremea,

să se prăznuiască pre an pomenirea a patru sfinţi: a sfântului Anthim la 3 zile a lui septemvrie, a ciudotvoreşului Nicolae în 6 zile a lui dechemvrie, a sfintei muceniţe Agathia la 5 zile a lui februarie şi a sfântului Alexe, omul lui Dumnezeu, la 17 zile a lui martie, şi într-aceste zile să se facă milostenie la săraci, după cum s-au scris în condic,

să se prăznuiască sărbătoarea Tuturor Sfinţilor pre an cu cinste cuviincioasă după obiceiul ţării şi într-această zi să dăruiască pre mitropolitul ţării ca să săvârşească Sfânta Liturghie şi în zioa aceia şi a dooa zi,

să se facă sărindare şi liturghii în toţi anii, pentru sufletele celor ce au miluit sau vor milui sfânta mănăstire, după cum s-au însemnat mai chiar în condic,

să se strângă într-o lăcriţă osebită zeciuiala banilor din câţi să vor agonisi de pe veniturile mănăstirii şi de la milostenii, ca să se afle la vreme de mare păs al ei,

să se ţie doao tipografii, una grecească şi alta

rumânească, pentru folosul obştii şi pentru agoniseala casei.

Pe lângă acestea, mai marele mănăstirii şi purtătorul de grija treburilor ei să fie egumenul cel după vreme, chivernisind şi îndreptând toate veniturile ei şi pre călugări cu frica lui Dumnezeu şi cu dreptate, carele cât va trăi să-şi aibă cuviincioasa cinste şi după moarte pomenirile cele obicinuite, precum s-au însemnat în condic.

Încă să mai fie şi cinci epitropi din ceata neguătorească, obraze de cinste, pre carii i-am pus şi i-am aşăzat ca să poarte grijă pentru buna chiverniseala şi adaosul casei şi ca să ia socoteală egumenului pre an de doao ori pentru tot venitul şi cheltuiala. Şi când ar lipsi egumen, ei să aleagă pre altul cu ştirea luminatului domn şi cu blagosloveniia prea sfinţitului mitropolit carele va fi după vreme.

Însă voesc ca această sfântă mănăstire care am înălţat-o şi am înfrumuseţat-o cu a mea cheltuială să fie slobodă, singură eişi legiuitoare, singură stăpânitoare şi nimănui supusă, fără numai lui Dumnezeu şi sfinţilor tuturor, cărora am şi închinat-o.

Să nu fie supt vreo stăpânire patrierşească, nici supt vrednicie domnească, nici supt stăpânirea arhierelui ţării, nici supusă vreunui boiaru, nici vreunei mănăstiri, veri mare, veri mică, ci numai numele cel canonicesc al prea sfinţitului mitropolit să se pomenească întru ia, după rânduiala cea besericească, iară mănăstirea să se stăpânească şi să se îndrepteze întru toate, numai de egumenul şi de cei cinci epitropi cu un gând întru toate, după rânduiala ce am aşăzat în cele 32 de capete.

Iară de va vrea cineva din cei de acum sau din cei mai de pre urmă, ori din ce rânduială ar fi, să supue această slobodă a noastră mănăstire altui obraz sau altei mănăstiri, sau va strămuta cevaş din ceale ce s-au hotărât de a noastră bunăvove în ceale 32 de capete, unul ca acela să fie afurisit de Dumnezeu atotţiitorul şi proclat şi neertat şi în lumea aceasta şi în cea viitoare, să aibă pâraş la zioa judecăţii cei înfricoşate pre toţi sfinţii şi procopseală să nu vază în toate zilele vieţii lui.

Şi pentru aceasta s-au făcut acest arhieresc hrisov întărit cu iscălitura şi cu pecetea smerenii noastre spre adevărta, întemeierea şi nestrămutarea aşezământurilor şi învăţăturilor noastre ce s-au zis mai sus.

Iulii 20 dni leat 7223 (1715).

Dat în scaunul Mitropolii noastre, în Bucureşti.

Smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, Anthim.

Şi s-au scris de mine, Nicola ierei, notareşul Mitropoliei.

Documentele din Arhivele Naționale relative la mănăstirea Antim*

Documente relative la locuri și case

1713, aprilie 24: Drăgușin vistierul Merișanul scrie mitropolitului Antim, arătând în ce condiții poate dăruia un loc al său, pentru a se zidi pe el biserica Tuturor Sfinților (*Episcopia Argeș XLVIII/17*, copie; Potra 1961, p. 254-255).

1713, mai 17: Diicul Rudeanu biv vel logofăt dăruiește mitropolitului Antim un loc din grădina sa, lângă mănăstire, pentru a continua construcțiile (*Episcopia Argeș XLVIII/18*; Potra 1982, p. 142).

1713, iulie 1: Constantin logofătul și femeia sa Zmaranda, dăruiesc mitropolitului Antim pentru mănăstirea Tuturor Sfinților, un loc de casă și grădina cu pomi (*Episcopia Argeș XLVIII/20*; Potra 1982, p. 142-143).

1713, august 10: Manea ceaușul și fratele său Dumitru pârcălabul de la Clinceni vând mitropolitului Antim casa cu locul lor din mahalaua Popii lui Ivașco (*Episcopia Argeș XLVIII/21*; Potra 1982, 144-145).

1714, februarie 2: Maria Băneasa Mileasca împreună cu ginerele său vând mitropolitului Antim un loc în Târgoviște, în mahalaua Popii Dragomir (*Episcopia Argeș XLVIII/22*, copie).

1715, februarie 16: Chircă Rudeanu biv vel sluger „feciorul răposatului Diicul Rudeanu” dăruiește mitropolitului Antim, pentru mănăstirea Tuturor Sfinților, un codru de loc (*Episcopia Argeș XLVIII/24*; Potra 1982, p. 146-147).

vadul lor, 300 măci de stupi, 10 oi și 10 rămători (*Episcopia Argeș LI/22a*).

1728, octombrie 20: Constantin Postelnicul vinde egumenului Avcsentie de la biserica Tuturor Sfinților, moșia lui din Vispești, în Văleni, în hotarul Măguleasca (*Episcopia Argeș LVI/20*).

1732, iunie 1: Barbu Merișanu dăruiește mănăstirii Antim 1380 de stânjeni moșie în Șcheiu (*Episcopia Argeș LXXXVIII/35, 36*, copie).

1733, februarie 15: Grigorie logofăt Conțescu, fiul lui Mihai, logofăt Conțescu, dăruiește aceleiași mănăstiri 100 de stânjeni de moșie în Conțești (*Episcopia Argeș LI/22b*).

1733, aprilie 23: Barbu Merișanu vel vornic dăruiește mănăstirii Tuturor Sfinților, 400 stânjeni moșie la Curești (*Episcopia Argeș LXXXIX/13*).

1739, ianuarie 1: Pană slugerul Conțescu, dăruiește aceleiași mănăstiri a Tuturor Sfinților moșia sa din Conțeștii de Sus (*Episcopia Argeș LI/22c*, copie).

1747, decembrie 1: Toma Brăiloiu dăruiește mănăstirii Tuturor Sfinților casele sale din Târgoviște (*Episcopia Argeș XLVIII/38*).

1755, ianuarie 25: State Popescu dăruiește mănăstirii Tuturor Sfinților un codru de loc (*Episcopia Argeș XLVIII/40*).

1756, aprilie 22: Scarlat monahul dă mănăstirii Antim o livadă cu pomi în mahalaua Broșteni.

1715, august 14: Iorgu cupețul biv staroste vinde mănăstirii Antim o pivniță de lemn, cu prăvălie pe ea (*Episcopia Argeș* XLVIII/27).

1759, mai 1: Roman băcanul dăruiește mănăstirii Tuturor Sfinților o prăvălie (*Episcopia Argeș* XLVIII/42).

1801, mai 20: Alexandru vistierul dă mănăstirii Tuturor Sfinților o prăvălie lângă hanul Șerban Vodă (*Episcopia Argeș* XLVIII/42).

Hrisoave domnești și patriarhale

1714, septembrie 8: Cosma patriarhul Constantinopolului întărește Așezământul făcut de mitropolitul Antim (DLV/1, pergament nr. 4).

1714, noiembrie 2: Ștefan Cantacuzino vv. dă dreptul mănăstirii Tuturor Sfinților să stăpânească o magazie de piatră, o pivniță, o băcănie și toate ale ei

Stema mitropolitului Antim în Așezământul mănăstirii Tutoilor Sfinților

Melcul, raza și steaua

Ni s-a părut tuturor că știm îndeajuns despre Antim Ivireanul - din anii uceniciei noastre, din manuale sau studii - pentru a nu ne opri asupra „armelor” lui: melcul, raza și steaua.

Simbolurile le-am întâlnit adesea pe pisania ctitoriei lui din București sau pe frontispiciul Diatei autografe păstrate la Academie. Dacă este adevărat ce știm despre talentul său de sculptor și râvna pentru așezământ, emblema de la mănăstirea Antim a fost săpată de ctitorul însuși; desenul de pe manuscrisul de la Academie este, în orice caz, de mâna lui. Antim ne vorbește prin *Didahii*, prin acte de cultură, prin tipărituri în română, greacă, slavonă, arabă și georgiană, printr-un gest politic plătit, în 1716, cu viața. Dar, prin emblema aleasă, ne vorbește și în simboluri încă nedescifrate. În ele aflăm, poate, cea mai profundă învățătură a lui.

Un melc urcă drumul trasat de o rază și se îndreaptă spre o stea. Iată emblema lui Antim. Estetic vorbind, imaginea nu este reușită, datorită contrastului prea mare dintre împiedicarea firească a melcului, înălțimea senină a stelei și dificultatea razei care încearcă să facă punte de la pământ la cer. Așadar, sensul „armelor” lui Antim este altul, în afara efectului plastic. Nu artistul a împodobit astfel pisania; cărturarul o completa pentru cei care, cum scria Dante, „avete gl'intelletti sani”. Antim ne trimite la gramatica simbolisticii medievale, la gramatica cunoașterii din vremea lui.

Simbol al lumii, melcul sugerează legile și dificultățile acesteia. Casa lui, clădită în spirală, arată evoluția de la punctul inițial al creației până la manifestarea plenară. Coarnele care ies și se ascund sunt simbol al vieții și al morții. Trupul, cu desfășurarea și ritmul lui încet, greutatea urcușului, spaima de atacurile exterioare, prudența, cuminența, dar totodată tenacitatea, atotbiruitoare, sunt cuprinse în înțelepciunea melcului. Anton Pann evoca, după învățătura populară, „melcul în coaja lui”. Iordache Golescu aducea melcului un omagiu comun în lumea sud-est-europeană: „Melcul, când îi arde casa, cântă”. Tâlc adânc, adresat pentru îmbărbătare, unora obișnuiți să le ardă casa. Entuziasmul pentru lumea aceasta și disprețul pentru confortul ei sunt cuprinse în aceeași paremie.

Dar melcul urcă pe calea trasată de o întreită rază. În simbolismul ei bogat citim ceea ce căuta cărturarul: calea. Am putea adăuga că, în afară de lumină, raza dă căldură, fecundează, arde, uneori distruge, așadar, contradictoriu, purifică dar și sterilizează. În cazul nostru avem în față o rază blândă, o „Lumină lină”; ea se supune încetinelii melcului, așteaptă neclintită în funcțiunea ei, care este aici de orientare și salvare.

Raza (razele) pleacă de la stea. Adevărul este departe de melc. Drum greu, pentru că urcă și e lung. Dar melcul are marele avantaj de a-și vedea țelul. Pentru că esențială nu este distanța de scopul urmărit, ci orientarea față de scop. Poți muri în zăpadă la o sută de metri de cabană dacă ești cu spatele la ea. Te salvezi chiar la zece kilometri, dacă i-ai văzut lumina și

te îndrepti cu tenacitate spre ea. În „armele” lui Antim e și acest mesaj de speranță: cine vede adevărul și-l urmează cu disciplină nu are să se teamă de sărăcia mijloacelor. Să-l atingi sau să mori încercând să ajungi la el e la fel de frumos, la fel de eficient.

În masa cenușie a pietrei, emblema lui Antim trece adesea neobservată. În culorile Diatei ea este vizibilă, dar la fel de neînțeleasă. Cărturarul a vrut să ne spună că, încet ca un melc, cu mijloacele sărace ale melcului, el a încercat, de-a lungul unei vieți marcate de nobile și diverse eforturi, să ajungă la lumină. Prin litere, prin tipar, prin retorică, prin acțiuni politice, prin biruințe, prin înfrângeri, Antim nu făcea decât pasul mic dar definitiv, pentru că era bine orientat, spre un ideal de viață. A încercat mai întâi să dea, prin tipar, lumina cunoașterii celor setoși de cunoaștere din mai multe limbi: era un prim pas. A încercat să exercite funcțiunea primejdioasă de arbitru moral al unei societăți de altă orientare morală și așa a trebuit să-l înfrunte pe Constantin Brâncoveanu: era un al doilea pas de melc. A vrut să îndrepte viața mentorilor de atunci ai poporului și s-a luptat să-și impună crezul în școală, în moravuri, în cult: mai făcuse un pas. A închipuit o vatră de cultură care, după Diata sa, trebuia să învingă vremile, să-și exercite influența binefăcătoare dincolo de ingerințele domniei, mitropoliei sau îndepărtatei patriarhii de la Stambul: a zidit Mănăstirea Antim, i-a dat un statut impresionant până azi, și a mai marcat o etapă. Iar când Nicolae Mavrocordat s-a retras din fața trupelor care aduceau eliberarea Țării Românești de un jug secular, Antim a rămas la București, și-a asumat o răspundere costisitoare și a arătat că pașii lui, îndreptați spre absolut, nu au semnificații totdeauna abstracte. Ultimul său pas era făcut ca un sacrificiu pentru eliberarea țării. În idealul lui Antim, metafizic sau politic, necesitatea libertății fizice primordiale era cuprinsă. Cărturarul fusese câștigat pentru cauza afirmării naționale. Cum cei pe care-i păstorea erau români, el a înțeles să lupte pentru libertatea lor politică. Iar pentru acest ultim pas, a plătit cu viața.

Când, pe malul râului Tungia, ceaușii însărcinați cu această tristă poruncă i-au legat mâinile, după ce petrecuseră, desigur cu folos, atâta drum cu Antim, când i-au spus ce-i silește soarta să facă și când i-au lăsat, poate, ultimele minute de reculegere, când l-au lovit năpraznic, ca să-i facă pierirea mai ușoară, în toate aceste clipe cumplite, Antim, cu seninătatea pe care i-o rezervase o viață de exercițiu și reflecție, a trebuit să vadă melcul care urcă, pe rază, spre stea. El a știut că moare la mijlocul razei (sau, poate, la începutul ei), dar a murit cu speranța că ceea ce contează este să fi murit pe drumul cel bun.

Și ne-a lăsat astfel o pildă nu numai pentru atâția înaintași care s-au sacrificat înainte de a-și fi atins țelul dar care au murit arătându-l, ca Bălcescu, ci și o pildă pentru noi, cei de azi, despre valoarea înaltă a idealului urmărit cu încredere și statornicie.

CUPRINS

<i>Precuvântare - PREA FERICITUL PĂRINTE TEOCTIST PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE</i>	7
<i>Ctitorii mănăstirii Antim - ACAD. VIRGIL CÂNDEA</i>	9
<i>Mitropolitul Antim Ivireanul (1650-1716) - ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU</i>	15
<i>Chipurile Vechiului și Noului Testament - SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL</i>	31
<i>Mănăstirea Antim de la întemeiere până în zilele noastre - ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU</i>	125
<i>Încheiere - ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU</i>	153
<i>Așezământul mănăstirii Tuturor Sfinților - SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL</i>	157
<i>Hrisovul arhieresc din 1715</i>	166
<i>Documente din Arhivele Naționale relative la mănăstirea Antim</i>	168
<i>Melcul, raza și steaua - VIRGIL CÂNDEA</i>	171